DORU

davidovici

CELULA de ALARMĂ

Colecția Clepsidra

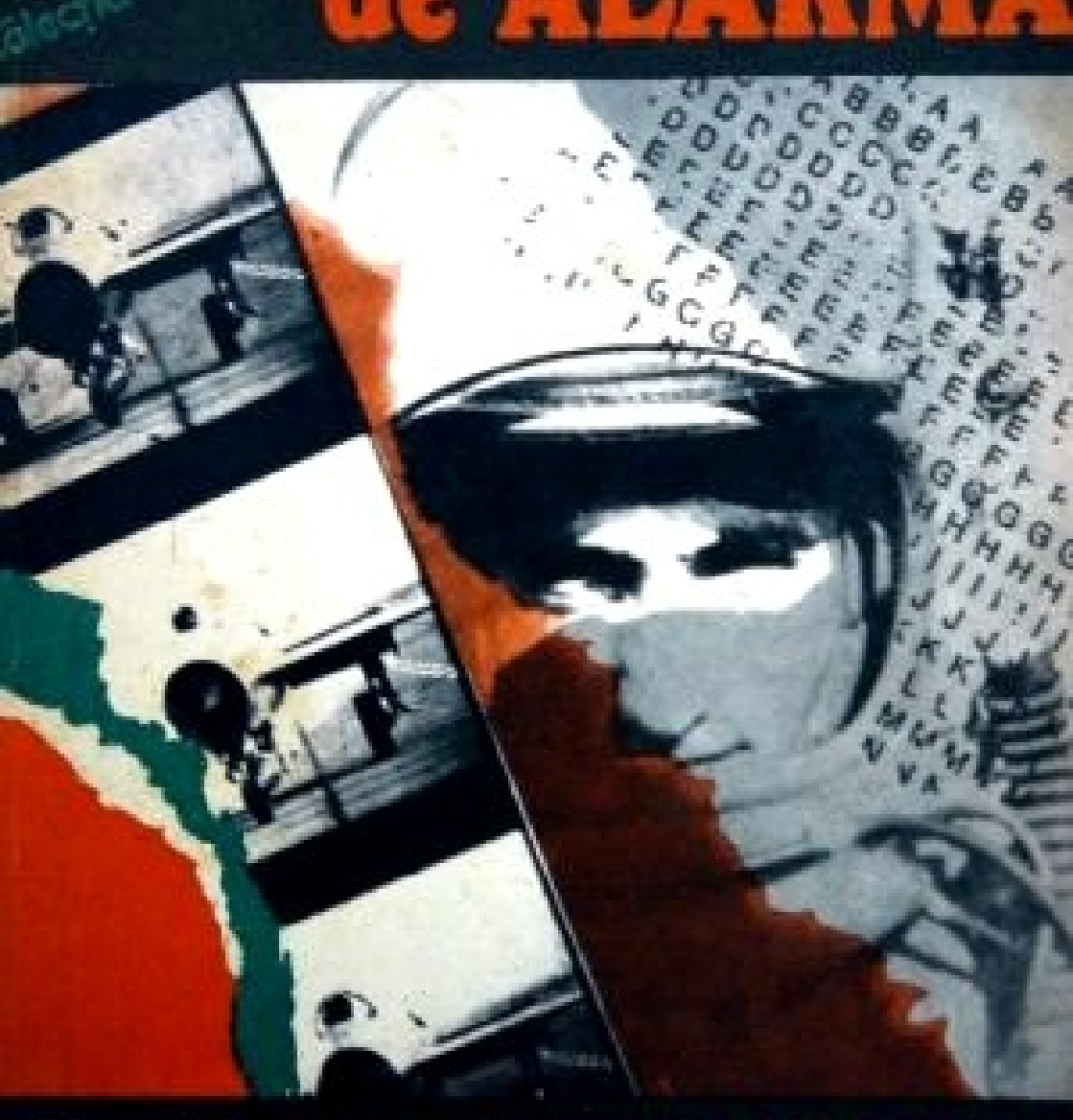

Clepsidra

EDITURA EMINESCU

Doru Davidovici

Celula de Alarmă

Versiune ebook: [2.0]

Pentru Datosan, timp frânt

1

Mă trezeşte în toiul nopţii un zbârnâit prelung de sonerie; mă ridic în capul oaselor, becul roşu clipeşte, explodează tăcut, se stinge, se aprinde iar în bezna camerei, umplută de zgomotul acela sfredelitor. Scutur capul, mă dezmeticesc brusc, arunc jos pătura:

— Alarmă !

În patul de vizavi, Chioru mormăie şi geme, încercând să se ridice. Bâjbâi cu mâna pe noptieră, aprind veioza şi apăs butonul negru, bombat, al sistemului de alarmă. Soneria încetează, numai becul roşu continuă să-şi transmită mesajul, tăcut şi insistent. Pe coridor, soneria telefonului. Paşi grei alergând, linoleumul lucitor spart de tălpile groase ale bocancilor. Sunetul sec al receptorului de ebonită scos din furca lui, uite, acum o să zbiere... Mă strâng în mine, în timp ce-mi îmbrac salopeta subţire din milaneză.

— Graduu’ unu !

Parcă ar fi jurat să dărâme clădirea strigând, în patul de vizavi Chioru s-a ridicat, rezemat în pernă. Cu mâinile sub ceafă contemplă pâlpâirea roşie a becului de alarmă.

— Alarmă de gradu' unu !

Chioru îşi extrage picioarele din pat, le extrage, ăsta e cuvântul, îndoind cu nespusă grijă genunchii ascuţiţi, le roteşte încet prin aer, le depune lin pe parchet, se apleacă, unul din papucii de piele fină, marochin de Cordoba, zboară şi izbeşte sec tăblia lustruită a uşii.

Pe coridor, glasul, se curmă brusc. Paşii grei, târşiţi, se îndreaptă spre sala de echipare. Chioru mormăie, înjură înăbuşit, nu-şi găseşte harta. Sare într-un picior până la uşă, îşi pune papucul aruncat, cheamă peste umăr: „Haidem”.

Şirurile de căşti s-au aliniat în lumina albastră din sala de echipare, ca o flotă de batiscafe pe fundul oceanului. De la uşă mă iau în primire două halate albe, violete în lumina aceea, mă ridică, mă îndeasă în costumul de suprasarcină, trag, întind, desfac şi închid la loc fermoarele late, strălucitoare. Bâjbâi prin lumina albastră un protest vag, somnul brutal întrerupt, kapronul rece se lipeşte de piele, parcă umed, mă face să mă ghemuiesc. Pe urmă mă întind, foindu-mă, costumul de suprasarcină se mulează strâns, la picioare, o spinare strânsă în halat alb îmi trage fermoarele cizmelor de zbor. Simt o privire compătimitoare, Chioru, nu, nu intră în obiceiurile lui de lord, el are mai mult de pătimit cu silueta deşirată, abia cuprinsă în ţesătura rigidă, în armătura de tuburi şi fermoare a costumului. Întorc capul, nu mult, nu pot mai mult, pe masa scundă, îmbrăcată în vinilin verde, surprind sclipirea maliţioasă a vizorului de plexiglas de la casca etanşă. Mi-au înţepenit umerii şi gâtul în cercul de oţel, două mâini prind casca, golul ei negru-cenuşiu, căptuşit cu ceva moale şi cauciucat, atârnat deasupra capului.

În dreapta Chioru, gata echipat, seamănă teribil cu afişul conferinţei „Omul pe Lună”. Zace pe scaun revărsat, cu capul dat pe spate, ceafa rezemată de căptuşeala căştii, nasul, gros ţâşneşte afară prin vizorul deschis, în timp ce halatele alb-violete îi trag pe picioarele mari, icnind, ghetele de zbor. Fac un semn cu mâna, nu încă, buletinul meteo. Cineva fuge spre camera telexului, nu-mi dau seama cine, nu m-am trezit de tot, cu halatele astea subofiţerii de la echipare seamănă teribil intre ei. Casca coboară, mă acoperă, închid ochii, o

mână bâjbâie pe gât, mai mult simt decât aud clănţănitul scurt al filetului de oţel: gata. Trag în nări aerul mirosind a metal, a cauciuc; aer de avion.

Ridic vizorul, deschid ochii; în uşă, astupând intrarea cu trupul de marţian, Chioru citeşte meteorul.

— Mulţumesc !

Mă ridic de pe scaun, cele două halate albe care m-au echipat se, dau la o parte. Merg lângă Chioru, mă înalţ pe vârful ghetelor de zbor, caut cu ochii rubrica din dreapta: acoperit. Peste tot, acoperit. 10/10, plafon compact. Degetele prietenului meu, înmănuşate, nu mă lasă să văd coloana de cifre din stânga. Chioru lasă jos hârtia, pe una din măsuţele acoperite cu vinilin verde, pornim spre ieşire.

— Cât ?

Cizmele de zbor sparg lumina albastră, de acvariu. Chioru se încruntă, adică simt că se încruntă sub cască:

— Jos.

Asta înseamnă că baza inferioară a norilor e afurisit de coborâtă: 200 ? 250 de metri ? Caut să-mi potrivesc paşii cu cadenţa de barză a amicului meu.

— Cât ?

— 120-150 de metri. În unele - locuri sub 100, lămureşte Chioru, plictisit de, insistenţa mea. Întindem mâinile în acelaşi timp, laba lui neagră, înmănuşată, peste mâna mea caldă încă de somn şi peste metalul clanţei.

Din capul scărilor abia luminate de un bec slab, ne prăvălim în beznă. Noaptea mă izbeşte peste fluierele picioarelor, joasă şi neînchipuit de întunecată; simt norii rostogolindu-se de pe cască pe ceafă, mă înfioară umezeala lor pătrunzătoare. Mă uit în sus, spre Chioru, Chioru se uită în jos, spre mine, ochii înguşti, abia bănuiţi în dosul pleoapelor umflate, au scântei ironice:

— Pilotule...

Asta pentru că zbor cu „avionul bolnav” - bólnav, pronunţă Chioru, cu accent pe prima vocală - n-ar fi trebuit, deşi n-are nimic, doar pilotul automat puţin gângav, a stat mai mult prin hangare, cuplat la, bancurile de probă, nimeni n-a putut să-i găsească defectul. Noaptea asta era mai bine să iau alt avion, dar pe mine mă leagă nişte chestii de Bólnav - sentimentalisme - în aviaţie e voie să fii un pic sentimental, sau poate, nu m-am lămurit încă, chiar necesar.

Santinela se desprinde nehotărâtă de zid, saltă arma în spate, ne măsoară lung, cumva neîncrezător, o clipă invidiez sfânta legătură a infanteristului cu pământul.

— Hai.

Alergăm spre avioane umăr la umăr, adică umărul meu e cam în dreptul ecusonului cusut deasupra cotului lui Chioru. Şi din nou, a câta oară, mă revolt inutil; cum naiba a putut să crească aşa mare ? Betonul tropăie sonor sub ghetele de zbor, alergăm spre nimic, spre întuneric, parcă dintotdeauna, cu căştile albe lucind stins în bezna fantastică, cu trupurile mulate, întinse, strânse, laminate de ţesătura costumelor de suprasarcină. O rază tăioasă de lumină albă spintecă întunericul, în faţă câteva sclipiri galbene, roşii, verzi. De aproape disting silueta avionului, strivită de maşinile mătăhăloase, desprinse din beznă cu un uruit surd. Ating în treacăt fuselajul rece, umed...

...Tot ce e mai e somn şi pământ se scurge în betonul bretelei prin jambele solide. Avionul bólnav se frământă pe roţi încuviinţând tăcut: cauciucurile groase, duralul umed, sclipirea bănuita a cabinei bombate, coama masivă, ghemuită în ea ca pentru salt; se încordează, se linişteşte întinzându-se zvelt şi calin a recunoaştere, ca o mângâiere prelungă. Îmi pun mănuşile, abia acum, degetele freamătă singure în tecile din piele fină, dorind să apuce.

— Avionul e pregătit pentru zbor.

Ridic din umeri, strângând cureluşa subţire deasupra încheieturilor:

— Mulţumesc.

Scăriţa fragilă, mâna înmănuşată rezemata pe rama parbrizului, cealaltă de alveola rezemătorii pentru cap; strâng picioarele trecându-le peste marginea cabinei, mă ased întind genunchii, tălpile pe paloniere - avionul îmbrăţişează, ocrotitor, din toate părţile.

— Doar n-o să zburaţi pe vremea asta !

Doru se apleacă peste mine, scurta lui din foaie de cort îmblănită miroase a metal, a ulei şi a lână udă, ca o amintire. Îmi prinde chingile paraşutei, conectează tuburile şi prizele la instalaţiile de bord, oxigenul, radioul, în lumina roşie a cabinei mâinile lui par nefiresc de subţiri şi agile. Pocnesc paftaua paraşutei, cuplez radioul, eterul foşneşte discret în urechi.

— Autorule, 231, control.

Vocea lui Chioru, metalică, distorsionată de radio, de antenă, de ploaie. Apăs emisia.

— Şi 232, Autorule.

— Vă aud bine pe amândoi, aşteptaţi.

Eram convins. Mă destind în scaun, mă las să atârn în chingi. În stânga şi în faţă, la câteva sute de metri, baliza roşie de pe acoperişul zebrei. Exerciţiu. Baremul. Noaptea. Mă scoală din somn noaptea, să vadă dacă respect baremul. Dacă reuşesc sa mă echipez şi să alerg la avion, în atâtea minute şi secunde câte au ei înscrise în tabelul care zace pe biroul acoperit cu cristal gros, din camera bine luminată şi bine încălzită. Tabelul liniat îngrijit, cu tuş negru, şi scris cu peniţa redis de un furier zelos, gras, care-şi muşcă buzele de atâta încordare, în timp ce aşterne impecabil cifre şi litere în căsuţele frumos desenate. Mă zgribulesc, umezeala rece pătrunde prin ţesătura groasă a costumului. Fac semn tehnicului să închidă cabina, privesc în treacăt ceasul de bord; acul subţire al cronometrului înaintează în salturi albe, scurte,

pe cadranul negru, n-au trecut decât câteva minute de când m-am sculat din somn. Asta-i, echiparea şi fuga la avion. Pe tabelul tras cu tuş de sub cristalul gros al biroului lustruit, umflatul de furier o să bifeze mâine o căsuţă la rubrica „exerciţiu”. Atât. Nu interesează pilotul trezit în toiul nopţii să îndeplinească o misiune de luptă; fiecare cu treaba lui. Treaba mea: cabina roşie. Încordarea, pânda totală dinaintea zborului. Ruperea brutală de tot ceea ce, în coordonate fireşti, însemn eu, sau poate tocmai ăsta sunt, şi atunci ruptura e dincolo ? Cafeaua, televizorul, eventualii prieteni, soţia pufoasă a revărsatului furier. Somnul liniştit în patul masiv, mare cât un hipodrom - certitudine. Mă scutur rânjind, le urez noapte bună tuturor. Se răsuceşte ceva în mine, sunt aici, pregătit pentru zbor, avionul, am oroare de epuizarea înceată, vâscoasă, de paşii târşiţi spre celula de alarmă, de apăsarea grea a căştii când cobor din avion fără să fi zburat. De brusca prăbuşire a trupului încordat pentru zbor, coardă pleznită aiurea, când o voce indiferentă comunică prin radio: „*reveniţi la normal*”. Ar fi nedrept, cu atât mai nedrept cu cât există în noaptea asta joasă şi udă, o pernă în care e cufundat un obraz, păr blond răvăşit în jur, aşa, pentru că altfel n-ar avea nici un rost...

Mă pleznesc cu palma peste cască, am luat-o razna, şi încă rău de tot; Chioru, dacă ar şti, şi-ar şterge discret o lacrimă bărbătească în dosul vizorului ridicat, cu degetul mic întins. Apăs pe emisie, apăs numai aşa, fără să spun nimic, troznetul sec din căşti confirmă ca am fost auzit şi înţeles. Chioru comentează:

— Generalii, la ora asta, dorm.

Mă pregătesc să răspund, ce s-ar putea răspunde ? Căştile fluieră, ca atunci când se pun în mişcare convertizoarele unei staţii de emisie puternice, de comandament, o voce cunoscută, prea bine cunoscută, rosteşte ironic, ca de lângă noi.

— Te înşeli, generalii nu dorm.

Înghit în sec, mă aranjez mai bine în chingi, dacă nici generalii...

Convertizoarele puternice pun din nou eterul în mişcare, vocea de mai înainte comandă sec, cuvântul arde şi fulgeră înainte de a-l fi auzit şi pricepe ca lumea:

— 231, 232, gaz !

*

Pe suprafaţă concavă a cupolei, luminile roşii ale. bordului ţes o împletitură fantastică. Bat cu degetul în plexiglas. Doru saltă cabina.

— Pornim.

Şuba cu miros de oaie udă se apleacă, umplându-mi nasul de aduceri aminte.

— Doar n-o să... pe vremea asta... Doru face un semn indecis cu mâna, închizând într-o sferă uniformă norii, betonul ud, bezna; în dreapta avionul lui Chioru uruie scuipând o flacără scurtă, portocalie. Ridic din umeri cât îmi îngăduie chingile strânse, perna blondă care, sunt sigur trebuie să existe pe undeva. Pun contactele şi apăs butonul de pornire.

— Atenţie la pornire !

Dincolo de cabină noaptea, zid de beton negru. Acele turometrului tresar, vibrează, un uruit surd pătrunde trupul, mi-l scutură mărunt şi îl aşează, lipindu-l de scaun. Motorul bolboroseşte sculat din somnul de metal rece, mârâie, se înfioară, se întinde, focul camerelor de ardere începe să-i încălzească măruntaiele amorţite.

— Decuplat.

Bordul clipeşte altfel, MIG-ul se răsuceşte în el, adulmecând. Cuplez celelalte contacte, de sub aripi, în noapte, lucesc mat capetele boante ale rachetelor. Întind mâna după carnetul de bord, semnătura de luare în primire. Doru mă refuză băgând carnetul gros, cu scoarţe pânzate, în port-hartul atârnat pe umăr.

— Semnaţi când veniţi.

Nu e o încălcare, e votul lui de încredere; închide cabina grea, privirea nedumerită comunică ultima dată: „pe vremea asta !?” Avionul lui Chioru, adică luminile de poziţie şi burta prelungă, luminată argintiu de farul de rulaj, se depărtează legănat; în noaptea joasă se aprinde un bec roşu, se stinge iar, brusc, balizajul smulge pista din întuneric. Chioru aşează avionul pe direcţie, fâşia de lumină a farului descrie un semicerc, se stinge.

— 231, permiteţi decolarea ?

— Permit.

Aprind şi eu farul de rulaj plăcile de beton, dungile negre de smoală, şuba din foaie de cort. Pe pistă trozneşte ceva, bubuie, o coloană de flacără albă izbucneşte din ajutajul MIG-ului; aerul vibrează, comenzile avionului meu tremură uşor. Chioru se micşorează alergând, străfulgeră o clipă acolo unde un şir de becuri roşii, căţărate pe prăjini vărgate, vor să înlocuiască orizontul, se înalţă, se pierde imediat, înghiţit de nori.

— 100 de metri.

Dacă automatul cu bomboane şi ţigări din celula de alarmă ar vorbi, n-ar reuşi să aibă o voce mai inexpresivă. Primul, întotdeauna, în necunoscut: mi-l închipui pe Chioru agăţat de manşă, îi mulţumesc în gând, şi nu-l invidiez deloc. Mă proptesc mai bine în scaun, piedica trenului, flapsul scos; bordul, normal. Întind picioarele, înţepenindu-le în paloniere; la ora asta, oamenii cumsecade dorm.

— 232 decolează cu forţaj.

Motorul toarce moale, se moleşeşte tot avionul lăsându-se cu burta spre pistă; dintr-o dată ţâşneşte o coloană masivă de lavă incandescentă, aruncându-ne înainte. MIG-ul ţopăie, prinde viteză, se întăreşte manşa, se încordează tijele comenzilor, toată alcătuirea sensibilă, metal şi foc, prinde să vibreze de forţă

reţinută, să adulmece, să cabreze încăpăţânată săltând botul gros spre noapte. Se mlădie felin într-o curbă abruptă, savant calculată, bag trenul, încerc să-l reţin pe o traiectorie mai blândă, cumva mai potrivită cu mine şi cu noaptea de afară. O mâzgă cenuşie cu sclipiri sângerii, rău prevestitoare, s-a lipit de cabină: am intrat în plafon. Ochii la altimetru: 80 de metri. Chioru, dragul de el ! La 150 de metri bag flapsul şi raportez că sunt gata de dirijare.

— Pe 300 de grade...

Chioru a fost dirijat pe 270 de grade, spre vest, încerc să reconstitui situaţia de pe ecranele locatoarelor din punctul de comandă: cel puţin două ţinte. Cine o fi decolat ?

La trei mii de metri decuplez forţajul, haloul roşu din jurul avionului îşi pierde din strălucire. Urcăm, cu cincizeci de metri pe secundă, cam mult pentru noaptea asta, altimetrul mestecă miile de metri, „avionul bólnav” soarbe norii, pierdut în masa lor fremătătoare. „*Mobilis în mobili*”[1] gravat în semicerc pe tacâmuri de argint, dar asta a fost demult, fugeam de la şcoala de muzică la Palatul pionierilor unde aşteptau pe planşete de brad schelete fragile din baghete subţiri, aripi, ampenaje, nu-mi spuneau nimic portativele şi sunetele pianului negru, mânuit pătimaş de o profesoară cu pieptul plat. La zece mii de metri sunt încă în plafon; poate Chioru a ieşit deasupra.

— 231, control.

Ţâşnesc din nori ca un dop argintiu dintr-o sticlă de şampanie; închid ochii, lovit de lumina crudă, agăţată şi izvorândă de pretutindeni, despicând în contururi nete marea încremenită de sub noi. Clipesc, îndulcesc panta spre orizontul vălurit. Deasupra şi în stânga, albă, imensă, strălucitoare, detaşându-se net pe fondul

[1] Mobilitate în mişcare (lat).

pulberii de stele, hipnotizând, atrăgând cu îmbrăţişarea, vulcanilor de gheaţă, luna.

— 232, urcă la cincisprezece mii.

Bordul, normal. Trag de manşă, botul MIG-ului lucind mat taie o linie adâncă pe cerul de catifea neagră presărată cu pulbere fină de aur, convenţional aur, tot ce se întâmplă e convenţional, cuvinte, nu s-au inventat cuvinte pentru ce se întâmplă aici. Pulverizez o stâncă masivă de granit cenuşiu, mă destind rânjind după încordarea instinctivă în aşteptarea şocului, reflexe, rămân în urmă, halucinant, două-trei castele incredibile şi palatul Frumoasei Adormite încremenit într-o pădure de abur îngheţat. Înghit în sec, noaptea ploioasă şi şuba caldă, umedă, a tehnicului, rămase jos, sub nori dar într-un fel definitiv. Zbor dintotdeauna în linişte şi ger fulgerând cu umbra neagră a avionului strălucirea argintie, ustură ascuţit şi ciudat, sub vizorul de plexiglas, ochii, se întâmplă ceva în cabina roşie, nepotrivit cu rachetele de sub planuri. În nopţile astea sunt multe lucruri care nu se potrivesc, nu numai la mine;

— 231, vezi ?

— Văd.

Automatul din celula de alarmă ar plânge aici cu lacrimi de bomboane şi ţigări; vocea seacă, lucidă a lui Chioru, mă smulge şi mă aduce urgent în cabina avionului. Îmi închipui silueta deşirată, cocoşată sub cupola de plexiglas. Cu genunchii în tabloul de bord, coatele băgate în burtă, cu bărbia proptită în manşă. Cu trupul lui nesfârşit, legat, încătărămat, strâns în chingi şi fermoare. Chioru, deşirat, uscăţiv, elegant, ar fi devenit fala unui echipaj de transport. Manierele lui de lord ar fi uluit personalul unui întreg aeroport londonez, din cele mari. A vrut să fie pilot de vânătoare, cred că în seara asta regretă.

— 232, viraj pe 250 de grade.

Stânga, în urcare. Acul scurt al altimetrului şovăie spre 15.000 - la orizontală. Sub mine castelele, stâncile, coloanele de vis, uniformizate de înălţime, s-au topit într-o spumă argintie şi strălucitoare. Pe 250 de grade, douăzeci de grade în stânga lui Chioru, luna în faţă, acoperind parbrizul, inundând cabina cu raze strălucitoare. Lumina aspră, crudă, joacă în reflexe scurte pe vizorul bombat; vulcani de gheaţă, nu. Întorc reostatele, măresc la maximum luminozitatea bordului. Becurile roşii sunt calde, liniştesc tot ce răscoleşte vraja albă, neîmblânzită de nimic. Comenzile date lui Chioru se amestecă în căşti cu confirmări înăbuşite, piuit de semnale Morse, sunetul strident al radiomarkerelor.

— 231, văzut.

Chiorul face economie de vorbe, le stochează, le unge le păstrează cu grijă pentru Grifon, caniche-ul lui lăţos, singurul suflet din lume în faţa căruia prietenul meu a capitulat necondiţionat. Grifon e la Bucureşti, dat în grija celui mai bun veterinar, dorind să fie scăpat de râia care l-a năpădit când alerga după vreo frumuseţe cu patru labe şi coadă.

— 231, degajat din atac.

Grimasă sub cască, Chioru a terminat, şi-a câştigat bilet pentru loja prezidenţială, poate admira nestingherit panorama, nemăcinat de incertitudinea surdă care dispare numai când vezi ţinta pulsând ritmic pe ecranul locatorului de bord.

— 232, cuplează.

...Mă scutur, mi se leagănă capul sub casca etanşă, tâmplele se ating de învelişul moale. Cuplez forţajul, luna dansează pe rama parbrizului, fiecare milimetru de cursă al manetei de gaze înseamnă zeci de litri de petrol arzând învârtejiţi, lăsând o coadă de flăcări în urma supersonicului.

— Ţintă de exerciţiu.

Clipeşte, se stinge, apare iar în dreapta, viraj scurt, semnul verzui pulsează în mijlocul locatorului de bord. Automat înregistrez înălţimea, distanţa, unghiul în azimut - sub aripi capetele boante ale rachetelor lucesc mat, pline de, siguranţă obtuză. Mă întind în chingi căutând o poziţie comodă, sângele bate scurt şi ritmic şi des, prea des, în gâtlej; când o să mă obişnuiesc ? Pe ecran ţinta se apropie pulsând misterios, înfăşurată într-o mantie verzuie, ca un spectru. Ridic din umeri sub chingi, a treia sau a patra oară în noaptea asta, n-o să mă obişnuiesc niciodată. Trena verzuie s-a lăţit, abia. disting semnalul ţintei pe ecran.

— Bruiaj.

La distanţa normală locatorul nu încadrează. Mă apropii mai mult, apăs - să strivesc - butonul de încadrare; prin mănuşa de piele fină, striaţiile butonului sapă şanţuri în deget. Tresare, fuge imaginea, viraj - acum. Semnalul stabil, galben-verzui, fără nici o mantie. Contactele armament decuplate, fotomitraliera. Dau peste cap clapeta trăgaciului, apăs; instinctiv, pleoapele îngustate, privirea filtrată zgârcit spre tabloul de bord: flăcările rachetelor, noaptea, orbesc câteva secunde, şi abia jos, când retrăiesc şi îmi aduc aminte, constat sec, şi mi-e teamă să gândesc mai departe reflex de pilot. Dar asta e mai târziu, la depărtări care nu se măsoară nici în secunde, nici în metri, ci în unităţi mult mai categorice: sus şi jos, acum, în avion, apăs trăgaciul, fotomitraliera cârâie înăbuşit. Reduc viteza, încă o rafală, frânele aerodinamice saltă şi clatină avionul, ţinta joacă în reticol. Acum un an aş fi ratat atacul; veneam cu viteză prea mare, „direct şi impetuos ca un adolescent” comenta Chioru desfăşurând filmul de control în lumină. Avea dreptate, mi se punea o ceaţă fierbinte pe creier când vedeam semnul verde pe ecran, nu mai era timp să introduc corecţia necesară. Degajez în ultimul moment, nu sunt sigur dacă e un câştig atacul rece lucid, calculat,

în care fiecare manevră a fost cântărită, măsurată cu grijă şi executată întocmai la momentul potrivit.

— Degajat din atac.

La câţiva kilometri în faţa avionul-ţintă îşi continuă zborul pierdut în razele lunii, ca într-un tunel spre celălalt tărâm. Înclin MIG-ul mult, o aripă, ară cerul negru presărat cu fire de aur, cealaltă scrâşneşte în aiureala strălucitoare de sub noi, sfera uriaşă se roteşte şi se rostogoleşte lent în jurul nostru.

*

Debit metrul indică 1.500 de litri de gaz, habar n-am dacă e prea mult sau prea puţin pentru aterizarea care mă aşteaptă. În căşti, Chioru raportează că a trecut verticala staţiei. Coborâm într-un picaj prelung, cu motorul redus, „avionul bólnav” toarce legănându-mă din pilotul lui automat căruia nimeni nu i-a dat de cap; luna, din spate, alunecă o umbră neagră pe valurile mării argintii. Se mulează pe creste rotunde de talazuri încremenite, se agaţă de fâşiile rămase suspendate în aerul întunecat, se sfărâmă de masive stânci imateriale umbra asta neagră, ascuţită, cu aripile mult trase înapoi. Cobor jos de tot, zbor la rasul norilor, cocoaşe de mamut se întind, unduiesc în pante line sub lumina de gheaţă a planetei străine de dedesubt, umbra neagră vine să se lipească, tăcută, pe burta fuselajului şi sub aripi. Zbor aiurea peste întinderea mută, zgomotul motorului se pierde în aerul rarefiat, se opreşte în rama cabinei ermetice, năluci albe se înalţă ameţitoare, şovăie, se prăvălesc peste botul masiv, peste aripi, spasme scurte, sângerii în lumina bordului. Străpungem, compresorul macină cristale de gheaţă în palete, trecem dincolo ca printr-o poartă de infern, câmp argintiu în jur, domolit, vrâstat cu prăpăstii negre de întuneric mărginit brutal la orizont prin înalte ziduri de neant: Goană halucinantă, tăcută ca un început de lume, printre coloanele de abur,

piscuri abrupte de cremene imponderabilă, ziduri crenelate de cetăţi nemaivăzute. MIG-ul se poticneşte de un turn cenuşiu, ricoşează brusc în sus, spre aburul auriu al stelelor sfâşiate de botul ascuţit. Mă dor ochii de lumina albă, cădem înapoi spre banchiza fre¬mătând de urşi polari, ne cufundăm pe o aripă între două maluri prăvălite, redresăm, trecem pe sub un arc din ace de gheaţă tăind în două, ca un alt meridian Greenwich, cupola de catifea scumpă.

— Dumnezeii mă-si !

Chioru înjură sec, fără patimă, fără icneli.

— 231, control.

— Nimic - face Chioru. Îmi dansează giroorizontul... nu giroorizontul, creierul încins sub casca etanşă, şi încă ceva, mereu la pândă, care nu se linişteşte decât când simţi pământul sub tălpi, uneori nici atunci. La mine n-a apărut încă, poate în grosimea plafonului ? Mişc umerii sub chingi, gazul: 1.200 litri, mă regăsesc în cabină, 11.500 de metri, 1.400 km pe oră, bordul - normal. Mai cuprind o data cu privirea ostenită de atâta argintiu mat, să reţin, ce,s-ar putea reţine ? îngrop casca în alveola scaunului, pătrund în nori. Pe cabină flutură şters, se pierde, apare iar şi se încheagă o ceaţă cu sclipiri sângerii. „Avionul bólnav” se leagănă neliniştit, încerc să-l reţin, nu reuşesc decât să-i amplific balansul repezit; se întorc împotriva mea, vâjâind, toate chestiile călduţe, asta-i, sentimentalismul n-are ce căuta în aviaţie. Moft, ochii la giroorizont, 10.000 de metri de noapte înnouratã, dedesubt şi undeva pe câmpul negru, fâşia de beton a pistei mărginită de balize galbene, lucind; stins în ploaie. Dincolo de cabină aerul geme sfâşiat, câţiva, centimetri nu prea mulţi, de sticlă organică armată, călită, calculată savant, totuşi sticlă - mă despart de noapte, dar astea sunt gânduri - de-o clipă, bordul roşu, giroorizontul clătinându-şi macheta în ritmul oscilaţiilor pilotului automat beţiv, busola, 1000 de km pe oră în coborâre;

asta-i realitatea mea. E cald în cabină, scapă de sub mască o şuviţă de oxigen sub presiune, suflă în sus, pe lângă rădăcina nasului, gâdilând; mă destind o clipă în scaun, mă salt în chingi. Avionul bólnav şi-a potolit oscilaţiile, impresionat până în măruntaiele lui electronice de lumea tulbure şi ostilă, fără sus, fără jos, în care orice sistem de referinţă e o poveste. 8000 de metri, plafonul liniştit nu scutură, numai o vibraţie surdă, înăbuşită - noaptea ? norii ? - agăţată de vârful planurilor puternic trase înapoi. Ceaţa sumbră de pe cabină nu împiedică, nu reţine - constată numai, eventual pândeşte.

...a mai fost o noapte cu nori, de mult, o noapte de început, sudoarea rece şi lipicioasă sub costum, înotam în ea ca o sepie în viscerele ei şi toate braţele, opt sau zece, se agitau înnebunite biciuind cabina, pupitrele, bordul, neştiind ce să apuce mai întâi. Avionul se prăvălea rotit, acele se agitau înnebunite în salturi mari giroorizontul nu mai făcea pe savantul, nu mai avea timp să fie savant cu macheta rotindu-se spasmodic pe fondul negru, negru, care indica prăbuşirea. Motorul gâlgâia înfundat îl simţeam înăbuşindu-se în căderea aceea de frunză moartă şi tot ce mai era - raţiune ? mai era undeva raţiune ? - se îndrepta spre maneta de catapultare. Atunci mi-a părut rău de „avionul bólnav", îl auzeam tânguindu-se şi gemând din tablele supuse la eforturi haotice, în care nimic nu mai putea fi calcul lucid. Vedeam acul gros al altimetrului apropiindu-se de 0 cu fiecare rotaţie fluturată a acului subţire, atunci l-am simţit gol şi vulnerabil cu toate blindajele lui, cu toate camerele de ardere încinse la 2000 de grade şi cu acele 15.000 de rotaţii triumfătoare ale turbinei. Atunci l-am simţit covârşitor, cu tot trupul, atunci l-am simţit, metal, inteligent - dar nu pentru că aşa ar fi trebuit să fie, ci pentru că aşa îl simţeam eu atunci, adică rezonanţa dureroasă, se dizolva în vibraţia surdă, în tânguirea

aceea caraghioasă la un avion atât de puternic, freamătul neliniştit ai tuturor creierelor electronice sau fierbinţi care-şi sclipiseră măcar o oră panourile de afişaj, îşi istoviseră măcar un gram de nebunie necesară izbind cu pumnul sau culcându-şi fruntea pe duralul lucios; „zboară !”. N-aveam dreptul să-l las. Se rânduiseră în mine tentaculele furibunde, ordonat; am strâns manşa cu palma năclăită de sudoare şi am spart linia albă a tabloului de bord cu mânerul zimţat; picioarele împingeau palonierele cu forţa unor cilindri hidraulici, am redresat cum am ieşit din nori. Decuplasem pilotul automat gângav, nu-mi venea să cred luminile oraşului de sub mine, trasând străzi şi case — firesc...

— 231, trecut de radiofar.

Vocea lui Chioru, hârâiala asta ? La 4000 de metri ridic vizorul şi aerul din cabină năvăleşte în cască cu zgomotul brusc amplificat al motorului. 1000 de litri gaz, pe tabloul de bord markerul clipeşte verde.

— 231, verticala staţiei.

Coborâm blând, 15-20 metri pe secundă. Reduc spre 700 de kilometri, la ora asta oamenii cumsecade dorm. Jos, Chioru a aterizat. Raportează degajarea, pistei cu voce uscată care-mi zgârie căştile, şi nu sunt grăbit să-l întreb dacă norii au mai coborât; prefer să-mi imaginez şirul de lumini albastre, balizele căii de rulaj, neonul de la pompe. Ghemuit în şuba lui, Doru o fi mestecat un pachet întreg de tutun.

— 231, cât e baza inferioară ?

Glasul meu nu sună atât de vesel şi nepăsător cât aş fi vrut.

— O să vezi...

Chioru îşi păstrează vorbele pentru caniche-ul lui lăţos. Trag o gură bună de aer, mirosind a metal, ulei şi cauciuc călduţ, un prevenit face cât doi nepreveniţi.

— 50 de metri ?

Chiorul mormăie ininteligibil, primul lucru pe care o să-l fac acasă o să fie un şut tras de la mică distanţă în botul caniche-ului. Mă lămureşte conducătorul de zbor cu voce plată, inexpresivă, respectă instrucţiunile, să nu producă panică la bord.

— Ceaţă.

Scormonesc prin cunoştinţele de meteorologie, plafonul a coborât, târându-şi burta de sol. Practic, ceaţă. Se întâmplă rar, dar se întâmplă. 600 de kilometri pe oră, 3000 de metri. Viraj pentru axare pe direcţia de aterizare. Aş vrea să-l am alături pe borţosul care-şi agita manşetele aurii demonstrându-mi cum aterizează el cu Boeingul la plafon 0 şi 500 de metri vizibilitate, „Boing”, aşa pronunţă cei de la transport, şi sunt mai competenţi ca toate dicţionarele din lume. 5 metri în coborâre, acele se adună cuminţi pe cadranul negru, suprapunându-se. Încă 20 de grade de viraj, Boeing, adică un fel de calculator zburător, cu eroare de un metru la două traversări ale Atlanticului; cinci oameni în echipaj unul special ca să privească numai aparatele de navigaţie şi să şoptească suav în căşti: „mai la dreapta”... „mai la stânga”. Scot din viraj, maneta trenului, flapsul. „Avionul bólnav” îşi adună cuminte cele zece tone pe direcţia de aterizare, între aripile delta scurte şi subţiri. Becurile verzi clipesc, se sting, se aprind iar; roţile negre, lucind de umezeală, le simt agăţând scame de nori. Nori până jos, şi grăsanul de pe Boeing...

800 de litri, oricum, o ratare e exclusă. Înclin pe stânga, cinci grade, nu mai mult, urmărind acul radiocompasului.

„Al 183-lea avion de tip Starfighter”...

Dumnezeule, începe.

...în Marea Nordului”...

Asta-i cu avioanele proiectate pentru una, şi apoi încărcate cu aparatură şi puse să facă altceva, coşciug

zburător, cât zboară, apoi mormanul negru de metal fumegos. Noi, nu...

550 de kilometri pe oră, la 1.400 de metri în axul pistei, ba nu, puţin în stânga, viraj, viteza, nu mai mult de 20 de metri la variometru, turajul, busola, ecranul televizorului, ceţos.

...„pilotul s-a salvat”

Asta-i esenţial, că a scăpat pilotul.

— 232, în ax.

În căşti, vocea operatorului de la radiolocatorul de aterizare, şi nu-mi pot aminti cine e de serviciu în noaptea asta, aşa cum nu-mi pot goni de pe retină, dansând şi amestecându-se cu indicaţiile bordului, grămada de fiare, răsucite, arse, contorsionate, arzând mocnit în iarba aspră şi, săracă de la marginea pistei.

Îndulcesc panta, motor, mângâi maneta de gaze, în noaptea asta orice ratare e exclusă. Cap de aterizare, macheta giroorizontului, viteza, înălţimea, puţin sub 800 de metri. Adică exact cât avea şi DC-10 de la Paris...

„...lângă o pădure, 345 de morţi, cauzele nu se cunosc încă”...dar se bănuie, întotdeauna se bănuie ceva, misterioasa cutie neagră care ar spune tot, dar e de negăsit; la noi caseta barografului e portocalie şi pe film se imprimă acum 500 de km pe oră coborâre în noapte, la 700 de metri. „Avionul bólnav” se înfundă uşor, motor, „Portanţa e o floare ce înfloreşte din viteză”, adevăr vechi cât aviaţia, zugrăvit cu litere uriaşe de var pe portierele hangarului. Refăceam literele în fiecare primăvară, până când...

- 232, în ax, la 10 km.

Cu 550 de kilometri pe oră, asta înseamnă 65-70 de secunde... ...până când literele au fost raşchetate, ţăndări de var zburau în toate părţile, portierele au fost revopsite în regulamentarul kaki.

— la doua grade dreapta.

Nu sunt singur, bordul şi iar fumul acela acru, de metal ars. Chéri, în seara asta eşti morbid !

120 de metri la altimetru, ceaţa de pe cabină rânjeşte stacojiu, viteza spre 500 furişat, cu 4-5 metri la variometru...

— 232, 1.250 de metri de capul pistei.

Ăsta are mania preciziei. Înălţimea, 60 de metri. Reduc uşor spre 450 km pe oră, înclin, revin la orizontală, de jos, licărind prin, pâcla tulbure, raza violetă a proiectorului îşi taie greu drum spre luminile de intrare.

— Capul pistei.

De la 5-6 metri, în redresare, văd lucirea umedă, a pistei, lângă mine, borţosul de pe Boeing îşi ţocăie zgomotos navigatorul pe obraji. Reduc motorul complet, balizele sunt puncte galbene, anemice, ne aşternem aşa lin încât simt amortizoarele lăsându-se treptat sub greutatea „avionului bólnav” Paraşuta de frânare, derapajul de rigoare pe betonul umed, degajarea. Lumini violete marchează calea de rulaj, şi doar atunci apăs emisia:

— 232, pista liberă.

Îmi zgârie căştile vocea uscată, străină.

2

De departe silueta subţire, cu braţul ridicat, pare un semafor postat la marginea autostrăzii. Trag pe dreapta şi opresc, deşi ce-a mai rămas în mine din decretul 328 fierbe şi protestează; se pare că în locul acesta oprirea e interzisă.

— Mă scuzaţi...

Faţa arămie, adică fruntea şi bărbia arămii, restul e acoperit de ochelarii imenşi, apare în geamul coborât al

maşinii. Surprind, sub sticla fumurie, zbaterea scurtă a genelor:

— Ce uniformă e asta ? Ştiţi, eu nu mă pricep la armată...

Mă las în scaun, bat cu unghia emblema din mijlocul volanului, dar asta aşa, pentru mine. Femeia pare tânără, încă tânără, prin decolteul larg al rochiei de plajă, cum stă aplecată peste portieră, îi văd pieptul frumos bronzat, fără semilunile albe lăsate de sutien; dar buzele netede, strânse, cutele din colţul gurii, frământarea nervoasă a degetelor subţiri pe mânerul din lemn lăcuit al sacoşei de plajă, ăsta nu-i fason de nudistă. Femeia se apleacă mai mult, mirosul de mare al decolteului umple maşina.

— Aviaţie, spun. Mă amuză ochelarii, imenşi, lentile de far, dar şi aici e ceva care nu se potriveşte, aşa că mă mulţumesc să repet: aviaţie.

— Adică... zburaţi ?

— Zbor.

Ochii, incerţi sub lentilele de far, privesc neliniştiţi spre vitezometrul maşinii. Îmi place tonul limpede, agitaţia reţinută; arăt cu degetul cadranul rotund:

— Pe sus, zbor. Pe şosea nu depăşesc optzeci la oră.

Fac semn cu mâna, mă aplec peste canapea, deschid portiera: poftim ! Sticlele fumurii se reped, ezită, se îndreaptă, se apleacă iar prin deschizătura ferestrei;

— Nu sunt singură...

Sunt păcălit pe undeva, undeva unde - neaşteptat — doare. Îmi muşc buzele, cine ar lăsă o femeie ca asta singură, pe marginea şoselei, trebuia să mă gândesc, trucul cu sirena autostopistă şi tipul din şanţ. Uite, acuşi o să apară rânjind veninos, scuturându-şi fundul de iarba prăfuită şi de restul gunoaielor care se găsesc pe marginea autostrăzilor. Mi-e silă de trucul ăsta, dar e ceva în mâinile fine, agitându-se şi apucându-se mereu de minerul de lemn lustruit...

— Chemaţi-l şi pe el.

Sticlele de far se înalţă, se răsucesc trimiţând spre marginea de drum razele fumurii:

— Hai, Dino.

Din şanţ apare un cap lăţos, holbez ochii, mă cutremur: un caniche uriaş, cel mal negru, cel mai uriaş caniche care a făcut vreodată umbră pământului, păşeşte maiestuos pe asfaltul fierbinte, drept spre maşina mea. Las capul pe volan, nu ştiu dacă trebuie să urlu, să-mi muşc degetele, să mă consider victima unei conjuraţii de pudeli sau, pur şi simplu, să râd. Ochelarii imenşi privesc aşteptând, abia acum înţeleg - cred că înţeleg - neliniştea, întrebătoare din dosul sticlelor bombate.

— Nu, spun cu glas gâtuit. E prea de tot.

Buzele femeii, nefardate, puţin veştejite, puţin cojite tremură, cad într-o grimasă topită imediat în cutele fine lăsate de multe alte grimase la colţurile gurii.

— Azi n-avem noroc, băiatule.

— Pe dumneavoastră vă iau cu plăcere, mă scuz. Pe el, nu pot.

Capul incredibilului pudel e la nivelul ferestrei. Se uită cu ochi rotunzi, negri şi fierbinţi ca nişte guri de iad; doar într-un punct o undă de tristeţe profundă, incurabilă, pur canină. Oricum, îl prefer tipului cu rânjet veninos, care-şi scutură pantalonii. Caniche-ul gâfâie, respiraţia filtrată de colţii albi îmi izbeşte faţa ca jetul unui avion reactiv.

— De ce să nu-l puteţi lua ? se interesează ochelarii, dar din cum e pusă întrebarea ştiu că asta a devenit acum *problema*, indiferent de plimbarea cu maşina.

— Doamnă, spun, ochii mei se agaţă de degetele frământând înnebunite bucăţica de lemn - lustruit cum dracu n-o fi plesnit până acum, doamnă, nu pot să-l iau pentru că nu există; e imposibil să existe un câine atât de uriaş şi de creţ...

— Dino, băiete, urcă-te pe maşina dumnealui.

Din cum o spune, înţeleg că „dumnealui” a devenit un simplu mod de a se adresa, şi nu-mi pare rău deloc. Mă, las pe spate, vreau să râd, laba de elefant cârlionţat legănându-se deasupra capotei de culoarea untului rânced, tabla n-a fost niciodată partea forte a maşinilor DACIA.

— Mă predau, oricum. Atâta doar, că până acum n-am plimbat cămile.

Cobor, deschid uşa din spate, mastodontul negru se strecoară felin instalându-se pe banchetă. Maşina mea pătrată, robustă, docilă, neaerodinamică, nearătoasă, semănând cu o untieră pusă pe patru roţi, se lasă gemând pe amortizoare, închid, mă aşed la volan, din scaunul de lângă mine femeia surâde fermecător cu dinţii mari, pătraţi, perfect aliniaţi şi uniform îngălbeniţi de tutun. Demarez trăgând cu coada ochiului la genunchii frumos modelaţi ieşiţi de sub tivul scurt al rochiei de plajă. Dino se foieşte, arcurile canapelei gem amarnic; mă întorc, îl fluier, înregistrez fugar profilul femeii, cu părul pieptănat lins peste cap; e mai în vârstă decât mine, liniile fine din colţul ochilor, pielea gâtului, vag, foarte vag ofilită, precis ar putea să-mi fie, mamă nu, în orice caz soră mai mare.

Pe străzile Costineştiului se circulă greu, e plin de kinderii din tabăra internaţională sau de importanţii de la complexul studenţesc, merg perechi-perechi, înlănţuiţi, frecându-se şi scărpinându-se de maşina gălbuie. Aici-ar fi trebuit Mercedesul lui Chioru, şi poate nici ăla... Oprim la margine, chiar acolo unde şoseaua se termină în nisip, coborâm. Plaja largă şi netedă ar fi un loc ideal de aterizare forţată. Caniche-ul zvâcneşte, fulger negru peste nisipul auriu, trombă de praf printre prosoape, corturi, cearceafuri, se pierde în apă într-o vâltoare de stropi.

— Pun pariu că nivelul mării a crescut, spun, şi sticlele de far sclipesc blând:

— Murea de cald, bietul băiat.

Ne întoarcem cuviincioşi spatele, ne dezbrăcăm, ezit să mă răsucesc, aştept cu ochii pierduţi în lungul plajei,

— Ce-i aia ?

Sub ochelari costumul albastru de baie bine întins pe un corp cu linii prelungi, graţioase. „Aia” e acoperişul vast al unei clădiri scunde şi lăbărţate, club sau cantină, nu-mi dau seama, unul din acoperişurile noi, neobişnuite, suspendate pe cabluri, care fac o adevărată modă în arhitectură şi scot strigăte de uimire din gura inocenţilor; dar eu am un cumnat arhitect şi răspund doct:

— Un hiperboloid parabolic... sau un paraboloid hiperbolic, dar parcă are vreo importanţă ?! Traversăm plaja ocolind găurile săpate în nisip sub labele imensului Dino. până la fâşia de alge cu miros de iod lăsate de valuri pe mal.

— Ei !

Mâna bronzată, întinsă, tremură puţin. Mă răsucesc, în lungul braţului femeii vibrând de încordare, epava vaporului grecesc. Cargobotul naufragiat acum doi ani într-o noapte furtunoasă de noiembrie, eşuat pe stânci şi abandonat de echipaj. Nava părăsită zace stingheră la câteva sute de metri de noi, siluetă zveltă, păstrându-şi intactă linia avântată chiar şi după naufragiu; dacă n-aş şti despre ce este vorba, m-aş aştepta să-l aud zuruind lanţul ancorei, şi întorcând prova spre misterioase drumuri numai de el cunoscute. Sub ochelarii imenşi, buzele cojite freamătă, dinţii galbeni muşca mărunt pielea puţin veştejită.

— E o epavă.

Cuvântul doare umerii bronzaţi zvâcnesc, mâna întinsă cade fără vlagă. Femeia se întoarce spre mine:

— Cum, epavă ?

Îşi scoate ochelarii aţintindu-mă, neaşteptat de gravă cu ochi mari, puţin îngustaţi de soare. Dumnezeule, nu mai e deloc tânără ! Cutele care, pierzându-se sub

ochelari, păreau interesante, îi brăzdează adânc obrajii, şi pleoapele au riduri pronunţate. Numai trupul lin neaşteptat de proaspăt mai ales acum, picioarele lungi...

Ridic din umeri, cu părere de rău.

— A eşuat pe stânci, într-o noapte.

Adaug, ca o scuză necesară: „de doi ani zace”.

Femeia se strânge în ea, şopteşte ceva, nu aud ce apoi, tare:

— Eşti sigur că... ştii, mie îmi plac vapoarele... - ridică mâna spre vasul masiv, negru, cu cabine şi coş alb, şi cu bandă albastră pe coşul alb, - acesta e primul vapor pe care-l văd de aproape.

— Şi mie îmi plac vapoarele, prove înalte, etrave îndrăzneţe spintecând valuri verzi, catarge, sunetul gros al sirenelor neputând fi asemuit cu nimic, mai ales sunetul sirenelor, mă contorsionează, mă întoarce pe dos, mă năpădeşte cu trista greutate, cu vraja amară a locurilor niciodată ajunse; insule de coral pierdute în imensităţi albastre, tot felul de nume străine care strâng pielea pe spinare cu rezonanta lor de palmieri şi ocean Hawaii... Tenga... Taipi.

— Nu Taipi, face femeia lângă mine, mă apucă de cot cu degete subţiri, strânge tare, n-aş fi bănuit atâta putere în mâna fragilă, vorbeşte sugrumat, un nod îi astupă gâtlejul nu Taipi aviatorule, ci vaporul ăsta de aici, împotmolit pe plaja de la Costineşti...

— Uite, spun, încerc să-mi eliberez cotul, nu reuşesc, uite, cred că au demontat tot ceea ce era de demontat şi l-au lăsat. Costă prea scump să-l tragă înapoi în mare, şi oricum, Lloyd plăteşte, şi decât un vas recondiţionat, mai bine unul nou-nouţ.

— Bine, dar cu două-trei remorchere...

Mă uit, nu e pic de ironie în ochii larg deschişi, numai vaporul acela cu dungă albastră pe coşul alb pluteşte liber pe apele căprui.

— Costă. Ochii mari se ridică plini de furie, mă fac că nu observ: costă scump. Aşa ceva se cheamă operaţie de salvare, e undeva o rubrică - mă opresc, decolarea mea de acum două nopţi, hârtia liniată care trebuie să fie pe un birou, sub cristalul gros, înalţ din umeri: o rubrică, prevăzând costul operaţiei de salvare cam la jumătatea preţului vasului şi încărcăturii, luate la un loc.

Degetele subţiri îmi lasă cotul, buzele cojite mârâie ceva despre oamenii mării, care ar trebui să fie aparte, deasupra celor lumeşti. Şi mie îmi plac vapoarele, dar pricep ce stârneşte o epavă ruginind de doi ani pe stâncile, plajei de la Costineşti, în aşteptarea unei furtuni, mai serioase care să desfacă tablele de pe scheletul putrezit şi să le scufunde în larg.

Pe urmă apare Dino, nesemănând cu nimic aşa lăţos şi ud şi tăvălit prin nisip, numai ochii negri cu raza lor de tristeţe misterioasă amintesc caniche-ul demn şi elegant din maşină. Sare între noi, se scutură împroşcând cu nisip ud, degetele femeii se pierd în chica lui deasă: „epavă, băiatule,...o epavă”. Brusc se întoarce spre mine: „dacă e epavă, e a nimănui... adică, e părăsită. Şi dacă e părăsită, putem s-o vizităm, nu ?”

— Putem s-o vizităm ?

Mă ridic în picioare, traversez plaja spre maşină, scot din portbagaj barca de cauciuc şi vâslele telescopice din dural. Supapa portocalie fâsâie; întind barca pe nisip, o umflu. Mergem spre apă trăgând frânghiile subţiri trecute prin inele prinse de-a lungul bordajului de cauciuc; în dâra lată lăsată pe nisip Dino ţopăie încântat.

— Hipopotamul ăsta nu mai încape.

Hipopotamul nici nu dă impresia că ar vrea să încapă.

Fuge pe nisipul tare de la marginea plajei, latră la valuri, intră în apă, ţopăie din nou pe mal clefăind cu botul plin de spumă. Pun barca la apă, sora mea cea mare se caţără înăuntru, împing câţiva metri, până îmi ajunge apa la brâu, mă salt şi eu; în spaţiul strâmt,

picioarele ni se ating. Vâslesc cu mişcări scurte, repezite, uneori vine un val mai mare, al şaptelea, al nouălea, atunci întorc botul bont al cârnatului de cauciuc spre larg. Caniche-ul negru fuge paralel cu noi, când pe nisip, când prin apa mică de la mal, uriaşă pâslă neagră îmbâcsită cu alge şi nisip. La bord e linişte, femeia îşi freacă gânditoare rădăcina nasului cu degete subţiri, e o adevărată lady, reuşeşte să aibă ţinută chiar şi în săpuniera de cauciuc zgâlţâită de valuri. Ne-am apropiat de epavă, mult, se vede bine bordajul care de la distanţa asta nu mai e deloc întreg, pete mari de rugină se scurg de-a lungul tăbliilor, în locul unde niturile au cedat crăpături adânci, negre, varsă în mare şuviţe unsuroase de păcură irizată.

— Ascultă, femeia ridică brusc faţa, dar nu spre mine ci undeva, aiurea, din cauza asta priveşte ciudat, pieziş, cu ochii căprui - ascultă, şi voi aviatorii... mă rog, oamenii cerului, şi voi sunteţi aşa ?

Nu înţeleg de la început ce vrea să spună, dar felul în care a pronunţat „oamenii cerului”, cu o nuanţă de... şi de... şi cu încă ceva, cu un iz de..., dar la fel de imponderabil, aşa, l-ai atins şi a dispărut, mă face să pricep. Chioru, Kron-Prinz-ul, Maître, Zet, Vali, zborurile mele — asta nu-i una din tipele pe care le adormi cu basme. Mă scormonesc puţin şi sunt curat ca un bănuţ de aur proaspăt lustruit când răspund: „o, nu ! cu noi e altceva ! Cu totul altceva !”

Mi se pare, sau chiar răsuflă uşurată ? N-am timp să gândesc, hula spală cu apă sărată tăbliile ruginite de oţel, n-am chef să agăţ barca de stâncile ascuţite sau de fiarele - tăioase care ies pretutindeni din apă. Fac o manevră savantă aducând barca în dreptul unei scări de frânghie atârnată sus, mult deasupra noastră, de balustrada strâmbă. Parâmele sunt roase, albite de soare, de apă sărată, dar par încă solide.

— Crezi că pot să urc pe asta ?

E mai mult indignată decât neîncrezătoare, a trecut la „tu”, mă bucur că a trecut la „tu”. „Lasă-mă pe mine întâi, să văd dacă ţine”.

Leg barca de ultima treaptă, lemn străin, fibros, nestricat de mare, mă agăţ, încerc să urc elegant, cât de elegant poate urca un aviator în chiloţi o scară de frânghie putrezită, atârnată peste bordul unui vas părăsit, Ajung pe punte fără nici un accident, urmărit de ochii căprui din barcă, doar acum mă fulgera un gând: „Ce-o fi făcut cu ochelarii ?”

— Hai !

Femeia urcă repede, mai repede şi mai sigură decât ar fi de aşteptat. Calcă pe puntea ruginită, tălpile desculţe lasă urme înguste în pulberea roşcată. De pe mal Dino, movilă neagră, stâncă de lână udă, latră furios avertismente numai de el cunoscute. Mergem pe punte, adică ne strecurăm printr-un talmeş-balmeş de fiare, parâme, cabluri de oţel, panouri grele din metal, ea înainte, eu după ea, străduindu-mă să-mi imaginez cum arăta puntea asta de navă în zilele ei bune. Trecem pe lângă catargul cu bigile macaralelor smulse, scripeţi uriaşi se leagănă scârţâind deasupra capetelor noastre, admir mişcările precise ale tovarăşei mele, parcă toată viaţa n-a făcut altceva decât să colinde epave. Îşi aruncă privirea în golul negrit al calelor uriaşe, urcă pe puntea îngustă din jurul cabinelor cu hublourile opace de sare, mă conduce fără să ezite, printr-un coridor strâmt, spre uşa ovală care scârţâie lugubru în balamalele masive. Coborâm o scară imposibilă de fier lunecos în sala maşinilor amuţite pentru totdeauna, privim tăcuţi în semiântuneric axele uriaşe ale elicelor, cum traversează pupa de oţel ca să se piardă în misterul fremătător de dincolo, de dincolo de peretele etanş. Şterge în treacăt, cu mâna bronzată, praful aspru aşternut pe geamul unui manometru. Sub picioarele noastre pleoscăie puturoasă, îmbâcsită de ulei, de rugină, de suflul vaporului mort,

apa - apa aceea adunată în fundul epavelor. Ieşim din nou pe puntea îngustă, gruiele îndoite, o barcă de salvare sfărâmată.

— Au fost morţi ?

Ridic din umeri, nu ştiu să fi murit cineva. Ne căţărăm pe scara îngustă care duce spre puntea de comandă, un vapor înseamnă, înainte de orice, scări, scări de toate formele şi mai ales de toate înclinările; un proiector orb rânjeşte stins cu luciul oglinzii mâncat de sare. Îmi place jocul de-a vânători de epave, piraţi, contrabandişti, îmi place sora asta mai mare culeasă de pe autostradă, cu tăcerile ei răsucite interior, cu privire limpede, speriată, cutezătoare, mânioasă, timidă, plină de lumină neliniştită.

— Unde e cârma ?

În spatele şirului lung, arcuit, de geamuri - adică înainte au fost geamuri, s-au spart toate, podeaua comenzii e plină de cioburi - pe un postament mititel, e lăcaşul busolei. Busola stă la locul ei, roza vânturilor strâmbă, acul magnetic ruginit şi îndoit sub sticla plesnită - dar cârma, roata cu mânere despre care oricine ştie că ar trebui să se afle în spatele busolei - cârma nu e acolo. În locul ei o manivelă simplă, de alamă, amintind jignitor de manetele vatmanilor de tramvaie.

Ochii căprui înoată în lacrimi. Această lady instruită, cu câinele ei imperial, plânge o epavă ruginită şi o roată de stejar cu multe mânere. Explic degajat că nu suntem pe epava unui galion, ci pe puntea unui cargobot modern, înzestrat cu radiolocator - chiar dacă s-a lovit cu botul de stânci - şi vasele moderne nu au tradiţionala cârma, care mai mult ar încurca locul, ci această manetă elegantă, nu întru totul conformă nobilelor tradiţii marinăreşti, dar infinit mai comodă. Sora mea cea mare nu spune nimic, mă ţintuieşte numai cu privirea, prin lumina ochilor limpezi trece ceva ca un fulger întunecat. Iese cu capul

în piept din comandă, coboară trăznet, mai mult lunecându-şi mâinile pe balustradele ruginite, atingând doar în treacăt treptele cu tălpile înguste, traversează în fugă puntea, sare peste un troliu prăbuşit, abia am timp să mă mir de îndemânarea cu care se strecoară prin harababura de obiecte marinăreşti aruncate la întâmplare. Îşi dă drumul de pe scara, de pisică în barca de cauciuc, greu reuşesc să mă ţin după ea; când ating bordajul umflat, botul bont e dezlegat, şi barca ţopăie pe valuri. Vâslesc nedumerit privind cărarea care desparte în două părul blond, lins, pe mal, alergând paralel cu noi. Dino latră şi mârâie, înjurând pe limba lui de câine: epava, cârma negăsită la locul ei, pe mine. Debarcăm, femeia traversează plaja; abia am timp să trag cârnatul de cauciuc pe nisip şi să fug la maşină; caniche-ul negru clefăie ameninţător, stăpâna lui smulge de pe banchetă rochia subţire, sandalele, sacoşa de plajă cu minere lustruite. Dispar amândoi în praful călduţ al drumului care merge de-a lungul gardului verde din sârmă, despărţind de plajă clădirea cu acoperişul hiperboloid parabolic. De departe îşi răsuceşte faţa, o clipă numai, dacă privirea de aviator nu m-a înşelat, ochii întunecaţi sunt plini de o jale pe care nu o pot înţelege.

3

Cu Chioru trebuie să mă întâlnesc în faţă la Delta Dunării. Găsesc greu un loc să parchez maşina, printre Ford-Capri-uri, Lancii, Toyote, Fiat-uri cu sclipiri primejdioase de rechini gata să se arunce, lacomi, asupra untierei mele. Ridic din umeri; privesc înapoi la toate spinările de maşini lucind sub neonul de la parcare, spinarea Daciei e cea mai îngustă şi cea mai încovoiată; mă încearcă un vag sentiment de teamă s-o las

stingheră în mijlocul teribilei herghelii de cai-putere rasaţi. Plătesc bonul de parcare, gestul grijuliu cu care paznicul vâră tichetul din hârtie subţire în grilajul de pe capota portbagajului linişteşte. Chioru n-a venit încă, nu îi văd nicăieri maşina belicoasă, căţărată pe roţi înalte, făcută să ţină piept nu autostrăzilor asfaltate, ci drumurilor întortocheate, pline de neprevăzut, ale războiului. Pe scara largă care se pierde sub bolta vechiului cazinou circulă papiţoi, nu mă amestec cu ei, simt nevoia să rămân încă incert, să mă întreb să sugrume în capul pieptului nodul de nelinişte, de nedumerire, unde e cârma ? M-a dat gata tipesa, cu caniche-ul Dino, cu ochelarii cât nişte capace de efuzor, n-o să scap uşor da privirea ochilor umezi, puţin miopi, plini de spaima unui vapor lipsit de ceea ce este mai esenţial pentru un vapor: de cârmă. Şi abia acum, târându-mi picioarele prin nisipul rece al plajei, abia acum îmi dau seama că maneta aceea lucioasă de vatman poate fi o ameninţare. Valurile se sparg surd de mal, întotdeauna marea e mai liniştită pe întuneric decât pe lumină, briza de zi, briza de seară, tocmai mă pregătesc să-mi spun că plaja pustie ar fi terenul ideal pentru o aterizare forţată...

— Pardon !

Puteau să se ducă într-un loc mai ferit, nu aşa, pe nisip, ca focile. De fapt, după câţiva paşi constat că eu sunt intrusul, plaja e plină de amorezi care nu pot plăti locuri la hotel, sau se simt ei bine aşa, tăvălindu-se printre cochilii sparte şi alge înfoiate, aruncate de valuri pe mal.

— Bitte !

...danke, nu-i deloc potrivită pentru o aterizare forţată plaja asta, dacă atunci, noaptea, aş fi catapultat deasupra Mamaiei... Se strânge frigul bănuit din larg, vuietul molcom al mării e sunet înfundat de motor, mă înalt deasupra ţărmului întunecat, legat, strâns în

paraşută, luminile roşii ale aparatelor îşi jucau licăririle pe cupola cabinei. Era o noapte întoarsă în ea, răsucită prelung, de mult nu mai trăisem plutirea molcomă, toarsă într-un nor de pulbere aurie. Se amestecau stelele cu luminile de jos, izvorau, se iscau de pretutindeni grăunţe scumpe, risipite, suspendate în globul de catifea neagră. Nu mai era zbor, nu se încadra în legi precise clătinarea incertă a avionului, botul rotund, avangardă de întuneric acoperind şi descoperind noi scânteieri jos şi sus, se amesteca cerul cu pamântul într-un rotund masiv de lumini plutitoare, numai linia de credinţă a giroorizontului punea un ecuator lucid între ridicare şi prăbuşire. În faţă, întinzându-se în lături cât puteam cuprinde cu ochii de la 13.000 de metri înălţime, curgerea maiestuoasă a unui fluviu lat de lumină albă, orbitoare, scăpărând în ea însăşi, reflectată tremurat de cer, de stele, de fâşia de apă mică din apropierea ţărmului, litoralul. Pe urmă brutal, fără demarcaţie, prăpastia de beznă cumplită înghiţind până şi răsfrângerea vastă a stelelor: marea. Închisă, neagră, misterioasă ca un început, fremătătoare ca un sfârşit, marea, de acolo venim, înspre acolo ne ducem, marea, talger surd de beznă masivă oprind vremea, suspendând avionul într-o incertitudine pe care numai aparatele de bord, reci şi lucide, o puteau spulbera împiedicând convertirea zborului în prăbuşire. Presiunea la ulei, turajul, 1.200 de km pe oră, m-am aşezat mai bine în scaun, mă regăseam în cabina roşie, slab luminată, ca de obicei, ca niciodată, am întins comod picioarele pe paloniere, bila la mijloc, împăcat cu mine însumi, aici eram eu - aparatele, becurile, manetele, observându-mă, adică observând bordul atent, puţin distant, încrezător în freamătul electronic al supersonicului. Treceam prin straturi limpezi de întuneric îngheţat, despicate de botul rânjit al MIG-ului; turbina uruia molcom în spate, simţeam fiecare tură din sutele de ture pe secundă, aerul

incandescent se învârtejea în camerele de ardere la temperaturi pe care mintea le accepta axiomatic, fără pretenţia de a înţelege. Lumea mea, firescul meu, în găoacea roşie, caldă, presurizată, a cabinei inteligente...

— 232, pregăteşte lansarea !

...rachetelor, capetele boante lucind iscoditor sub planuri, de asta eram aici. Am cuplat contactele pe ecranul locatorului juca verzuie imaginea ţintei. Am zâmbit strâmb sub vizorul etanş, asta-i, flacăra scurtă a rachetei ţâşnind de pe lansator era o completare necesară la cerul boltit nepăsător peste întinderea neagră.

— Pregătit pentru lansare.

Am desiguranţat clapeta trăgaciului, MIG-ul a jucat scurt, sensibil la ce se întâmpla în cabină. Mi-am tras capul între umeri, ca înainte de salt; urcau respiraţii scurte, icneli de oştean ostenit pe care le credeam de mult adormite: pânda după coama de deal, cu mâna strângând săgeata pe lemnul tare, umezit de noapte, al arcului încordat. Am simţit gustul sângelui între buzele muşcate, nu m-am mirat: *de asta eram aici*. Am făcut o mişcare uşoară aducând ţinta în centrul reticolului, MIG-ul a repetat mişcarea uşor, mulând pe întuneric fuselajul gros şi aripile ascuţite, docil, furişându-mi-se subtil în sânge, - botul, coama masivă, motorul incandescent - moleculă cu moleculă. Sau poate eu mă dizolvam în metalul lui fremătător, vibrând reţinut şi...

— Lansează.

S-a înfipt în deget, prin mănuşa groasă, fierul trăgaciului; s-a zguduit, legănându-se într-o zvâcnire bruscă, avionul. În faţă, departe, coada de flacără a rachetei ţâşnite de sub planul stâng, măcinând stelele...

— Lansează !

Din nou, sunetul vechi de tăiş izbind scânteind alt tăiş, o secundă am aşteptat zvâcnirea cunoscută...

...A fost o prăbuşire, o rotire, o zbatere nebună şi neputincioasă de fiară amarnic încolţită. MIG-ul se zvârlea urlând, ricoşând în ziduri dure de aer întunecat, se smucea, se încontra cabrându-se brutal, se răsucea într-un ghem de spasme fără sfârşit. Se dusese fix la dracu toată aerodinamica, toate legile severe, formule precise care nu admit nici o aproximaţie se bălăceau undeva în urmă, şi încă, în creierul înnebunit, îngheţat de goana aceea incredibilă; iar MIG-ul se ducea pe o coastă, se prăbuşea urlând, arând o dâră sângerie de spaimă şi triumf al mării pe cerul înstelat. Mă zbăteam în cabină aruncat de acolo-colo, umerii şi braţele se loveau dureros de pupitrele laterale, capul juca precum o limbă de clopot în casca etanşă devenită dintr-o dată prea largă. Mă presau, mă apăsau în scaun difuze greutăţi de întuneric, sângele de mercur roşu alerga dureros prin corp strângându-se în picioarele de plumb, prinzând creierul într-o chingă de metal încins, oprit din firescul curgerii sale, devenit dintr-o dată dur şi încremenit ca un rubin îngheţat. Aşteptam spaima şi spaima nu vroia să vină ca o descătuşare, să se termine ! se dilata trupul, nesfârşit, clipe care despart trupul din carne şi oase şi încă ceva, fără nume, de corpul metalic animat de viaţa flăcărilor răbufnite, de zumzetul convertizoarelor, de freamătul înăbuşit al conductelor şi circuitelor electronice. Aici, acum, gol - eu însumi, nu mai puteam trişa, acţiune, nu mai era loc şi timp pentru gânduri, pentru cuvinte, acum era tot sau nimic, curgând şi alegându-se din secundele nesfârşite. Acum, aici, în prăbuşirea încleştată, deveneam pilot de vânătoare, se iscau - trecând peste spaima trupului legat de metal - puteri neştiute, crâncene, în lupta cu aparatul scos din minţi. Ne înălţăm spre cerul negru, lichid, cădeam în uriaşa cupă scăpărândă, nemişcată, legaţi unul de celălalt, luptând unul cu celălalt, fiecare dând ascultare unor chemări nebănuite. Simţeam faţa schimonosită într-

un rictus greoi, trăsăturile lucind roşu sub sudoarea rece, aici, acum, în strigătul nefiresc al nopţii sfârtecate - şi toată cabina rotindu-se, căzând, înălţându-se iar, devenită universul meu, singurul univers valabil, încercam să mă smulg, *să redevin* - aveam în mine punctul necesar pentru sprijin ? încercam să parez, să redresez avionul, aiurea, se puneau pe comenzi forţe oarbe, neclintite, nici măcar duşmănoase, obtuze numai, îmi dădeam seama, simţeam că e inutil, smulgerea bezmetică din precizia zborului nu putea fi stăvilită de nimic, dar exista în mine, Dumnezeu ştie în ce cotlon uitat, exista ceva mai vechi decât raţiunea, o pâlpâire aproape să se stingă de instinct înnebunit, se zbătea să iasă la iveală şi ardea, încleştându-mi mâinile pe manşă. Acele altimetrului se dădeau peste cap, giroorizontul rânjea negru în licărirea roşie, sumbră, negrul prăbuşirii. Şi totul a încetat la fel de brusc cum începuse, nu mai simţeam zvâcnirile metalului, manşa nu mai juca nebună în mâini, MIG-ul luneca domol pe o aripă, în picaj blând, spre marea întunecată. Am redresat, în câteva secunde pierdusem aproape 6000 de metri, atunci am văzut sub aripa dreaptă, în lumina verde a lămpii de poziţie, afumat, zdrelit, capul rachetei care-şi arsese motorul fără să părăsească lansatorul. Picioarele în ghete îmblănite de zbor jucau mărunt pe paloniere, nu puteam stăpâni tremurul nesuferit, asta-i, 3.500 de kilograme forţă aplicate aiurea, intervenind brutal în traiectoria riguroasă a zborului. Am raportat la radio ca racheta n-a plecat, am decuplat contactele, am virat spre mal. Bordul lucea roşu, liniştitor, parcă nu s-ar fi întâmplat nimic; nu se întâmplase nimic, m-am întins în scaun cu ceafa rezemată de spetează, spânzuram în chingi, mă deranja numai tremurul picioarelor întinse pe paloniere sub tabloul de bord. Mă pregăteam să cuget şi să storc concluzia...

Atunci s-a luminat în jurul avionului, aripa dreaptă, capul sfârtecat al rachetei profilat negru în lumina incertă, fuselajul sclipea greu, roşu: incendiu la bord. De la nenorocita de rachetă.

Pe tabloul de avertizare, becul roşu cu inscripţia „incendiu” era stins. Totuşi ardeam, indiscutabil ardeam, planul drept, în partea inferioară, era în flăcări. Am atins, am mângâiat cu mâna stângă manetele de catapultare, gest necesar în întunericul cabinei. Îmi spuneam că nu, nu acuma, să ajung mai aproape de ţărm, MIG-ului cu bot rânjit, nu-i convenea o catapultare la câteva mile bune de litoral. Am încercat să mă orientez, în faţă, aproape acoperite de botul negru al avionului care pica prelung în flăcări, luminile Mamaiei.

Viraj înapoi, spre larg, mă intrigau indicaţiile bordului, normal, încă normal, atunci de unde flăcările prelungi ? Bezna ostilă a mării, hoteluri, turişti, trupuri bronzare, sunetul orchestrelor, muzicanţi în smokinguri albe, revere de mătase lucind violent în argintul instrumentelor, muzica acompaniind vuietul valurilor. Lipseam numai noi, MIG-ul şi cu mine; am pipăit coarda bărcii pneumatice, dintr-o dată s-a făcut iar întuneric, mi-a trebuit ceva vreme până când ochii orbiţi de flăcările roşii să poată privi bordul. Atunci m-am plesnit cu palma peste cască, plesnitură sonoră, mă dureau degetele prin mănuşă, aşa ard, cu flăcări roşii, trasoarele rachetei...

...Calc nisipul rece, ocolind grijuliu perechile de foci îndrăgostite; urc încet, fără să sar câte două, treptele late, ducând spre portalul de calcar dincolo de care se vinde îngheţată. Caut prin buzunarele pantalonilor, n-am un ban ia mine, ridic din umeri, mă îndrept spre parcaj. Zăresc de departe amfibia tărcată a lui Chioru, distonând cu capotele lustruite din jur; îmi spun că dacă o să am vreodată un vapor, măcar unul, n-o să înlocuiesc pentru nimic în lume cârma onestă din stejar masiv cu o manivelă de alamă.

De sub bolta vechiului cazinou, deşirându-se peste roiurile pestriţe de papiţoi, Chioru face semne disperate cu mâna, dar el nu e tipul care să priceapă diferenţa dintre o roată de stejar cu mânere, şi manivela subţire, îngrijit finisată.

*

— Domnu' ce serveşte ?

— Un Campari. Nepreparat.

— Domnu' ?

Domnu' nu serveşte nimic, domnul bea doar Cico, Pepsi sau alte asemenea băuturi care nu fac renumele unei firme serioase.

Picolo se răsuceşte pe vârfuri, dispare. Chioru îşi trosneşte degetele, se lasă în scaun, agaţă cu genunchii ososi marginea măsuţei joase, renunţă, se înalţă iar, ţeapăn, fără să se rezeme de speteaza capitonată:

— Mihăiţă a ieşit din pistă.

Mihăiţă, blond, ţepos, încăpăţânat, coechipierul meu. Împreună, cu Maître şi Costel-Adonis, prinţul nopţilor de vară, alcătuim „patrula romantică”. Mihai vine prea jos la aterizare, o pantă lungă, cu viteză mare, nu mă mir că a scos avionul din pistă. Însă Chioru a spus asta numai aşa, de umplutură, priveşte pe lângă mine prin fumul, şi penumbra din local, clipeşte din ochii mici, clipeşte lung, surprinzând nu ştiu ce fantome în dosul pleoapelor umflate.

— Ascultă, spun, am dus azi o tipă la plajă. O cucoană blondă natur, cu un caniche imens, negru ca o gură de iad; îl căra după ea pentru contrast.

Picolo a apărut cu tăviţa lângă noi, lasă jos paharul meu cu Pepsi, depune solemn în faţa lui Chioru sonda înaltă cu Campari negru şi amar; mă strâmb văzând lichidul gros clătinându-se între pereţii de sticlă. Prietenul meu nu se mişcă, priveşte înainte pe sub pleoapele lăsate, într-un târziu întreabă, cu vocea lui de zile mari:

— Chiar nu te plictiseşti niciodată ?

— Azi nu, precis.

Tac, sorb Pepsi, peste umărul lui Chioru priveşte o fată absolut superbă, aşezată la o masă vecină; păr blond căzând drept pe umeri, dar ce umeri, faţa prelungă, bronzată, ochii verzi, imenşi, nefardaţi, asta-i o chestie rară şi ştiu s-o apreciez, uite aşa, dar absolut aşa mi-ar place să arate soţia mea când voi avea una. Blonda se strâmbă, face semn spre tipul din faţa ei, spinare anostă susţinând capul antipatic - asta n-ar însemna nimic, dar spinarea aceea e lipsită de orice personalitate - priveşte rugătoare cu ochii nefardaţi, ridic din umeri arătând la rândul meu spre Chioru, fată dragă, cam ce crezi tu că ar fi de făcut ?! Ei, fata dă capul pe spate, are gât de flamingo, i se zbârleşte coama splendidă, priveşte fix timp de două secunde mototolindu-mă cu dispreţul verde al ochilor, mă şterge de pe lista disponibilităţilor. Rânjesc spre Chioru.

— Astăzi, de exemplu, n-am făcut nimic care să mă plictisească.

— Aha !

Soarbe Campari, mă cutremur, simţind cu tot corpul amăreala cumplită.

— Nisip şi apă de mare. Dă paharul la o parte, închide iar ochii, după felul în care s-a rotunjit, moale şi tânjind, gura aspru, îmi dau seama cam cine se fâţâie în dosul pleoapelor lăsate.

— Ţi-e dor de regina ta ?

Chioru pricepe greu unele lucruri, evidente.

— Du-te fix la dracu !

Asta e ură, în răsucirea bruscă a capului, în sclipirea furioasă a ochilor îngustaţi privind ciudat, de jos în sus, în vocea şuierată. Totuşi, au trecut nişte ani...

— În regulă, spun, iartă-mă. Caut din ochi blonda, nu pierde vremea, a intrat în comunicaţie cu un june a cărui cămaşă cadrilată m-a pus pe gânduri încă de când am

intrat. Vroiam să-ţi cer amfibia, mă duc la Comisie pentru control...

— Ce control ?

Fac câteva mişcări savante, rotindu-mi umărul drept.

— Pentru asta m-ai chemat aici ? Chioru îşi flutură degetele în jurul tâmplei, mă priveşte cu milă: nu puteai să mi-o ceri acasă ?

Puteam, nu ştiu precis de ce l-am chemat pe Chioru aici, dar simt că aşa e bine şi nu regret.

— Vroiam să dau o turnură festivă...

— Eşti nebun, face Chioru. De ce tocmai amfibia mea ?

...Pentru că am zile în care nu suport maşini lucioase cu masca ca un difuzor de supersonic, şi cu tipi plini de ei la volan. Ştii, care-şi sforăie motoarele la stopuri, ţâşnesc ca din puşcă, şi 200 de metri mai încolo, la celălalt stop, privesc triumfător prin retrovizor. Nu-i suport, trec printr-o pasă proastă, la uniforma noastră cu cuci de aur nu se potriveşte o maşinuţă ca a mea. Sau o jucărică de 300 C.P., sau o chestie ca a ta. Şi, de la locotenent-colonel în sus, un Rolls Imperial cu radiatorul suflat în aur.

Chioru se caută prin buzunare, pune pe masă cheia de contact a maşinii lui, o cheie severă, complicată, din oţel negru, îi întind cheiţa nichelată a Daciei.

— Thank you. Şi, iartă-mă pentru Maria, dar azi am păţit-o şi eu. Ce-ai zice de o corabie fără cârmă ?

— Poftim ?

— O corabie fără cârmă. Mai bine zis, cu manetă în loc de cârmă.

4

— Dezbracă-te, spune peste umăr colonelul-medic, se apleacă, bagă în aparatul Roentgen o casetă mare, plată, a cărei suprafaţă de metal polizat sclipeşte misterios în

lumina vagă, ca un bord de OZN. Scot bluza cu epoleţi, mă înfioară obscuritatea răcoroasă a încăperii luminată roşu de un bec chior, alt roşu decât cel al cabinei mele, mai greu, mai tulbure. Nu mi-au plăcut niciodată radiografiile, senzaţia de piesă strânsă în menghină pe care o dau plăcile aparatului apăsându-mi pieptul şi spatele.

— Respiră adânc, spune colonelul, şi respir cât de adânc pot. Mă pune să stau cu mâna în poziţii imposibile, umărul nu permite încă mişcări grozav de lejere, colonelul ţăcăne impasibil din aparatul său schimbând casetă după casetă, OZN-urile dreptunghiulare se adună teanc pe măsuţa de lângă aparat Aprinde lumina, capul masiv, cărunt, faţa neaşteptat de tinerească deasupra umerilor laţi, strânşi în halatul alb, dacă şi-ar lăsa barbă mare ar semăna perfect cu Hemingway.

— Când zbori în stratosferă, te doare ?

— Nu.

...doar uneori, noaptea, dar astea sunt lucruri care nu se spun. Mă uit la spinarea aplecată, dreaptă chiar aşa aplecată cum e, se zice că ar fi un mare specialist, citeşte radiografiile ca pe romane poliţiste, personal îl admir pentru vioiciune şi pentru maşina Volvo de culoarea muştarului, parcată lângă terenul de volei din spatele clădirii care adăposteşte Centrul Medical Aeronautic. Mă îmbrac, încercând să pricep ceva din încâlceala de cabluri care, ieşind din aparatul complicat cu multe pârghii şi butoane, se pierd într-o gaură din tavan.

— Vii peste jumătate de oră după rezultat.

Jumătate de oră pierdută pe coridoarele lungi, pustii, ale Centrului. De obicei e lume multă, zburători pe toate neamurile de avioane, tipi care nu s-au văzut ani de zile se întâlnesc, se îmbrăţişează, îşi reproşează tăcerea reciprocă, epuizează între două cabinete noutăţile şi se despart în faţa uşilor albe cu înflăcărate promisiuni de

grabnică revedere. Acum însă e pustiu, pe aerodromuri se zboară intens, rar se întâlneşte câte un nefericit chemat pentru control.

— Bună ziua.

Dau politicos din cap spre chirurgul deşirat, adus de spate, cu ochi neaşteptat de rotunzi şi de trişti pentru un doctor atât de înalt, cine ştie ce amintiri se zbat în apele lor negre, „Vă salut. Distonia ?”, asta-i, după nişte ani de aviaţie ajung să-ţi cunoască fiecare şurub, „mulţumesc, spun, de data asta cu humerusul”. „Aha”, pleacă mai departe, fluturându-şi halatul spre cabinetul din capătul coridorului: Calc apăsat fâşia de ciment sonor dintre covorul care acoperă pardoseala şi peretele vopsit inevitabil în ulei verde-lucios; mă însoţeşte imaginea mea vagă reflectată de vopsea ca într-o oglindă proastă. Merg de-a lungul nesfârşitului coridor unduindu-mi umbra peste neregularităţile peretelui, peste fotografiile înfăţişând istoricul medicinei aeronautice, peste... stop. Altă imagine, stingheră, aproape ascunsă de frunzele cerate ale unui mare ficus oleandrus, unul din cei care înfloresc rarissim, la secole - odată, cu flori de zece culori, stârnind uimirea şi interesul botaniştilor. Se întâmplă ceva la umbra acestui ficus, o fată, o fată proaspăt ieşită dintre frunzele înguste şi delicate, răsărită naiba ştie cum, de-a dreptul din hârdăul cu pământ negru şi gras, sau, mai bine, din tulpina zveltă a copăcelului... N-am mai văzut de mult aşa o fată, dreaptă, subţire, fusta scurtă, cenuşie, picioarele lungi, puloverul roşu din lână fină. Atât. Adică atât văd în primul moment, după ce mă reculeg observ şi nasul mic, drept, părul negru, lins, pistruii abia vizibili, minuscule pioneze aurii topite în pielea obrajilor bronzaţi. Privesc minunea de fată, gura începe să se deschidă singură, buzele se lăţesc fără voia mea, fericite, într-un surâs nătâng.

— Cum îţi mai merge mâna ?

Dumnezeule, e prea mult; dinţii frâng lumina în săgeţi scurte, 32 de bucăţele de zahăr cubic minuţios şlefuite şi plantate între două rămurele de coral trandafiriu. Îmi sună în urechi vuietul înăbuşit al motoarelor de IL-14, simt mâna dreaptă legată strâns de piept, de burtă, zvâcnind dureros în ritmul trepidaţiilor avionului greoi. Era iarnă, gambele zvelte se ascundeau sub carâmbii eleganţi ai unor cizmuliţe negre, mă scălda o sudoare vâscoasă, mă usturau pleoapele de sare, şi, în general înfăşurată într-o uniformă cam largă de stewardesă, fata nu arăta nici pe departe ca acuma. Chem în ajutor tot calmul de pilot-interceptor ca să pot răspunde, cât de cât coerent:

— Iartă-mă, ti-am dat destulă bătaie de cap atunci...

*

„Atunci” a fost pe la mijlocul lui ianuarie, una din zilele în care te mişti cu multă grijă, să nu spargi în bucăţi trupul vitrifiat de ger; a fost un frig năpraznic, aproape minus douăzeci de grade, după ce am pornit motorul şi am închis cabina, am trecut pe cald instalaţia de climatizare. Am rulat, am intrat la pistă, mă dezgheţasem sub costumul de kapron cu multe tuburi şi fermoare, picuram în mine cu stropi străvezii de linişte şi pace. „Permiteţi decolarea”, „permit”, am decolat în forţaj, motorul trăgea bine, mă presau în scaun mii de kilograme forţă spărgând în ţăndări ziua sticloasă. Am băgat trenul, am repezit avionul într-o şandelă de 60°, botul argintiu, strălucitor, se legăna năuc de atâta albastru. Eram aproape culcat în scaun, cu capul îngropat în alveola adâncă; deasupra, la 8-10.000 de metri un IL-62 trasa pe cerul senin dârele albe, orbitoare, ale celor patru motoare. Aveam aproape 3000 de metri înălţimea, m-am mişcat în chingi căutând o poziţie comodă, IL-ul dispăruse undeva în spate şi în dreapta, vârful nichelat al tubului Pitot ţintuia de cer dâra albă

groasă, înfoiată ca un boa scump din pene de struţ. Am întors capul căutând aeronava argintie... s-a prăvălit de nu ştiu unde, cumplit şi asurzitor, din toate părţile, asupra mea. Mă ardea faţa cu mii de ace de gheaţă înfigându-se în piele sub masca de oxigen, mă usturau cumplit ochii încinşi la roşu, explodând într-o ceaţă difuză, trupul se zbătea sub greutatea enormă, reţinut în cabină numai de strânsoarea chingilor intrate şi încremenite în carne. Se prăvălea o avalanşă îngheţată, fierbinte de atâta rece, strivind umerii, pieptul, presând picioarele în spaţiul strimt de sub tabloul de bord. Simţeam mâinile lipite, străine, sudate, făcând corp comun cu manşa şi cu maneta de gaze, nu mai ştiam unde începe, unde se termină metalul zimţat. Am reuşit să întorc capul şi să privesc înainte prin fluidul tăios care opărea ochii transformându-i în bile opace de gheaţă, avionul cădea. Se prăbuşea spre o coasta de deal împădurită, siluetele negre-maronii ale copacilor se detaşau, deodată halucinant de clare, pe zăpada puţină; fiecare tulpină, fiecare creangă, fiecare frunză moartă rămasă din toamna anului trecut. Primul gând a fost o moleşeală veninoasă răsărită naiba ştie cum - amintirea grea a oboselilor trecute, bănuiala tuturor oboselilor viitoare - venită cine ştie de unde, tentantă şi năucitoare, şi căreia corpul chinuit i-ar fi dat ascultare dornic de grabnică, de cât mai grabnică linişte: să las totul aşa. În câteva secunde aveam sa dorm printre copacii pădurii, somn bun. Pe urmă s-a iscat ceva, ca un ac înroşit, zgândărind creierul amorţit: catapultarea. Şi abia apoi, şi când m-am gândit la asta mai târziu, când zăceam în spital, m-am înfiorat de rapiditatea reflexelor de vânător, pentru că totuşi nu trecuseră nici măcar secunde, timp nesfârşit, abia apoi, când brusc am devenit lucid recunoscând prăbuşirea şi strigătul tânguitor al avionului prin aerul sfâşiat, doar atunci, automat, mâinile şi picioarele au acţionat decuplând forţajul şi redresând.

Am trecut peste vârfurile copacilor, am tras de manşă, am sărit creasta dealului. Aveam peste o mie de kilometri pe oră, aerul dur, neaşteptat de dur şi duşmănos năvălea în cabină prin cupola spartă, smulsă, sfârtecată - apăsând, strivind, îngheţând răsuflarea şi mişcările. Am scos frânele aerodinamice, mă mirau degetele ascultând încă; am redus motorul, viteza scădea, nebunia din cabină se liniştea cu fiecare sută de kilometri trecută; m-am stabilit la 500 de kilometri pe oră viraj spre aerodrom. Am deblocat chingile, m-am dezlipit de scaun adunându-mă tot în spatele parbrizului, curentul era mai slab. Am scos mănuşile de sub hamul paraşutei, le-am tras în mâini ţinând manşa cu picioarele, nu găseam cuvinte sa mă felicit că le luasem, de obicei le lăsam pe raftul cenuşiu de la celulă, de-a valma cu sacul măştii de oxigen şi husa vizorului; zburam mai bine cu mâinile libere, simţind clar contactele şi butoanele. Am raportat jos că s-a smuls plexiglasul cupolei, adică am încercat să raportez, aerul înăbuşea pătrunzând sub mască şi oricum, tot nu puteam auzi nimic în mijlocul cascadei de văzduh urlător şi ostil. De fapt mă liniştisem, gata, deranja numai gerul, zburam cu supersonicul deschis, ca un PO-2 din pânză şi scândură. Se vedea altfel fără cupolă, mai vast, plat, fără relief, ca la cinema goana maşinilor pe autostradă filmată cu obiectivul de 1000. Am scos trenul, am pus motorul în plin, să consum gazul, nu puteam ateriza cu avionul supraîncărcat; vroiam să trec întâi la verticala aerodromului, sa trec jos, dând din aripi, ca cei de la turn să-şi dea seama ce s-a întâmplat, pe urmă să fac un tur de pistă, poate două, cât rezistam, şi să aterizez. Am strâns mai bine casca, curelele măştii de oxigen, am făcut treaba asta cu dichis, mişcând satisfăcut degetele în mănuşile îmblănite şi pipăind cu grijă cataramele, orice greşeală ar fi însemnat pierderea căştii mele glorioase, cu o zburătoare stilizată pictată pe frunte. Mă

stingherea curentul de aer care pleznea, usturător peste ochi, am lăsat manşa, - am ridicat mâna dreaptă să cobor vizorul fumuriu al căştii. Am atins cu degetele înmănuşate marginea metalică...

Mişcarea a fost prea largă pentru o cabină care nu mai avea cupolă zburasem în şcoală pe aparate cu cabina deschisă, dar pierdusem reflexul mişcărilor calculate, strânse, cu coatele lipite de corp şi cu umerii aduşi. Curentul de aer mi-a prins mâna, a întins-o, a dat-o peste cap izbind-o puternic de şina scaunului şi de fuselaj. În prima clipă m-a şocat poziţia ciudată a braţului; pe urmă am simţit sub mănuşă răceala metalului lustruit, abia la urmă am perceput troznetul umărului, l-am simţit, m-a biciuit scurt şi nici măcar prea puternic o vibraţie scurtă, pornită de undeva ca un geamăt înăbuşit - atât Am încercat să trag mâna în cabină, durerea a fost neaşteptat de puternică, am urlat în mască, am dat drumul manşei pe care o ţineam cu stânga. Am încercat din nou, un văl negru, vâscos, se aşternea peste ochi, peste frunte, peste obrajii îngheţaţi. Am cuplat pilotul automat şi încet, cu mâna stângă trăgând mâneca combinezonului, am reuşit să aduc dreapta în cabină; îmi muşcam buzele de durere, după aterizare, când mi-au scos masca de oxigen şi au găsit-o plină de sânge, m-am strâmbat neîncrezător. Dreapta era ţeapănă şi umflată ca un extinctor, un extinctor care mă făcea să salt, strunit în chingi, la cea mai mică mişcare; se revărsa o lavă de metal încins prin corp, copleşind. Am aşezat mâna inertă pe manşă, între levierul frânei şi mâner, degete străine refuzau să recunoască metalul zimţat. Atunci m-a muiat o spaimă rea, Dumnezeule, asta-i, zborul merge, dar aterizarea ? Am apucat din nou mâneca şi mi-am depus mâna ca pe un inutil obiect de preţ, pe pupitrul din dreapta; contactele erau siguranţate, n-aveau cum să se decupleze. Am decuplat pilotul automat, am încercat să văd cum merge pilotajul

cu mâna stingă. Mergea şi nu prea, mai ales din cauza valurilor fierbinţi care alternau cu frisoane scurte. Botul MIG-ului oscila ca un pendul, tubul Pitot se încurca în crengile copacilor sau ara o dâră îngustă în albastrul trufaş şi nepăsător de deasupra. Aerodromul rămăsese în urmă, departe, nu-mi legănasem aripile trecând la verticală. Nu-mi ardea de legănat aripi, zburam între două şiruri de dealuri deasupra unei văi pustii, când m-a fulgerat leit-motivul mormanului de metal fumegând, am hotârât să catapultez îmi jucau în fata ochilor planşe din sala de pregătire. Un pilor rumen şi bucălat ţâşnind ca un arhanghel, cu scaun cu tot, din avionul cuprins de flăcări roşii-aprins, se suprapuneau cu alte imagini, avioane zburând strâmb pe pelicule zgâriate şi tremurate de filme vechi, filme de război atingeau solul şi ţopăiau pe roţi în bonturi fantastice, oamenii de pe aerodrom scoteau pilotul din cabină, corpul frânt, mâna târâtă prin iarba uscată, aspră, mâna imensă. pe tot ecranul, cu degetele arse, chircite, şi din nou avionul ciuruit, afumat, cu tablele smulse, cu scheletul aripilor scos la iveală, cu capota motorului pleznită şi ferfeniţită de schije.

Avionul nu era o scuză, era un argument solid avionul făcut praf, dar pilotul prăvălit peste manşă, dându-şi sufletul la aterizarea aceea nenorocită - ultima ? Era, cât ar părea de caraghios, o problemă de conştiinţă în cabina mutilată a MIG-ului meu, de conştiinţă zgribulită şi ciungă să părăsesc un avion în perfectă stare, sau să risc o aterizare cu mâna stângă, la marginea leşinului. Catapultam, evident, de când am intrat în aviaţie mi s-a băgat în cap că sunt mai preţios decât toate avioanele strânse la un loc, ale armatei şi ale TAROM-ului, adunate, înmulţite cu doi şi ridicate la pătrat, dar acum, aici, nu eram deloc convins de asta. Am, simţit MIG-ul pulsând altfel, desluşeam o urmă de teamă în urletul motorului, mă moleşea plumbul topit strecurat cald şi otrăvitor în vine ca o vrajă rea, hai, sări, Bob Dylan aşezat pe

coperta discului îşi strunea chitara, cântec de leagăn amăgitor. Am închis ochii, i-am deschis iar, avionul se legăna cu botul în aer şi cu comenzile moi, limită de viteză, am împins manşa, reflex amorţit de pilot, am văzut puntea portavionului şi avionul ciuruit de schije apuntizând brutal, eram în acelaşi timp şi pilotul, şi cei care-i scoteau trupul inert din cabină. Atunci de unde vârfurile de pomi venind spre mine, lunecând prin parbriz, înţepând ochii cu crengile golaşe ? Am mişcat umărul redresând, durerea m-a trezit, simţeam manetele de catapultare între picioare, prin combinezonul gros şi prin kapronul costumului de suprasarcină. Filme vechi, cărţi, planşe, asta nu mai era literatură !

Am virat spre aerodrom; vedeam busola şi acul radio-compasului rotindu-se, cifrele albe nu-mi spuneau nimic, am mişcat umărul iar, gheara de metal încins mi-a redat luciditatea, am scos avionul pe direcţia pistei. Se spărgeau deasupra valuri uriaşe de tăcere, am văzut în ultimul moment malul înalt, cabraj, MIG-ul se căţăra gâfâind pe roţile groase, legănându-şi primejdios aripile, gata să agaţe antenele de televizor de pe acoperişuri. Zburam deasupra oraşului, jos, foarte jos, de fapt nu zburam, mă prăbuşeam prelung şi nu reuşeam decât să reţin avionul din prăbuşire. Umărul devenise o uriaşă sferă de fontă incandescentă, atârna aplecând avionul în partea dreaptă; am redresat, vârful aripii ascuţite ştergând terasele de pe acoperişul blocurilor înalte, prea înalte. Era chiar ceaţă, sau mi se părea pulberea aurie din care distingeam siluete de clădiri subţiri şi boltite, unindu-se undeva, deasupra ? Îmi jucau aiurea în cap şi încercam să le alung, neavând loc pentru ele, cifre viteze, kilograme, valori admise pentru aterizarea cu avionul supraâncărcat. Am şters cu roţile vârfurile pomilor de pe şosea, un rest de luciditate urla „motor”, „pune motor”, cu ce ? - am săltat botul, în faţă, prin pâcla deasă, pista se rotea, se multiplica, se înălţa lent,

cobora iar, se răsucea pe o muche. Am văzut betonul repezindu-se spre mine şi am redresat, aşternând necrezut de lin MIG-ul pe pistă. Atârnam prostit în chingi, gata, avionul alerga, trecuse de prima bretea, se îndrepta spre marginea pistei balizate, atunci am dat drumul la manşă, am redus maneta de gaze, am scos paraşuta de frânare, am prins iar manşa-frână. Am degajat pista, nu reuşeam să rulez pe bretelă, am oprit, am rămas agăţat în paraşută ţinând frâna blocată. Îmi bâzâia motorul în creier, prin straturi groase de vată, când prima faţă congestionată s-a săltat peste marginea zdrenţuită a cabinei, am spus: „motorul, pentru Dumnezeu, opreşte motorul, te rog”.

Nu ştiu cum m-am dezlegat, cum am ieşit din cabină, se vorbea de o macara, de chingi tăiate, dar eu am coborât totuşi pe scară, susţinut de Matei; m-am depărtat de avion, m-am răsucit, nu-mi venea să cred silueta zveltă, joasă, lustruită, urâţită de lipsa cupolei de plexiglas. Imaginile ajungeau pe retină tremurate prin sticle tulburi, am venit iar lângă avion, cred că mă clătinam, am ridicat mâna stângă, am atins fuselajul gros, am pornit de-a lungul lui spre boţul ascuţit, simţeam sub degete freamătul turbinei care se învârtea încă, pocnind uşor. Atunci s-a apropiat Nae, aferat, să-mi dea un calmant, „nu e cazul să-ţi ieşi atât din fire pentru o cupolă spartă, zic eu, deşi nu sunt pilot”. Avea dreptate, mâna dreaptă atârna dureroasă, imensă, fierbinte, acuşi-acuşi voi atinge pământul şi voi păşi sprijinindu-mă în palme, ca maimuţele.

— Ai dreptate, am spus.

Am căzut ca o cârpă, lunecându-mi faţa pe niturile îngropate ale fuselajului şi lovind în treacăt casca împodobită cu o zburătoare măiastră, de cauciucul gros al roţii de bot.

*

M-am trezit culcat pe o canapea de muşama, din acelea de spital, tavanul alb, foarte depărtat, amintea şi el de spitale. M-am mişcat, încercând să mă ridic; am auzit un zgomot ca atunci când cineva lasă o carte pe masa, foşnetul sec al paginilor pe tăblia de lemn, faţa lui Nae s-a aplecat deasupra mea:

— Şezi blând.

Se legănau, oscilau nehotărâte în jurul nasului sprâncenele groase, negre, îmbinate; au tremurat ca la televizor, atunci când imaginea o ia razna, apoi s-au fixat la locul lor dintotdeauna.

— Te doare ? Retractez, ştii, cu sedativul...

— Ce am ?

Nae s-a strâmbat: „nu ştim încă. După radiografie...”

— Ascultă, am spus, nu e cancer, e doar o nenorocită de mână ruptă. Cât o să stau aici ?

— Nu-i nici măcar ruptă, a săltat din umeri Nae, soarele intra pe geam şi juca în şarpele încolăcit pe epoleţii lui tiviţi cu catifea vişinie; o simplă luxaţie scapulo-humerală, adică centura scapulară...

Pe mine mă durea surd, difuz, răspândit în toată partea dreaptă a corpului.

— Omoplat - claviculă - coracoid - l-am întrerupt, toubib, astea ştiu încă din şcoală. Cât or să mă ţină ?

— O lună, şi-a mijit Nae ochii sub sprâncenele nemaipomenite. O să-ţi spun precis după radiografie.

Am dat din cap, sigur, radiografia.

— Cum ai aterizat în halul ăsta ?

Vroiam iar să ridic din umeri, m-am oprit la timp; am săltat numai mâna stângă. Nae a fluierat prelung, cum nu cred că mai fluierase cineva în camera de spital, spital era, se simţea peste tot, plutea în aer, mai ales în aer, atmosferă de spital, mirosul de neînlocuit, paşii uşori ai surorilor în urma călcăturilor apăsate de medici-şefi duri şi insensibili, necruţători şi tirani în saloanele lor. O

clipă mi s-a făcut frică. M-am săltat în capul oaselor, şi Nae, bătrân doctor de aerodrom, mă sprijinea înţelegător, fără să întrebe ce mi-a venit.

— Nu mă laşi aici...

Am întors capul, intrase o soră în vârstă, bunica tuturor pacienţilor, una din temeliile acelea fără de care un spital ar înceta să mai existe, rumenă, voinică, cu un aer foarte decis; am simţit un fior rece din creştet până-n tălpi.

— Ce mai face aviatorul nostru ?

Era ceva în vocea ei care mă îndemna să sar de pe canapeaua de muşama şi s-o iau la goană. S-a apropiat păşind uşor, parcă plutind pe pernă de aer, gleznele groase strânse în ghete albe de pânză, cu vârfurile şi călcâiele decupate. L-a dat deoparte pe Nae, s-a apucat să mă dezbrace, dacă aş fi simţit în avion ce simţeam acum, când mâinile zdravene şi îndemânatice jupuiau de pe umărul luxat costumul de suprasarcină, aş fi catapultat fără să stau pe gânduri. M-am uitat la Nae, doctorul de aerodrom privea foarte atent pe geam, atunci am strigat răguşit ceva despre nobila misiune a medicinei.

Faţa lată a femeii a înflorit într-un zâmbet dispreţuitor; s-a lipit de mine trăgând mâneca strâmtă de kapron, îmi ţinea, rezemând, mâna dreaptă ceva mai sus de cot; am simţit mirosul calm de rufă spălată şi călcată al şorţului ei.

— Sus, aviatorule.

M-am ridicat în picioare dezbrăcat până la brâu, târam, atârnat în jurul şoldurilor, costumul de suprasarcină desfăcut. Nu arătam prea elegant, în locul umărului drept pulsa o scobitură flască, ceva mai jos, prea într-o parte ca să fie natural, crescuse un sân frumos, tare şi rotund. Am trecut într-o sală, mare, cu dulapuri de sticlă de-a lungul pereţilor, o lampă imensă, chirurgicală, atârna neverosimil de jos. M-am oprit nedumerit, sub lampa

aceea era o masă nichelată, cu multe pârghii, rezemătoare, rotiţe, manete, o masă ginecologică complicată ca un creier electronic, m-am oprit şovăind, sora m-a împins înainte, rânjea larg când mi-a spus

— Sala de operaţii e ocupată, ginerică.

M-a întins pe masă lăsându-mi picioarele să atârne; era mai comod decât părea, mi-am văzut faţa reflectată în luciul lămpii de deasupra, am închis ochii.

— Ai auzit de profesorul Krusser şi de discipolul său, Vişevski ?

Am negat din cap.

— Noi, totuşi, o să-ţi reducem luxaţia prin metoda, Krusser-Vişevski, abia atunci am privit doctorul tinerel care măsura critic umărul meu scos de la loc; a mângâiat uşor, cu vârful degetelor, fosa aceea...

...Erau bine organizaţi, pentru că atunci când a strigat „gata”, apucându-mi tare cotul şi încheietura, cele câteva surori şi doi infirmieri bine hrăniţi, care-şi făceau veacul prin sala vastă, au năvălit apăsându-mă şi imobilizându-mă pe masa nichelată. Am simţit că toţi nervii mi se scurg dureros printr-o gaură îngustă cu margini zimţate, oglinda lămpii chirurgicale se umpluse de spinări aplecate, nu eram deloc pregătit să suport supliciul cu eroism, nu aveam dispoziţia necesară, m-am strâns ghem sub braţele puternice şi genunchiul a izbit mâna doctorului, proiectându-mi-o dureros peste gură. Am muşcat satisfăcut mâna care încercase să-mi aplice Krusser-Vişevski, când m-am destins am zburat în lături pe toţi judokanii aceia in alb. Numai Nae rămăsese la capul meu, dacă ochii împăienjeniţi vedeau bine, sub sprâncenele groase dansa şi se veselea un zâmbet maliţios. Am ţipat că domnii aceia, Krusser şi cu celălalt, au fost nişte măcelari Una din surori mi-a replicat satisfăcută, şi nu reuşeam să văd legătura, că uite aşa, dar chiar aşa se chinuie şi bietele femei pe masa asta,

când nasc. Aveam impresia că nimerisem la un spital de nebuni.

— De ce chinuiţi copilul ?

...dar pronunţat moale, dulce, moldoveneşte, ca un cozonac pufos. Apăruse un tip voinic, cărunt, cu ochi albaştri-limpezi, întotdeauna am avut slăbiciune pentru, tipii voinici, cărunţi, cu ochi albaştri-limpezi, de aceea m-am strâmbat numai când mâna lui m-a palpat, priceputã. Doctorul cel tânăr îşi sugea laba muşcată, privindu-mă cu ochi de asasin.

— Anestezie.

Sora cu glezne groase, temelia de spital, mi-a pus peste nas o fâşie de tifon, am simţit iar mirosul de rufă călcată al şorţului; pe urmă a început să toarne peste tifonul întins picurând dintr-o sticluţă şi numărând, un lichid cu miros dulceag. Am spus ceva, mi s-a părut că foarte spiritual, cu limba amorţită, am avut senzaţia de bielă fierbinte revenind alunecos, ca prin straturi de ulei încins, în lăcaşul ei, apoi m-am prăvălit printr-un puţ negru şi îngust, căptuşit cu benzi succesive de întuneric şi lumină. Douăzeci de minute mai târziu părăseam clinica pe picioarele mele, în timp ce Nae încerca să-mi explice că mă aşteaptă, totuşi, un stagiu la secţia de chirurgie a Spitalului Militar din Bucureşti.

...Am plecat cu o cursă TAROM care-şi întârziase plecarea aproape cinci minute, special în cinstea mea; mă însoţea Chioru, atent şi grijuliu ca o logodnică. Arboram o, salopetă largă de zbor, matlasată, sub care mâna dreaptă, imobilizată într-un metru cub de scânduri şi faşe, asuda cumplit.

Ne-am aşezat în ultimul rând de fotolii de pe şirul din stânga, eu lângă ferestruica cu margini rotunjite, Chioru s-a asigurat că stau bine, mi-a îndreptat şerveţelul de dantelă cu inscripţia brodată „TAROM” sub ceafă, abia apoi s-a lăsat să curgă în fotoliul de lângă intervalul pe care se plimba, tropotind din cizmuliţele fine, stewardesa

brunetă, împărţea, zâmbind, bomboane de mentă. Era prima oară când zburam cu o cursă de pasageri, plutea ceva în salonul acela care mă făcea să mă simt ca la botezul aerului: toţi vorbeau degajaţi, gesticulând, se agitau, legau prietenii, parcă se născuseră şi trăiseră numai între fotoliile înalte, eu rezemători de cap şi cu şerveţele TAROM dedesubt. Comandantul aeronavei ne-a urat bun-sosit la bord, toată lumea aplauda ca la o reuniune de familie, atunci când unchiul face o scamatorie reuşită. Aeronava însăşi era un IL-14 hârbuit, cu aer domestic, motoarele trozneau pe batiurile lor aruncând flăcări scurte prin eşapamentele afumate; când s-a aprins inscripţia roşie „LEGAŢI CENTURILE”, numai Chioru şi cu mine ne-am conformat, adică Chioru mi-a prins peste burtă chinga lată, albăstruie, apoi s-a legat şi el. Se răsuciseră spre noi, peste spetezele înalte, capete amuzate, special ca să vadă cum ne legăm. După ce barabafta afumată s-a desprins de sol, cred că nici nu depăşise bine marginea pistei, lupii văzduhului s-au repezit să comande toţi, parcă ar fi fost înţeleşi, cafele şi coniacuri. Mari. Era foarte plăcut.

M-am aplecat spre ferestruica cu margini rotunjite, recunoşteam, înceţoşat, o coastă de deal împădurită, fiecare trunchi negru, fiecare creangă răsucită, fiecare frunză chircită, rămasă din toamna trecută; m-am lăsat iar în fotoliu, mă apucase greaţa, cabina plutea în fum, scuturăturile avionului greu treceau întâi prin umărul meu. Am repezit-o pe juna cu păr negru, lins care-mi oferea din proprie iniţiativă cafea şi coniac. Chioru i-a şoptit ceva, fata mi-a adus o sticlă de Ci-Co, făcea să vezi cum ne priveau din fotoliile lor bărbaţii savurându-şi coniacul la 3000 de metri înălţime. Am început să picotesc, numai după ce avionul aterizase m-am sculat, stewardesa şi Chioru mă cărau prin ovalul uşii curbate. Fata m-a dus până la maşina salvării, mă lăsam greu pe umărul ci, ca un măgar, nu era nevoie, îmi era ciudă pe

uniforma ei, pe aeronava hârbuită, pe luminile turnului de control, pe Chioru, pe mine însumi. La spital am găsit buzunarele salopetei pline de bomboane de mentă, îmi venea să mă iau la palme.

...Pe urmă au fost nopţi nelămurite, sfere negre în noaptea de neon violiu a oraşului, aşteptam sleit să se facă întuneric, freamătul surd din umăr se amplifica devenind durere, mă opream aproape de strigăt, treceau troleibuze spre gară, se desfăceau tablele reci pe pavajul inegal, farurile despicau trape dreptunghiulare de lumină palidă; sub cozorocul caschetei cu insignă de email îmi zâmbea, nelămurit, stewardesa. Ridicam din umeri, mişcarea firească stârnea plăci difuze de durere sub faşe, se adunau scormonind într-o gheară lucidă, urca un traseu marcat cu puncte fierbinţi şi se înfigea brutal în creier, gheara aceea. Miza fusese suficient de mare ca să dea dreptul la întrebări pereţii lunecoşi ai salonului reflectau, stins, un singur răspuns. Îmi îndreptam spatele, se clătina pe reţină fuselajul zvelt, lustruit, perfect, lipsa cupolei strica linia îndelung gândită. Avionul *meu*, adevărat al meu, născut a doua oară prin triumful lucidităţii, al raţiunii amorţite sub cască, al unor posibili ani arşi în acele minute, niciodată nu-l simţisem atât de aproape, nici măcar în zbor, ruperea noastră continuă şi atât de abstractă, aer, nu rămâne nimic - rămâneau zece tone de metal arcuit în forme desăvârşite de aşternut pe betonul pistei cu un gest aproape inconştient, ultimul, categoric ca un cuţit de ghilotină. Pentru că ceea ce se întâmplase despărţea în două jumătăţi nete, mă despărţea în două jumătăţi categorice, marginile lucioase, nu se atingeau în nici un fel, aveam să oscilez îndelung între malurile masive, drepte, inabordabile, atunci nu ştiam, fără să mă mai întregesc. Biciuia ceva scurt, nedumerit, trecea prin durere întinzându-mi trupul ca o presimţire: uniforma albastră, părul negru-lucios al fetei din avion, dar zâmbetul acelor

nopţi era blond-cenuşiu, şi cumplit de trist. Atât de trist, şi izvorât atât din adânc, toată povestea mea din ultima săptămână, glorioasa mea poveste cu avioane sfârtecate, cu cabine zburate, cu aterizări riscate, devenea o joacă de copil pe lângă tristeţea fierbinte, blânda, dincolo de limită, a acelui zâmbet nelămurit. Încercam să-l scot la iveală, să-l clarific, mă scormoneam îndelung fără să-l găsesc, lucirea umedă a dinţilor între buzele întredeschise, capul lăsat uşor pe umăr, clătinarea părului blond, privirea furişată scurt prin filtrul acelui păr blond, de unde ? Se topeau fulgi moi de zăpadă, în plasa fină rămâneau picături străvezii, reflectau tremurat cerul albicios, închideau într-o sferă limpede munţii, le ştergeam cu dosul palmei, gestul rămânea suspendat în nimic, punte părelnică spre un viitor pe care nu-l puteam bănui. Era atât de trist şi definitiv zâmbetul blond-cenuşiu, ca o despărţire necesară, m-a însoţit în toate nopţile de spital, oscilam împreună între malurile acelea drepte, masive, inabordabile, care m-au despărţit - făcându-le şi mai departe, şi mai masive, şi mai inabordabile, încercam să-l îndepărtez, nu puteam să-l îndepărtez. Nu mai avea rost să-l îndepărtez. Mă lăsam tot amintirii străine, nopţile se întindeau nesfârşite, somiera patului se legăna ca un hamac marinăresc, dimineţile mă găseau moale, aiurit, cu ochii injectaţi, plini de zâmbetul acela neînţeles. Am priceput mai târziu, dar asta a fost mult mai târziu, după ce intrasem la Academia militară - atât de îndepărtat, parcă nu mai era povestea mea.

...Acum însă, ochii negri sub sprâncenele subţiri, aceeaşi, voce, numai gleznele, neacoperite de carâmbii cizmelor negre, simt în gură gustul bomboanelor de mentă care mi-au făcut suportabilă viaţa la secţia de chirurgie...

— Iartă-mă, ţi-am dat destulă bătaie de cap atunci.

Fata zâmbeşte, frângând lumina în dinţişorii ei de zahăr cubic:

— Bătaie de cap a fost după aceea, când n-am avut bomboane pentru cursa următoare.

Coridorul spaţios pustiu, pentru stewardese e o adevărată crimă să-şi lase pasagerii fără bomboane. Cuvintele fetei se pierd înghiţite de pereţii lucioşi. Caut disperat ceva de spus, conversaţia n-a fost niciodată una din calităţile mele, nu vreau deloc să o pierd pe fata subţire, neagră, roşie, gri şi aurie, sprijinită de zidul verzui. Îmi amintesc IL-ul bătrân şi afumat:

— Ce mai face harabaua aia ? Aveam impresia tot timpul că se desface în bucăţi.

Stewardesa surâde în ea, ca unei amintiri; se înalţă pe vârfuri, se lasă încet pe tocurile înguste ale sandalelor mici:

— IL-ul... e bar acum, în Herăstrău. Se strâmbă: eu am trecut pe curse externe, încă din primăvară...

...fusta cenuşie, puţin mai lată ca un chimir de Şirnea dar reuşind să aibă totuşi *linie*; puloverul roşu, mulat pe pieptul cast; miresme subtile de Chanel, Dior, trebuia să mă gândesc: miss, Boeing. Avioanele impozante, elegante, căptuşite cu mătase şi catifea, mă cutremur, cerul meu de la 16.000 de metri, rece şi atât de albastru. Vuietul surd al motoarelor puternice îndulcit muzical de amortizoarele de zgomot, în fisele marilor aeroporturi o nouă rubrică maximul de decibeli admişi. Harta imensă pe care linii drepte leagă Capitala de oraşe cunoscute numai din cărţi şi din atlase, nume cu rezonanţe de ocean sau de băuturi servite în baruri exotice: Daiquiri... Ştiai că în Cuba există o plajă cu numele ăsta ? Pilotul cu cămaşă albă de mătase strângând semivolanul perfect finisat al unui mare aerobuz, minunea firmelor scrise în limbi neînţelese, glasuri melodioase de femei tinere în căştile uşoare, prevăzute cu ventilaţie, să nu transpire urechile pilotului. Şi brusc, furişat de sub plasa

adăpostului, MIG-ul meu ascuţit, cu aripile boante trase lângă fuselaj, cu silueta decupându-se neagră în lumina lunii pe câmpul pustiu, lângă zidul văruit al celulei de alarmă. Capul acela blond pe o pernă, cu păr răsfirat, pentru că altfel n-ar avea nici un rost.

— ...la noi, spune fata, Londra, Paris, astea-s de fiecare zi. Dar Buenos-Aires, sau Montreal...

...sau aerodromul meu auster, ascuns în câmp, cu linii tăcute de avioane severe aşteptând sub husele cenuşii, veşnic la pândă. Simt undeva că părul capului de pe pernă ameninţă să devină negru, lins, lucios, pieptănat cu cărare la mijloc, strâns la ceafă într-o codiţă tăiată ca la ponei, şi parez brutal: nu, mulţumesc, nu servesc avioane cu W.C.

— Scuză-mă, arată fata în lungul coridorului, acolo unde o mână face semne impacientate prin uşa întredeschisă - la revedere.

Se întoarce, pleacă mişcând fundul mic, rotund, sub fusta Dior. Îmi închipui Parisul cel de fiecare zi, o groază de funduri rotunde sub o groază de fuste Dior şi-mi spun că, oricum, avioanele cu W.C. par a fi şi ele bune la ceva,

*

— Uite, degetele colonelului cărunt cu sprâncene negre se plimbă de-a lungul plăcii de celuloid pe care disting fantomatic oase, uite, acum o lună, cartilagiul era încă desprins. De fapt aici era punctul critic pentru viitorul tău în aviaţie, capsula odată deschisă...

Pe ecranul mat de sticlă două poze, fiecare reprezentând un stadiu bine determinat în dificilul proces de refacere al umărului meu.

— Aici - degetul colonelului medic se plimbă pe celălalt clişeu, care pentru mine e identic cu primul - aici se vede ce bine, ce frumos, ce perfect s-a lipit periostul...

Mulţumesc, salut şi mă retrag. Pe coridorul pustiu, lipa-lipa, două picioruşe zvelte ieşind de sub o fustiţă cosmopolită se îndreaptă spre ieşire.

— Vii cu mine ?

Bustul roşu se răsuceşte. Întrebător.

— Te duc în oraş, spun, şi caut înnebunit cam ce-aş putea adăuga. Gratis. Sunt cu maşina.

— O.K.. răspunde stewardesa, s-a molipsit din cursele ei externe, sunt curios să ştiu ce mutră va face când va vedea, vehicolul lui Chioru. Ce maşină ai ?

Jos, în holul spaţios, de-a lungul pereţilor se înşiruie acvarii mari; în acvarii, printre alge verzi, înoată mişcând leneş din coadă peştişori de aur cu ochi holbaţi. Nea Florică, tehnicianul de la barocameră, îşi hrăneşte favoriţii cu purici uscaţi. Cobor tăcut câteva trepte, abia ajuns între acvarii mă răsucesc scurt şi răspund.

— Mercedes.

Cuvântul cade greu; stewardesa brunetă s-a împiedicat de o treaptă, sau mi s-a părut ? întind mâna, miss Boeing se sprijină fără multe mofturi.

Traversăm holul, peştişorii aurii ne urmăresc cu boturile lipite de sticla groasă; uşa mare de la intrare, alte scări, de data asta largi, de marmoră gălbuie, ieşim în stradă. Vizavi, dominând două Dacii 1.300 cu silueta ei lugubră căţărată pe roţi înalte, amfibia lui Chioru. Masivă, bălţată ca un leopard gătit de război. Pe botul teşit, între farurile duble, puternice, ascunse după apărători solide de sârmă groasă - un cerc nichelat închizând steaua în trei colţuri, emblema maşinilor Mercedes. Deschid portiera grea, de tablă gofrată, fac semn, urcaţi !

Miss Boeing măsoară maşina cu un aer sceptic, de la roţile solide, înfundate în asfalt, până la vârful antenei înalte încurcându-se în frunzişul copacilor de pe trotuar; copaci misterioşi, despre care niciodată n-am putut afla cum se numesc.

— Am mai văzut-o. La Le Havre. Asta nu-i Mercedes, asta-i Queen Mary înainte de a fi dată la fiare vechi, ascultă-mă pe mine.

Se lasă pe călcâie, se înalţă pe vârfurile sandalelor snoabe, desluşesc fără greutate refuzul pe buzele strâmbate într-o grimasă ironică.

Alcătuirea tărcată, totuşi, e un Mercedes autentic. Chioru a pescuit-o dintr-un cimitir de maşini, a băgat în ea bani cât pentru trei Mercedes-uri nou-nouţe, din acelea sport şi plimbă amfibia redivivus stârnind cuvenitul interes peste tot unde apare cu ea. În fiecare primăvară, după ce apar ghioceii, reface minuţios vopseaua de camuflaj care conferă maşinii aerul trist şi demn, de muzeu militar.

— Ascultă, spun fetei, vino cu mine, zece minute, uită fumurile tale de stewardesă pe curse externe, uită Chevrolet-urile şi Ford-urile nichelate care fac coadă în faţa uşilor de cristal ale marilor aeroporturi, uit-o pe Queen Mary, odihnească-se în pace pe fundul mării sau căţărată pe vreun recif de corali, îmi amintesc plaja Costineştiului, ochii plutind în lacrimi pe puntea de comandă cu geamurile sfărâmate şi ridic din umeri, Queen Mary o fi avut cârmă sau tot o manivelă lustruită de vatman ? şi, în general, uită tot, ce părere ai de asta, să uităm tot, zece minute numai, n-ai încercat niciodată ? hai acum, şi dacă nu-ţi dovedesc superioritatea acestui Mercedes - mă înec, înghit icnit, bat cu palma insigna de pe bot, superioritatea acestui Mercedes în fata oricărui Rolls sau Jaguar, cobori şi te duci în oraş cu troleibuzul 83.

Se întâmplă ceva cu stewardesa, mă priveşte în lumina ochilor cu ochi îngustaţi, văd alergând acolo umbre, zgârie-nori, minuni de pe toate meridianele planetei, aleargă, tremură, se şterg, şi ochii rămân aşa, înguşti, ne mai umbriţi de nimic, au un aer rotund ochii înguşti, cu albul bătând cuminte în albastru - se întâmplă

minunea asta, simplu, sub copacii neidentificaţi de pe trotuarul din faţa Centrului Aeronautic Medical. Îşi muşcă buzele, sare şi se instalează în maşina înaltă pe locul din faţă, lângă şofer. Urc şi eu, clătinându-mă, pornesc motorul, debraiez, împing schimbătorul de viteze scurt şi gros. Amfibia demarează lin, smulgând roţile şi lăsând şanţuri adânci în asfaltul încins, cât de lin poate demara o maşină care a terminat, acum treizeci de ani, războiul ? Capota din prelată groasă e lăsată, gonim pe Şoseaua Nordului, vântul curbează antena elastică, flutură părul strâns la spate al fetei. Opresc în dreptul porţii de sârmă împletită, sar jos, desfac sfoara putredă care leagă canaturile, poarta se cască gemând greu, intrăm pe o alee îngustă a Parcului Herăstrău, trecând pe lângă indicatorul alb din tablă, înconjurat de un cerc roşu-aprins. Manevrez cu grijă volanul mare aşezat aproape orizontal, ca la camioanele de cursă lungă; la ora asta parcul e pustiu. Trecem prin faţa câtorva busturi de scriitori vestiţi şi scriitorii vestiţi privesc indignaţi carapacea blindată a Mercedesului, barbar pictată în culori de război. În dreapta e yacht-clubul, în stânga platforma betonată pe care sunt coborâte la apă yolele, finn-urile şi alte ambarcaţiuni zvelte cu catarge înalte. În sarturile şi straiurile unor asemenea ambarcaţiuni se încurcă strigăte de pescăruşi. Pietrişul platformei scârţâie sub cauciucul roţilor masive, aşa cum a scârţâit nisipul plajelor africane, al coastelor siciliene ori al falezelor normande; botul maşinii se cufundă într-un val verde, tivit cu spumă murdară, apare iar, întreaga alcătuire se clatină şi ţopăie a recunoaştere pe apa lacului, sub privirile uluite ale paznicului cu tricou vărgat de la yacht-club. Cuplez elicea, ambalez motorul, pieptul lat de oţel, fremătând de amintirea apelor Mediteranei, spintecă în viteză valurile tulburi ale Herăstrăului. Sobra stewardesă pe curse externe, cu genunchii urcaţi pe canapeaua de muşama, râde în hohote lângă mine, deasupra mea, cu

coatele sprijinite de rama nituită a parbrizului îngălbenit, fără să ia în seamă picăturile de apă care-i udă fusta Dior şi puloverul scump, Coco Chanel.

Ne despărţim la stopul din Piaţa Romană, flancaţi de autobuze şi maşini ale căror culori pălesc pe lângă tancul meu; înainte de a coborî, laş, o rog pe Miss Boeing să luăm împreună masa diseară. În oraş, ceva fără pretenţii, aşa... mă rog. Fata bate cu unghia arătătorului în geamul ceasului de bord, gest care mă termină pentru că-l credeam numai al meu:

— Peste trei ore am cursă. Saltă sprâncenele subţiri, rânjeşte: Stockholm. Sare din maşină, direct, fără să mai deschidă portiera, se depărtează mergând pe marginea trotuarului. Privesc prin retrovizorul cât un ecran mijlociu de televizor cum se amestecă cu mulţimea, dreaptă, subţire, şi mârâi:

— Urâtă şi proastă !

Stopul trece pe verde, demarez brutal dorindu-mi din toată inima ca Miss Boeing să fi fost într-adevăr urâtă şi proastă.

5

— Treci mai în faţă !

De la 20.000 de metri pământul este împâclit şi ars, lipsit de viaţă. Se estompează, se amestecă într-un cenuşiu gălbui toate culorile care, jos, ar umple paletele unui regiment de pictori. În stânga, puţin înainte, avionul lui Chioru, alungit, lucind difuz, lunecând tăcut în apa albastru-închis, adâncă şi îngheţată, cerul stratosferei. Se disting clar, ca sub lupă, fiecare nit, fiecare literă a inscripţiilor mărunte de pe fuselaj; între noi, molecule anemice de aer limpede şi de ger - început de vid cosmic. Indicatorul de oxigen, segmenţii se desfac, se

apropie în ritmul respiraţiei, normal, presiunea, temperatura în cabină - m-aş putea plimba în blugi şi cămaşă.

— Treci mai în faţă.

Glasul lui Chioru, sugrumat de casca etanşă, de oxigenul năvălind sub presiune, de antene. La înălţimea asta zborul în formaţie e dificil, menţinuţi cu greu de aerul puţin şi sărac. Viteza — 2.200 de kilometri pe oră, plutire legănată cu comenzile moi, îngreunate de inerţia aparatului adulmecând neliniştit cerul străin.

— 232, mai în faţă !

În căşti început de agitaţie. Împing maneta de gaze, MIG-ul freamătă uşor, cabrează greoi, marginea cabinei lunecă neagră peste fuselajul argintiu, mă înţeapă dureros în ochi argintiul tăios, aici tot ce e culoare şi lumină arde. Chioru umple cabina cu trupul lui nesfârşit, şarpe de mare, cupola de plexi îi încovoaie gâtul strâns în jugul lat de oţel. Se răsuceşte, ridică mâna înmănuşată, lumina crudă reflectată de oglinda retrovizoare fulgeră şi arde ca o rază de cuptor solar, ghicesc grimasa din cabina avionului cap. Turajul, conul, presiunea la ulei, din nou oxigenul. MIG-urile par încremenite pe cerul albastra, adică convenţional albastru, cupola de oţel adânc care te soarbe primejdios, aşa ceva nu există jos, unde toate au un nume cuminte. Jos, adică. pământul nostru mort, ne întoarce aceeaşi faţă galbenă, mată, inexpresivă. Aici, prima oară, pământul devine planetă.

— Stânga, 50 de grade, pe 2-7-0.

Avioanele atârnă cu boturile ridicate, prinse în sfori nevăzute de cheia incredibilei cupole albastre. În cutele de umbra ale bolţii sprijinite pe masivi pilaştri de lumină - bănuiala primelor stele. Reduc motorul, uşor de tot, câteva ture din cele peste 11.000 pe minut ale turbinei, stratosfera nu permite mişcări care-i tulbură brutal

nemişcarea. MIG-ul lui Chioru se depărtează ca într-un vis, cu botul adulmecând prelung în cer.

— Menţine locul în formaţie.

În cabina avionului-cap, vag început de enervare. Pentru Chioru partea romantică a profesiei începe după aterizare, pe Maria lui aşa a cucerit-o, îi povestea, privind-o ţintă cu ochii mici sub pleoapele umflate, cerul. Nu mai ştiu cum a pierdut-o. Ridic din umeri sub chingi, umerii mei de kapron, senzaţia de nelinişte surdă când simţi coechipierul în spate, prea în spate, şi lipit de avionul tău.

La decolare, când am cuplat forţajul, coloana de flăcări ieşită din ajutajul lui Chioru avea o culoare ciudată, mai roşie ca de obicei; rămân în urmă, încercând să privesc în tubul negru, adânc, prin perdeaua de foc, temperatura la gaze, normal.

— 231, temperatura la gaze.

— Normal.

Mi s-a părut; mă plimb în spatele MIG-ului, puţin mai jos, legănat blând de aerul îngheţat, stânga-dreapta dreapta-stânga, lunecându-mi lin avionul de pe o aripă pe alta, atent să nu intru în jet. Uneori, marginea aripii sau deriva înaltă pătrund în fluviul invizibil de gaze. arse atunci metalul freamătă neliniştit, MIG-ul trepidează, se scutură brutal, se zvârle într-o parte lovindu-mă cu capul de cupola cabinei. Înclin avionul, ies din zona de fluid fierbinte, revin în spatele avionului-cap încercând să pătrund cu privirea şi să înţeleg, dar altfel decât jos - secţiuni, viteze, temperaturi, aşa simplu, aici, să pătrund cu privirea şi să pricep ce se întâmplă în întunericul incandescent, licărind tainic. Injectoare arzând subtile cocteiluri de hidrocarburi, turbina şi compresorul rotindu-se înnebunite, încercând să cuprindă şi să îndesească aerul sărac. Şi simt apropiată, parcă dintotdeauna, flacăra aceea nedomolită pulsând scurt - se desfac legături ce păreau sudate pe vecie, se compun elemente

noi, nebănuite, trăindu-şi plin existenţa de o clipă - apoi se aruncă şi se amestecă, mugind, cu torentul învârtejit de soare dizolvat în metal, deasupra planetei străine.

*

Chioru stă întins, cu burta lipită de bordura de ciment a bazinului, fluierând în surdină o melodie a lui Judy Collins - fata care ştie unde se duce timpul. Zac moleşit pe nisip, să mă pătrundă soarele, să mă ardă bine. Grifon, caniche-ul lăţos, proaspăt sosit de la spitalul de câini din Bucureşti, ţine isonul stăpânului său gemând melancolic şi suflându-mi fierbinte, puturos, peste faţă. Melodia nostalgică se târăşte strepezită dintre dinţii lui Chioru. Grifon se întinde uriaş, negru, amestecând blana cu nisipul şi suspinând sfâşietor. Ion mârâie ceva despre cânii nespălaţi, iau, apărarea caniche-ului: „e mai curat ca tine”. Chioru zâmbeşte în timp ce fluieră, neaşteptat de blând, fluieratul se transformă într-un şuierat care pare să producă suferinţe de nedescris câinelui; se rostogoleşte pe nisip cu labele în aer schelălăind subţire, caraghios de subţire pentru un caniche atât de mare.

— Allez, hop.

Asta-i Jorj. Îşi face vânt de departe, aleargă, schimbă pasul în fugă, prinde bătaia pe marginea bazinului, sare pleznindu-se cu burta de apa rece, verde şi albastră. Stropi mari se evaporă, sfârâind pe pielea încinsă, Ion drăcuie, Chioru se răsuceşte cu faţa în sus, şuierând la nesfârşit aceeaşi melodie a fetei care a aflat unde se duce timpul. Departe bubuie ceva surd, Grifon sare pe patru labe ca o pisică, ciulind - încercând să ciulească - urechile blegi, pline de nisip, câteva capete se saltă îngrijorate de pe plaja fierbinte:

— O să ploua...

Chioru priveşte sceptic pe sub pleoapele umflate cerul fierbinte, adânc, oală albastră pusă la foc fără pic de apă. Jorj înoată într-o manieră care ar face focile să moară de

râs, se agaţă de marginea bazinului scuturându-şi laţele lungi şi sărace din jurul cheliei, cine a mai văzut un as chel, fornăie, repetă:

— O să plouă...

Mă răsucesc cu nasul în nisip, Grifon vine, imens şi murdar, să se lipească de mine. Tandru. Aud bocănituri înfundate, tinichigiii care repară tabla de pe acoperişul comandamentului şi-mi spun că pe căldura asta, cu tabla fierbinte... Mai târziu dar asta a fost mai târziu, după ce am aflat că explodau proiectilele de la bordul avionului prăbuşit - mai târziu mi-am dat seama că acoperişul comandamentului e acoperit de fapt cu ţiglă, dar acum, zăcând pe nisip, îl căinez în gând pe bietul tinichigiu şi mă pregătesc să intru în apă.

— Nene...

...fetiţa lui Zet, cu picioare subţiri, bronzate, pline de zgârieturi albe. S-a oprit lângă Chioru, se apleacă:

— Nene, tata zice că a căzut un-avion, să veniţi...

Tropot greu de bocanci soldăţeşti, faţa asudată a furierului: „to'aş'tan !” Văd trupul lui Chioru răsucindu-se lent, parcă filmat cu încetinitorul întâi umerii, apoi spatele, şoldurile căzute, abia la urmă faţa pe care e întipărită o neîncrezătoare uimire: „ce spune taică...”

— Un avion to'aş'tan, gâfâie soldatul. Cu tovarăşul 'tan... Fulger ud trupul lui Jorj ţâşnind din bazin, niciodată n-am înţeles cum a ţâşnit aşa, a apărut deodată pe mal, masiv, chel, şiroind de apă, cu pielea arămie înălbită de spaimă. O apucă de umerii firavi pe fetiţă, o zgâlţâie brutal, zâmbetul strâmb, vinovat, de pe faţa puştoaicei, se transformă în grimasă:

— Lasă-mă nene !

— Ce avion ?

Chioru, rezemat într-un cot, pare să negocieze cu el însuşi o chestiune foarte importantă. La, pistă a rămas numai Vali, o încercare de motor pentru care nu primise încă aprobarea; l-am lăsat pe treptele fierbinţi de la

celula de alarmă, cu combinezonul desfăcut şi legat în jurul mijlocului.

Fugim uzi, dezbrăcaţi, Ion apucă să-i repeadă din goană un picior lui Grifon nimerindu-l în dosul lânos, caniche-ul chelălăie cu obidă, şchiopătând după noi. Traversăm de-a dreptul, zgâriindu-ne mâinile şi ochii, gardul viu care desparte ştrandul de comandament. Pe platoul asfaltat din faţa intrării, maşina ARO a lui Zet demarează şi motorul urlă, solicitat la maximum.

— Stai !

Nu ştiu cine a urlat. Ne repezim buluc în caroseria deschisă, trăgând bluze şi pantaloni pe trupurile ude. Departe, înspre capătul pistei, peste gardul viu de tuia, un nor negru de fum gros, săgetat de flăcări scurte, şerpeşti, portocalii.

— A catapultat ?

Întrebarea atârnă grea, fără răspuns; lângă mine, cu mâinile înfipte în umerii cu epoleţi de colonel ai lui Zet, Jorj priveşte tâmpit flăcările care încep să se înalţe şi să se îngroaşe. ARO se hurducă peste movile şi pietre; tăiem de-a dreptul peste câmp, trebuie să ne ţinem serios unii de alţii ca să nu ne trezim aruncaţi din caroserie. În dreapta un camion minuscul aleargă pe marginea pistei, urmat îndeaproape de maşina roşie a pompierilor şi de salvare. Mihai se strâmbă şi înjură urât:

— ...de salvare.

Jorj e numai ochi, aplecat peste umerii colonelului, încercând să ghicească, să afle cu o secundă mai înainte cam ce ar fi de aflat. Îl aude pe Mihai, se răsuceşte, întreabă, cuvintele ard şi biciuie înnăbuşite, pline de ură:

— De ce mă ? de ce nu salvarea ?

Zet ridică o mână de pe volan, apucă încheietura lui Jorj; Mihai se face mic, continuând să înjure; salvarea, cerul, pe Jorj, maşina care saltă şi ţopăie bezmetică pe ultimii metri de teren înţelenit, apropiindu-se de bretela betonată. O roată de avion se rostogoleşte spre noi, una

din roțile principale, dreapta sau stânga, 220 X 830 mm, 8,5 atmosfere, 12 discuri groase de frânare - reflex stupid - se apropie, din ce în ce mai încet, se apleacă, şovăie, cade răsucindu-se în jurul axului smuls. Îi vedem, din goana maşinii, cauciucul scorojit, geanta pleznită şi afumată. Degetele lui Zet se strâng, albe, pe încheietura încă udă a lui Jorj.

— Mama ei de aviaţie !

În jur umeri aduşi îndărătnic înainte, capete plecate, încrâncenându-se să privească pe sub sprâncene mormanul de metal ars, aripile frânte, risipite, deriva înaltă spintecând deopotrivă cerul şi pământul - întotdeauna deriva, aşa rămâne, agăţată de cer, întreagă, nu degeaba caseta blindată a barografului e montată în derivă - şi din cerul sfârtecat curge o lavă fluidă, arzândă, care ne prăjeşte feţele, ochii, nu ne lasă să ne apropiem de avion. De la ceea ce a mai rămas din avion.

— Încă doi copii lăsaţi fără stăpân.

Şoaptă scrâşnită de om care ştie, care simte ce ştie, deşi asta se întâmplă atât de rar. Faţa lui Chioru e liniştită, numai două lacrimi zgârcite, lunecate din colţul pleoapelor, se furişează de o parte şi de alta a nasului gros. Chioru nu le şterge, se sumeţeşte în fum şi în vântul fierbinte, ridicându-şi fruntea aşa cum nu-l ştiu, parcă s-ar mândri şi s-ar bucura de lacrimile zgârcite. Mă arde, mă apasă în capul pieptului, greu, deschid gura ca să respir aerul care vâjâie ciudat, străbătut de flăcări, aer incandescent amestecat cu foc, cu fum negru şi cu metal frânt, aer de avion mort.

Furtunurile pompierilor aruncă apă, maşina uriaşă cu turelă, geamuri groase de mică gălbuie, şuviţe subţiri, ridicole în faţa zidului de foc. Doctorul se agită cu halatul lui în spatele siluetelor îmbrăcate în azbest, încearcă să treacă înainte, dogoarea îl izbeşte de fiecare dată, se

clatină, se retrage strângând la piept trusa de prim-ajutor, cu cruce roşie pe fond alb.

Trusa de prim-ajutor, să mori de râs.

— Uite-l !

Ion, cu mâna întinsă, arată într-un loc, nu i-ar fi trecut nimănui prin cap să privească acolo: în spatele ciulinilor, zvârlit din scaun de explozie, frânt peste paraşuta alb-portocalie pe jumătate ieşită din husa albastră, Vali, în costumul lui anti-g. Soarele joacă topit pe casca albă, cu vizorul plesnit. Mai mult am simţit decât am auzit strigătul răguşit al lui Ion. Jorj se smulge de lângă Zet, vrem să-l urmăm, colonelul se întoarce, barează câmpia cu umerii lui uriaşi - lăsaţi-l, şi ne oprim bulucindu-ne în spatele lui, întinzând gâturile, unii din noi, cei mai mulţi - încă pe jumătate dezbrăcaţi. Doctorul e singurul care aleargă în urma lui Jorj, spre silueta din spatele mărăcinilor. Îşi deschide în fugă trusa, Nae, Dumnezeule, aici nu ajută nici cel mai mare spital din Europa, dar trusa ta nenorocită din foaie de cort !

Chioru îşi înfige în ochii mei căutătura aspră a ochilor cenuşii, neobişnuit de rotunzi şi strălucitori sub pleoapele umflate, privirea curentează lucidă şi rea:

— *De ce* ? hai, deşteptule, spune: *de ce* ?

N-o să ştiu niciodată dacă s-a referit la cauza prăbuşirii, sau la prăbuşirea în sine, e una din întrebările la care nu se cer explicaţii, ridic din umeri, flăcările ustură, umerii arşi de soare.

Zet se pune în mişcare gigantic, ridicând greu picioarele, deschizând drum printr-un obstacol invizibil, şi ne înşirăm cuminţi în spatele lui. Îmi spun că într-un fel păşim prin noi, ne pătrundem şi trecem prin noi înşine - ce găsim dincolo ? - în drumul scurt şi chinuit peste câmpul uscat al aerodromului spre, locul unde întins pe paraşută, cu capul răsucit în sus, privind vesel şi tulbure prin vizorul pleznit, aşteaptă Vali.

*

Pe Vali l-au pus în sala clubului. Sala mare, de curând renovată, cu policandre atârnate de tavan, cu coloane de stuc şi cu parchet lucios pe jos. Sala în care astă-iarnă am serbat revelionul, în care sâmbăta trecută a fost bal, peste patru-cinci sâmbete va fi din nou bal, iar la iarnă vom sărbători, veseli şi îmbujoraţi, Anul Nou. Sala elegantă, în care rulează de trei ori pe săptămână filme aduse de la cinematograful din oraş, sala folosită de puştii de la şcoală pentru spectacolele lor, prilej de fală şi mândrie părintească. În ce mă priveşte, îmi propun să nu mai calc mult timp parchetul lucios pe care acum se târăşte în tăcută procesiune o groază de lume. Sicriul e închis, aşa sunt sicriele piloţilor, închise, la capătul îngust şi jos, la picioare cum ar veni, Vali, în costum de zbor, zâmbeşte celor veniţi să-l petreacă de pe cartonul mat al fotografiei 20X30. Chioru îşi muşcă buzele, se înclină adânc, deşirat şi nenorocit, în faţa fotografiei; merg în spatele lui, s-a uscat şi mă ustură gâtul. Garda de onoare, patru locotenenţi tineri, indecent de tineri, de înalţi, de subţiri, sclipindu-şi în lumina răsfrântă de cristalul policandrelor aurul cucilor de pe piept şi de la şepci. Cineva mă împinge, mototolesc în mâini marginea caschetei, ridic din umeri înspre poza lui Vali, ies.

Afară, pe scări, aşteptăm tăcuţi camionul mare, decorat cu stambă roşie şi neagră, care va transporta sicriul la Bucureşti, Ghencea, aleea piloţilor căzuţi la datorie. Chioru mă trage de mânecă, să mergem, Chioru e dintre cei care-şi digeră durerile singuri, chiar dacă aşa durează mai mult. Nici mie nu-mi place, e ceva în neregula, cucoane pe care nu le-am mai văzut, preocupate de etalarea toaletelor, plutonierii din fanfară discutând nepăsători, eu ce-aş face dacă aş fi plutonier în fanfară, cântând la nunţi, botezuri şi înmormântări ? La o parte, în soare, grupul tăcut al piloţilor. Aş fi preferat ceva simplu, ar fi fost infinit mai complicat, lucrurile sunt

înscrise în ritualuri precise. Chioru rânjeşte sec. „vai de capul tău”, de ce, să-l fi îngropat în capul pistei, numai piloţii, jetul motoarelor ar fi bătătorit şi ars pământul până nu s-ar mai fi cunoscut nimic. „Zorileanu, face Chioru, dar aia a fost epoca romantică. Haidem.”

— Veniţi puţin.

Jorj a slăbit cinci kilograme. Palid, umbre vinete sub ochi, uniforma curge şifonată pe el, oprită numai de labele mari ieşindu-i din mâneci - uniforma obişnuită, kaki, prin toată mulţimea dichisită; până şi soţia lui Vali e pieptănată şi pudrată. Plozilor, doi băieţi agitaţi, încă nedumeriţi, obosiţi să tot fie centrul atenţiei, atârnaţi cu mânuţe lipicioase de fusta unei vecine binevoitoare, li se întind bomboane din toate părţile. Bine, de bomboane nu vor duce lipsă o vreme. Îl urmăm pe Jorj trecând printre grupuri şi grupuleţe, ieşim în alee, traversăm liziera pădurii de salcâmi din spatele ultimului şir de blocuri, ajungem pe platforma rotundă de ciment, capacul unui fost rezervor de apă. Pe cimentul încălzit la soare, un morman de rachete de semnalizare, grenade fumigene, petarde, focuri bengale. Chioru atinge cu vârful pantofului lustruit o petardă groasă, tubul de carton se rostogoleşte dând la iveală capul de mort desenat pe eticheta. Jorj lămureşte scurt:

— Arsenalul lui Vali.

Vali era piroman, îi plăcea să lanseze artificii, să combine explozii, să producă perdele de ceaţă înecăcioasă; nu credeam că dispune de o bază materială atât de impresionantă.

— Mia le-a aruncat - arată Jorj grămada de artificii - sa nu dea puştii de ele.

...copiii, speriaţi şi nedumeriţi, năclăiţi de bomboane. Se uită atent la mine, la Chioru, se întoarce, pleacă; simte că îl privim, încearcă să-şi ridice umerii căzuţi, face doi-trei paşi cu pieptul umflat, renunţă, dispare printre salcâmi. abia acum îmi vine să urlu. Să mă las pe coadă,

să-mi ridic bolul spre lună, să urlu jalea mea - aici, îngropată în cel mai fierbinte şi mai tainic ungher, pe care nimeni nu trebuie să-l cunoască, - pentru că atunci n-ar mai avea nici un rost. Chioru mormăie şi trimite cu un şut bine ţintit petarda groasă în mijlocul mormanului de explozive:

— Puţină greaţă. Nu toţi, dar dacă ai avea un detector de minciuni, te-ai îngrozi. Tu, fiule ?

Ridic din umeri, pentru mine Vali a fost unul din piloţi, adică foarte mult sau nu chiar atât de mult, depinde cum o iau, dar sunt situaţii care nu admit decât o singură alternativă, cea mai crudă, cea mai pură, cea mai dezbrăcată.

...Eram obişnuit ca locul de lângă mine să rămână gol, încă din şcoală, face parte din profesie, „noi şi balerinele” - mormăia Chioru; din şaizeci câţi eram la început, brevetaserăm vreo treizeci din care numai opt-zece zburam încă pe supersonic. Asta în zece ani de aviaţie: figurile se voalau, după trei zile totul era ca înainte; pe urmă apăreau locotenenţi idealişti, urcau în avioane, aripile de dural se acopereau cu un puf uşor, moale, cenuşiu. Locurile goale se umpleau, eu simţeam şirul umerilor cu epoleţi întrerupt. Uneori discret, comisia medicală, altă categorie de aviaţie, aterizau avioane mari, vopsite în culori de camuflaj, cu foşti vânători trudind la manşele — semi-volane masive, posturile de pilotaj erau pline de nostalgii grele, amintiri de bucle, tonouri şi viraje înclinate la mai mult de 25° Se vorbea pe un ton degajat de ceruri străine, aeroporturi de vis, culoarea oceanului şi foşnet de palmier, rânjeam, era ceva în vocile astea care, simplu, nu se potrivea.

...Alteori brutal, aşa simţeam lipsa, cu umerii goi, nesprijiniţi de alţi umeri, păsările din metal ştanţat intrau în carne sub apăsarea lemnului greu de stejar, undeva se auzea o fanfară, garda de onoare cu mănuşi albe, atât de inutil, gheara fierbinte strângea de gât aiurea, nu *atunci*,

ochii uscaţi, spatele drept, puţin prea drept, dar era un moment când coarda pleznea, imprevizibil, corzile astea întinse prea tare şi care pleznesc ţiuind. Biserica de lemn bătrân, lemn înţelept, fibrele grinzilor se împleteau la colţuri prin minuni de ingeniozitate veche de şapte secole, ochii ghidului erau albaştri-albaştri sub sprâncenele cărunte, mişca dezinvolt cizme de cauciuc pe scândura obişnuită cu apăsarea tălpilor de domn şi de războinic. Călcam cumva pe vârfuri, îmi părea rău că nu sunt cu ghetele de zbor, podeaua ar fi încuviinţat scârţâind, recunoscând călcătura.

Atunci a venit, drept, înalt, subţire în costumul de zbor ajustat, îi luceau vag fermoarele sub lumina puţină prelinsă prin vitraliile opace de vreme, Victoraş Crăciun; pista, celula de alarmă, mutra încurcată, cot la cot cu Chioru, zburaseră prea jos, veniseră cu avioanele lovite de păsări; pe urmă pasajul de la Universitate, balonul alb, elegant, şi iar silueta subţire în salopetă de zbor. Asta-i.

Am aşteptat până când biserica s-a golit, fibra grinzilor masive se întindea a aurie prin şapte-opt secole de înţelepciune, lemn care vede şi ştie; leagăne, butoaie de vin, sicrie. Am întins mâna şi am mângâiat scurt peretele apăsând palma, locul era moale, lucios, cum numai lemnul îndelung mângâiat poate fi.

Lumânările se strâmbau subţiri, ceara galbenă albea şi se fărâma în grăunţe uscate; am căutat o lumânare mai întreagă, am aprins-o, nu de la altă feştilă, m-am dus, am luat cutia cu chibrituri, gămăliile de fosfor alunecau pe seul scurs, am apăsat, flacăra galbenă împroşca picături de grăsime încinsă, am aprins lumânarea subţire şi am înfipt-o în talerul cu nisip. Mă simţeam mic, şi umil, şi cumplit de nedumerit; am mers spre ieşire, prin vitraliile opace mă însoţeau dealuri viorii.

Afară era o livadă cu pruni, şi un cimitir împrăştiat liniştit pe sub prunii aceia. Mergeam pe o cărare de nisip,

am trecut pe lângă un mormânt mic, piatră albă, simplă, literele săpate şi umplute cu vopsea neagră; în unele locuri vopseaua sărise lăsând urme cenuşii, pe albul mat, era o fată tânără, învăţătoare, se târa o umbră tăcută pe dealuri, Natalia Cancer moartă de cancer.

...Dar Chioru gândeşte altfel lucrurile astea, nu m-am lămurit încă cum funcţionează mătăhăloasa lui alcătuire. Se apleacă, aranjează rachetele pe margini cele verzi, în mijloc cele roşii, cu două şi trei steluţe. Desface câteva cutii ambalate în hârtie cerată, trage o dâră groasă din praf de puşcă până lângă un bolovan mare, de calcar dobrogean, cu cochilii de scoici arhaice lucind alb în roca roşiatică. Ne aşezăm în plin soare, pe iarba săracă crescută greu prin frunzele căzute toamna trecută, şi toamna răstrecută, şi încă multe, multe toamne străbrecute. Soarele arde umerii prin ţesătura fină a uniformelor de gală, şapca mea, aşezată în iarbă, e la fel cu cea care zace pe capacul sicriului din sala clubului, albastră, cu şnur gros, galben şi cu aripi de aur.

— Ascultă, eu...

Chioru ridică un deget în sus şi ciuleşte urechile. Prin aerul fierbinte, încremenit, se aude solemn marşul funebru; Schubert, uite cum rămâne vestit un om. Îmi închipui plutonierii din fanfară asudând încolăciţi de alama fierbinte a tromboanelor, baluri, nunţi, înmormântări. Întind mâna după brichetă, repezit:

— Nu încă, spune Chioru.

Câteva furnici cară un gândac verde peste dâra de praf de puşcă. Chioru se întinde, spulberă cu un bobârnac procesiunea de insecte, păcăne din brichetă, apropie flacăra, aproape invizibilă în lumina puternică a zilei, de fitilul improvizat.

Focul aleargă repede, şuieră prin iarba uscată, îl urmăresc după fumul scurt, albăstrui. Şovăie o clipă, se pierde sub mulţimea de petarde, rachete, lumânări fumigene...

Lumina zilei păleşte şi se retrage în fata izbucnirii de culori incandescente. Se înalţă un stâlp de ceaţă roşie-strălucitoare, înfipt ca un semn de exclamare în mijlocul cerului albastru. Şuieră, bubuie, fulgeră, ricoşează în ziduri de lumină, rachetele trasează arcuri prelungi, marcându-şi înălţarea cu scântei aurii; sus de tot, acolo unde traiectoria se frânge, izbucneşte o floare de foc cu două sau trei petale arzătoare. Am petrecut destule nopţi cu Vali în celula de alarmă, am zburat plan la plan cu el, ştiu că de acolo de unde e priveşte mult mai încântat spre rugul nostru, decât spre şerpuirea domoală a oamenilor urmând fanfara şi camionul cu obloane lăsate - dincolo de liziera de salcâmi.

Răscolesc cu vârful pantofului cenuşa fierbinte, asta-i, tot ce era de ars a ars. De sub pantof ţâşneşte şuierând o flacără, se înalţă - stea, aproape s-o pierd din priviri, - pocneşte sec, se desface sus în trei petale roşii, arcuindu-se graţios spre pământ.

*

Nu pot spune: „am obosit de avioane, de aerodrom, mi-e lehamite de Chioru, aspru şi mohorât”, asta sperie, îndepărtează, dar altceva n-am ce spune, şi-mi sparg capul să găsesc totuşi ceva care să ţină loc de introducere: „ştii, de când nu ne-am văzut...” Mai bine aş căuta-o pe stewardesa brunetă, dar sunt unele lucruri care se negociază numai între prieteni vechi, pentru că ei, prietenii vechi, au o groază de calităţi, ghicesc, nu e nevoie să le spui, îşi dau seama, după tonul vocii la telefon, după privirile lunecate prin colţuri, după frământarea mâinilor care nu-şi găsesc locul, chiar dacă n-am fost împreună ani - îşi dau seama că se întâmplă ceva, aproape n-are importanţă ce, şi ştiu cum şi când să întrebe: „ce-ai păţit ?” aşa, să simt ce important este să afle ce-am păţit, şi atunci nu mă mai retrag, poate chiar vorbesc, nu mă liniştesc numai în prezenţe tăcute şi

calme, mă descarc, tone de mâl şi de piatră grea, adunate de mult, prietenii vechi. E una din situaţiile acelea, puţine, când pot spune: „am dreptul !" şi eventual să bat cu piciorul în pământ. Sunt pe teritoriul meu, cu prieteni vechi.

Semnalizez stânga, maşina intră, hurducându-se, pe strada strâmtă, puţin circulată. N-am ştiut niciodată cum se numeşte strada asta, pe tăbliţa ruginită, prinsă anapoda de un zid acoperit cu iederă, nu se desluşeşte decât: „...scriitor, 1825-1904”. Habar n-am ce scriitor s-a născut la 1825 şi a răposat întru Domnul 79 de ani mai târziu. Untiera gălbuie pipăie cu lumina farurilor smocuri mici de iarbă răsărite între pietrele pavajului, cauciucurile fâşâie uscat pe iarba prăfuită. Opresc, cobor în faţa vilei mohorâte, decupată negru pe întunericul albastru din jur. Încui maşina, îmi amintesc că în cartierul ăsta liniştit nu era nevoie. Fac câţiva paşi pe trotuarul crăpat portiţa de sârmă împletită chiţăie jalnic. Acum, pe aleea scurtă, mărginită de zade, o să apară o siluetă de fată întrebând cine a intrat. Nu apare nici o siluetă, au trecut totuşi nişte ani, merg pe lângă zadele înalţe, distonând cu oraşul, două pe o parte, două pe cealaltă, ce idee, zade, de fapt nimic nu se potrivite aici. Aştept în faţa treptelor de ciment, aştept - ce ? urc ? nu urc ?

Am urcat, bag arătătorul în gura leului de bronz, apăs, în fundul gâtlejului, butonul soneriei. Colţii tociţi îmi zgârie degetele, avertisment. Paşi uşori în dosul uşii masive de stejar, revăd mozaicul antreului în lumina becului slab, o voce caldă de fată: „cine e ?” „Eu”, ce stupid, n-am găsit altceva: vocea din spatele uşii nu-şi pierde claritatea şi căldura „care eu ?”. Înghit un nod nu credeam să fie aşa de greu, stărui: „eu”. Acum o să urmeze iar: „care eu”, astea sunt cuvintele la care mă întorc şi plec. M-am răsucit pe jumătate, uşa se deschide, lumina din antreu năvălind, mă face să clipesc.

Fata priveşte amabilă pe sub sprâncene cum clipesc, e una din surorile Anei, Olga sau Ileana, nu pot să le deosebesc, personaje misterioase pe care n-am reuşit niciodată să le pricep dispăreau prin ungherele casei mari însoţite de tipi înalţi, cu ochelari. În orice caz a crescut, eu o ţin minte aproape puştoaică, ea nu mă ţine minte deloc, întreb:

— Ana e acasă ?

Am timp să traversez oceanul dus-întors până când Olga sau Ileana înclină capul da, e acasă. Să mergem, „vă conduc", zâmbesc interior, fată dragă, în casa asta nimeresc o monedă căzută în crăpătura parchetului, şi încă legat la ochi cu cârpa neagră ! Închid uşa, broasca pocneşte sec, merg după fată, nu e nevoie să-mi amintesc sau să recunosc ceva, asta-i, prietenii vechi şi casele lor rămase aceleaşi mereu. S-a făcut frumoasă Olga sau Ileana, frumuseţe aparte, de ţărancă rusă.

Blugii strâmţi îi mulează picioarele, sunt ispitit s-o întreb daca mai are sub genunchi semnul acela albicios, ca o semilună, se lovise rău căzând dintr-un cais, dar nu-mi dau seama care dintre ele este, tac. Urcăm scara cu balustradă nichelată, ce gust, la interiorul ăsta s-ar fi potrivit mai bine o balustradă din stejar masiv, una din balustradele liniştite, de lemn greu, nici măcar prea finisată, lunecând încrezătoare sub palma umezită de atâta aşteptare. Ana citeşte cufundată în fotoliul larg; o javră mica, portocalie înfăşurată într-o ţoală veche, i se lăfăie în poală. Hotărât există o fatalitate, în timp ce fac ultimul pas am timp să adun în gând: Grifon, permanenţă, caniche-ul de la Costineşti, acum jigodia asta nedefinită. Spun: aligator, adică vreau să spun, mi se plimbă în gâtlej un nod cât un ascensor de mină. Tuşesc, ascensorul huruie şi se prăbuşeşte în adânc; Ana înalţă capul, cartea cade cu zgomot, repet, de data asta tare şi desluşit: „aligator". Mai târziu îmi spun că am fost puţin strident, dar Ana zâmbeşte şi răspunde:

— Aligator !

Salutul nostru vechi, încă de când mergeam la grădiniţa din strada Paris şi habar n-aveam ce-i acela aligator, dar ne plăcea cum sună, aşa că l-am adoptat şi menţinut chiar după ce ni s-a spus că aligatorul mănâncă oameni. Aligator, de fapt, „alligathohrr” pronunţat apăsat, cu „r”-ul graseiat prelung, salutul nostru pe care nu l-am uitat şi asta înseamnă ceva; dar mai e tonul potolit, calm, măsurat, prea potolit, calm, măsurat, fără nimic dedesubt, asta nu-mi place, mă furnică îndepărtat alarmant, ca o primejdie ascunsă pândind dincolo de a noua vale. Mă frământ pe picioare, nu ştiu ce să fac, nu ştiu ce să spun mai departe. Ana saltă căţelul deasupra capului, aşa înfăşurat cum e, labele subţiri, triste, vâslesc lent aerul deodată dens şi greu de respirat:

— Îl cheamă Bismark !

...ca pe bătrânul cancelar, tunurile Krupp. coifurile cu ţepuşă. „Guten morgen, Bismark”, la atât se rezumă germana mea, pocnesc călcâiele nu aşa sonor cum aş fi vrut, cancelarul priveşte flegmatic cu ochii bulbucaţi, din botul melancolic picură ceva tulbure. „E răcit”, explică Ana, acelaşi ton potolit, care amestecă şi pune căţelul laolaltă cu aligatorii brun-verzui zăcând la soare pe malurile Amazonului; ridic din umeri, răcit sau turbat, am venit aici, nici eu nu ştiu precis pentru ce, în nici un caz pentru cancelarul ramolit şi guturănit. Prietena mea veche şterge cu colţul cârpei, de fapt o vestă de vânătoare uzată, ruptă, şterge nasul căţelului şi-şi face de lucru cu urechile blegi, portocalii; au trecut ceva ani, trebuie să ne obişnuim iar. Încerc să-i prind privirea, Ana, nu reuşesc, ţine ochii în jos, tare o mai interesează urechile blegi, portocalii. S-a schimbat prea puţin, adică nu s-a schimbat deloc, prietena mea, încerc să sper că şi pe dinăuntru a rămas cum o ştiam. Mozoleşte între degetele cu unghii... ei, asta-i o surpriză, unde-s unghiile tale rupte, crăpate, roase, nu prea curate, unghiile tale

de frondă, ghearele alea non conformiste ?, între degete cu unghii ovale, fine, ca scoicile acelea fragile, trandafirii, frământă urechea căţelului, asta-i, capul plecat părul blond, linia gâtului pierzându-se în gulerul răscroit al unei cămăşi roşii, băieţeşti, cu buzunare pe piept; mă învăluie cald anii, Timişul de Sus, salopeta matlasată, strada Paris, liceul „Petru Groza”. Trusa scumpă „Richter” izbită cu zgomot de parchetul prăfuit al clasei, instrumentele delicate de otel lustruit risipindu-se în toate părţile, pe urmă restaurantul grădina zgomotoasă şi indecentă din Piaţa Palatului, n-aş fi crezut aşa un local acolo, şi paharul cu vodcă clătinându-se în acelaşi ritm cu umerii zguduiţi de plâns înăbuşit. Fac doi paşi, greu, niciodată n-am crezut că doi paşi pot fi atât de greu de făcut. Ana ridică ochii, fulgeră scurt o spaimă prin ei ? N-am timp, îngenunchez pe covorul moale, îl apuc pe Bismark de ceafă delicat, cât pot de delicat, îl depun pe covor, lângă fotoliu. Îmi las fruntea pe picioarele fetei, înregistrând în treacăt râsul sughiţat oprit între buzele Olgăi ? sau Ilenei ? Să râdă, să râdă până or s-o pună-n sicriu de atâta râs. Stau cu nasul exact unde lâncezise cancelarul de fier. Ana îşi plimbă în treacăt mâna prin părul meu, e grozav de bine. Mă întind, mă ghemuiesc iar, mă răsucesc ca o focă la soare, la mult soare. Aud clanţa pocnind, Ileana sau Olga s-a topit discret, era şi timpul; a rămas Bismark; se foieşte lângă mine, încearcă stângaci să mi se caţere pe picior, e un cuţu dulce, nu-mi arde de cuţu dulci. Ana iartă-mă, am venit să trec o parte din ce mă apasă şi mă îndoaie, asupra ta. Nu e un gest cavaleresc, prieteniile vechi obligă, achită-te de noaptea aceea rece, despletită, când băteam împreună străzile, copleşiţi de înfrângerea ta. A fost demult, nu ştiam, era vârsta când iubirile dor, credeam încă în dinţi încleştaţi şi pumni strânşi, înfundaţi în buzunare. „Tu eşti bărbat”, oho, ce mai bărbat eram, cel mai bărbat, nu bănuiam că vine o seară când toată bărbăţia se surpă şi alerg ca

nebunul cu maşina galbenă, 250 de kilometri, să mă dau gratis într-o poală de fată. Cu haine, avioane şi restul - fie şi după ce am gonit un şoricar de acolo. Iar după ce am făcut toate astea, sunt atât de laş ca să mă simt bine. Neruşinat de bine.

— Ştii…

Nu pot. Nu se potriveşte cu mine - cel de aici - cu Ana, cu camera liniştită, nu se potriveşte sfera portocalie cu şerpi negri de fum crescând monstruos, vuietul aerului sfâşiat, copacul agăţat cu ghearele crengilor contorsionate de universul carbonizat, încercând să reţină pământului ceea ce ar fi trebuit să fie al pământului. Pentru asta trebuie să ţii o manşă în mână.

— Ce-i cu tine ?

... dar altfel decât ar fi trebuit, de-a valma cu Bismark şi cu aligatorii. Mă strâng în mine, mă simt mai departe neruşinat de bine, încerc să nu iau în seamă gheara rece, fină, care strânge prevenitor gâtlejul. Au trecut nişte ani, dar a fost ceva înaintea acestor ani trecuţi, lucruri care nu se uită.

— Ana, eu... adică, uneori, se întâmplă - mă poticnesc, mă adun: se întâmplă ca bărbatul dominator, tipul hotărât şi doldora de decizii, cel despre care toţi spun că ar trebui să fie pe undeva, prin mine, - pleacă. Pleacă fluierând, aviatorul cu ochi de şoim şi nervi de oţel, dispare, se duce învârtindu-se. Atunci rămân...

...Presimt ce o să se întâmple cu o zecime de secundă înainte de a suna, ştiu că mă apropii vertiginos de a noua vale, am ajuns în buza ei, atunci când soneria chiar sună, întrerupându-mă ca acum câţiva ani, ca totdeauna - gheara fină care strângea înfiorat ceafa coboară jos, mai jos, şi undeva, în stânga. Ustură degetul zgâriat de colţii leului de bronz. Ana mă dă la o parte, blând, dar o face aşa încât mă simt lovit de un bocanc peste gură; bocanc greu, din piele groasă suprapusă în straturi, cu capse strălucitoare, cu talpă turnată, cu un şanţ săpat în talpa

aceea turnată, special pentru prinderea legăturilor de schi.

— Aşteptam pe cineva.

Mă ridic în picioare, nu era nevoie să-mi spui. Şi încă, ştiu pe cine. Cancelarul Germaniei lipsit de sprijin se rostogoleşte pe covor, labele subţiri bat aerul cu disperare. Intră un tip înalt, rumen ca un ionatan, frumos ca un afiş frumos, într-un costum impecabil; Ana a avut întotdeauna slăbiciune pentru tipi înalţi, frumoşi, în costume impecabile. Se holbează la uniforma mea, la genunchii boţiţi. Mai trebuie să-şi şteargă faţa, obrajii roşii, cu batista ieşind discret din buzunarul de la piept. Şi să-i sărute Anei mâna.

Asta face, se şterge cu batista, dar nu cu cea de la piept, are alta, scoasă din buzunarul interior - stânga - al sacoului cu linii atât de precise; se şterge tacticos, împătureşte batista, o introduce grijuliu la loc, îi sărută Anei mâna. Întoarce spre mine faţa, i s-a încreţit fruntea de efort, mă cântăreşte, mă clasifică, întinde mâna.

— Bună seara !

...chifteaua umedă, lipicioasă, ieşind din manşeta cămăşii pastelate, subtil asortată cu costumul.

— Nu ne faci cunoştinţă ?

Ana mormăie ceva, se ridică, balansează mâna prin aerul dens, de la unul la altul. Ce-aş mai pleca, Reginald, numai el lipsea, n-a lipsit prea mult. Stăm vreo două sute de ani uitându-ne unul la altul, mă doare gâtul, mă ustură buzele întinse într-un zâmbet amabil, înjur în gând, o mie de diavoli din cei răi, ascunşi în cele mai întunecate străfunduri, îşi fac loc încet-încet spre suprafaţă...

Bismark scânceşte, tipul constată: „o achiziţie nouă”, sunt sigur ca s-a referit la căţel numai după ce îngenunchează pe covor, lângă şoricar, cam unde am stat eu înainte; acum însă fotoliul e neocupat, asta e bine, linişteşte. Mângâie căţelul, degetele moi alergând,

lăsând dâre în blana scurtă; îi pipăie urechile, pielea capului, parcă ar vrea să-l cumpere şi să-l trimită la o mare expoziţie chinologică. Ana, în picioare, tace apatică; priveşte scurt spre mine, dacă nu i-am uitat ochii, în ei licăreşte ceva care s-ar numi reproş. Bine, plec, şi dintr-o dată trebuie să-mi amintesc, trebuie să-mi spun, să mă adun iar, aviator, căpitan, pilot de vânătoare, comandant de patrulă, instructor de zbor în toate condiţiile meteo - ziua şi noaptea, campion la înot pe garnizoană şi posesor al insignei „Prieten al cărţii”, trebuie să-mi amintesc toate astea ca să mă pot *sprijini*; pământul cel solid a luat-o razna învârtindu-se bezmetic prin spaţiu, şi ducând cu el... Nici prieteniile vechi nu ţin veşnic.

Mă reculeg, mă regăsesc sobru, cât de sobru pot. Reginald se simte la el acasă, cu pielea bine întinsă pe obraji, cu hainele bine întinse pe corp; nicăieri, nici o cutuliţă.

— De unde-l ai ?

Mâna-chiftea ţintuieşte căţelul pe arabescurile covorului; brusc mă cuprinde o duioşie fierbinte pentru bietul cancelar, care n-are nici măcar amintiri drept sprijin.

— L-am cumpărat, explică Ana.

— Bani aruncaţi, spune Reginald, dar o spune greu ca mercurul, cuvintele cad ca o sentinţă definitivă după un proces lung şi întortocheat. Se ridică, îşi scuturã pantalonii, genunchii au rămas la fel de impecabili, la fel de precişi, repetă: „bani aruncaţi”, cuvintele strivesc, turtindu-l pe Bismark şi încovoindu-mi spatele care, oricum, de mult nu mai e ţeapăn.

— Uite aici, arată tipul, tonul doct, liniştit, logic, ştie ce spune, perfect, degetul desenează în aer curbe precise - granit - uite, aici, şoricarii de rasă au un fel de creastă osoasă. Şi negi, cel puţin cinci negi. Ce mai, te-a păcălit.

Se plimbă, păşind neglijent deasupra căţelului ghemuit pe covor:

— Să-l dai cuiva, şi mâine - socoteşte, se încruntă, nu, mâine n-am timp, poimâine, da, mergem la o canissă, îţi fac rost de un şoricar autentic. Cu pedigree.

...canissă, cu doi „s”, Bismark îşi ţine sufletul în ochii bulbucaţi şi lăcrimaţi, dar e ceva în aer care nu mă lasă să plec.

— Îmi pare rău, spune Ana încet, eu...

— Poate-l vrea domnu'... Reginald schiţează un gest între mine şi căţel. Ia un fursec dintr-o farfurie de cristal, asta-i interesant, mi-l apropie într-un fel şi-l face chiar vulnerabil, îi plac fursecurile, ce slăbiciune fermecătoare, nevinovată, îmi spun că niciodată nu trebuie să pierd speranţa, până şi stâncile cele mai dure au fisurile lor. Bismark riscă o mişcare timidă din coadă; sunt copleşit, înduioşat de tip, de fursecul lui, de hainele bine croite, de cunoştinţele despre craniile de şoricar.

— Poate-l vrea domnu', repetă Reginald. Ca mascotă. Suge fursecul, pare încântat de ideea lui. Ca mascotă, în avion. Să facă parte din echipaj. Să se bucure şi echipajul.

Nu se vorbeşte pe tonul ăsta; degetul zgâriat în colţii leului de bronz ustură, din ce în ce mai tare.

— Eu nu zbor pe avioane cu closet...

Reginald muşcă aerul în gol, la câţiva centimetri de fursec. Dumnezeule, Ana, numai de asemenea bafte ai parte ! Mângâie meschin şi alină aerul năuc cu care obrajii rumeni molfăie în gol.

— Eu zbor la vânătoare, mă simt dator să lămuresc. Nu-mi place ca după zbor, pardon, să merg să golesc containerul în dosul hangarului...

Reginald renunţă să mestece, mă priveşte, pentru prima oară, cu sincer interes:

— ...Spirituali băieţi, aviatorii.

Se adună, îşi îndreaptă spatele, adoptă un ton ponderat: „aveţi o viaţă periculoasă, piloţii de vânătoare”.

Îmi pare rău pentru Ana, dar nu mă pot opri; şi pe urmă, a fost reproşul acela:

— Da. Şi când te gândeşti că nici nu merită.

— Ce nu merită ?

— În general, nu merită.

...tablele de şah trântite, kapronul gros, fermoarele, goana, zgomotul, şocul cumplit de la decolare, trupul frânt peste paraşuta alb-portocalie pe jumătate ieşită din husa albastră, copacul ars, dar astea sunt lucruri care nu se spun, sa se adune, să fermenteze, să otrăvească cu încetul veninul lor amar, atât de fierbinte.

Reginald se răsuceşte spre mine, fursecul rămâne atârnat pe marginea gurii, ca maşina şerifului agăţată miraculos deasupra prăpăstiei adânci în ultimul film american de la T.V.

— Nu înţeleg ! Ridică din umeri, e atât de plin de el, mă mir că nu plezneşte. O fi strâns în cercuri de oţel sub cămaşa apretată, o clipă vreau să-l rog să se dezbrace, ca să mă conving. Mormăie agasat, aleargă după ceva în creierul lis, nu e obişnuit să i se răspundă, asta îl aruncă într-o apă adâncă şi limpede de incertitudine. Ochii opaci fug de la mine la Ana:

— Nu cumva...

— Du-te dracului, articulez rar şi distinct, cât de rar şi de distinct pot. Du-te dracului, Reginald.

Maşina şerifului alunecă şovăielnic în prăpastie, buzele moi, frumos desenate, se închid peste nenorocitul de fursec. Mă înclin spre Ana, acum chiar plec, şi încă ţeapăn, cât pot de ţeapăn. Păcat că nu port zale şi spadă, ar fi de efect teaca îngrijit lucrată în lemn de tek, ciocnindu-se sonor pe coapsa învelită cu fâşii elastice de oţel. Refac - invers - drumul de la venire, covorul, scara cu balustrada nichelată, uşa grea, leul de bronz, zadele,

portiţa de sârmă împletită. Abia acum mă dezmeticesc că Ana e lângă mine, „n-am crezut...”, începe, ce-ar fi fost de crezut ? „Te rog să mă ierţi”, o întrerup, dau să spun ceva, nu e nimic de spus. Gata.

— Să mai treci pe aici - face Ana, din cum vorbeşte poţi crede, într-adevăr, că i-ar face plăcere să mai trec pe acolo.

Ies în stradă. Încă din curte am ochit lucirea mată, argintie, a unei capote înghesuită în Dacia mea. Sigur, a oprit cu bara de protecţie în bara mea, două maşini lipite pe strada pustie, tipii convinşi că soarele răsare numai sa le rumenească lor obrajii. Am un chef nebun, să scuip pe automobilul lucios, să-i şterg lustrul, să ruginească în coji urâte şi rugina să se împrăştie în vânt; mă apropii mestecând în gol, strângând saliva, între fălci, îmi fac vânt şi înghit scuipatul, fluierând admirativ. Maşina BMW 2.800 Bavaria, masivă, frumoasă, dormitează leneşă şi încrezătoare la marginea trotuarului, ascunzându-se sub tablele perfect finisate; Dacia mea, niciodată n-a adus atâta cu o untieră pe patru roţi. Pornesc şi demarez uşor, să nu tulbur somnul frumoasei adormite cu gaz înţepător de eşapament; ne depărtăm, în timp ce BMW rumegă paşnic, în amintirile ei de maşină, iarba săracă şi prăfoasă păscută de mult între pietrele pavajului cine ştie cărui burg.

*

Lucrurile mari se consumau intre mine şi avion, destul de sus şi destul de departe ca să mă simt în siguranţă. Adunasem, în anii de zbor pe supersonic, un palmares impresionant de isprăvi palpitante. Nu numai eu, toţi adunam, dar nu asta era esenţial. Esenţial era ce se petrecea în fiecare din noi, după asemenea isprăvi. Când schimbări mici, abia vizibile, se însumau într-o rezultantă evidentă. Atunci veneau medici în halate albe, ne băteau genunchii dezgoliţi cu ciocănele de cauciuc tare şi

hotărau: „mai merge” sau „nu mai merge”. Părea simplu, poate chiar era simplă şi logică, unic criteriu de discernământ, înghesuirea orelor de zbor în căsuţele strâmte ale unor teste rigide şi întortocheate de al căror punctaj total depindea, simplu, totul.

Ce se petrecea sub limita punctajului obligatoriu, nu interesa. Nu se mai petrece nimic sub limita punctajului obligatoriu.

Uneori aterizam muţi, nu înţelegeam, nu era de înţeles ce se întâmplase sus, se căscau ochi avizi, se deschideau guri roşii de curiozitate între şiruri de dinţi rânjiţi, urechile îşi fremătau pavilioanele cartilaginoase, dornice *să afle*. Nu era nimic de aflat, nu digerasem încă ceea ce ar fi fost de aflat, pluteau în suspensie, între noi şi lume, secundele nelămurite şi care nu se mai lămureau niciodată; se strângeau doar într-un târziu alcătuind un ghem difuz, opac şi categoric, ca şinele de cale ferată răsucite în sus şi sfârşind în două tampoane masive: până aici ! Dincolo nu se pătrundea, secundele acelea, smulse nouă, viaţa trăită peste limitele ei. Atât de incredibil, încât se refuza cunoaşterii. Căutam complicitatea avioanelor, eram atât de noi înşine, sau deposedaţi de noi înşine, goi, şi evitam pe cei din jur. Erau situaţiile de vârf în care n-aveam nevoie decât de avioane, eram mai piloţi ca oricând în zilele, lunile, anii urmând acelor secunde fantastice, niciodată aflate, întrebările erau gheare de foc lucid; pe urmă ne resemnam, ceea ce înnebunea era insistenţa celor de jos, care vroiau cu orice preţ să *afle*. Desenasem un MIG-21 pe coala albă, avântat, dedesubt mâzgălisem: „Ioane, cum arătam ieri, când am coborât din avion ?”, Dumnezeule, puteam să-mi închipui şi singur, dar vroiam să ştiu de ce nu venise nici un pilot lângă mine să întrebe, să afle, „*ca dracu*”, răspunsul lui Ion era scris mărunt, cursiv, cu cerneală „ăia se agitau pe lângă tine şi tu nimic, strângeai marginea căştii şi tăceai, erai cam

palid”, dacă există drac palid, m-au durut două zile degetele de strânsoarea aceea, şi de cealaltă, zimţii de pe minerul manşei intrându-mi în palmă, celule de metal înghesuite scrâşnit între celule de carne, flacăra roşie a rachetei explodate sub avion acoperind parbrizul, cupola, totul, se prelingea o pastă fluidă, roşul acela nemaiântâlnit şi cu care nu m-am mai întâlnit, nu vedeam steaua portocalie din centrul exploziei, nu vedeam şerpii negri de fum târându-se şi umflându-se pe sfera crescândă, pe aerul incandescent, curbat şi ţiuind dureros, deschideam ochii mari, sorbeam în ei numai roşul incredibil, dureros, ştiam fără să pot înţelege că mă aflam î*n interiorul* acelei sfere de foc, lansasem rachetele, jeturile cenuşii se arcuiau spre pământ, aproape negre pe albastrul adânc, apoi şocul, explozia rachetei, cea din dreapta, imediat după lansare, frânarea bruscă, globul roşu închegându-se în jurul avionului, apărând sub bot, crescând nemăsurat, dar nu portocaliu şi cu şerpi negri de fum, ci roşu intens, bătând în albastru-vânăt de atâta roşu, pentru că vedeam explozia din interiorul ei, pe o rază de paisprezece metri totul e distrus, piere, metalul se calcinează - dar noi eram în interiorul acelei sfere cu rază de moarte, paisprezece metri de metal sfârtecat, ocrotiţi de ea.

Instrucţiunile erau clare, se trece prin centrul exploziei, cel care le scrisese fusese în centrul exploziei ? noi eram în centrul exploziei, am dat manşa lateral, mult, mi-a izbit dureros genunchiul drept, rama cupolei se decupa tăios de negru pe cerul roşu, cădeam, s-a zguduit ceva, cabina se culca pe orizontul galben, cădeam în câmpia nedesluşită de sub noi, aproape pe spate, fluviul îşi târa solemn şi strălucitor volutele negre, se destrăma mult deasupra noastră şi în urmă, am văzut când am redresat avionul, se destrăma în lungi fuioare de fum o sferă sleită de flacără moartă.

Am încercat comenzile, maneta de gaze, bordul - normal, se suprapuneau pe cadranele ştiute cercuri de un roşu bolnav, băteau în albastru de atâta roşu. M-am lăsat în scaun, pilotam după aparate spânzurat în chingi, picioarele împinse sub tabloul de bord, mă tăiau în două chingile întinse, îmi juca în faţa ochilor, negru, zimţat, mânerul manşei. Am făcut zbor instrumental, ochii lipiţi pe cadranele ştiute, certitudine, decuplat de ce se întâmplă în afara cupolei din plexi, în afara corpului din duraluminiu, acele lipite de repere, mişcările scurte, fine frânte la jumătate şi revenite - cât să ţină avionul pe traiectoria perfectă. Refuzam să privesc afară, mă strângeam în cochilia de oţel blindat, abia după ce trecusem radiofarul îndepărtat am ridicat scaunul, am căutat pista, a fost unul din zborurile în care am rămas.

Aterizasem, am degajat, breteaua cobora, am frânat, curba strânsă, se mai citeau în pământul acum fărâmicios şi uscat trei urme adânci, ieşise un MIG-15, nu-i ţinuse frâna, roţile se înfundau adânc în pământul mocirlos de la ploaia din noapte, l-au tras cu cablu de otel înfăşurat pe troliul unui buldozer, cablul pleznise, a ţiuit sec aerul, pe fuselajul MIG-ului se adâncea o brazdă cu margini zdrelite: eu nu, am împins palonierul până la fund şi am frânat, avionul s-a înscris stângaci pe traiectoria strânsă, trepidând. A traversat în goană betonul încins de soarele aspru un hârciog galben cu ochi negri, rotunzi. Nu lipsise prea mult ca hârciogul să fi traversat bretela liniştit.

Am oprit la guri, nu ca pe aerodromul nostru, aici era o rampă de-a lungul căreia se înşirau, oblic, avioanele, am rostogolit marcajul alb pe cauciucul gros al roţii de bot şi am oprit icnit în dreptul unui finişor cu paletă roşie. M-am lăsat în scaun, nu fugea nimeni spre noi arătând cu degetul, am ştiut că avionul nu are nimic. Din dreapta venea agale tehnicul, cu scara uşoară de aluminiu pe umăr. Am deschis cabina, m-am dezlegat, am sărit jos;

betonul frigea chiar prin talpa ghetelor de zbor. În spate a decolat, huruind îngrozitor şi ridicând nori de praf roşcat, un elicopter din cele mari. Mi-am scos casca, am privit după elicopterul acela, îi lucea rotorul în soare, forfeca lumina ca un OZN cenuşiu-argintiu. L-am văzut pe Ion apropiindu-se, l-am simţit mai mult. A deschis gura să întrebe, să ştie cum am tras, strângeam marginea căştii între degete care nu tremurau, mi-a prins privirea, s-a răsucit scurt pe călcâie, s-a depărtat. Era un cort instalat pe iarba săracă, paraşută ridicată într-un băţ şi întinsă în şaisprezece vânturi de suspantele albe, treceau uscat pale scurte de aer fierbinte, mătasea uşoară se ridica şi cobora în răsuflări spasmodice, ca un piept uriaş. Respira aşa, frânt, toată câmpia aceea prăfuită, Chioru a ieşit de sub cort, a arătat spre mine, Ion l-a apucat de braţ, au dispărut amândoi sub fâlfâirea cupolei albe. Mi se uscaseră ochii, mi se uscase gura, gâtlejul, primeam în faţă palele de aer fierbinte, era grozav.

Atunci au apărut generalii. Nu unul - doi - veneau, cu cozoroacele caschetelor grele de frunze aurii de stejar, unde naiba încăpeau atâtea frunze, trei şiruri paralele brodate pe lacul negru, opac de atâta căldură, veneau unul lângă celălalt, aproape lipiţi, se atingeau în mers umerii cu epoleţi de aur pe care se răsfăţau stele de argint, mă ţinteau ochi grei sub cozoroacele acelea, veneau ca să *afle*...

6

— Plouă.

Bill ridică mâna, îşi turteşte degetul de plexiglasul bombat al cupolei; mai mult ghicesc mişcarea, tabloul de bord din cabina a doua are o prelungire înalta, care nu

lasă să văd ce se întâmplă în faţă. Picăturile de apă se izbesc mut de plexiglasul aburit, se turtesc, şovăie o clipă, alunecă la vale pe fuselaj. Trebuia să încercăm dubla în zbor, norii au coborât negri, frecându-şi burţile de cabină.

— Ne dă drumul ?...

Nu cred, eu cel puţin, dacă aş conduce zborul, n-aş permite nimănui să decoleze, dar altfel se văd lucrurile din turnul înalt cu pereţi de sticlă şi cu antene pe acoperiş. Ridic din umeri, cât permit chingile.

— Întreabă...

Prin intercomunicaţie glasul lui Bill răsună înfundat.

— Turnule, dacă aprobaţi pornirea lui 145.

Un „nu” repezit, atârnat în aer; pe urmă „daţi-vă jos şi veniţi aici”

Până la zebră sunt câteva sute bune de metri, afară toarnă serios, aş fi preferat să trec radiocompasul pe muzică şi să rămân atârnat în chingi, ascultând freamătul molcom al aparatelor şi fâşâitul ploii pe cupolă. Mă desfac din legături, paftaua paraşutei clănţăne sec, a regret.

Bill, în faţă, s-a terminat de dezlegat; se saltă în scaun, ridică cupola cabinei, coboară.

— Unde naiba te grăbeşti ?

Decuplez radioul fără să ascult frânturile de rapoarte, doar când văd prin plexiglasul ud faţa lui Bill, preocupată, îmi amintesc că în aer au rămas avioane. Plafonul jos, ploaia, zebra abia se vede prin pânza de apă, 800-1000 de metri vizibilitate, - piloţii din aer, nu-s dintre cei mai antrenaţi. Salt cupola, ies pe aripă atent să nu alunec pe bordajul lucios, cobor scăriţa roşie de metal căutând cu vârful ghetei de zbor treptele subţiri, jos nimeresc, evident, într-o băltoacă. De sub aripa dublei un râs uşor, tehnicienii, s-au adăpostit înghesuiţi unul în altul. Bredea se repede să închidă cabinele, să nu plouă înăuntru. Bill a luat-o înainte, umerii, spatele costumului

de suprasarcină lucesc stins de atâta apă; îl ajung, Bill merge repede, aproape fuge, traversând plăcile de beton dintr-un singur pas.

— Unde goneşti aşa ?

Bill despică apa cu mâna înmănuşată „ploaia”. Dincolo de norii joşi, sunetul stins al unui avion care zboară spre radiofar. Bill mârâie peste umăr:

— Cei mici au rămas în aer. N-ai fost atent la rapoarte ?

N-am fost, oricum, eu am cuplat radioul după el.

— Cine ?

Bill numără gâfâit pe degetele înmănuşate, alergând prin băltoace:

— Petre. Capelanul. Costel. Petre în dublă, cu Ţiganul.

Costel şi Capelanul; cel din dublă îl aduce Ţiganu la aterizare, nu-i o problemă. Alerg în spatele lui Bill, kapronul costumului devenit cenuşiu de apă, unde mă grăbesc, patrula romantică e toată la sol, joacă table la celula de alarmă. Întorc capul spre direcţia de aterizare, luminile farului cu sclipiri, una lungă, două scurte, străpung greu ploaia deasă. Cel mult o mie - o mie două sute de metri vizibilitate, la patru sute de kilometri pe oră asta înseamnă zece secunde de când s-a văzut pista până aşezi roţile jos, dar asta strict matematic, fără restul, uneori „restul” e hotărâtor. Intrăm în zebră, urcăm în goană, împroşcând apă, scara spiralată; tropăim pe coridorul îngust, câţiva ofiţeri din batalionul de deservire se lipesc cu spatele de perete, urmărindu-ne fuga cu feţe grave.

Luăm în piept şi ne năuceşte aerul încordat din încăperea semicirculară cu pereţi de sticlă. Conducătorul de zbor a lăsat microfonul din mână, s-a răsucit spre noi. Fatty, navigatorul, proptit pe picioarele groase, vrăjeşte ecranul radiolocatorului de aterizare; pânza albastră cu floricele multicolore a difuzorului conectat la amplificatorul staţiei vibrează reţinută, plină de

aşteptare. Într-un colţ, aburi ieşind din costumele de suprasarcină ude, feţe pe care tensiunea le uniformizează colţuroase sub căştile albe: piloţii. Singurii care au dreptul să stea la zebră în asemenea situaţii; mă alătur grupului de costume de kapron, se încălzeşte brusc ţesătura udă: patrula romantică e aici, înghesuită intre alte patrule mai mult sau mai puţin romantice. Se aude în liniştea turnului vâjâitul slab al difuzorului, mă furişez, pe vârfuri în spatele lui Fatty, întind gâtul peste umărul gras: pe ecranul verzui semnul unui avion, alb, fosforescent, pulsează de-a lungul liniei care împarte ecranul în două şi se confundă jos cu imaginea pistei. Poate o idee în stânga. Fatty îmi ghiceşte gândul, strânge intre cremvurştii degetelor groase microfonul, gata să apese emisia. Nu apasă, semnul de pe ecran a revenit pe mijlocul liniei albe. pulsează, se apropie. Colonelul se întoarce, priveşte ecranul, „15 kilometri”, difuzorul mormăie cu vocea lui Ilie: „confirm”, acum ştim că Ţiganu a luat comanda şi aduce dubla la aterizare, nu-i uşor să găseşti pista din cabina a doua pe vremea asta dar, oricum, un pilot antrenat... Încă două minute, conducătorul de zbor se agită, se frământă pe picioarele lungi, priveşte întrebător gura ovală a difuzorului, acoperită de materialul cu floricele multicolore. Ce idee, floricelele astea.

— 240, la radiofar, flaps scos...

...dar nu complet, asta se face numai după ce s-a văzut pista. Pe radiolocatorul de aterizare, linia albă pulsează la opt kilometri. Departe, în spate, la aproape patruzeci de kilometri, semnalul şters marcând alt avion.

— Măreşte amplificarea.

Treburi misterioase, comenzi ale locatoriştilor, Fatty manevrează butoane, cuplează un contact, ecranul se aprinde mai verde, mai strălucitor. Semnalul de la 40 kilometri e deplasat în dreapta.

— ...cinci,grade stânga...

...dar precis, cu ochii la macheta giroorizontului şi la cadranul busolei. Acul radiocompasului oscilează spre dreapta tot atâtea grade cât busola spre stânga, asta se numeşte coordonare, dar mai e ceva care nu se dobândeşte decât după ore dense de zbor. Colonelul măsoară ecranul din ochi, se încruntă, îşi muşcă buzele preocupat:

— 147, menţine viteza !

Difuzorul se îneacă, tuşeşte, răspunde, floricelele multicolore tremură şi se zbat pe câmpul albastru 147, ăsta e Capelanul, el n-a apărut pe ecran, e în drum spre viraj, sau chiar a ajuns la viraj - al lui a fost avionul pe care l-am auzit când veneam spre turn. Mă apropii pe vârfuri de Bill, îl apuc de cot.

— Pilotul tău... fac cu ochiul spre ecran, spre geamurile imense acoperite de apă, gest idiot, nu trebuia, Bill se strânge în costum, se strâmbă, îşi eliberează braţul printr-un gest scurt. A scos casca, a pus-o pe pervazul lat de ciment, părul blond, ţepos, e umed şi întunecat: transpiraţie ?

— 240, la trei...

...adică acum, ochii trădând aparatele şi căutând avid pista, greşeală care costă pentru că, oricum, pe ploaia asta, la mai mult de un kilometru, e inutil orice om care gândeşte îşi dă seama, dar pentru asta trebuie să gândeşti mai întâi. Gâturile se întind spre peretele de cristal dincolo de care se ghiceşte, înecată, sclipirea scurtă a balizelor din capul pistei. Colonelul ridică microfonul în dreptul buzelor, parcă ar vrea să bea ceva din el; Fatty tropăie mărunt în dreptul ecranului, degetele groase s-au subţiat, neaşteptat de agile, prelungindu-se spre butonul negru al emiţătorului. Sunt neruşinat de liniştit, îl cunosc bine pe Ilie, acum un an... şi acum doi ani, şi acum trei, istorie, de fiecare dată la fel, de fiecare dată altfel, astăzi ce va fi ? şi nici astăzi nu ajunge, mâine, şi...

— Uite-l !

Apărut brusc din ploaie, aproape, mult prea aproape şi mult prea sus, atârnat deasupra betonului ud, lucind cenuşiu.

— Capul pistei !

Avionul se înclină, fulgeră peretele de sticlă cu aripile strânse lângă fuselaj, pică-brutal, redresează, filează interminabil la câteva palme de sol, Ilie joacă manşa, nu are răbdare, cine ar avea răbdare ? - pune roţile ridicând două jerbe de apă derapează, se pierde într-un nor de stropi.

— Poţi opri ?

Deasupra apei, rozeta alburie a paraşutei de frânare; se ridică, se agită bezmetică, se linişteşte culcându-se pe pistă.

— 240, degajat.

Ne dezumflăm, costumele atârnă în cute pe umerii căzuţi; colonelul priveşte ecranul lui Fatty şi ridică microfonul:

— La 30, în ax. Ai trecut în stânga, acum la 28, două grade dreapta.

Costel n-a mai avut parte de asemenea surprize. Tatonează direcţia de aterizare, încearcă să suprapună busola cu radiocompasul pe cifrele ştiute, menţinând linia de pe mijlocul ecranului. Face mişcări mari, mult prea mari, semnul alb trece şovăielnic dintr-o parte în alta.

— Menţine capul ăsta.

Fatty urmăreşte indicatorul de pantă, mârâie: „e prea jos” „eşti jos”, face colonelul în microfon, priveşte prin ploaie faţa liniştită, colţurile buzelor lăsate, dar eu ştiu să citesc în colţurile buzelor lăsate. Repetă: „eşti jos, menţine panta”, floricelele difuzorului tremură, boare de vânt peste timpul albastru, se scurge un bulgăre de gheaţă fierbinte pe spate când aud vocea lui Costel:

— Confirm, să nu mai cobor...

...străină şi venind greu de oriunde, apatică, renunţând, am mai auzit asemenea voce. Degetele colonelului se strâng în jurul microfonului, atât.

Fatty e un zeu măsurând destinele în kilometri:

— La 10, opt grade dreapta. Virează stânga.

În ţapul pantei, tremură impulsul de la avionul Capelanului. Bill priveşte ecranul cu coada ochiului, nasul mare; bărbia nerasă tremură uşor, obrazul despicat net de marginea metalică a căştii, de ce şi-o fi pus iar Z.Ş.-ul pe cap ? Parcă s-a înteţit ploaia, dacă e posibil.

— Ratează. 162, ratează.

Mâna cuiva îmi apucă umărul drept, strânge. Întorc capul, casca albă, vizorul fumuriu-închis lăsat peste un chip orb, cu buze strânse. Citesc automat numele ştanţat pe curbura căştii, mă doare umărul, mă sâcâia dinainte, vag, a ploaie. „Lasă-mă”. Deasupra zebrei, puţin în spate, tunetul motorului în regim maximal. Se depărtează, se pierde în cenuşiul compact care striveşte acoperişul turnului.

— Intră în tur... Panta ?

Colonelul îmi prinde privirea, citeşte ceva în ochii mei, încuviinţează din cap.

— Panta ?

Ochii lui Fatty sunt calzi şi buni deasupra obrajilor rumeni, îndulcind vocea repezită.

— Panta, normal.

Umerii lui Bill se aşează în faţa mea, costumul ud tremură, zornăind fermoarele nichelate. Se apleacă peste Fatty, îl ascunde aproape urmărind impulsul fosforescent do pe ecran.

— Flaps scos, trecut radiofarul.

Capelanul sâsâie ca de obicei; oftează în difuzor, pluteşte o întrebare peste floricelele de pe pânza albastră, nu urmează decât declicul sec al emisiei. Un minut şi zece secunde, şi încă ceva, mai anevoie de măsurat în metri sau secunde.

— Două grade stânga.

Spre vest, prin peretele de sticlă, o geană de lumină galbenă sparge orizontul cenuşiu; silueta alungită se desprinde brusc din ploaie, parcă se smulge.

— Ţine-l aşa !

Avionul cade aplecat, împins de tonele de apa; buşeşte sec între două coloane de ploaie spulberată, izbeşte pista cu triciclul, cade iar, greoi, ostenit.

— Paraşuta.

Nu se deosebeşte nimic prin norul de stropi, doar trenele lungi, albe, de spumă.

— Paraşuta de frânare !

Cabina, mâna înmănuşată bâjbâind după butonul alb încercuit cu negru, ascuns ca de obicei sub lampa roşie de avarie de pe bordul stâng; degetele caută, pipăie în încâlceala de cabluri şi contacte, tresar, se ridică, nu, mângâie rama lucioasă a cabinei, înaintează precaut dibuind marginea zimţată, apasă.

— A ieşit.

Paraşuta de frânare se umflă, se ridică se leagănă rotund, liniştitor. Încă unul; Bill îşi umflă obrazul, se strâmbă spre mine, ne aplecăm peste ecranul lui Fatty, încă unul !

— 162, pe direcţie.

Vizorul fumuriu coborât, buzele strânse ale lui Mihăiţă, vocea albă a lui Fatty, calculator burduşit cu osânză. Brusc mi-e silă, siguranţa cu care s-a înfipt pe picioarele groase, ceafa de halterofil, mâinile proptind marginea ecranului bombat, trebuie să gândesc serios ca să-mi spun că puiul ăsta de balenă n-are nici o vină în ce se întâmplă. În ce o să se întâmple.

— 3 grade stânga...

...câtă competenţă, dar câtă competenţă, cu picioarele zdravăn înfipte în parchetul proaspăt lustruit ! Colonelul îmi prinde din nou privirea, încuviinţează iar din cap, trece la ecran; Fatty alunecă tăcut de-a lungul pupitrului

metalic, dispare în spatele grupului de piloţi. Înconjurăm într-un semicerc mut ecranul, căutând să pătrundem cu privirea dincolo de impulsul de pe sticla groasă; se deplasează la stânga, ar trebui să se oprească, nu se opreşte, îşi continuă înaintarea oarbă spre stânga, pe o traiectorie care nu duce nicăieri.

— 4 grade dreapta.

Spre dreapta, dans invers, „coordonează”, poate acum... nu, trece dincolo de centru, pulsează, dispare de pe ecran licărind nepăsător.

— De ce nu cobori ? 162, coboară !

— la stânga.

Comenzile se suprapun şi semnul fosforescent execută docil tot ce i se cere. Coboară, trece în stânga, se duce aşa...

— Nu mai coborî. Nu mai coborâ, pune motor. Cuplează pilotul automat şi ratează. 162, ratează !

A trecut a doua oară deasupra zebrei, sunetul motorului, slab, parcă a licărit burta argintie de avion prin norii joşi ? în jurul ecranului a înflorit o floare urâtă, bizară, cu petale de kapron.

— 162, intră în viraj.

Colonelul lasă microfonul jos, se uită peste căştile noastre, vrea să spună ceva, ştiu ce vrea să spună, nu îndrăzneşte, nimeni nu îndrăzneşte să spună ce ar fi de spus.

— S-a blocat ?!

Nae, doctor de aerodrom, în ce colţ a stat până acum ?

— Inhibiţie, explică doct Nae. Nu-l puteţi aduce prin comenzi ?

Nae, bătrân doctor de aerodrom, scund, îndârjit, cu părul negru încărunţindu-i aristocratic pe tâmple, cu o lumină caldă, ironică, pe care n-ai bănui-o în ochii ascunşi sub sprâncenele îmbinate; dar ca să ştii precis ce se întâmplă acum în cabina MIG-ului trebuie să fii pilot. Şi nici măcar pilot...

— 162, scoate pe 180°. Unu - opt - zero, mergi aşa.

...cu linguriţa, ca la bebeluşi, Mihai ridică în sfârşit vizorul, îşi şterge cu mâneca salopetei fruntea, ochii, obrajii.

— Nu-l puteţi aduce numai prin comenzi ?

Nu merge. Costel e acum maşină, o maşină imperfectă, terorizată, crispată, manşa alunecă vie şi ostilă sub palmele transpirate. Soarbe cu ochi goi imaginea bordului, şi... atât. Puntea complexă, legătura subtilă dintre mână şi ochi a dispărut, s-a prăbuşit în spaimă, în incertitudine, în frica iraţională de început de lume când totul e lavă şi lava se roteşte nebună, şi goliciunea de animal încolţit, cu orbite şi tâmple arse de sudoare îngheţată, norii, avionul, manşa împinsă în tablou şi aparatele indică urcare, sau invers, mâna ostenită agăţând zadarnic, nu comandând, vid total în care încerci zadarnic să te găseşti, fără reazime, fără repere, numai tu, încolţit şi nici măcar întreg, în metrul cub căptuşit cu tehnică, cu străin, cu nefiresc, rupt, agăţat, suspendat, părăsit într-un haos fără sus, fără jos, la câteva mii de metri de nori deasupra scoarţei şfâşietoare şi brusc devenită atât de iluzorie, pentru care am fost făcuţi.

Costel se agaţă de comenzile primite, instinct, ca de ultimul fir de viaţă, dar asta nu ajunge; pentru că nimeni de jos, chiar dacă ar avea toate orele de zbor ale tuturor piloţilor de pe mapamond, nimeni nu poate prevedea înainte cu zecimea de secundă necesară mişcarea potrivnică a avionului. O secundă, adică 100-200 de metri de spaţiu orb, 110 în apropierea solului, şi Costel, ghem de spaime vechi, SINGUR ! - în cabina ticsită cu aparate deodată reci şi străine. Nae îşi muşcă buzele, agită inutil gentuţa de medic cu stetoscop şi tensiometru, ridică umerii.

— 162, intră în viraj; 30 de grade, nu înclini mai mult, fii atent la giro, scoate pe capul de aterizare. Nu te...

...„grăbi” ar fi vrut să spună, maşinile nu se grăbesc, maşinile execută ceea ce li se cere. Pe ecran linioara albă pulsează apatică, floarea de kapron cu petale urâte, kaki, s-a strâns din nou în jurul rotundului de sticlă verde.

— Viraj, 6 grade stânga.

Din nou pulsând lent spre axul pistei, intersectează, trece dincolo, spre marginea ecranului, spre nimic. Colonelul se uită în ecran, lasă microfonul jos, îl ridică iar, nu înţeleg, degete albe de strânsoare pe capsula din ebonită neagră, unghiile vinete, numai glasul nu tremură deloc:

— Luiza. Costel, ascultă-mă: Luiza.

Numele de fată răsună ciudat în zebră, se izbeşte, se reflectă zdrelit de marginile pupitrelor şi consolelor cu aparatură, pereţii din sticlă refuză să-l soarbă, rămâne aşa, suspendat. Pânza albastră cu floricele a difuzorului saltă, cade, vibrează încă nedezmeticită:

— Confirm. Luiza.

Colonelul se scurge pe scaun, lichefiat, parcă s-a ridicat puţin pistonul acela apăsând aerul din zebră ?

— Costel, cinci grade dreapta. Numai cinci.

Linia albă atinge tangent direcţia trasată pe ecran, se retrage, vine iar, încalcă axul, zvâcneşte într-o parte nevenindu-i să creadă, coboară spre pistă puţin oblic.

— Încă un grad, '62. Şi scoate trenul.

Încă 12 kilometri, în ax.

— Flapsul.

— 162, flaps scos.

Mihăiţă se lipeşte de peretele din cristal gros, turtindu-şi nasul pe sticla rece.

— Cinci kilometri.

Fatty a apărut iar lângă ecran; în spate cineva sughite şi râde încetişor, prea devreme, mutra lui Bill săpată în piatra cenuşie, Costel-Costel „al lui”, linia severă care taie obrazul, despărţind carnea de metal.

— 2 kilometri.

Pereţii de cristal tremură, fuselajul lung ai MIG-ului apare din ploaie ca o torpilă cenuşie. Avionul se leagănă pe pistă, ţopăie de pe o jambă pe alta, leit-motivul paraşutei de frânare fluturã triumfător deasupra betonului ud.

...Mai târziu, dar asta se întâmplă mai târziu, după ce mi-am scos costumul şi am făcut duş fierbinte la celula de alarmă - îmi spun că, probabil, Costel va trece povestea de azi la activul relaţiilor lui cu Luiza, şi, oricum, ploada dolofană care-şi suge piciorul într-un leagăn cu borboţele habar n-are prin ce a trecut.

7

E noapte, e târziu, celula de alarmă doarme somn greu. Clădirea lungă, scundă, albă, s-a cufundat în ea însăşi, mai lungă, mai scundă, mai albă. În patul de alături Chioru doarme, sau se preface că doarme, oftează, geme, se răsuceşte; lângă pat, pe covor, Grifon sforăie agitându-şi zulufii din jurul nasului de câine şi chelălăind stins când Chioru face o mişcare bruscă. Zac în capul oaselor, rezemat de pernă, pe geam se vede Casiopeea, se mai văd o groază de constelaţii, trag cu coada ochiului la becul lucind stins, negru în întunericul gri din încăpere; aş da orice să se aprindă roşu, alarmă, mă strâmb, becul de alarmă se aprinde exact când n-are nimeni nevoie de el. E una din nopţile nenorocite, când umărul doare surd şi când aş vrea să merg oriunde, numai nu aici, şi oriunde m-aş duce n-aş dori să fiu acolo, asta se repetă la nesfârşit şi tot ce mai e bun şi curat în carapace fuge să se plimbe învârtejit sub lună lăsându-mă singur, ronţăit pe dinăuntru de căpuşe africane şi fierbând mărunt în propria otravă. Aud paşii santinelei pe trotuarul de ciment din faţa intrării, târâie bocancii înalţi

cu catarame de metal negru, ce tip, l-am văzut înainte de a mă culca, unul din flăcăii cu fată lată, ten de prunc, frunte de-un deget, om fericit, fără căpuşe africane, cu marginile pleoapelor neridate nici la nouăzeci de ani - dacă-i apucă. Îi apucă, ăştia trăiesc, mult, îmi amintesc faţa Anei aşa cum n-aş fi vrut să mi-o amintesc, mă întreb ce s-o fi întâmplat cu bietul şoricar. Închid ochii, mi se perindă sub pleoape, aiurea, imagini disparate, dimineaţa limpede, eram departe, sub cer străin, vişini, case văruite alb şi acoperite cu paie sub cerul aceia străin şi albastru, ochii femeilor erau negri sub sprâncenele îndrăzneţ arcuite, dispecera înmânându-mi aprobarea de zbor, e o chestie să lucrezi cu femei în meseria noastră austeră, mirosind a metal încins; pe urmă uruit surd de motoare şi trepidaţia măruntă a fuselajului, aleea largă, era noapte, risipa de lumini marcând intrarea pe pista marelui aeroport; reflectoarele, balizele roşii, drumul prin noapte în autobuzul luxos şi greoi, mult nichel, multă sticlă, mă legăna tihnit fotoliul îmbrăcat în piele fină, şi iar dimineaţa rece, limpede, desenând crengi de vişin pe cerul străin, şi iar ochii negri, cercetători. Am plecat fără regrete, atunci de unde nostalgia surdă, caldă, învăluitoare, care se ridică din adânc - de nu ştiu unde - şi pune un nod în gât Chioru se zbate, Grifon chelălăie înăbuşit, drumurile de aviator au constelaţii bizare agăţate în colţul din stânga, sus, al parbrizului blindat. N-am mâncat niciodată vişine din pomii aceia, era vară devreme, prea devreme, de fapt doar sfârşitul primăverii, vişinele erau numai nişte gogoloaie verzi, tari, de o amăreală fadă prevestindu-se prin pieliţa întinsă. Aceeaşi amăreală care umple acum gura.

— O ţii minte pe nevastă-mea ?

...Maria, trestie blondă care scosese din minţi jumătate din regiment cealaltă jumătate erau orbi, sau bigoţi, sau aveau ei părerile lor despre femei, păreri pe care nu mă

încumet să le judec. Glasul lui Chioru e aspru, zgârie ca şi cum ar plimba o lingură mare de zgură neagră prin gâlejul căptuşit cu şmirghel gros. Mă las să lunec sub cuvertură, mă răsucesc cu faţa în pernă spre vişinii mei, nu vreau confesiunile lui Chioru. Tot ce mai e bun şi curat în mine galopează afară, pe câmpia luminată de noapte.

...Dar Chioru are nopţile lui de somnambul deşirat, care se cer respectate, şi ascult trepidând reţinut, şi mă rog lui Dumnezeu să pot asculta până la capăt:

— În ziua în care am împlinit cinci ani de la căsătorie, i-am vizitat pe bătrânii mei. Nu aveam încă Mercedesul, şi Maria, în tramvai, ştii, era înghesuială...

Personal, mă îndoiesc că Maria ar călca vreodată într-o amfibie, fie ea şi Mercedes, dar mă abţin să comentez.

...ne-au poftit în sufragerie. Pe masă erau dulciuri, cât pentru trei nunţi, au ai mei o masă mare, extensibilă, de nuc afumat, era plină de prăjituri, torte, noi trebuia să mâncăm totul într-o oră. Atât rezervasem părinţilor mei - o oră !

Părinţii lui Chioru sunt tipi misterioşi, sosiţi de pe o planetă necunoscută cu obiceiuri bizare, isprăvile lor mă furnică de sus până jos; prietenul meu se scormoneşte şi se goleşte de amintiri, n-are rost să-l rog să tacă, deşi în noaptea asta şi eu, ŞI EU, NU PRICEPI, PRĂJINĂ, TU CARE DE OBICEI PRINZI LUCRURILE DIN ZBOR... N-are rost, mai degrabă Grifon, dar nici el, Grifon e ocupat să scâncească dulce şi trist de câte ori aude numele Măriei, cât de dulce şi de trist poate scânci un caniche, noaptea, în celula de alarmă ?!

— Şedeam, mă uitam la tortul verde de fistic şi mestecam. Nu discutam, adică erau atâtea cuvinte nerostite în spatele fiecărui cuvânt stors cu greu...

Chioru, când vrea, se pricepe să creeze atmosferă.

— Mama încerca să povestească ceva despre vecini, tata - amintiri din tinereţe, tinereţea lui necunoscută,

vagă, ceţoasă, străină, deşi n-ar trebui. N-am băut din coniacul albanez, dulceag, sticla cu vin a rămas nedesfăcută, stăteam pe locurile noastre ca prinşi într-un bloc de piatră, cu greu am acceptat un pahar cu vişinată...

— Era bună ?

...fără să vreau, dar era necesar. Caniche-ul lăţos mârâie înciudat; Chioru se poticneşte, se instalează mai bine, continuă:

— Tata ne-a urat mulţi ani fericiţi, a băut, a aşteptat să punem paharele jos, a zâmbit, ne-a îndemnat cu un gest larg să alegem un tablou din cele atârnate pe pereţi. Am încremenit cu fisticul în gură, cu ochii aţintiţi pe dreptunghiul prăfuit, mai deschis la culoare, căscat indecent pe perete deasupra canapelei acolo fusese Aman. Şi am înţeles, abia în clipa aceea, că mai lipseau tablouri, multe tablouri, şi m-a cuprins o chestie amară-amară, şi fierbinte, în care se amestecau de-a valma adolescenţa mea dusa, viaţa lor trăită şi pe care nu reuşeam, pricepi, nu reuşeam sa o înţeleg şi să fac una cu mine puţinul ce le mai rămăsese, asta durea, era atât de evidentă zădărnicia unor lămuriri sau explicaţii, din ora aceea se şi dusese jumătate...

Nu-l credeam pe Chioru capabil de trăiri intense - aşa se cheamă vocea asta nouă, străină, aspră - trăire intensă - şi deodată mi se face ruşine, la fel ca atunci când tatăl meu, la mezelărie, a desfăcut pachetul cu şuncă abia cumpărată, oferindu-i vânzătoarei o felie. Credeam că o să se despice lumea într-un hohot nebun în timp ce tata umbla la foiţa pergamentoasă, îmi ardea faţa în decorul de salamuri legănate în cârligele lor, aşteptam să urmeze ceva, un râs enorm. N-a urmat nimic, adică vânzătoarea a luat cu vârfurile degetelor prelungi şi unsuroase, a luat o felie de şuncă trandafirie, marginea albă de grăsime, a rulat-o elegant, a băgat-o în gură, firesc, a mulţumit dând din cap şi mestecând cu

multă convingere. Tata a împachetat şunca cu un aer solemn, a ieşit; mergeam după el cu capul plecat, îmi era îngrozitor de ruşine, cred că din ziua aceea am început să-l înţeleg pe tatăl meu, aparent rece şi neted ca un sloi de gheaţă, atât de simplu şi de vulnerabil în realitate. Însă părinţii lui Chioru s-au născut pe altă planetă.

— Priveam cele două tablouri de pe peretele din faţă, un peisaj în ulei de Şt. Popescu, o acuarelă de Pallady, tabloul la care ţinusem cel mai mult împodobea pereţii unei case străine, şi vocea tatii, invitând „Alegeţi un tablou”.

Mariei i-a plăcut o marină, Balcic probabil, tot de Ştefan Popescu: mai târziu mi-a spus că ar fi dorit corăbiile, două-trei vele roşii pe fond albastru, dar şi corăbiile se duseseră. Eu stăteam tâmpit, aprobam din cap, mă gândeam la anii irosiţi, împrăştiaţi în patru, opt, în şaisprezece mii de vânturi. Nu puteam să le spun, şi nici Mariei, dar Maria trebuia să priceapă, de ce nu vreau să descopăr cu mâna mea, pe perete, un dreptunghi palid şi prăfuit. Mama a dat jos tabloul, l-a împachetat mi l-a întins, nu l-am luat; Maria a întins mâna, ţii minte ce mâini avea, subţiri, puternice, aurii, a întins mâna şi l-a primit ea. Nu ştiam cum să dispar mai repede din casa părinţilor mei - casa spaţioasă, devenită brusc prea strâmtă, cu urmele tablourilor scoase de pe pereţi. Tot drumul Maria n-a vorbit decât de achiziţia aceea nenorocită unde o să-l atârnăm, să cadă lumina nu ştiu cum, să nu lucească uleiul când e privit. Mie mi se învârtea strada înaintea ochilor...

Chioru tace nedumerit, şi acuma nedumerit; Grifon se agită puţin, fornăie, adoptă clasica poziţie a pudelului credincios, cu botul pe labe şi cu urechile atârnând ca nişte draperii de pluş. Mă întorc cu faţa la perete, încerc să mă adun, iată misterul tabloului atârnat stingher, fără ramă, deasupra patului prietenului meu. Fac un calcul scurt, cinci ani, era încă împreună cu ea... s-au despărţit

acum vreo doi ani, dar Chioru nu crede nici acum că Maria a fost doar un aisberg frumos cioplit şi îmbrăcat după ultima modă. Mă ghemuiesc sub pătură, eu am avantajul imens al părinţilor născuţi şi crescuţi pe acest pământ, asta-i foarte mult, chiar pentru un pilot de vânătoare.

...Ceva negru galopează pe câmpia întinsă, luminată de noapte; se apropie de celulă, aşteaptă ca santinela să întoarcă spatele lat, se prelinge tăcut peste pervazul ferestrei, vine să se ghemuiască, nechemat şi fierbinte, înapoi în mine.

8

Ştergătoarele de parbriz mari şi grele râcâie apa de pe geamul gros: mă îndoiesc că Mercedesul, în cariera lui aventuroasă, a mai avut de înfruntat o ploaie ca asta. Ce mai vară e afară ! ploioasă, umedă, rece, undeva, pe creştetul planetei, se pregăteşte o nouă glaciaţiune. Amfibia îşi face drum vitejeşte prin perdelele de apă, de fapt suntem sub apă, acoperişul de prelată s-a bombat sub povara unui lac de proporţii modeste. N-aş pleca la drum pe aşa o vreme, prefer şosele uscate şi cer albastru sub care untiera mea să se prelingă domol, strop de galben excentric pe cenuşiul monoton de asfalt, dar o telegramă primită tocmai din Boston obligă. Strâng volanul solid, gros, aşezat orizontal, ca roţile de căruţă puse primăvara pe acoperişuri să-şi facă berzele cuib, să aducă noroc celor de sub acoperişuri, îl strâng şi aproape mă culc pe el, în buzunar foşneşte hârtia gălbuie, subţire, proastă, deja ferfeniţită, telegrama de la Boston. A dat-o prin cablu transoceanic sau prin satelit, „by satelitte”, cred că a costat toată diurna - în valută - pentru zborul ăsta şi pentru încă multe zboruri: „Joi dacă poţi Otopeni

zborul 623 Irina”. Dacă pot; nu s-a încurcat cu „stop”, cu „virgulă” uneori ortografia înseamnă dollars şi atunci nu mai contează, dar... „dacă poţi” Pot, chiar e plăcut să fiu pus pe drumuri de o telegramă sosită din Boston, să ştiu că la câteva mii bune de mile - vest - o fată se agită şi stă la coadă în fata ghişeului poştei din Boston numai ca să poată cheltui banii - nu pe rochii, pantofi sau alte lucruri de importanţă capitală, ci pe o simplă telegrama. Trec printr-o băltoacă, roţile groase ridică pereţi oblici de apă murdară, se amestecă, se contopesc cu ploaia, cu norii joşi, întunecoşi, pătrund într-o galerie bizară săpată în apă. Chinul yankeului de la ghişeu, încercând să descifreze numele amorf al orăşelului înscris pe formularul de trimitere - hârtie scumpă, lucioasă, nu ca asta boţită din buzunarul meu. „Care Irina ?” s-a încruntat Chioru, are boala asta, să facă curăţenie în amiciţiile mele, mă fereşte de loviturile vieţii, el, mult-încercatul şi frecatul cu toate alifiile. I-am amintit IL-ul hârbuit, pensionat în Herăstrău, stewardesa care a prăpădit pe mine rezerva de bomboane pentru trei curse dus-întors. Chioru şi-a frecat nasul, „bine, dar asta e brunetă !”. Nu vedeam legătura „toate Irinele tale au fost blonde”, am ridicat din umeri, o eroare ce trebuie corectată, speram să fie altfel decât cu Irinele anterioare. E altfel, îmi spun, până acum n-am cunoscut o Irină dispusă să renunţe la tentaţiile marilor magazine de pe artera comercială din Boston, în favoarea unei telegrame - fie ea transmisă prin cablu transoceanic sau prin satelit. În orice caz Chioru a făcut un lucru la care nu m-am gândit, s-a dus la telefon, s-a întors triumfător cu o hârtie: „zborul 623, la 16.51.00”. Au la TAROM ore trăznite, parcă ar fi trenuri, nu avioane. „Pulsul marilor aeroporturi - a declarat Chioru ridicând un deget în tavan - du-te la Zet, cere-i voie să pleci. O telegramă ca asta merită, cel puţin, să fii punctual.”

Mă uit la ceasul de la bord, fosforescent, ceas de avion, mai am jumătate de oră până aterizează cursa 623. Depăşesc o căruţă fantomatică trasă de cai de mare, metalul hamurilor luceşte stins în umezeală; cotesc la dreapta, pe şoseaua de centură. Forturile, fostele forturi, cum simţeau ăştia războiul, îngropaţi în cărămidă, în beton, aşteptând bombele ? Mercedesul greu alunecă pe betonul ud, derapează spre clădirile îngropate în pământ, adulmecă, recunoaşte. Reduc viteza, încă 25 de minute, am tot timpul. Ieşim în autostradă, pustiu, un autobuz-submarin se târăşte în sens opus pipăind fundul mării cu faruri anemice. Pe ploaia asta ar trebui proiectoare de batiscaf, din acelea care i-au dat posibilitatea profesorului Piccard să vadă în fossa Marianelor, la unsprezece mii de metri adâncime, un peşte lung de peste treizeci de centimetri şi un crevete roşu. Otopeni, traversez axul pistei exact când un Boeing uriaş, masiv, cu trenul scos, urlă în ploaie la câţiva metri deasupra şoselei, îndreptându-se spre aterizare. Fluier admirativ, e ceva să găseşti pista pe vremea asta, chiar cu un animal atât de perfecţionat. Boeing, pronunţat Boing, adică vreo câteva zeci de tone de aparatură ultrasofisticată, cu erori centimetrice la sute de ore zburate, asta la aproape o mie de kilometri pe oră; navigator cu radiocompasul cât o farfurie de supă, pilot prim, pilot secund, pilot automat, mecanic de bord, toţi cu ochii holbaţi pe aparate, toţi scrutând prin parbrizul cu ştergătoare ceaţa umedă, pândind luminile de intrare şi pista. Patru perechi de ochi, patru perechi de mâini făcând, la viteză de două ori mai mică, ce face vânătorul singur în cabina strâmtă. MIG-ul meu fuselat, subţire, agresiv, pilotul legat în scaun, urmărind, manevrând, căutând, comparând, calculând, alegând - decizie ! - urmărind aparatele savant înghesuite în spaţiul zgârcit, viteza, direcţia, înălţimea, turajul - coordonare - presiunea la ulei, hidraulica, gisment, şi din

nou presiunea, viteza, pista - pista nu-i - unde e ? - aparate, înălţimea, „pilotule, nu-ţi pierde capul şi viteza”, marker - radiofarul — turaj - luminile anemice, flaps complet, înălţime, turaj - uite pista. Oftez privind covorul de lumini aşternut la intrarea pe panglica de beton, bal mascat cu luminile verzi, roşii, galbene, albe. Aproape trec de aeroport, cotesc brusc, Mercedesul protestează derapând brutal, redresez greu, urc rampa care duce spre uşile înalte de cristal şi aşa, în curbă, văd Boeingul cu însemne TAROM rulând majestuos prin faţa aeroportului. Oftez din nou, balize multicolore, radiofaruri precis acordate, covoare de lumini, patru oameni concentraţi pe aparate în cabina spaţioasă, pilotul automat, dincolo de uşa blindată a postului de pilotaj - 160 de pasageri tolăniţi în fotolii moi. Patruzeci la unu, dar aici intervine o matematică mai subtilă. Opresc amfibia între două turisme înecate de ploaie, nu-mi dau seama ce marcă sunt, cum o fi aterizat ăla ? - şi traversez dintr-un salt trotuarul lat. În uşă mă întorc, privesc caroseria de tablă gofrată, capota de pânză, rotile masive; între maşinile pierdute sub apă, amfibia lui Chioru, insulă de necesară siguranţă, punct fix în vârtejul de viaţă pământească - certitudine.

*

Mârâi „pardon”, dau la o parte câteva fâşuri, pelerine ude, mă apropii şi mă lipesc cu nasul de peretele de sticlă. Ca o balenă dormitând după masa îmbelşugată pe fundul golfului liniştit, Boeing s-a oprit paşnic la picioarele mele. Nu are nimic din fiara urlătoare de deasupra şoselei, admir interior liniile robuste şi zvelte în acelaşi timp. Ieşit din clădirea aeroportului, un coridor mobil caută fuselajul aeronavei bâjbâind pe articulaţiile hidraulice, ca un vierme orb. Ajunge în dreptul uşii bombate tocmai când aceasta începuse să se deschidă, se lipeşte de fuselaj, tresaltă de câteva ori,

încremeneşte. Un camionaş electric, jucărie albastră cu acumulatori, opreşte sub pântecul Boeingului; brusc devin atent, mă cutremur cât de abject şi de mic pot fi. De pe platformă se înalţă doi tipi înfăşuraţi în prelate, manevrează chei nichelate, deschid o trapă discretă sub fuselajul masiv, scot cilindrul mare de metal vopsit alb-gălbui, cu avântata emblemă TAROM aplicată bleu pe peretele curb. Cilindrul e greu, judecând după mişcările celor doi, simt bufnitura seacă când cade pe platforma camionetei. Rânjesc satisfăcut, am văzut ceea ce era de văzut, mă strecor iar printre haine ude, cobor scara largă spre holul de intrare. Uniforma mă ajută, umblu nestingherit pe scări şi coridoare până ajung în dreptul culoarului deasupra căruia litere şi cifre luminoase înscriu pe un ecran de sticlă mată „Zborul 623, flight 623”. Pasagerii au coborât, fac vama, aşa se spune aici, „fac vama”, trec măsurându-mă lung trei întârziaţi, traficanţi de stupefiante, cărându-şi drogurile în valize elegante cu fund dublu. Nu dau mulţi bani pe ei când dispar în spatele uşii cu tăbliţa poliglotă „Vama customs — douane” - şi uşa se închide uns, masiv, fără să scârţâie din balamale. Calc pe mocheta groasă din interiorul viermelui hidraulic, spre trapa ovală deschisă în fuselajul ud al aeronavei.

— Hello !

Fata asta s-a molipsit de-a binelea din cursele ei externe. Zâmbeşte rezemată de cauciucul negru încercuind deschizătura, mă sprijin de pereţii coridorului mobil primind în plin zâmbetul acela, adică nu e nimic în el afară de ceva bucurie simplă şi încă multă, multă oboseală. Lumina caldă venită de nu-ştiu-unde joacă pe tenul smead, se opreşte, în pistruii minusculi din jurul nasului scurt, părul negru, lucios, mâinile întinse - *mâinile* - şi coridorul se învârte, apoi se opreşte brusc, făcând să mă clatin pe picioare.

— Cum ai călătorit ?

Irina nu mai zâmbeşte, se duce lumina simpla, rămâne doar oboseala; priveşte atentă, mâinile cad de-a lungul fustei albastre de uniformă, ce ar fi să-mi lovesc capul de uşa blindată cu volan mare la mijloc, nu ştiu unde greşesc dar e clar că habar n-am să întâmpin oamenii întorşi dintr-o călătorie lungă şi primejdioasă. Din interiorul aeronavei iese în şir echipajul, uniforme albastre neşifonate nici măcar de orele de zbor, fireturi, insigne aurite, trese late şi multe pe mâneci, până aproape de cot. Tocurile pocnesc, garda se aliniază pentru onor, panaşele albe fâlfâie, argintul trompetelor săgetează cerul; reuşesc să mă adun într-un „drepţi” aproximativ, Irina salută din cap, trec pe lângă mine absenţi, distanţi, piloţii de linie care traversează Atlanticul între prânz şi cină - vulturii de culoar - dar eu ştiu să citesc ridurile din colţul ochilor, şi marginile buzelor lăsate.

— Haidem.

Irina e lângă mine, cu o geantă de voiaj - una din sacosele albastre, cu inscripţii albe înconjurând un avion argintiu - spânzurată de umăr.

— Mi-e somn.

Întind mâna să iau sacoşa, fata protestează vag, „lasă”. Coridorul circular, scări, holul de la intrare. Arăt scara în spirală care urcă la restaurant, Irina pufneşte dispreţuitoare. Pilotăm prin mulţime, corpul fetei lăsat greu, cald pe braţul meu; ochii tipilor veniţi să-şi petreacă sau să-şi aştepte soţiile legitime se agaţă neruşinaţi de uniforma albastră. Ieşim, Irina moţăie cu picioarele într-o băltoacă până aduc maşina. Se ghemuieşte pe scaunul din dreapta, spune, cu ochii dincolo de parbrizul, muiat în atâta apă:

— Dacă ştiam că o să plouă, nu te-aş fi chemat.

...dar eu, oricum... şi te prefer aşa, moartă de oboseală, asta-i, se pare că apare urgent, în câteva minute, abia apoi se lungeşte şi capătă un nume la care

nu îndrăznesc să mă gândesc. Demarez lin, Irina doarme cu capul rezemat de portieră şi cu multă, multă obidă şi îndârjire pe faţa deodată trasă, urât scobită.

*

Fata îşi petrece timpul dintre cursele externe într-o garsonieră tapetată cu afişe multicolore ale marilor companii aeriene, ca un hol de aerogară; până şi pătura de pe divan e o reclamă pentru „Fly by Pan-Am”, în alb-albastru. Mă aşează într-un fotoliu de avion cu speteaza înaltă, apoi se îndreaptă, evident, spre raftul înnobilat ca bar şi garnisit cu sticle multicolore. Puteam pune pariu că aşa o să se întâmple, au ei boala asta, taromiştii, chiar când sunt morţi de oboseală şi se clatină pe tocurile înalte - au boala asta, să-i facă praf pe piloţii militari cu barurile lor ticsite de sticle multicolore. Cel mai prăpădit prăfuitor, care împrăştie toată ziua, cu tablele curgându-i de pe avion, insecticide între Veneţia de Sus şi Veneţia de Jos, şi căruia performanţele aparatului nu-i permit nici măcar să atingă graniţele judeţului - şi el are acasă un bar plin ochi cu cele mai vestite mărci de coniac, whisky, - Grand Napoleon. Johny Walker, de-a valma - gin ş.a.m.d. Ferească Dumnezeu să ceri o ţuică, te dă pe uşă afară şi împrăştie prin aviaţie zvonul că ai fi idiot. Mă întind mai bine în fotoliul de avion, cu ochii la o reclamă TAROM - nemţoaice blonde, înalte, walkirii râzând pe plaja de la Mamaia - şi când Irina îmi recită dintr-o suflare titlurile băuturilor sastisite îndemnând să aleg, răspund scurt: „Pepsi, sau Ci-co, sau apă de cişmea”. Irina se uită cruciş, încearcă să râdă, mă trimite fix la dracu. Rotesc ochii prin cameră, totul e aviatic aici, totul stă gata să zboare, brusc mă simt puţin obosit de ambianţa aeriană, aş prefera ceva cert, care să nu se clatine. Singurul lucru absolut pământesc un clopot prăfuit de sticlă în rafturile elegantei biblioteci, deasupra barului, şi sub clopot... Sar în picioare, traversez

încăperea din doi paşi, am mai văzut căşti din astea, una la instructorul meu de zbor din şcoală, cealaltă poate la muzeu, căşti din acestea, de plasă...

— A fost a tatii.

Dumnezeule, ce mică e-lumea ! Ridic clopotul domestic, ce manieră, clopotele de sticlă, abia îndrăznesc să ating casca, unul din obiectele străvechi, cu două cutii mari, pătrate, de cauciuc, într-o parte şi-n cealaltă. Pielea laringofonului e îngălbenită, scorojită, roasă de ţepii aspri care cresc pe gâtul pilotului - o adevărată fosilă casca asta, dacă nu mă înşel a făcut războiul. Îmi plec capul pe umăr, gând pios pentru înaintaşi.

— Tăticul tău...

— A fost unul din primii zburători români pe reacţie, spune Irina, adaugă un nume care mă trimite urgent în sala de tradiţii a unităţii, e acolo fotografia mare, puţin ştearsă, poate chiar cu casca asta. Privirea pentru Irina capătă ceva din admiraţia datorată relicvelor lăsate de marii dispăruţi, dar cu fata se întâmplă ceva, îi răzbate oboseala de moarte în voce, trece un aer rece prin cameră, îmi pare rău de walkiriile blonde sclipindu-şi dinţii tocmai de pe malul mării, îmi pare rău de ce o să urmeze, există lucruri care nu pot fi lăsate în voia valurilor şi vânturilor. Împăturesc casca grijuliu aşezând cubuleţele de cauciuc unul peste altul, înfăşor deasupra cu cablul uzat, având izolaţia desprinsă, al laringofonului, şi întind fetei pacheţelul mic, de culoare incertă:

— Asta se păstrează în dulap. În fundul dulapului, în spatele cearceafurilor şi feţelor de pernă îngrijit spălate şi călcate.

Irina ridică umerii albaştri ai taiorului de uniformă, deschide dulapul, pune casca în spatele unui cearceaf împăturit - adică arată ca un cearceaf împăturit, de fapt singurul, care se lăfăie pe raftul gol. Se întoarce, s-au dus în fundul capului ochii goi, a pierit bruma de însufleţire

de la început, când a vrut să mă pileascâ cu băuturi străine.

— Ştii mai bine.

Culege de undeva un capot, o chestie groasă, pufoasă ca blana unei pisici de Angora şi grozav de comodă.

— Merg să fac duş, mă culc... Tu ?

Eu, de asta m-am temut încă de când a sosit telegrama; n-am ştiut niciodată să mă port cu femeile, n-am avut când să învăţ, liceul militar, şcoala militară, după aceea se pare că e prea târziu, sau e una din chestiile care nu se învaţă ?! Mă rog, deşi e clar că o telegrama „by satellite” trimisă tocmai din Boston obligă ambele părţi. Dar mai există un „dacă” şi...

— Eu, ăă... dacă-mi permiteţi...

Citesc scurt în ochii Irinei că am făcut a doua tâmpenie din ultimele două ore; degetele fetei frământă marginea capotului, a lăsat capul pe umăr, în privirile de stewardesă e atâta osteneală, mi se face frică că se va desface în bucăţi, risipindu-se pe covorul „Visit Japan by Air Japan” - în cerc, de jur-împrejur, şi cu veşnicul Fudjy-Yama la mijloc. Ridic mâna, cureaua ceasului alunecă pe încheietura transpirată:

— Am treabă în oraş. Vin să te iau la opt, O.K. ?

Irina încuviinţează posacă din cap, dar ochii de stewardesă au mulţumirea tainică a pupilelor înguste de pisică, atunci când pisica e scărpinată îndelung pe spinare, în lungul firului şi în răspăr - scânteia vagă, ascunsă, apărând atât de greu şi care dispare la prima mişcare greşită.

9

— 232, viraj stânga.

Stânga, treizeci de grade la giroorizont. 1.700 de kilometri pe oră, atârnaţi la 18.000 de metri deasupra pământului. Răsucesc retrovizorul atârnat pe rama cupolei, nu mult, cât să prind în concavitatea oglinzii avionul lui Mihăiţă; botul de rechin rânjeşte în coasta MIG-ului meu, aproape, prea aproape, dar mă abţin să apăs emisia: în fond, e chestie de stil.

— 232, dacă vezi ţinta. În faţă, la 30...

...şi puţin în stânga, sus, cu vreo mie-două de metri mai sus decât noi, pulsând pe ecranul radiolocatorului. Cabrez avionul, încercând să aduc semnalul fosforescent în cercul din mijlocul ecranului.

— Mihai !

— Văzut.

Îl simt lipit în fuselajul meu, stingherind manevrele; unele lucruri se câştigă numai cu timpul.

— Rămâi în urmă.

Manşa, ţinta pe centrul ecranului, se apropie încet, prea încet: maneta de gaze în forţaj total. 1.800 km pe oră, 1.900 mă presează uşor în scaun, la viteza asta motorul dezvoltă puterea unui Boeing uriaş cu patru reactoare şi cu însemnele TAROM pe ampenaj. 1.900, ajunge, 720 de grade în ajutaj, adică un fel de lavă clocind mocnit limbi de flacără albastră, normal, MIG-ul urlă sfâşiind aerul sărac, trepidează reţinut, antena din bot adulmecă ţinta, freamătă a aşteptare, încă şase kilometri până la încadrare, ţinta pe centru, încă patru, 1.900 de kilometri pe oră, nu mai mult. Acele turometrului oscilează imperceptibil şi mai e ceva care se zbate nedorit, aiurea, sugrumat în ţesătura groasă de kapron. Mă scutur în chingi, nu acum, doi kilometri, încă zece-douăsprezece secunde, uşor în dreapta, furişat în cercul din centrul ecranului, încă puţin, se crispează degetul înmanuşat pe butonul de încadrare, ţinta prinsă. ACUM ! Nu, fulgeră verde pe ecran lăsând o dâră fosforescentă, palidă, gata să se şteargă, dintr-o dată e

jos, mult sub mine, fuge în dreapta. Mihăiţă, viraj răsturnat cu suprasarcină maximă, să nu iasă din ecran, mă presează în scaun sângele devenit deodată greu, izbind dureros tâmplele. Virajul, ţinta prinsă iar în margine, semnalul anemic pulsează gata să se stingă. MIG-ul la cuţit, nu vrea să se smulgă de pe traiectorie, frânele aerodinamice, saltul nebun, manşa în burtă, palonier, bila înghesuită în colţul tubului umplut cu lingroină, mă presează de pupitrul drept, de bordul din dreapta, mă împung prin ţesătura deasă rampele de contacte, nu merge succesiv, atac simultan, eu pe stânga, Mihai pe dreapta, îl prindem la mijloc. Mâna înmănuşată manevrează instinctiv, ţinta, uite-o, menţinută pe centrul ecranului, s-a depărtat, stânga apasă butonul de emisie pe maneta de gaze:

— Simultan...

...horcăit din gâtlejul uscat, gustul oxigenului, de fier rece, dacă Mihai a rămas prea mult în urmă ? Glisadă, MIG-ul se zvârle pe o coastă, ricoşează cu o aripă în pământ şi cu cealaltă în cerul îngheţat, frânele băgate, ţinta în dreapta la 20-22 de kilometri şi iar mai sus, şandelă repezită cu maneta în plin, lava din ajutaj clocoteşte în lungi şerpi de flacără portocalie. Întorc capul, greu, se freacă casca de cercul metalic apăsând umerii, Mihai e acolo, linia argintie pe care arde un punct de foc luminat tăios de soarele aspru: cabina.

— Acum !

Din nou în jos, îl ţin în dreapta, tangent la cerc, răsucesc avionul deasupra - prin plexiglasul cupolei, îl caut pe pământul împâclit şi pustiu. Pe pământul verde, plin de tot felul de chestii frumoase şi pentru care merită să trăieşti, dar nu acum, cu capul dat mult pe spate, cu MIG-ul legănându-se incert deasupra mea, zece tone de metal incandescent în gerul sec, botul proiectat pe orizontul tulbure, ecranul gol. Reduc, semirăsturnare, curg strecurându-mă prin lungi suspine de cer

destrămat, când opresc am din nou ţinta pe ecran; geme aerul sfâşiat în falduri dureroase de-a lungul fuselajului aproape 2.500 de kilometri pe oră, M 2,4 la numai 12.000 de metri înălţime, adică supersonicul solicitat la maximum, comenzile devenite grele şi ostile refuză să scoată avionul de pe curba aceea smintită. Redresez, se plimbă o cupolă opacă, mohorâtă, se răstoarnă imensă în faţă, răsucindu-se în jurul botului; în linie cu mine, la 3-4 kilometri dreapta, cum nu m-a pierdut ? avionul lui Mihai. Mai jos, reduc, Mihai o ia înainte, zvâcneşte, se aliniază iar - şi pornim pe două curbe de moarte savant arcuite, în plin, Mihăiţă în dreapta, mereu în dreapta mea, zborul scurt, secundele curgând nebune, oprindu-se brusc într-o sferă amorfă şi albă, umflându-se la nesfârşit. Încadrat, „ţinta încadrată”, „şi eu” scrâşneşte Mihai uscat, mai jos, dar nu merg manevrele fine aici, din nou urma fluorescentă pierzându-se dincolo de marginea ecranului, viraj peste umăr cu avionul răsturnat, cu picioarele desenate pe cer, cu ceafa rezemată de planeta care se bolteşte imensă şi tulbure deasupra capului, soarele orbeşte, arde retina prin picioarele apăsate pe paloniere, semnul ţintei, mă soarbe fluturatul verzui apărut iar - a câta oară ? - pe ecranul mat. Luptă aeriană, dar nu cu eşarfe fluturând în vânt din cabinele deschise, eşarfe prinse de mâini fine, răsucite pe gâtul pilotului să-i poarte noroc, nu cu troznetul eşapamentelor, încinse şi salve reci de mitralieră smulgând bucăţi de tablă subţire din învelişul avioanelor, ci goana nebună pe arcuri alungite, cu corzi de mii de metri, cu manşa devenită grea, cu pământul jucând bezmetic în jurul cupolei. Cu albastrul stratosferei înfipt greu, duşmănos, între ochii de plumb alungiţi, traşi în jos, zbătându-se în orbitele uscate. Încă puţin, se apropie de zona permisă de lansare, degetele desiguranţează trăgaciul fotomitralierei, fierbe şi se strecoară ceva ca o ceaţă moleşitoare - hai, lasă ! - întunecând judecata greu

câştigată, cu preţul sângelui pulsând în tâmple dureros ca mercurul, în cerul gurii, deasupra tâm... A răsturnat, ăsta-i nebun, frâne, Mihai se prăbuşeşte argintiu, urlând, ce dracu face ? - se prăbuşeşte, trece la câţiva metri de cabina mea burta imensă, nituită, acoperind cerul cu sclipirea rece şi albastră. Strâng cât pot curba aceea iraţională pe care trei avioane se duc cu botul în pământ, dor muşchii laminaţi, striviţi, încordaţi, încercând să se încontreze, troznesc şi reţin greu bolţurile - tendoane, reţin greu nervurile şi longeroanele de metal torturat, alb-sidefiu, golit de sângele strâns în cizmele îmblănite de zbor. Acele altimetrului date peste cap, la 10.500 de metri decuplez forţajul, se răsuceşte pe aripă, îl văd la ochi prin parbrizul blindat, se răsuceşte şi se aruncă în sus pe un plan, derapat, arând o dâră groasă în cerul îngheţat, dar în unghiul ăsta imposibil n-o poate face decât cu forţajul total, cuplez din nou, MIG-ul lui Mihai se duce în jos, micşorându-se şi dispărând în negura cenuşie.

Semitonou, scurt, l-a păcălit, pe mine NU ! - din nou şandelă la 90 de grade cu botul în cer, împins de coloana masivă de flacără, am timp să-mi spun că la viteza asta tracţiunea motorului face câteva zeci bune de mii de cai putere, adică tot atât cât un Boeing din cele barosane, pronunţat Boing de gura mare, cu dinţii ca 32 de cubuleţe albe din zahăr strălucitor. Tubul Pilot proptit în mijlocul bolţii albastre, luăm ca nimic 4-5000 de metri, acul vitezometrului târându-se lent pe cadranul negru, dar asta-i o chestie mai mult de nervi decât de pilotaj, nervii pilotului, din oţel de sabie veche... La 16.000 de metri comenzile sunt moi şi MIG-ul fâlfâie obosit tocând aerul cu compresorul rotindu-se spasmodic, 740 de grade în ajutaj, ţinta tot mai urcă, şi-nu pot... Pică, fulgeră soarele dur pe aripile ascuţite ca o lamă de cuţit, răsucesc avionul pe spate, îl las să cadă pe plan, mă ajută bruma de viteză. MIG-ul tremură prevenitor, se

leagănă neliniştit deasupra mea, se împotriveşte, se roteşte, dar nu atât de repede ca celălalt. Picior, tot ce este instinct de pilot se contorsionează dureros încercând să reţină, să amâne mişcarea, trebuie... Semnalul pe ecran, se rupe pânza invizibilă de aer rar care-mi îmbrăca avionul, supersonicul icneşte, cade brutal de bot, duruie înăbuşit într-un trepidaj aspru, aproape să smulgă comenzile din mâini. Din nou ne înfundăm pe o curbă prelungă, botul mai jos, se crede scăpat, comenzile - normal, în cerc clişeu de expoziţie ! Becul de suprasarcină stins, clapeta trăgaciului, apăs, apăs trăgaciul până îl simt intrând prin mănuşa dublă în came, în sânge, am pe cerul gurii, scorojit gustul metalului înfierbântat, se tot întinde, vibrând, o coardă care nu vrea să se mai rupă. Degajez când o umbră înaripată fulgeră pe lângă mine cu frânele aerodinamice scoase, aşezându-se pe curba de atac. Mă opresc lateral şi supraplasat faţă de ei, loja l-a pentru spectacole gratis cu trageri aeriene, Mihăiţă degajează de la ţintă, îşi reia locul în dreapta mea.

— Dacă ţi-a plăcut...

— O.K.

...atât doar că vii prea aproape şi mă uit mai mult la avionul tău decât la ţintă, mai târziu o să-ţi dai singur seama de asta. Gazul, 1.300 de litri, reduc spre 900-1000 kilometri pe oră, croazieră, în coborâre blândă spre casă. Ceasul mare, cu patru cadrane cuprinse în rama eloxată: n-a durat nici trei minute toată vânzoleala. Până acasă - indicatorul inerţial, încă 150-160 km, zece minute de zbor paşnic, atunci de unde lehamitea surdă, clocind răutăcios în mine ca o neîmplinire ?!

— A fost ca la război !

Pe marginea ecranului radiolocatorului se plimbă o muscă. O muscă autentică, îşi mişcă picioarele subţiri, negre pe fosforescenţa verzuie, se opreşte, se curăţă cu

labele dinapoi pe aripi, îşi reia plimbarea, se iradiază dacă se plimbă mult pe acolo.

— A fost ca la război !

Mihăiţă rânjeşte, a scos masca de oxigen, a lăsat-o să atârne de marginea căştii, îmi arată dinţii mari prin plexiglasul cupolei, grozav de fericit. Mi se face ciudă pe dinţii albi, mârâi ceva apăsând emisia şi privind peste umăr, crunt. Mihai închide gura, nedumerit. Colcăie în mine galben şi usturător ca fumul de sulf, război, asta s-o crezi tu, acolo e altfel, cerul patriei, eroism şi restul, vorbeşte cu piloţi care au făcut războiul, „închideam ochii şi apăsam pe trăgaci, erau atâţia”, jos deveneau eroi sau proscrişi, vânătoarea inamică, antiaeriană, mizeria aerodromurilor de campanie şi încă altele, pe care nici măcar nu le putem, bănui, pentru că nu le-am trăit. Eu am cunoscut piloţi de război, am învăţat că cerul patriei se ţine albastru, simplu, cu sânge, să nu ţi se pară cuvinte mari, pentru asta ne-am spart capul şi coastele de fierăraia din cabină trei minute ameţitoare - SĂ NU SE MAI REPETE - paradoxul dureros al profesiei, sclipim cer pe aripi, sub aripi avem grinzi pentru rachete şi lansatoare, şi lacăte de bombă BMY - 250 - e necesar, responsabilitate - dar nu vorbe, ci aici, la 6-7 minute de zbor până acasă, în cabina supersonicului, cu manşa grea încărcată de butoane roşii, cu clapeta trăgaciului lucind sumbru, cu aparate perfecţionate de ochire astupând parbrizul - cât mai perfecţionate, pentru că toate aceste minuni distrugătoare sunt acţionate de o matematică simplă - eu ori el - veche, de început de omenire, de când cu bâte, suliţe, arcuri.

Mă scutur, mă aşed în chingi, 8000 de metri în coborâre, de ce nemulţumirea sălcie, încordare crescândă, ghem încâlcit de oţeluri gata să plesnească, strângându-se, umflându-se pe măsură ce manevram în spatele ţintei şi ţinta îmi scăpa, încordare grea care n-a dispărut ca de obicei când, în sfârşit, am apăsat pe

trăgaci... Pun botul MIG-ului pe virajul trei, piloţii de război, scot trenul, virajul patru, flaps, frâne, radiofarul apropiat, pista. Degajez, în timp ce rulez pe bretelă cu motorul la relanti mă gândesc că, oricum, sângele despre care se zice că ţine cerul patriei albastru, are acelaşi gust de metal fierbinte pe care l-am simţit când trăgeam filmul. De asta îi spun lui Mihăiţă când coborâm din microbuz, simt că e esenţial ce spun mergând lângă el pe aleea îngustă spre celula de alarmă, nu mai e pic de coclează când vorbesc, Mihai rânjeşte, încuviinţând din capul roşcovan:

— Totuşi, a fost cala război.

*

Se întâmplau lucruri cumva ciudate, răsturnau într-un fel firescul gesturile cu care urcam în cabine, porneam motoarele, decolam. Deveneau obişnuinţă, niciodată rutină, deveneam stăpânii, singurii, ai maşinii de zburat. Încercam să fim sobri, nu puteam fi sobri. Nu mai ajuta la nimic să fim sobri. Eram mai deştepţi decât constructorii cu frunţi boltite, care-şi cunoşteau alcătuirea până la cel din urmă şurub - dar moartă. Înţepenită în gânduri, în planşe foşnitoare, în metal lucios, ce folos - prin creierii geniali mişunau numai ecuaţii. Noi cunoşteam avionul zburând. Fiecare în felul lui, unii lucid, cu rigla inginerească în mână, Ştefan, el calcula totul la a şasea zecimală şi bătea cu palma în rezultatul subliniat roşu: „până aici”. Decola, şi zbura „până acolo”. După aterizare compara filmul barografului cu cifrele de pe hârtie, îşi făcuse o notiţă tehnică de uz personal, storcea din avion tot ce se putea, dar o făcea logic, matematic, ridica din umeri la riposte sceptice, argumentele lui erau rigla şi filmul de barograf. Eu - nu, creierul meu nu era logaritmat, *eu simţeam*. De unde, ce misterioşi transmiţători implântaţi în metalul fremătător, ce receptori necunoscuţi în alcătuirea mea obişnuită, ştiam *când* şi

cât, şi în *ce fel*. Nu osmoză, nu mă confundam cu supersonicul, asta a fost numai de câteva ori şi doar scurt, aşa, clipe de dural şi flacără şi raţiune seacă de metal gonind cu două mii cinci sute de kilometri pe oră, rupeau timpul în felii netede ce nu se atingeau, clipele astea în care nu mai eram.

Alteori însă metalul inteligent devenea, brusc, metal ostil, dar ostil într-un fel copleşitor, care anula tot, sorbindu-ne în prăbuşirea şi pieirea înţeleptei lui alcătuiri. Atunci trebuia să ne rupem, catapultarea, spatele lipit de scaun, chingile blocate, picioarele înfipte în paloniere, mâinile înmănuşate apucând şi strângând manetele roşii. Trebuia să apăsăm numai, reflex format în ore lungi de exerciţii, catapultări la sol, salturi din AN - nu apăsam. Ne cunoşteam valoarea, din şcoală ştiam cât valorăm, mai mult decât toate avioanele care brăzdau de la începuturi încoace cerul patriei, pilotul, atât mai rămânea din noi - dar tot aşa ştiam cam cât costă un avion. Râdeam de Costea care-mi povestea important zecile de milioane din gestiunea lui de cvasi-director în direcţia colaterală a unui minister misterios, dar asta nu era tot, nu era fundamentală matematica pe undeva meschină, reducând om şi avion la câteva kilograme de aur pur, mai era ceva care nu se măsura în cifre, în unităţi precise, exista adormit dar mereu prezent sub casca de metal alb şi apărea umplând cabina în situaţii limită străpunse de lumina pâlpâitoare a becurilor roşii, de agitaţia înnebunită a acelor pe cadranele negre, de revolta firescului din noi - articolul unu în conştiinţa de pilot care intră vâjâind în pământ: să-mi aduc avionul la aterizare. Rupt, mort, sfâşiat, ţinut în aer pe cioturile planurilor de voinţa, răcnetul, duhul pilotului scurgându-se prin manşă în fierăria lui sfârtecată, aici eram mai puternici decât el - mândria de a ne aduce avionul acasă.

Dar pentru a înţelege bucăţica asta esenţială din a trăi, ca să admiţi, trebuia să fi încercat măcar o dată, să-ţi fi ars, măcar o dată nişte ani în minutele necesare aducerii unui avion mort la aterizare; să însufleţeşti cu căldura mâinilor scursă prin manşă, să convingi tijele rupte, pompele blocate, camerele de ardere sleite. Face parte din lucrurile blânde care nu pot fi înţelese, sau măcar acceptate, decât de piloţi.

Aşa se pierdeau secunde preţioase, uneori hotărâtoare, nu secunde - *secundele* - deşi asta nu se mai află niciodată. Secundele hotărâtoare acordate avionului ca o ultimă şansă, şi care nu se mai află niciodată. Atunci veneau tipii din comisiile de anchetă, curaţi, bine raşi, severi până-n vârful petliţelor cu frunze aurii, şi radicali în concluziile furnizate de zece tone de metal învălmăşit, afumat, pleznit, amestecat şi înnobilat cu sânge. Cu creierii tescuiţi în cadranele zdrobite ale bordului, cu paloniere îndoite de forţa acelor secunde încă acordate, cu manşa frântă, păstrând ca o pecete, pentru tot restul vieţii ei de metal care a trădat, păstrând strângerea aceea de pumn înmănuşat pentru care nu există cuvinte, ci numai bănuită înţelegere.

Alteori însă reuşeam, veneau la aterizare, aduse prin vraja omului din cabină, avioane care după degajare erau trimise direct la fiare vechi. Avioane care, teoretic, nu puteau să se mai ţină în aer. Veneau icnit pe pantă, le ghiceam zborul şovăielnic, undeva, în birouri, se dizolvau foi cu calcule, desene complicate pe, planşete de ozalit, tabele cu coeficienţi de rezistenţă. Se duceau dracului într-un vârtej alb, făcând loc fantomelor de avioane cu nituri sărite, cu comenzi blocate, cu turbine tocate, cu ajutaje desfăcute. Uneori se rupeau pe pistă, simplu, aterizau şi se rupeau, se risipeau, vraja era legată numai în aer, jos totul se încadra în legi fireşti, matematică - era clar de ce se desfăceau avioanele alea pe pistă.

10

— Nu-i adevărat că negrii miros. Sunt înalţi, subţiri şi uimitor de lucioşi. Şi au dinţii nemaipomenit de albi, şi podul palmelor roz, ca la bebeluşi, cu cât sunt mai negri cu atât au palmele mai roz, să mori de râs...

Irina şade turceşte pe pătura „Fly by Pan-Am”, şi povesteşte călătoriile ei lungi la bordul aeronavelor TAROM.

— Le place să umble îmbrăcaţi în culori ţipătoare, galben, roşu, dar cel mai mult Le plac hainele albe. Contrastul, probabil, căldura nu e o problemă pentru ei. Ştii, o căldură leşinătoare, umedă, densă ca un duş permanent. Şi oraşul...

Mă întind în fotoliul de avion, mă încordez, arcurile ţipă ca la o aterizare brutală:

— Nu asta. Străzile drepte, clădirile moderne - aluminiu şi sticlă, silueta unui uriaş combinat profilată triumfător pe dunele desertului supus. Văd şi eu jurnale de actualităţi. Jungla. Savana, cum urlă şacalii sub baobabi, cum rag leii în preajma turmelor de zebre. Dar jungla e aşa cum e, nu cea din studiouri. Cu flori albe, mari, răsărind veninoase din râuri întunecate.

Irina se uită la mine cu capul puţin plecat, îi licăreşte ceva în fundul ochilor, primejdios.

— Eu, când am fost ultima oară la Conakry...

...cu uşurinţa cu care i-aş spune lui Chioru: „am fost, în oraş”, lucrul ăsta doare se încrâncenează undeva în mine, palmierii zvelţi aruncă un pământuf de frunze fibroase, verzi-albicioase, spre cerul de sticlă al serei din Grădina Botanică. Întrerup grosolan:

— Tu, când ai fost ultima oară la Conakry, după ce ai făcut curat prin avion, ai strâns tăviţele de plastic şi ai aruncat păhărele de carton cerat, te-ai dus glonţ la shop. Ca şi prima oară, dealtfel. Şi ai cumpărat de acolo măşti

şi arme de negri watushi-vânători de capete - arme autentice, evident, autentic fabricate la Steel Corporation. Arăt cu un gest scurt scutul african oval pe care se lăfăie o mască rânjită, încadrată de două lănci încrucişate ţipându-şi lacul mânerelor şi nichelul vârfurilor prelungi. Pe urmă te-ai dus cu autocarul să faci un tur prin oraş, te-ai întors la aeroport, şi acum îmi povesteşti Africa !

Irina ridică din umeri, părul lung, negru, luceşte şi unduie lin, ca un val de smoală. Nu înţelege de ce ţip, mie îmi urlă în cap sirenele tuturor vapoarelor care au ocolit vreodată Capul Bunei Speranţe, Africa neagră şi fierbinte, niciodată atinsă, aud clar, dincolo de perete, strigătele şefilor de echipaj şi scârţâitul greu al parâmelor încordate sub povara velelor întinse. Merg lângă ea, urc cu genunchii pe divan, literele albe se boţesc pe cuvertura albastră, prind mâna fetei, ochii miraţi, din care scânteia aceea primejdioasă a dispărut, se dizolvă în cuvintele şuierate:

— Ascultă, eu, când am fost ultima oară la Conakry...

Urcă ceva în mine, de ce tocmai Conakry, se umflă şi se sparge, zdrenţe de toate culorile plutesc mult timp prin cameră, înainte să cadă pe covor.

— Spune - face Irina cu o voce nouă, ciudată - tu, când ai fost ultima oară...

— Tobele, spun. Tobe mari, mici, cât un măr sau cât un vagon-cisternă. Roşii, negre, roşu cu negru. Rotunde, cilindrice, ovale, pătrate, am văzut chiar şi tobe de-a dreptul sferice, ca o minge, fructele uscate ale unui arbore ciudat, care nu creşte decât pe-acolo. Ritmând orice, mers, plâns, iubire, mâncare, moarte, râs în hohote printre blocurile acelea moderne. Ritmând paşii pe străzile lungi. Ritmând fumul rafinăriilor peste dunele desertului învins. Ritmând pulsul, valurile, foşnetul frunzelor de palmier. Tobe sofisticate de jazz, costând sute în dolari americani, cu pielea savant întinsă pe rame

nichelate, şi tobe făţuite rapid cu toporul din trunchiul unui baobab putred, prăbuşit de o mie de ani. Patul armelor, pe care palmele roze bat ritmuri de război, şi tobe din bidoane de gaz, mai ales tobe din bidoane goale de gaz, sub mâinile agile ale unui puşti numai în chiloţi murdari, de abia i se vedeau mâinile, aşa repede bătea în bidonul ăla şi ritma savant, stârnind ecouri între pereţii de sticlă şi aluminiu...

Tac şi rămân aşa, boţind cu genunchii cuvertura albastră; tresar când Irina mă mângâie încet pe mână, întreabă:

— Ritma, ce ?

Nimic. Adaug pe un ton de scuză, nici eu nu ştiu de ce, dar există o legătură strânsă, şi când spun asta mă înfior scurt, trece prin mine zvâcnetul unui avion fulgerând:

— Ştii, noi avem la comandament un palmier, lângă uşă. Într-un hârdău verde...

Irina se leagănă gânditoare, cobră înfăşurată în halatul albastru:

— Spune mai departe.

Mă retrag cu spatele, cobor de pe cuvertura boţită, fac o reverenţă, „s-a terminat”. Irina rosteşte clar, distinct, parcă despicând aerul camerei cu un tăiş masiv de gheaţă:

— Păcat.

Şi mie îmi pare rău, dar asta-i. Pe urmă Irina se îmbracă iar eu mă plimb în cerc pe covor, încercând să calc exact pe chenarul rotund din jurul inscripţiei „Visit Japan by Air Japan”. Fluier admirativ când fata apare, adică încerc să fluier, aerul iese cu un fâsâit penibil dintre buzele brusc uscate, Irina priveşte blândă şi îngăduitoare, în timp ce ochii îi lucesc molcom cu înţelepciunea tuturor generaţiilor de femei albe şi negre care - s-au perindat vreodată pe planeta asta. „Gata”, coborâm în goană scările, în stradă mângâi din mers capota de tablă gofrată a amfibiei ghemuite lângă

trotuar. Irina mă conduce pe drumuri numai de ea cunoscute, străduţe liniştite, pietruite, cu fire răzleţe de iarbă săracă răsărind între pietre, n-aş fi crezut străzile astea ascunse în inima Capitalei. Ieşim în Calea Victoriei, „ce zi e azi ?” „joi”, Irina face „evident joi” adaugă nu ştiu ce despre soldaţi şi servitoare, dar nu pricep decât târziu ce a vrut să spună, mergem unul lângă altul cu degetele mici prinse verigă, umerii ni se ating în mers, Irina e înaltă, aproape cât mine de înaltă, are în picioare sandale albe, simple, cu tocul plat, când trecem pe lângă vitrina cu oglinzi privesc cu coada ochiului şi mă ciupesc pe ascuns.

Intrăm la cinema, gata-gata să murim de râs la un film al lui Cecil B. de Miile, „Seceră vântul sălbatic”, distribuţie de zile mari, John Wayne, Paulette Godard, amândoi tineri cum n-aş fi sperat vreodată să-i văd, şi lucrul ăsta trebuia să mă pună în gardă. Piraţi, caracatiţe de carton, corăbii eşuate pe stânci de mucava, toate astea cu un aer patetic şi pe un ton grozav de serios, declaraţii noaptea, pe ploaie, ţinându-se strâns de copastie ca să nu fie luaţi de valuri. În final, nesperata convertire a eroului negativ. Gata, ni s-a făcut foame.

— Ştiu un loc, drăguţ, Irina mă ia de braţ, simplu,se lipeşte de mine când un autobuz IKARUS plin cu turişti blonzi trece aproape de noi, izbindu-ne feţele cu valuri de aer fierbinte, înţepător. Urcă în mine ceva, la început rece, pe urmă cald şi liniştitor, se răspândeşte moleşitor în tot corpul, fata asta subţire, fragilă, lipită încrezător şi cochet de umerii, de pieptul bluzei kaki cu epoleţii împodobiţi de păsări măiestre ştanţate în metal alb. Cinăm la „Minion”, chiar aşa scrie pe firmă, „Minion”, „fraţii Chivu” - explică Irina, numele nu-mi zice nimic, fata se miră, cum, vestiţii fraţi Chivu, celebrii luptători în tranşeele alimentaţiei publice, s-a scris şi în „Flacăra” despre ei... Ridic din umeri, după ce reuşesc să mă concentrez îmi dau seama că mâncarea e într-adevăr

excelentă, curând iar nu ştiu ce mestec: Irina, puloverul simplu, fusta, sandalele albe-atât. „Noroc” — „noroc”, apă sau Tokaj din cel mai scump, băutura regilor şi a şefilor de state, au femeile darul ăsta, să nu arate deloc bine tocmai când vor ele să arate mai bine, rochii sclipitoare, umeri pudraţi, coafuri savant răsucite, tendoanele gleznelor ţiuind torturate, strune prea întinse în prelungirea tocurilor înalte. Irina e aceeaşi, în uniforma albastră sau cu puloverul mulându-i-se cast pe piept. Mă ciupesc discret de piciorul învineţit, piciorul ustură liniştitor. Plătesc, fata mă apucă de braţ, îmi răsuceşte încheietura cu palma în sus, aşezând mâna pe masă: cicatricea roşie-vânătă, urâtă, pulsează de-a curmezişul palmei.

— Te-ai tăiat ?

Nu m-am tăiat, am fost tăiat. Ochii Irinei lucesc, interesaţi.

— Spune.

Nu acum, mai târziu, sau mai bine - îmi promit - niciodată. Sunt unele lucruri care e bine să rămână nescoase la iveală.

Noaptea e caldă, uscată, învăluitoare. Bulevardul Magheru se întinde pustiu, de trei ori mai larg, bucureştenii se culcă odată cu găinile pe care le-ar fi avut dacă ar fi rămas la ţară. De fapt nici nu e atât de devreme, la aerodrom zborul o să mai dureze o oră-două, pe urmă balizajul se va stinge, mă sugrumă o clipă, blând, gheara aceea caldă: pe aerodromul meu se zboară, apoi se topeşte, rămâne suspendată în noapte, ca lumina proiectoarelor când se sting, fantomă albă deasupra pistei de beton, pălind şi pierzându-se în întuneric. Îmi spune că bulevardul ar fi o pistă ideală pentru aterizare forţată, atenţie doar la firele de troleibuze şi cablurile subţiri din oţel pe care atârnă, balansându-se deasupra intersecţiilor, stopurile.

— Cum fost cu mâna ta ?

Ochii Irinei în lumina neonului, au ape liliachii şi părul lins luceşte opac, cască de misterios metal ultraviolet.

— Parcă ai fi Fata din Lună...

Irina se apropie, se lipeşte, ochii îi sunt pe undeva prin dreptul nasului meu, spune cu glas moale, şi-i simt respiraţia caldă:

— Nu mai fi atât de condescendent, oricum m-ai dat gata.

Pronunţă „con-des-cen-dent”, ţopăind pe vârful consoanelor, cuvântul are istoria lui şi a făcut carieră în toată aviaţia, constat, nu numai la vânătoare. Fată lasă capul pe spate, să mă poată privi fără să încrucişeze dizgraţios ochii.

— Pasagerii pentru Conakry, debarcarea. Hai iubitule povesteşte-mi cumplita istorie a tăieturii din palma ta cea dreaptă.

Bulevardul luminat oscilează în amplitudini largi, un sfert de cerc pe dreapta, un sfert de cerc pe stânga. Mă prind bine de balustrada care mărgineşte trotuarul am aceiaşi senzaţie ca înaintea saltului de noapte cu paraşuta când târând picioarele prin fuselajul slab luminat al AN-ului îmi spuneam că dacă nu cad până la trapa dincolo de care vâjâie şi se zbate întunericul, atunci săr precis.

— Iubitule, cum îţi place la Conakry ?

Vocea Irinei se vrea ironică, dar îi tremură nu-ştiu-ce în fundul gâtului. Dumnezeule, un pilot de vânătoare cu o stewardesă pe curse externe !

...Târziu dar asta este târziu de tot, după ce s-a întâmplat ce era scris să se întâmple în cărţoiul acela gros şi terfelit, legat în piele şi strâns cu sfoară groasă. Irina se ridică într-un cot, lumina palidă de-afară joacă pe faţa ei trasă, pe zâmbetul înţelegător al nemţoaicelor atârnate deasupra divanului, pe vârfurile nichelate ameninţător ale lăncilor africane de la Steel Corporation.

Se uita neîncrezătoare la mine, vede că nu dorm, atunci întreabă cu jumătate de gură, îngustând ochii:

— Când naiba ai fost tu la Conakry ?

Casc, de ce tocmai Conakry, dar niciodată n-am fost atât de aproape de continentul negru şi fierbinte, ritmul bătut de negrişorul cu chiloţi face să vibreze surd geamurile garsonierei din apropierea Pieţei Romane.

— Astăzi, prima oara.

*

— Dumnezeule, iar începe !

E târziu, e noapte, o noapte năclăita de sudoare; în umărul drept s-a instalat o reptilă feroce numai cap, capul numai dinţi, zeci, sute de dinţi ascuţiţi, aşezaţi în şiruri paralele, ca la rechini, şi toţi dinţii ronţăie mărunt, insistent. Durerea seacă, răspândită în tot braţul, trezeşte de-a binelea. Mă aşez pe marginea divanului scund, în cameră e zăpuşeală cu toată fereastra deschisă, corpul s-a acoperit de transpiraţie lipicioasă. Stau ghemuit pe marginea divanului, cu bărbia rezemată de genunchi; pe parchet, lângă piciorul desculţ, Tellus macină noaptea cu limbi de aur, convertind-o în cifre reci, inteligibile: ore, minute, secunde. Acum 48 de ore eram cu Irina, asta s-a întâmplat de mult, au trecut câteva sute bune de ani, durerea sfredelitoare mă leagănă blând pe marginea patului, înainte-înapoi, înainte-înapoi. Am un flacon mare, sticla brună, groasă, „a se feri de lumină”, stupefiantele lui Nae, iau durerea cu mâna, mâine zbor, nu pot urca în avion drogat ca ultimul haşişoman. Mă ridic în picioare, parchetul scârţâie sub tălpile goale, să nu îl trezesc pe Chioru care doarme în camera de alături, răşchirat sub tabloul cu Baltic. Dibui după cablul radiatorului, priza, stau pe marginea divanului muşcându-mi buzele de durerea seacă, aştept sa se încălzească spirele de sârmă groasă. S-a încins, aplec umărul cât mai aproape de grila lucind

slab, în lumina roşie portocalie, nesigură, umărul zvâcneşte dureros. Căldura face bine, potoleşte, stau aşa, cu pielea sfârâind, aproape lipită de metalul fierbinte. Un foşnet uşor dincolo de uşă, ţăcănitul discret al ghearelor boante pe cimentul antreului, cum naiba nu moare de căldură cu cârlionţii lucioşi ?!... Clanţa coboară, uşa se întredeschide, prin crăpătura ingustă apare, necrezut de negru în penumbra roşiatică, capul lăţos al lui,Grifon.

— Marş !

...dar rău, şuierat aproape cu ură, cum n-aş vrea să mi se vorbească vreodată. Caniche-ul lui Chioru, care ştie cam tot ceea ce ar fi de ştiut despre mine, şi lucrul ăsta uluieşte şi indignează în egală măsură, se prelinge felin în cameră, fără să ia în seamă şoapta şuierată. Se recompune negru, uriaş, lângă radiator, temperatura camerei creşte brusc cu cinci grade. Părul a apucat să-i crească după ce Chioru l-a tuns, firele scurte s-au transformat în cârlionţi spiralaţi care fu-geră sclipiri misterioase când se foieşte şi se întinde pe covor. Ochii, roşii în incandescenţa sârmelor de nichelină, privesc cu neîncrezătoare compătimire.

— Grifon, cară-te de aici !

Nu m-aş mira să-l aud vorbind, câinele se face covrig, aştept să, ţâşnească din el sudoarea, ca o fântână arteziană oare câinii or fi transpirând ? Se face covrig, cu botul pe labe, ochii roşii se rostogolesc trist sub streaşina bănuită a bretonului cochet. Grimasă, o mie de burghie sfredelesc umărul pe dinăuntru, Irina, dar în nopţile astea nu ar ajuta nici un Jumbo-jet umplut până la refuz cu cele mai reprezentative exemplare ale corpului de stewardese aparţinând marilor companii aeriene. Singurul lucru care ar putea ajuta cât de cât ar fi o cămaşă, o cămaşă nouă, moale, nepurtată, mulată răcoros pe umărul incandescent; o cămaşă în carouri mari cumpărată chiar acum din magazin, aleasă fără nici

o ezitare din toate rafturile înţesate cu cămăşi multicolore. O cămaşă moale de barchet, teacă, stavilă şi armură de puternice zale între mine şi omenirea dezlănţuită, unită într-o subtilă conspiraţie universală.

...Mă prinde un dor copleşitor să urc în maşină, să las camera fierbinte, radiatorul încins, caniche-ul înnebunitor de înţelept, să mă duc la magazinul din oraş şi să cumpăr o cămaşă în carouri mari. Dar la ora asta magazinele de cămăşi din oraş sunt de mult închise, lacătele cu cifru au ruginit în belciuge, responsabilii dorm liniştiţi lângă soţiile lor planturoase. De unde să cumpăr o cămaşă, noaptea, când toate magazinele de cămăşi din judeţ, din ţară, din Europa, sunt închise ? Copleşeşte imaginea unui continent cu toate magazinele de cămăşi închise, linişteşte, răutăcios şi pervers.

Grifon râde de mine ridicând capul uriaş, scoţând limba, gâfâind ca o locomotivă veche, aruncându-mi în faţă toata duhoarea lui de caniche transpirat. Îl plesnesc peste bot, peste, nasul - prin nu ştiu ce minune - rece, dar câinele nu se supără ! Priveşte demn sub toată grămada de păr cârlionţat, el n-are nici măcar speranţa că mâine magazinele de cămăşi se vor deschide, şi o nouă zi senină se va revărsa deasupra Europei. Ridic mâna, îl mângii intre urechi, puţin spre ceafă, acolo unde le place caniche-ilor să fie scărpinaţi. Grifon îşi reia gâfâitul, mai zelos ca înainte, se moaie, se mlădie calin sub mâna mea, ştiu că nu e nevoie să explic cât regret că l-am plesnit adineauri. Stau aşa, cu umărul drept sfârâind domol, lipit de grila încinsă, cu mâna stingă scărpinând caniche-ul, şi mă gândesc la interceptarea de mâine: graficul vitezelor de apropiere, dar parcă în avion repezit smintit pe curba de atac, mai am timp de graficul vitezelor de apropiere ? Trebuie, îmi spun, curba smintită se linişteşte, se potoleşte, se rotunjeşte savant într-o linie prelungă, lucind arcuită.

Sârmele radiatorului ţiuie slab, roşii de efort; în întunericul camerei se leagănă înceţoşat oraşul, aşa cum îl vedeam din cabina avionului cu cupola smulsă; reptila numai dinţi îşi vede liniştită de treabă, rozând umărul, încet, şi tenace.

*

— Când eram mic, jucam raţa şi răţoiul...
— Was ist das: raţa şi răţoiul ?
— Leapşa.

Stăm rezemaţi de căruciorul cu rachete, betonul pistei frige, aerul încins joacă la câteva palme deasupra, solului deformând orizontul, zebra, gofrând fuselajele netede ale MIG-urilor, vălurind cauciucul roţilor masive. Mihăiţă, blond, crâncen, ţepos, pus pe harţă, niciodată n-am avut un coechipier atât de neînduplecat, povesteşte copilăria lui pe malul Dunării şi încerc să fiu atent, nu l-aş fi crezut capabil de asemenea performanţă. Dar e ceva azi, lânced, furişat din betonul încins, venin moale, şi insinuant, pulsul, tensiunea-normal, avionul pregătit pentru zbor, atunci de unde otrava lipindu-mă de pământ ? - noaptea nedormită ? sâcâiala din umăr ? văl de inerţie stingherind mişcările, şi restul.

Am făcut interceptarea, bine pe filmul de control şi pe planşetele navigatorilor din punctul de comandă, dar tot lânced, mişcând manşa cu mână străină, tresărind şi privind brusc bordul - turaj, con, ulei, indicaţii normale, pe care e nevoie să mi le impun normale, asta-i, sunt zile în care nu merge... Pândeşte de undeva o nelinişte iraţională, iscată din nimic, din amintirea prăbuşirilor trecute, din bănuiala prăbuşirilor viitoare, trebuie să mă scutur serios, să-mi spun că motorul toarce normal, avionul răspunde ia comenzi ca de obicei, numai pilotul... Se iscă de undeva un protest surd, făcându-şi greu drum la suprafaţă, avertismentul laş şi protector al vocii interioare „hai, nu zbura azi, numai azi”, dar eu ştiu, cu

un rest de luciditate, că în aviaţie, dacă asculţi vocea interioară, rişti să nu mai zbori deloc. Mă întind pe betonul fierbinte, bag capul sub căruciorul cu rachete, la umbră. Mihăiţă îi dă înainte despre jghiaburi de beton pline cu apă cristalină din care se adăpau caii, pe la încheieturi creşteau alge lungi, verzi, subţiri, unduind sub boturile cailor, caii se fereau să smulgă şi să mestece între boturile lor umede, cu perle de apă clară, scânteind discret la rădăcina firelor negre de păr, se fereau să rumege între dinţii pătraţi algele acelea verzi şi subţiri. Burta căruciorului pentru rachete e neagră, prăfuită, acoperită la câţiva centimetri de ochii mei, cu vopsea groasă, zgrunţuroasă.

— Boss, vin avioanele.

Caii lui Mihăiţă se împrăştie fără zgomot, se dizolvă în cerul păstos, mişcându-şi lent aripile albe, groase. „Boss”, mă smulge cuvântul de sub căruciorul cu rachete, aşa spuneam în şcoală instructorilor de zbor, aşa am spus primului meu cap de formaţie în unitatea de luptă, şi încă, aşa îi spuneam noi unui om scund, robust, cu privire ageră, puţin obosită, şi cu cizme scurte, lustruite, din piele fină.

„Boss”, abia după ce repetă îmi dau seama că ţeposul coechipier pe mine m-a strigat aşa, asta-i, ridic din umeri ieşind de sub cărucior, copacii sfrijiţi de lângă celula de alarmă ridică şi ei din umeri, o rafală puternică de vânt vine, îi apleacă zgribulindu-i, câteva frunze uscate, prea uscate de vara asta fierbinte, se smulg şi se rotesc aiurea într-un nor de praf cenuşiu-albastru, ca o amintire.

Mihăiţă zboară bine, e gata-gata să intre în mine o singură dată, la o schimbare de eşalonare, trag de manşă, avionul lui trece pe dedesubt înclinat la cuţit, zbârnâind încordat, încercând să se oprească. A fost vina mea, nu se fac manevre cu ochii coechipierului în soare, înclin concesiv din aripi, hai, ia-ţi locul în formaţie. Coborâm lin bordul-normal, viteza - 900 kilometri pe oră.

Scot frânele, reduc brutal motorul la relanti, avionul lui Mihăiţă lunecă pe lângă mine încercând zadarnic să se oprească. Văd sclipirea scurtă a retrovizorului, Mihai a întors oglinda, mă caută. În coborâre, la 5000 de metri, intrăm în nori, adică MIG-ul lui Mihăiţă străpunge dintr-o parte în alta ceva bizar ce s-ar vrea nor dar nu reuşeşte să fie, şi apare din nou profilat pe fondul stâlpilor de abur. Zburăm printre coloane albe de stâncă, marmură de vis, răsucită în volute fierbând înăbuşit, pădure împietrită între cer şi pământ, nori ciudaţi, ori aici e locul unde cerul se sprijină de pământ ? N-am mai văzut, turnuri de 4-5000 de metri înălţime, groase abia cât două-trei lungimi de fuselaj, le tulburăm încremenirea cu zborul nostru. Evit instinctiv, printr-un viraj la cuţit, un contrafort de rocă vânătă, deriva înaltă a MIG-ului din faţă sclipeşte fulgerat prin dreptul cabinei. Mihai înclină avionul ocolind o coloană nemişcată, începem un fel de v-aţi-ascunselea, goană bezmetică, printre trunchiuri imense, virând scurt, întorcând avioanele chinuit, pe coadă, cu palonierul până în fund, încercând în ultima clipă să evităm întâlnirea. Tubul Pitot zgârie dâre adânci în carnea dură, albă, vârfurile planurilor şterg şi se afundă în stâncă, mă adun în mine aşteptând sunetul scrâşnit al metalului izbind piatra. Ne fugărim prin pădurea incredibilă, îmi joacă în parbriz bolovani ciclopici, aruncaţi unul peste altul, înclin, trag manşa în burtă, avionul geme şi se repede, pe un plan, vălul roşu al suprasarcinei pe ochii arşi, orbi holbaţi, în orbitele uscate, palonier, limba glisadei zboară tremurând într-un colţ al cadranului, se striveşte cupola cabinei de altă coloană, ocolesc în ultima clipă, viraj, mâna atârnă grea agăţată de manşă, îmi curg ochii în obraji, obrajii în mască, masca mă apasă pe gât, se prăvălesc pe umeri, îngropând în scaun, tonele de metal argintiu ale avionului. Redresare, zbor orizontal, îmi umple parbrizul o poartă imensă de cetate, stâlpii grei, penumbra de sub

bolţile reci, n-o să pot trece cu avionul drept, înclin. MIG-ul îşi joacă întunericul şi lumina pe planurile boante când pătrundem sub lespedea grea, cenuşie, care acoperă cerul şi ne striveşte. Izbucnim dincolo gata să luăm în bot o stâncă imensă, tubul Pitot frânt, strălucitor, botul scrâşnind pe granit, piatra imensă, cabina în ţăndări, gheizerul îngheţat de lumină pe albastrul încremenit al gândurilor, viraj, VIRAJ ! şi mă ghemuiesc în chingi simţind izbitura. Stânca se pulverizează sub burta nituită, mi-e gura uscată, coloana grea, masivă, clătinându-se între cer şi pământ. Se prăvăleşte peste mine, ridic braţul, fulgeră izbitura în frunte, între ochi, îmi curge ţeasta sub cască, lungi şiroaie de sânge... Apă, smulg masca de pe faţă, mă ustură sarea strânsă în marginea moale de piele subţire. Mihai se repede, văd avionul fulgerând o clipă departe, prin desimea pădurii de piatră, se repede vertical în sus, între două coloane înalte, ştergând cu burta un povârniş ameţitor - şi se pierde, scânteind în albastru. Am scăpat, nu, gaura neagră, îngustă, mă laminează tăcută cu tonele de stâncă de abur, mă amestecă cu avionul, cu focul, cu duralul - dincolo nimic. Bâjbâi într-un văl de ceaţă groasă, vrajă rea coborâtă peste mine şi peste avion - giroorizontul. Mă izbeşte lumina, ochii, soarele orbind între doi pereţi prăvăliţi din înalt. Zbor într-un defileu strălucitor, am trecut dincolo - dincolo de ce ? aşa ceva nu rezistă, nu poate, fi, înţelegi ? - N-AR REZISTA ! - în lumea de dincolo pe pistă, aprozar, autobuz - se resping, nu se pot aduna în aceeaşi existenţă, îmi scapără creierul scântei sub cască, zbor în vis, asta-i, asta trebuie să fie - zbor în vis, şi pereţii imenşi de marmură albă, atârnaţi din nimic, prăvăliţi spre nimic, dezgolind deasupra o fâşie îngustă de albastru strălucitor, topit, albastru, mai albastru, şi iar, topit în propria lui lumină. Pereţii defileului se dau în lături, dispar într-o prăpastie de lumină, MIG-ul ţâşneşte în senin sclipindu-şi burta la soare, şandelă repezită spre

cerul albastru, cu tubul Pitot sprijinit de punctul în care axa planetei intersectează bolta.

11

Încerc să descui, cheia înţepeneşte în broască, nu se răsuceşte, apăs clanţa, uşa se deschide. Intru fluierând cântecul despre piloţii cei îndrăzneţi, îndrăzneţi, şi-n escadrilă vei găsi numai aşa băieţi, a uitat Chioru să încuie când a plecat, la noi încuiatul e mai mult un moft şi oricum, hoţii, n-ar găsi aici tacâmuri de argint, oricât şi-ar da silinţa. Mă întind pe divanul scund din camera mea, au venit azi nişte tipi să cunoască activitatea noastră eroică şi neobişnuită, arhitecţi de pe şantierul combinatului, Zet m-a pus să îmbrac costumul de suprasarcină şi să prezint un avion, arătam foarte eroic cu încâlceala aceea de tuburi, fermoare, şireturi şi copci strălucitoare, printre junii în blugi şi tricouri colorate. Fiecare cu treaba lui, îmi spun, ei lasă în urmă ziduri solide, cu uşi şi ferestre, oamenii se nasc, mănâncă, iubesc, bolesc şi mor între zidurile alea, iar în dreptul intrării e agăţată o tăbliţă cu numele arhitectului, eventual şi anul construcţiei. Dacă tipul e vanitos, literele sunt aurite cu dichis. Eu n-o să las nimic în urmă, zborul, aer, traiectoriile se şterg, dacă după fiecare avion ar rămâne urma trecerii sale, cerul s-ar acoperi de o dantelărie bizară, care n-ar lăsa lumina soarelui să pătrundă. E ceva o... o meserie, în sfârşit, ca a mea te vrea total, nu lasă decât foarte puţin, am treizeci şi doi de ani. Dumnezeule, când s-au adunat 32 ?! n-am făcut încă nimic aşa, solid, la care să vină grămadă oamenii şi să se închine uluiţi, ca la turnul înclinat din Pisa. Se pare că nici nu voi face; iar dacă ăsta e riscul meu ca pilot de vânătoare, sunt gata să mi-l asum încă o dată, şi încă, şi

încă... Şi încă, melodia aceea molcomă, auzindu-se prin zid din odaia lui Chioru. A lăsat mag-ul în priză, dar scula lui e sofisticată, are tot felul de butoane, ochi magici, miliampermetre, şi un sistem original de oprire automată. S-o fi defectat oprirea automată, dar Chioru n-are role să cânte 6-7 ore, cât a trecut de când a plecat el în alarma. Dincolo... mă ridic, şi de ce tremură mâinile când trag pantalonii şi închei centura ? Prietenul meu nu-şi consumă amorurile la domiciliu, iar uşa de la apartamentul nostru a avut dintotdeauna trei chei, una a mea, luceşte stins pe masă, două pentru Chioru, adică pentru el şi pentru nevastă-sa, dar Maria s-a dus fluierând... Ies, bat încet, cu degetul îndoit, parcă ar fi din coajă de ou uşa îngustă, vopsită în verde şi alb. Nu răspunde nimeni, muzica molcomă, am bătut prea încet, nu pot recunoaşte melodia, lucrul ăsta înfioară ca o prevestire. Apăs clanţa, intru, la urma urmei sunt la mine acasă... şi nu ţin minte să fi văzut la mine acasă fata asta, dormind aproape lipită de peretele văruit, sub tabloul neînrămat. Păr blond revărsat, tricoul alb, subţire, prin care se întrevede mat sutienul îngust - întotdeauna m-am întrebat ce fac tipele cu sânii, atunci când dorm pe burta. Poartă blugi, dar blugi oneşti, strâmţi, nebrodaţi - ca ăştia care se poartă acum - blugi adevăraţi, munciţi, destrămaţi la manşete, şi aşa cum doarme, cu picioarele lungi lipite, dreaptă, încordată până şi în somn - pluteşte în jurul ei o încordare, dacă aş mai face un pas aerul ar plezni şi ar ţiui strident ca o coardă de arc după ce săgeata a plecat - îmi zic că fata asta e o sabie, iar eu n-am deloc dispoziţia unuia care scoate asemenea săbii din teacă. Aşa că privesc din uşă banda de catifea neagră care-i strânge părul, trecând peste tâmple modă indiană, în somn panglica a alunecat, s-a strâmbat nu ştiu cum, îmi spun că trebuie să-i acopere ochii agăţând genele lungi, pentru că asemenea fete au întotdeauna gene lungi, trebuie. Rolele mag-ului se învârtesc încet chiar

lângă mâna căzută şi răsucită, virfurile degetelor ating ochiul magic clipind verde, liniştitor. Admir interior gusturile prietenului meu: mă miră gândul fugar şi incert despre Maria. Maria, la urma-urmei, era roşcată şi crâncenă ultima oară când am văzut-o, staţia de tramvai, ziua cenuşie, joasă, dar astea sunt lucruri care se schimbă. Fac un pas înapoi, parchetul scârţâie, fata din pat se răsuceşte...

— Hei ?

Glasul somnoros opreşte şi întoarce, ca o trombă de taifun. În pat Maria, soţia, fosta soţie a lui Chioru, cea pe care o ştiam mereu blondă dar fusese roşcată la ultima noastră întâlnire, însă astea sunt lucruri schimbătoare, mă rog, altele sunt lucrurile care rămân neschimbate. Şi nici măcar alea. Maria s-a adunat în vârful patului, genunchii la gură, braţele inel în jurul genunchilor, nu face nici o mişcare să îndrepte panglica de catifea neagră, modă indiană, care a alunecat în diagonală pe fruntea bronzată, şi acoperă urât ochiul stâng.

— Bebe când vine ?

Bebe este Chioru, în acte.

Maria are pe mână un ceas mare de tot, care acoperă încheietura, din uşă citesc fără efort ora. Chioru mai are patru ceasuri bune de linişte până la surpriză, dacă nu-i telefonez eu la celulă. Şi aşa cum par să stea lucrurile, n-o să telefonez. Mă uit prostit la fâşia îngustă de catifea neagră coboară în diagonală pe frunte, se lăţeşte în dreptul sprâncenelor subţiri, acoperă ochiul stâng, se îngustează din nou în colţul pleoapei descoperind păienjenişul de... riduri da, astea sunt riduri, liniile fine care se adună şi se pierd spre tâmplă, deodată mă revoltă inutil ridurile Mariei, cei 32 de ani ai mei, arhitecţii neruşinat de tineri care tot timpul păreau că stau până la genunchi în betonul unei temelii solide, şi mai ales catifeaua neagră. Am mai văzut asemenea panglici, dar nu la indieni.

— Se vindecă ?

Degetul întins tremură alb pe catifeaua neagră. Maria ridică din umeri, răspunde cu voce obişnuită, adică încearcă să răspundă cu vocea ei obişnuită; pentru că niciodată nu ştim cum sună şi care este adevărata noastră voce.

— Nu mai are ce să se vindece.

— Aha.

Nu cred că arăt chiar aşa cum aş vrea eu să arăt; mestec în gol şi înghit un nod mare, cât un butoi cu praf de puşcă. Un butoi de pulbere cu fitilul aprins, dacă înţelegi:

— Ei, dormi. Îmi pare rău că te-am deranjat.

Maria râde, mă simt idiot în strălucirea dinţilor albi, n-am auzit-o niciodată râzând atât de plin, ştiu că trebuie să doară cumplit râsul acela:

— Ţi se citeşte pe faţă, aviatorule: Chioru şi Chioara.

Stau năuc în uşă, pilotul cel îndrăzneţ-îndrăzneţ, nu ţin minte ca Maria, să fi citit vreodată gândurile cuiva, dacă s-ar fi priceput la asta multe lucruri nu s-ar fi întâmplat sau poate s-ar fi întâmplat dar altfel, mult mai altfel.

— Dumnezeule, ce mutră. Nu-ţi trece prin cap că M-AM OBIŞNUIT CU ASTA ?

Face un gest aruncând parul pe spate, şarpele de catifea neagră îi înconjoară capul, i-l strânge ca un cerc de oţel oxidat: fată dragă, există lucruri cu care nu te poţi obişnui. Vin lângă pat, mă aşed lângă ea cu mişcări moi, de vată. S-a întors spre mine, ochiul teafăr, cutele din colţul pleoapei, nasul cu marginea nărilor subţiri fremătând, arcul amar al buzelor, nimic rece, nimic trufaş, o femeie frumoasă, foarte frumoasă, necăjită, puţin înspăimântată de ce o să urmeze în următoarele câteva ceasuri. Şi dintr-o dată simt, nu s-a mai întâmplat niciodată, cu mâinile, cu picioarele, cu capul, de-a valma - simt tot, cutremurat, că Maria a trecut în ultimii doi-trei

ani, de când a dispărut, prin ce n-am trecut eu în zece ani de vânătoare supersonică.

— Ce noutăţi ?

Stă cu picioarele întinse peste marginea patului, cu spatele rezemat de zid; deasupra, albastrul mării, verdele chiparoşilor, acoperişul vilei înecate în vegetaţie.

— Vali a...

— Am aflat.

Asta se află întotdeauna, dracu ştie cum. Alte noutăţi nu-mi aduc aminte. Tăcem cuvios, pe urmă nu mai pot răbda, răbufneşte o întrebare frământată încă de când am auzit melodia aceea molcomă pe care n-am putut recunoaşte-o, abia acum îmi dau seama că banda s-a terminat şi magnetofonul s-a oprit cu un declic sec:

— Tu ai păstrat cheia de aici tot timpul cât... Înţelegi, nu ? Maria înclină capul, labele picioarelor cu unghii trandafirii joacă nervos pe parchet, ieşite din manşetele scămoşate ale blugilor. E atâta spaimă şi neputinţă în mişcarea aceea, picioarele goale pe parchetul curat dar nelustruit, cu aşchii mărunte la marginea lemnului, de prea mult frecat, Maria-aisberg topită, Maria-aisberg caldă, calda ca o coastă de deal cu vii, toamna, când frunzele sunt roşii şi mai e încă soare. Nervii de pilot mă lasă, se duc aiurea să colinde meleagurile pe care adastă bărbăteşti isprăvi învelite în oţeluri lucitoare, eu ştiu ce o să fie, Maria, dar nu-ţi pot, n-am voie să spun, dacă totuşi nu va urma ceea ce ştiu eu că *trebuie* să urmeze ?! Aşa că mă ridic şi încerc să spun cu vocea de toate zilele, dar nu reuşesc, pentru că niciodată nu ştim cum sună şi care este adevărata noastră, voce.

— Culcă-te. Culcă-te, Maria.

Ies pe vârfuri, închid uşa cât de încet pot. Merg la garaj şi şovăi, apoi aleg amfibia lui Chioru, mai potrivită, cu roţile ei înalte şi groase, cu botul ei teşit din fier masiv, cu tăietura dreaptă şi severă a parbrizului - mai potrivită cu lava seacă care fierbe mărunt şi amarnic în mine;

asta-i nebunie, dar zborul pe avionul rânjit, arhitecţii de astăzi neruşinat de tineri, catifeaua neagră a Mariei, casca plesnită a lui Vali, astea ce dracu sunt ?! încerc să mă liniştesc strângând în pumni volanul gros, viaţă, simplu, dar ce, viaţa nu-i aiurea, n-o ia câteodată razna de n-o poţi ajunge nici cu supersonicul ? şi la urma urmei îmi pot permite cinci minute de pierderea minţilor. Cotesc pe un drum de ţară, merg câteva sute de metri ridicând o perdea de praf, opresc icnit, apăs frâna până la fund, fără să scot din viteză. Dumnezeule, Chioru şi Chioara, asta nu-i nebunie ? Sar din maşină împiedicându-mă în bulgării tari de pământ, ce naiba au arat aici, în alte părţi nici n-au strâns grâul. Mă uit în jur, singur cu amfibia sub cerul pustiu, îmi lipesc spinarea transpirată de tabla gofrată, pe câmpul ăsta împănat cu stâlpi şi brăzdat de canale n-aş risca niciodată o aterizare forţată.

*

Mai târziu, dar asta se întâmplă târziu de tot, după ce m-am obişnuit cu paşii Mariei pe scară şi în antreu, cu telefoanele chemând-o la spital în toiul nopţii, după ce am învăţat iar să bat în uşă înainte de a intra la baie şi Grifon s-a resemnat să doarmă în camera mea, după ce panglica neagră de catifea uscându-se pe balcon a devenit o prezenţă neluată în seamă - într-o noapte, venind de la zbor, Chioru întreabă, şi paşii lui au o rezonanţă misterioasă pe betonul aleii:

— Ştii ce a păţit Maria la ochi ?

...dar tu ce-ai păţit, oricât ai încerca să pari lord în continuare, ştii că se întâmplă să fluieri vreun cântec printre dinţi ?

Ridic din umeri:

— Un accident.

— Da, face Chioru, şi nu ştiu ce teribilă satisfacţie îi răzbate prin vocea stăpânită. Cu un Zlin. La aeroclub.

Zlin, jucărioarele acelea cu nasul roşu şi tren neescamotabil.

— Spune - urmează prietenul meu, rar, cântărind cu grijă cuvintele, ca atunci când destăinui un lucru grav, asupra căruia nu eşti încă pe deplin lămurit - spune că încerca să înţeleagă - face un gest rotund, se întoarce pe jumătate, astfel ca gestul lui să-i cuprindă şi pe cei rămaşi în spatele nostru, şi pe cei care ne-au luat-o înainte, şi balizajul pistei, şi siluetele opace, neclare ale hangarelor - încerca să priceapă chestia asta... nu înţelegea ce facem aici.

— Cam scump.

— Pretinde că a reuşit, spune Chioru, dar din tonul lui pricep că nu e prea convins, ca să reuşeşti trebuie să porţi o cască grea de metal alb şi un costum complicat, incomod, cu multe tuburi şi fermoare. Trebuie să ţii o manşă în mână, sau măcar s-o fi ţinut vreodată, dar nu orice manşă, ci una grea, încărcată, de avion de luptă. Trebuie să simţi motorul arzând în spate cu 2000 de grade Celsius, trebuie să cunoşti tânguirea aerului sfâşiat la 2500 de kilometri pe oră. Să fi văzut măcar o dată cerul de dincolo de 22 de mii de metri, să simţi legănarea moale a avionului nemaiţinându-se pe aerul rar şi îngheţat. Chioru, care cunoaşte bine toate astea, adaugă repede, dorind să se convingă, cu glasul brusc repezit, puţin sălbatic, mai mult mârâie decât vorbeşte

— Dar e aici.

*

Motorul dublei uruie înfundat, din cabina a doua, lipit cu scaunul de nasul compresorului, îl aud şi-l simt altfel, mai strident decât în MIG-ul meu.

— Decolăm.

— Confirm.

Casca lui Maître se înclină, avionul zvâcneşte, maneta de gaze, manşa, dar asta numai aşa, urmărite cu mâna

de la 2-3 centimetri, tot ce e instinct se încordează, mâinile pe comenzi, mâinile jos de pe comenzi, botul dublei se ridică, se leagănă pe orizont în sus, în jos, 300-320 kilometri pe oră, încă puţin şi ne-am desprins, asta-i, să las avionul pe mâna celui din faţă, gata oricând să intervin. Adică până în ultimul moment, şi doar atunci, cu o manevră e-ner-gi-că... pentru că altfel n-ar avea nici un rost. Avionul glisează imperceptibil spre stânga, se apropie de şirul balize. Încă puţin, poate vede, nu vede, presez palonierul, Maître simte mişcarea, apasă scurt intercomunicaţia.

— Te fură.

— Văzut.

Ne desprindem, 10 grade în urcare, trenul, flapsul, dar aşa, urmărind manevrele numai din ochi, becurile confirmă: escamotat. Îmi las mâinile pe genunchi fără să fi atins manşa, Mitică virează spre poligon, proiectilele reactive aer-sol, urâte şi negre, adulmecă de sub planuri cu capetele obtuze, îmbrăcate în aramă. Ţinta albă marcată cu var pe pământul cenuşiu, frământat, plin de cratere şi gropi, avionul se înclină pe aripă, 4000 de metri, reduce motorul, prea lent, mă îndrept în scaun lipindu-mă ţeapăn de spătarul înalt, ştiu ce o să urmeze. Dubla şovăie, cabrează mult, prea mult, se răstoarnă pe aripa stângă. Se opreşte o clipă aproape pe spate, îşi pleacă botul, începe să lunece, din ce în ce mai repede, spre pământ. În cabina din faţă cercul luminos al colimatorului încadrează ţinta, dubla se leagănă moale, nu încă, nu trage, tremură, vibrează puternic, se poticneşte şi sare, ştiam, cu înclinarea, asta la viteză mică...

— Nu trage !

Pământul s-a mutat, haotic, între genunchii mei, îl văd pe deasupra capului cu cască albă din prima cabină, pe deasupra botului, vârful nichelat al tubului Pitot lasă o urmă argintie în apa mâloasă a fluviului.

— Redresează ! Redresează !

Manşa e grea, tragem amândoi de ea, „ultimul moment” aproape, a trecut când intervin; trecem jos, sub o sută de metri, la verticala ţintei, şi mă abţin,de la comentariile necesare.

— la înălţime.

Din nou viraj, strâns, angajare pe ţintă, dar în ritmul ăsta n-o să termine niciodată, o să rămână iar agăţat în partea de sus a traiectoriei, la dispoziţia oricărui amator de tir antiaerian.

Dubla cade pe spate, atârnăm în chingi, cădem mai repede decât avionul, suprasarcină negativă, adică intestinele apăsând pe stomac, stomacul pe plămâni, plamânii golindu-se de aer, strângându-se, încercând să iasă pe gură, casca rezemată de cupolă, corpul sprijinindu-se şi încercând să pivoteze în jurul gâtului încordat, sufocat în strânsoarea costumului de suprasarcină. Nu facem corp comun cu avionul, astea sunt momentele cele mai dificile, agăţat de manşă, căzând spre pământ cu cele zece tone ale aparatului deasupra, mâna se încordează, se crispează, tot ce mai rămâne instinct, spune să trag manşa, să lipesc din nou avionul de mine, dar în limită de viteză asta înseamnă săritură, tremurul repezit, saltul diliu pe o aripă, pământul rotindu-se aiurea, aproape, mult prea aproape, amestecat cu cer, cu soare, cu frânturi din tabloul de bord, manşa zbătându-se înnebunită între picioare, palonierul izbit duşmănos de mişcările bezmetice ale direcţiei, geamătul neputincios al metalului ostenit de forţe ostile, încă nu deplin cunoscute. Dubla curge, se lasă peste noi lichefiată, liniştea nefirească care însoţeşte limita de viteză e înlocuită treptat cu vuietul aerului în jurul fuselajului. La 600 de kilometri pe oră trag în sfârşit manşa înscriind avionul pe o curbă strânsă, forţa centrifugă apasă în scaun lipindu-mă de metal; abia acum respir uşurat. Există undeva un articol de

regulament, prevede sec că instructorul răspunde pentru tot ce se întâmplă în zborul cu dubla; avionul şi restul. Maître încearcă să pună colimatorul pe ţintă, mişcari: mici, fine, dar nu mai are nici un rost.

— Să nu tragi: Ce-a fost asta ?

— Atac !...

— Te dă jos.

Asta-i argumentul, te dă jos. Dubla se chinuie într-un viraj de luptă scârţâit, ca la şcoală, Dumnezeule, cu ce băbuţă ai învăţat aviaţie ?!

— Lasă-l la mine.

Contactele pe cabina a doua, avionul freamătă, se clatină, se aşează drept pe aripile scurte şi boante. Motorul în plin, la peste 800 de kilometri pe oră viraj cu MIG-ul aproape răsturnat, viraj strâns, botul sub orizont, 5-6 g, asta înseamnă că cele 70 de kilograme ale mele atârnă acum 3,5 chintale, cât un elefant mai mic, trebuie să judec cu un creier în care curge sângele dens ca mercurul, şi, menţin botul dublei pe orizont cu muşchi grei, osteniţi de propria greutate, tescuiţi sub apăsarea costumului de kapron. În ochii holbaţi sub cască, negrul bordului se amestecă cu hăul din mine, numai cercul văruit al ţintei, alb, soarbe tăcut; explodează mut difuze greutăţi de întuneric, pe piept, pe umeri, pe coapse, trebuie cu viteză unghiulară maximă, şi vocea chinuită, strivită de cerul gurii, horcăind din prima cabină: „O.K, boss”. Nu mai puţin de 800 kilometri la oră, aşa se fac virajele astea spre pământ, prăbuşire abruptă, ţinta crescând în vizor, acul altimetrului fluturat, meşterind cifrele, dar nu încă, nu trage, încă puţin - răbdare - reuşeşte să ai răbdare în timp ce avionul se prăbuşeşte spre pământ cu 800-850-900 de kilometri pe oră, să-ţi calculezi lucid şansele, să introduci corecţia, să încadrezi ţinta, s-o aştepţi apropiindu-se, crescând, umflându-se, mărindu-se nemăsurat în vizor...

— Trage !

A zvâcnit scurt, ne prăvălim spre sol, două panglici de fum cenuşiu, dârele rachetelor plecate, 1000 de kilometri pe oră la două sute de metri înălţime, asta înseamnă nici trei secunde de zbor, manşa, botul avionului înfigându-se ascuţit în pământ drept în mijlocul unei intersecţii de drumuri prăfuite. Şovăie, numai târziu, aproape prea târziu, se hotărăşte să urce spre orizont. Altimetrul sub zero, înclin, nu mult, 15-20 de grade, manşa în burtă, din nou explozia greutăţilor tăcute de întuneric incandescent, neliniştitor, cerul albastru întunecându-se ca un fund de ocean, acolo unde soarele nu ajunge niciodată, urcăm pe verticală, vălul negru dispare treptat, roşu, albastru - albastrul cerului de sub noi, cu pământul deasupra capului întorc avionul pe faţă într-o jumătate de tonou, asta se cheamă immelman oblic, nu ştiu precis cu câţi de „m” şi câţi de „l”, şi nu-i moft de profesionist. Maître, e necesar, pentru că altfel te dă jos...

— Cum a fost ?

— Prost. În dreapta şi prea în faţă.

— Amândoi.

Răsucim avionul pe aripă, soarele bate scurt în planurile boante, lucirea tâmpă a ogivelor îmbrăcate în aramă; motorul redus, ne repezim spre pământ cu capul înainte şi cu avionul peste noi, strâns, ghemotoace negre de plumb fierbinte aleargă prin vine, prin muşchi; panglica fluviului curgând printre paloniere, botul sub ţintă, aşteaptă. AŞTEAPTĂ ! - corecţia, lucid, acul altimetrului, viteza, iar altimetrul - acum ! Cer, pământul rămâne în urmă cu cercul alb al ţintei, forţaj, albastru, numai albastru, tubul Pitot înfipt o clipă în soare şi zburăm aşa, ducând globul incandescent de căldură aurie şi fremătătoare în botul rânjit al avionului. Goana cifrelor albe pe cadranele negre, semitonou, pământul se leagănă, se roteşte jumătate de cerc, aşezându-se firesc şi liniştitor sub noi.

— Cum a fost ?

— În cerc.

Şi iar viraj nebun, răsturnat, botul sub ţintă, redu, corecţie, aşteaptă, aşteaptă-te pe tine. acum — trage ! - şi iarăşi, şi iarăşi toată tencuiala căzută, rămasă în urmă, jos, numai noi, tripletă nebună, căutându-ne, găsindu-ne - aici, de aici ne tragem puterea de a spune: „dacă nu faci aşa, te doboară !” - unicul argument valabil, dealurile gonind bezmetice sub aripă, două sute de metri, trei secunde de prăbuşire, „foc !” buclele generoase ale fluviului împletindu-se cu cerul dincolo de cupola cabinei, şi strigătul lui Maître:

— Boss, lasă-mă pe mine, boss !

Îl las, atârn în chingi, mă izbesc cu casca de cupolă manevrele încă necizelate din prima cabină. Plecăm acasă într-un târziu, după ce s-a aprins becul roşu care avertizează că nu mai avem gaz decât pentru 15 minute de zbor. Aterizăm din priză directă, ultimii, fără să mai facem turul de pistă, după ce coborâm din avion Maître se întoarce spre mine, pe faţă îi joacă un zâmbet nătâng, nestăpânit, nu ştie de el, nu-l simte, aşa cum nu simte că e ud, ud leoarcă de sudoarea care a trecut prin salopeta subţire de milaneză, prin ţesătura de kapron a costumului de suprasarcină, şi pătează urât combinezonul albastru de zbor.

*

Trecem pe lângă comandament, cineva tocmai a intrat, uşile batante de sticlă se zbat, flutură, aruncând bucăţi bezmetice de lumină pe gardul viu care mărgineşte aleea. Mângâie faţa bucăţile de lumină, fulgeră sub ochi, încălzesc obrazul, se sparg în liniştea umbroasă, trimiţându-mă urgent în urmă cu câţiva ani, venisem de curând în unitate, ceva răsucit adormit în mine, se trezeşte brusc.

— la o piatră, Maître.

Mitică priveşte nedumerit, fără să ştie de unde-mi vine lehamitea din glas. Culege de pe marginea aleii o piatră rotunjită, ceva mai mare ca un ou de găină, şi mai plată, o piatră tocmai bună, se uită cu piatra atârnând în mână, îi prind privirea:

— Sparge una din uşile alea, Maître. Oricare.

Degetele se desfac, piatra cade pocnind sec pe beton, se rostogoleşte, se clatină puţin, se opreşte sub tufele gardului viu.

— Boss, eşti nebun.

Ridic din umeri, cum se repetă istoria. Nici eu n-am spart, regret ori de câte ori trec pe lângă o uşă batantă de sticlă, care se zbate şi flutură aruncând bucăţi bezmetice de lumină. Dar Maître nu l-a cunoscut pe colonelul bătrân, adică era bătrân pentru un pilot, statura masivă, faţa aspră, cutele adânci care, plecau de sub ochi marcându-i nasul puternic, strângând gura într-o acoladă tristă şi îndârjită. Tristeţe tainică de aviator bătrân, apărută, strânsă, clocită în mii de ore de zbor, numai el cu avionul.

...Piloţii bătrâni erau bronzaţi, unii cărunţi, alţii cheliţi de căptuşeala aspră a căştilor de zbor: aveau zâmbete cu o scânteie ascunsă de maliţiozitate în cutele dese din colţul ochilor. Se cufundau în zbor ca într-o baie de tinereţe - aveau vârsta avioanelor, aşa cum toţi aveam vârsta avioanelor; foarte rar se întâmplă ca un avion să aibă anii piloţilor. Îi recunoşteam după manevre, buclele lor perfecte nu se turteau, tonourile zvâcneau şerpeşte, biciuind scurt, immelmanurile se terminau sus de tot, topite în albastru. Îşi mobilau cerul cu nori albi, pufoşi, pe care-i mutau după voia lor şi-i aveau totdeauna la îndemână, să-i spulbere, sau să se ascundă în ei răsucindu-se scurt, sclipind planurile în soare. Dispăreau brusc, cufundaţi în opacitatea fremătând domol, şi apăreau neaşteptat în spatele avionului - ţintă, exact pe curba ideală de atac. Călcau pământul cu paşi măsuraţi,

cântărind pe sub sprâncene şi încruntându-se să înţeleagă.

— Sparge !

Ne întorceam de la zbor, primul meu zbor pe supersonic, adică ceva nesperat, visat tainic în paturile suprapuse din liceul militar şi din şcoala de aviaţie; cum răsucise dubla colonelul, se mula metalul sub manşa mânuită de mâna grea, vânoasă, urla aerul despicat în jurul nostru, tânguindu-se în gemete numai acolo şi atunci cunoscute !

— Uite puştiule, cum se înfige în cerul patriei pasărea de foc cu cioc de fier forjat !

Se înfigea răsucindu-se în tonouri ample, bolboroseam aiurea în prima cabină, ăsta este zbor - ZBORUL îl atingeam, îl trăiam, mi-l făceam cu mâinile mele.

— Îţi place, fiule ?

Pe urmă jos, pasul legănat, mă ţineam ca un căţel după umerii masivi, nedumerirea cu care am ridicat piatra de pe marginea aleii, parcă o ţin acum în mână, rotunjită, ceva mai mare şi mai plată decât un ou de găina, sunetul sec când mi-a căzut din mână...

Nu erau deloc blânzi ochii albaştri, puţin tulburi de ani, de zboruri, de câte ceruri albastre s-or fi oglindit în ei.

— Râmă. Eu am spart geamul meu.

A fost între noi o îndârjire mută, care urca şi în cabina avionului, se întindea legându-ne ca o coardă sălcie oriunde am fi fost, n-a pleznit zbârnâind decât la banchetul acela fastuos, trist ca un prohod, când toţi am venit în mare ţinută, cu decoraţii zornăindu-ne pe piept şi împiedicându-ne în stiletele noi, atunci primite. Era banchetul, de adio, se pensiona colonelul cu privirea tristă, albastră, tulbure, atunci mi-am spus prima oară că decât un aviator pensionat... L-am urmărit tot timpul cât a făcut turul de adio, ultimul tur de pistă din viaţa lui, nu viaţa de aviator, viaţă în general - mă dureau ochii de

încordare în amurgul portocaliu, trebuia să se întâmple ceva, nu s-a întâmplat; nu s-a oprit planeta în loc, un pilot pensionat, răsturnare a firescului, a convingerilor mari şi mici care ne alcătuiesc, fier fierbinte înfipt fiecăruia în spate. A coborât din avion zăbovind o sută de ani pe fiecare treaptă a scăriţei subţiri, nu s-a răsucit spre aparat, nu i-a mângâiat fuselajul cu degete tremurânde, îngălbenite de nicotină, nu l-a spălat cu lacrimi zgârcite de bărbat de sus până jos, aşa cum au povestit unii mai târziu, eram acolo şi am văzut, a ridicat doar mâna ca pentru a spune ceva, a deschis gura, a şovăit o clipă, s-a strâmbat, s-a suit în microbuz şi nimeni n-a îndrăznit să scoată un sunet, necum aclamaţiile pentru care eram adunaţi acolo, făcând cerc în jurul scăriţei proptite de avion. Ultima oară ! Erau cuvinte care mi se ciocneau în cap cu zgomot de erupţie, „ultima oară” şi „niciodată”, încă nu reuşeam să realizez ce se întâmpla, sunt lucruri care trebuie trăite ca să poată fi înţelese. Nimic nu părea mai jalnic decât un pilot care s-a dat jos din avion ultima oară - nimic nu ERA mai jalnic decât pilotul coborât din avion ultima oară - dar ultima oară, adică niciodată n-o să se mai lege în scaun, paraşuta, oxigenul, n-o să-şi mai ermetizeze cabina, NICIODATĂ - gesturile familiare, gesturi-simbol, orice strungar mai poate strunji un şurub nostalgic, orice arhitect mai poate desena o căsuţă de camping sau un zgârie-nori dacă are chef, dar colonelul - niciodată. S-a topit discret când banchetul era în toi, am observat mulţi, toţi, cred, au respectat retragerea lui de elefant bătrân, numai eu m-am ridicat de la masă zăngănindu-mi stiletul. L-am urmat în tăcere până la garaj, a scos maşina, era singur, îşi expediase calabalâcul şi numeroasa familie, ar fi vrut să rămână numai cu el, nu reuşea, asta este o treabă care se cere deprinsă. A încuiat garajul gol, a scos cheia de pe inel, mi-a întins-o;

am apucat-o automat, am băgat-o absent în buzunar degetele s-au încurcat în teaca stiletului nou-nouţ.

— Trebuia să crezi în mine, a spus sec colonelul, până la absurd. Până dincolo de absurd. Te-am învăţat să zbori.

A tras şocul, a pornit motorul; eram între garaje, căutam înnebunit o fereastră, nu erau, numai maşina colonelului sclipindu-şi geamurile proaspăt spălate. Până dincolo de absurd. M-am aplecat, am luat o piatră, am izbit geamul portierei din stânga - spate. Mergea greu, sticla călită, groasă, piatra nu era grozavă, una mai bună nu găseam, a trebuit să izbesc puternic, de câteva ori, până când geamul să sară în bucatele mici, pătrate, strălucitoare. Abia atunci m-am uitat la colonel, îi râdeau ochii albaştri, priveau nou, cumva şmechereşte, intra deja în pielea de bunic iertător. Se frângea în mine şmecheria neîndemânatică, amar ca o aripă frântă de corb bătrân, ucis mişeleşte la marginea pistei cu bulgări de pământ. Colonelul şi-a vârât mâna sub veston, a deşurubat ceva, până să mă dezmeticesc mi-a întins insigna lui de pilot clasa I-a; o insignă mare, demodată, din acelea care nu se mai fabrică de mult, una din insignele rarisime, atât de căutate în aviaţie:

— Asta o poartă numai piloţii de vânătoare.

Nu-şi vedea pe veston, printre decoraţii, pata alungită, urâtă, căscata ca o gură de crocodil. A demarat, a frânat brusc la opt-zece metri, n-o să ştiu niciodată de ce a ridicat mâna, ştergându-şi obrazul de-a lungul cutei coborând spre marginea gurii:

— Să fii atent la atacurile dinspre soare, le faci cu pierdere prea mare de înălţime.

A demarat din nou cu maşina sluţită, spre cimitirul lui de elefanţi, lăsându-mă pe marginea şoselei - să rumeg la atacurile dinspre soare. Şi doar mai târziu am priceput că atunci, cel mai important lucru, singurul care-i rămăsese după atâţia ani de aviaţie, erau într-adevăr

atacurile alea nenorocite făcute cu pierdere prea mare de înălţime; se agăţase de ele ca de ceva pentru totdeauna pierdut, amânase cu încă o frază despărţirea definitivă, plecare în altă, lume, seacă şi dureroasă ca o tăietură până la os,

— ...să sparg geamul, boss. E prea impunător.

— Lasă.

Mă întorc, Maître mă fixează vinovat, lasă, să mergem.

Ridic mâna, apăs pe piept insigna de pilot clasa I-a, insigna mare, demodată, din acelea care nu se mai fabrică de mult, una din insignele rare, atât de căutate în aviaţie.

*

Pe pânza întinsă de apă cenuşie, grea şi nemişcată ca mercurul, avionul lui Chioru pune o pată mată de culoare. MIG-ul atârnă încremenit în rama cabinei mele, roşu sub lumina asfinţitului, numai casca a rămas albă sub cupola de plexiglas. Tăiem în tăcere aerul dens, ceaţa lichidă, portocalie, se scurge pe aripi, de-a lungul fuselajelor, se topeşte stins în spatele avioanelor. Zburăm plan la plan. nemişcaţi, sudaţi unul de altul, la câţiva metri de suprafaţa încremenită a lacului, golf vechi despărţit de mare printr-o limbă îngustă de nisip. Zburăm de mult aşa, dintotdeauna, atârnaţi prin nu ştiu ce minune deasupra întinderii cenuşii, cuprinşi în globul de sticlă roşie al amurgului; acul vitezometrului lunecă şovăitor spre 1000 de kilometri pe oră, parcă fără să creadă... încremeniţi, suspendaţi în lumina puţină, avionul lui Chioru de un portocaliu mat, marginea zimţată a ţărmului bănuit, neagră în roşul soarelui apus, apa de sub noi netedă, posacă, cenuşie. Burta, avionului-cap se apropie de marginea de jos a cabinei mele, coboară încet, îl urmez, valurile mici, unduite greu pe apa densă, marcând cu o trenă de spumă fină, dantelată, uscată, fărâmicioasă, zborul prin nemişcare. Apăs emisia,

spun cu voce răguşită, adică încerc să spun, se opreşte în gâtlejul aspru, în cerul gurii, se zbate uscat ca iasca, nu ştiu dacă Chioru aude şoapta mea:

— Nu mai jos.

Copleşeşte plutirea rapidă deasupra planetei străine, totul e mort, casca albă a lui Chioru înţepenită, sudată de speteaza înaltă a scaunului de catapultare, nu se mişcă, nu se răsuceşte, apăs din nou emisia cu degete de pe a căror încheieturi se sparge şi curge o crustă fină de piatră:

— Nu mai jos.

Botul rânjit al avionului-cap adulmecă apa, valurile mărunte îşi ţes dantela fragilă chiar sub inelul negru al difuzorului. Gonim aşa incapabil să mă smulg, portocaliul avionului-cap a devenit mai sobru, bătând în cenuşiu, se confundă cu apa, casca înţepenită în apărătoarea de cap a devenit mai albă, ţărmul negru s-a apropiat, înalt, începe să acopere orizontul, MIG-urile zboară prinse în aceeaşi bucată uriaşă de chihlimbar sângeriu, zbor mut, la câteva palme de suprafaţa apei, valuri mărunte se ridică sub fuselaje şi se potolesc lăţindu-se undeva în spate.

— Nu coborî mai jos.

De data asta n-am apăsat emisia. Degetele nu se pot îndoi sub crusta de piatră, buzele nu se mişcă, reci. În faţă malul a crescut sumbru, aplecat deasupra apei deodată viorie, deodată adâncă, deodată transparentă, văd la nivelul cabinei plaja minusculă de la picioarele falezei. A mai fost o faleză, a mai fost un amurg, pescăruşii apăreau după colţul masivei stânci de argilă, decor de teatru ieftin, cu aripile larg întinse, numai mişcările leneşe, savante, ale vârfurilor de aripi, arătau că păsările acelea trăiau de fapt viaţa lor de zburătoare. Erau mari, pistruiaţi, nişte pescăruşi ciudaţi, mult mai târziu am aflat că fusese o specie rară...

— Forţaj !

A şuierat brusc în căşti şi mâna împinge singură maneta de gaze, în poziţia de forţaj. Zvâcnim, trecem cu avioanele mult cabrate peste pragul de piatră măcinată de vreme, boturile supersonicelor se înfig în albastrul care începe să fie noapte, bubuitul motoarelor sparge şi croieşte o brazdă adâncă în liniştea încremenită a veacurilor Istriei.

12

În antreul garsonierei din apropierea Pieţii Romane, geanta „Fly by TAROM" a Irinei zace dezumflată într-un colţ. Tot drumul m-am gândit la arbaleta şi echipamentul de înot submarin pe care, în sfârşit, am convins-o să mi le aducă din voiajele ei transoceanice; lucruri visate ani de zile, lumea tăcerii, actinii, stele de mare, braţe de caracatiţă, umbra misterioasă, prelungă, a unui rechin-ucigaş punând pe goană cârduri de peşti multicolori. Am încercat într-o vreme să fac singur un aparat de respirat, din piese ale instalaţiilor de oxigen luate de la avioane casate sau căzute, - mă rog a ieşit ceva ca un extinctor din prima parte a secolului trecut, înconjurat de tuburi şi încununat triumfal cu un manometru de cabină; Nae, doctor de aerodrom, nu şi-a dat avizul pentru probarea laborioasei instalaţii, care pe uscat funcţiona ireproşabil, habar n-am unde zace acuma - dacă mai zace undeva. Dar stewardesa mi-a promis, am studiat amândoi un catalog de mărfuri, i-am arătat tipul şi exemplarul de acvalang dorit, Irina a ales culoarea buteliilor şi chingilor, asortate la slipul şi la ochii mei. Pe scara avionului s-a jurat încă odată, aprins, să aibă parte numai de pasageri cu rău de înălţime dacă nu aduce echipamentul. Mă imaginez alunecând prin apa străvezie între vieţuitoare ciudate, urmărindu-mă cu ochi telescopici, un panaş de

bule irizate îmi mângâie obrazul la fiecare expiraţie. Deschid precaut uşa cu geam givrat...

Irina visează cu ochii în tavan, împrăştiată pe cuvertura boţită „Fly by Pan-Am”, şi nemţoaicele de pe perete cântăresc critic părul lung, negru, împrăştiat pe ţesătura albastră.

— Ahoi - face Irina, nu schiţează nici o mişcare, priveşte lung, ca atunci când aştepţi pe cineva foarte mult, începi să-l gândeşti, iar când, în sfârşit, apare, constaţi că nu se potriveşte deloc cu cel gândit şi aşteptat. Privirea asta mă furnică mărunt şi neplăcut cu o bănuială, privesc în jur după râvnitul meu echipament, nici o arbaletă nu-şi sclipeşte vârful ascuţit, nici acvalangul nu-şi etalează buteliile prelungi şi centurile colorate, asortate cu ochii şi cu slipul meu. Vin lângă Irina, între ochii ei şi tavan, mă priveşte, sclipiri misterioase îmi aduc la cunoştinţă că echipamentul de om-broască s-a dus vâjâind pe apa sâmbetei.

— Să ai parte de toţi beţivii în avion, şi să te deturneze pe o insulă pustie. O rochie nouă ? - întreb, şi se pare că n-am vocea degajată pe care am dorit-o. Cizme din piele de aligator, lucrate manual de indienii din Matto-Grosso ? O maşinărie misterioasă care să te ţină fresh şi sexy până la adânci bătrâneţi ? O haină din blană de focă, tighelită cu motive lapone ?

Ochii Irinei se cufundă în ai, mei şi se sting râzând blând unei amintiri:

— Carnegie Hall, dar tu n-ai cum să pricepi.

Se scoală, trece în antreu mişcând într-un fel nemaivăzut şoldurile de stewardesă; când se întoarce, vorbeşte înfundat, cu capul băgat în geanta „Fly by TAROM” prin care scormoneşte cu îndârjire.

— Uite !

Scoate triumfătoare şi întinde jumătatea unui bilet, adică mai târziu mi-am dat seama că e vorba de un bilet, în prima clipă apuc nedumerit cartonul alb, lucios, de

fapt hârtie groasă, pe care sunt tipărite câteva cuvinte şi cifre:

— Carnegie Hall...row-...seat..., engleza mea de aerodrom zgârie urechile fetei. Ce-i asta ?

Irina se uită la mine cu milă, de departe, aşa priveşte de când am intrat pe uşă.

— Conakry, spune. Mai ţii minte negrişorul ?

...cu bidon de tablă, cu chiloţi murdari, dar tu ai fost la New York, tipeso, şi trebuia să-mi aduci un acvalang asortat cu...

— A crescuut - tărăgănează Irina. Şi acum cântă la un Steynway de concert, din cele mari, la care, ca să te lase să cânţi, trebuie să fi câştigat cel puţin cinci-şase concursuri internaţionale. E condus pe scenă de un tip cărunt, un negru cărunt, un fel de Moş Crăciun al negrilor, care-l duce de mână la pian, şi-i deschide capacul, şi-i pune mâinile pe clape, pentru că lumea spune că ar fi orb, dar eu nu cred.

Irina vorbeşte privind peste mine, pe lângă mine, prin mine, îi creşte în glas o învrăjbire ciudată, care ne depărtează aşa cum stăm aproape atingându-ne, parcă mă acuză pentru nu-ştiu-ce grozăvie pe care n-am săvârşit-o.

Am văzut afişul chiar lângă magazinul tău subacvatic, era acolo un perete plin de afişe, ăsta m-a atras pentru că era cel mai simplu, litere negre pe hârtia albă, magazinul tău era închis, aşa că m-am dus întâi să iau un bilet. Scria pe afiş de sărbătorirea unui mare cântăreţ de jazz, şcoala veche şi bună de la New Orleans, numai preţul biletelor nu era trecut, când am avut unul în mână era prea târziu, nu mi-a mai rămas decât să număr dolarii, după aceea aveam biletul şi încă atâţi bani cat să-mi plătesc, un sandvici cu şuncă şi taxiul până la aeroport. Cred că aşa se explică că am găsit biletul, nici nu l-am luat de la cassă, ci de la un tip bine îmbrăcat, coborât dintr-un Cadillac cât un submarin nuclear de

proporţii modeste şi tot atât de bine utilat. N-o mai fi avut bani de benzină, săracul, aşa că acvalangul tău...

— Bine - mă instalez vag ameţit în fotoliul de avion, încercând să mi-o imaginez pe Irina în fundul canalului acela de beton, stradă newyorkeză, cumpărând bilete cu supra-preţ - sau nici măcar - şi salvând cu banii pentru acvalangul meu un tip cu maşina cât un submarin nuclear. Cum a fost ?

Irina se întinde leneşă pe divanul scund, ce apucături de odaliscă, cu mâinile sub ceafă, îmi surprinde privirea, se înfăşoară în pătură Pan-Am ca într-o inexpugnabilă platoşă albastră,

— O fiesta neagră, şopteşte cu voce nouă, străină, din adâncul pieptului, nu ştiu cum rezist să stau în fotoliu când adaugă, şi ochii ei au o sclipire molcomă: îţi mulţumesc pentru Conackry...

Se desfăşoară din cetăţuia albastră şi rămâne aşa, moale, toropită, toată o chemare, fotoliul zboară de sub mine, covorul „Visit Japan by Air-Japan” mi se încurcă în picioare, pătura moale se boţeşte sub noi când Irina, fierbinte, mi se agaţă de gât, mă îngrop în ea ca într-o groapă, de jar bun, toate se amestecă, de undeva, de nu ştiu unde, poate tocmai de la Carnegie Hall, un sunet amplu vine şi ne ia pe sus, învârtejiţi, dispărem tâmpiţi în vibraţia aceea profundă, când mă ştiu iar eu Irina gâfâie încetişor lângă mine, fire lungi de păr negru sunt lipite minunat şi caraghios de fruntea umedă, glasul moale supus, e încărcat de ceea ce, chiar dacă aş fi un tip cumplit de sigur de mine, încă nu ştiu daca m-aş încumeta să numesc fericire...

— Oooo, explică Irina mai târziu, dar asta e mai târziu - s-a ghemuit în halatul albastru, iar eu şed, turceşte, pe o pernă aruncată în mijlocul divanului - jazz-man-ul cel bătrân şi celebru, sărbătoritul, nu e atât de grozav, sau n-a vrut să fie în seara aia. Dar ceilalţi...

— De unde ştii cât e de celebru...

— Eram acolo ! spune fata apăsat, iar ăsta e, într-adevăr, un argument. Eram printre ei, în ei, buzele negre, dinţii albi, feţele transpirate, gâtlejele negre pierdute sub haine, rochii pe care nu le înţelegeam, dar le intuiam inestimabile. Şi ce ieşea din gâtlejurile lor... N-ai să înţelegi, dă Irina din mână, asta trebuie văzut şi auzit. Dar a fost un moment când a ieşit în scenă, condus de un Moş-Crăciun negru...

— Puştiul din Conakry...

— El sau frate-său, face Irina, n-are importanţă. E un luptător cât un zgârie-nori, umeri de portavion, talie de femeie-şarpe, sau mai bine de stewardesă, negru - cât de negru poate fi un negru, poate doar hainele de pe el să fi reuşit să fie un pic mai cernite, ştii, totul - cămaşa, sacoul, cravata, ochelarii. Oamenii spun că ar fi orb dar eu nu cred, pentru că nu poate exista un luptător orb, iar omul acela era un luptător, şi încă unul înţelept, care ştia despre mine tot ce se poate şti, şi încă ceva pe deasupra. Cred că ştia şi de tine, dar asta mă scădea în ochii lui. Ochii ascunşi sub ochelarii întunecaţi, cu rame late. Are faţa îngustă cât lama de topor bine ascuţită, fata îngustă pe umerii aceia laţi îi făcea şi mai laţi decât erau. Cânta la pian, adică se scurgea în pian prin degetele lungi, puternice, necrezut de subţiri, ca ramurile arborilor otrăvitori din deşerturi, sau pianul se strecura, în el, nu mai ştiu exact, şi unde degetele atingeau clapele, ieşeau scântei. Ascultă, era ca într-un tanc aşezat la pianul acela negru şi uriaş, centaur de om cu pian, nu mai ştiam-bine care-i unul şi care celălalt pentru că închisesem ochii, sau nici măcar nu-i închisesem, eram oarbă pentru că nu mai aveam nevoie de ochi, şi apoi avea şi el clapele lui, dinţi de fildeş - ca şi pianul. Se legăna cântând, îşi rezemase lancea de pian, dar nu una din astea - Irina arată cu degetul, dispreţuitoare, lăncile Steel Corporation nichelate şi perfect lustruite - ci o lance autentică, cu vârf de piatră vulcanică dură, legată cu

tendoane de animale sălbatice, din cele care trăiesc doar în străfundurile junglei şi ies la iveală numai noaptea. Am vrut să plec când a terminat, nu puteam înghiţi mai mult în seara aceea, adică credeam că nu pot, dar a apărut o negresă subţire, urâtă ca o mască africană şi deşteaptă cât înţelepţii unei uniuni de triburi, abia atunci a început spectacolul, dar ce... Irina se întrerupe, bate înciudată cu pumnul drept în palma stângă, strânge palma peste pumnul închis: La traversarea înapoi, peste Terra Nova şi peste Atlantic, am avut furtună, a fost o traversare grea, dar eu am aflat asta abia acasă, după aterizare. Ascultă, ăia se jucau: se jucau pe scenă frângându-se, plângând, dându-şi duhul acolo - mişcându-se, numai ei doi, dispreţuind cele trei mii de puşti neştiutori - urlând, un dispreţ sălbatic şi nepăsător, dansau aruncând aerul de la unul la altul, în gheme, panglici, lungi şuvoaie colorate - ştii, sunete - împletindu-se, înălţându-se împreună şi spărgându-se în tunet de tavanul sălii. Eram acolo, eram în ei, între ei, în sunetele alea, totul era sunet, fierbinte, ecuator, nisipuri încinse, lei în savană, corăbii cu sclavi prinşi în cătuşe de aramă, şi un taxi galben ţipător între zidurile cenuşii din Brooklyn, turnurile de la Otopeni, avionul tău argintiu - şi eu pe undeva, umilă, înspăimântându-mă de atâta neputinţă, dar de unde ? Şi dragoste, multă dragoste, dar simplu şi total - te iubesc - atât, însă rosteau cuvântul greu, ca turnat în aramă masivă, şi reuşeau să convingă. Pe urmă...

Ridică din umeri, se smulge din ea însăşi: Nu pot. Nimeni nu poate; trebuie să fii acolo. Se lipeşte de mine, simt prin halatul pufos corpul fierbinte. Stăm aşa, îmbrăţişaţi, mă fac că nu observ umbra neagră, prelungă, a unui rechin-ucigaş, strecurându-se precaut şi dispărând în valurile cuverturii albastre de pe divan.

13

Am fost de serviciu la start în noaptea în care a catapultat Zet. Fatty - perpetuu navigator - plecase să se însoare, nimeni nu bănuia că tăcutul mamut cu păr negru pe piept s-ar putea însura vreodată, aşteptam să vedem cu ce domniţă-elefăntiţă se va întoarce. A fost o noapte liniştită, senină, luna mare, rotundă, palidă ca o liceeană în al cărei caiet s-a găsit prima scrisoare de dragoste; nu intraţi cu ghetele de zbor în sufletul elevilor de liceu... Zet a catapultat din decolare, de fapt la douăzeci şi cinci-treizeci de secunde, după decolare, flacăra forţajului a coborât brusc, frângându-se, conducătorul de zbor a strigat în microfon, nu ţin minte ce, nu era nimic de strigat, eram toţi adunaţi în ochi, iar ochii erau departe, dincolo de cristalul cu luciri întunecate al zebrei; sorbeau flacăra frântă prăvălită brutal, agitându-se spasmodic, avertizând: A horcăit scurt radioul. Zet încerca să raporteze, a trosnit sec în difuzor, ca atunci când se rupe o creangă de brad uscată, prea uscată. Apoi a răsărit luna, întâi o geană măruntă de luminii pâlpâitoare a şovăit pe marginea orizontului, a crescut curbându-se către cerul negru, s-a umflat brusc, pe discul mat, portocaliu s-a profilat un copac, ca un ţipăt, cu crengile contorsionate patetic, agăţate de flăcări. Dansau şi se încolăceau şerpi negri de fum pe sfera de flacără mată, şerpi groşi, veninoşi, cei mai veninoşi. Apoi globul de foc, petrol arzând de-a valma cu avionul, şi încă, cu o mână de gânduri înnebunite, s-a desprins de pământ, a urcat după o traiectorie bizară, răsucită în zig-zag-uri fantastice, s-a spart tăcut, golindu-se în el însuşi. Şi doar atunci mi-am dat seama că luna răsărise de mult, în partea opusă, spre fluviu, ceea ce sorbeam cu ochii goi era explozia avionului lui Zet. Copacul negru, îmbrăţişând cerul cu crengile

contorsionate, mi s-a plimbat multă vreme prin creier, sub pleoape, ajungea să închid ochii, doar târziu am scăpat de ramurile arse, după alte nopţi de zbor - mă rog - nici atunci, a dispărut definitiv după o noapte cu Irina, Dumnezeule, ce noapte, cu fruntea sprijinită de pieptul cald, dar aşa, încercând să mă ascund şi dându-mă gol, fără nici o ruşine. Asta a fost însă mai târziu - atunci, în noaptea aceea, a coborât în zebra cu pereţi de cristal o apă neagră, grea, tulbure, în care ne mişcam agale, cu gesturi moi. Ghiceam feţe grave şi curioase sub căşti albe îngrămădite dincolo de uşă, nimeni nu intra - lege de aerodrom. Trebuiau aduşi ceilalţi la aterizare, erau din cei mici, cu multă grijă, ca pe vase pântecoase cu nitroglicerină, turnate în sticla cea mai fină, spărgându-se în mii de ţăndări la cea mai mică lovitură, nimeni nu ştie ce se răsuceşte, se încordează şi stă să plesnească în pilotul care a văzut din aer prăbuşirea. Eu habar n-am, nici nu-mi doresc să aflu.

...„Venim să aterizăm la dumneavoastră, şaisprezece bucăţi”, când a fost asta, anul trecut, în dublă cu Emil, zona trei, învârteam un viraj pe stânga la verticala lacurilor, era vară, era cald, viraj larg, leneş, „ce dracu-a făcut Emil - de unde şaisprezece ? Sunt programaţi ?”

Am ridicat din umeri, nu erau.

— Redu, am spus, n-am aşteptat, am redus motorul la economic, şaisprezece avioane de la un vecin, încă zece douăsprezece decolate de la noi... Nu ne băgăm, am adăugat, lasă-i să aterizeze, aveam gaz pentru încă patruzeci de minute. Nu întreba nimeni „de ce”, plutea în aer. Noi doi eram într-o poziţie bună, în ajun plouase, ploaia curăţase aerul, de la trei mii de metri se contura perfect litoralul, dacă luam înălţime spre est-nord-est puteam vede pista de la vecini, pista neobişnuită, prelungită cu o coadă albă spre nord, să poată ateriza şi avioane din cele mai mari, Jumbo-Jeturi ticsite cu turişti blonzi. Am luat înălţime spre est-nord-est, nu mult, n-a

fost nevoie, seara plouase, ploaia curăţase totul, de la cinci mii două sute de metri distingeam clar pata întunecată şi norul gri-negru de fum întinzându-se şi sluţind albul pistei aceleia prelungită spre nord. Dar noi eram la cinci mii două sute de metri, şi încă, la treizeci de kilometri, sud-vest - erau unii care trecuseră prin norul acela de fum, li se întunecase o clipă cabină în volutele negre cu luciri roşii, slabe sub soarele puternic de vară.

...A troznit ceva scurt, am tresărit întorcând capul, se frânsese creionul gros, bine ascuţit, din mâna conducătorului de zbor. A dat pe gât paharul cu apă de lângă el - paharul acela pe care nu-l bea nimeni niciodată - şi a continuat să dirijeze calm aterizarea celor din aer. Mă ardea un gând crud, la război cad mulţi, la război e firesc, sunt pregătit să-i văd căzând, în orice clipă şi eu... Am dat din mână, secundele se lungeau devenind păstoase, nici un cuvânt repezit, nici un gest necontrolat, simţeam tensiunea crescând, apăsa un val surd pereţii de cristal, cum naiba nu plesnea cristalul, totul se desfăşura atât de calm şi ordonat. După ce ultimul avion a aterizat, colonelul a aruncat frântura de creion, s-a lăsat să lunece în scaun, a întins picioarele sub pupitrul lung cu aparatură radio, a scrâşnit nişte dumnezei care au cutremurat turnul, de beton şi sticlă.

— Lumina.

M-am uitat la ceas, trecuseră douăsprezece minute de la decolarea lui Z. Colonelul a oftat, s-a ghemuit ca pentru un salt, a întins mâna după telefonul roşu, al cărui receptor e prins de aparat cu fir gros, alb, răsucit în spirală.

*

Cineva a lipit-o pe Goldie Hawn de uşa interioară a unui dulap din sala de echipare; fata din, „Fluturii sunt liberi” priveşte cu ochi mari, minunându-se de atâta

linişte. Ne-am împrăştiat prin toată celula de alarmă, se tace, ce ar fi de spus ?! îmi privesc ceasul, Tellus cel cu limbi din aur curat, niciodată nu s-au mişcat atât de greu limbile din aur curat.

— Trei ore...

Două exclamaţii simultane, „imposibil”, Chioru se uită la Kron-Prinz, Prinz se holbează la Chioru, „ce mult”, face Chioru, „ce puţin” se minunează Prinz, actriţa blondă şi încă nu sunt pe deplin lămurit, dezolant de urâtă sau minunat de frumoasă, surâde vag pe uşa dulapului. Ne omorâm timpul la celulă, s-au format echipe de căutare, „piloţii nu”, „de ce nu ?” „ştii cât costă pregătirea unui pilot ?” Ştiam, am ridicat din umeri, Suntem prea scumpi ca să fim prăpădiţi în operaţiuni umanitare. Truţă pretinde că a văzut flacăra de la scaunul de catapultare, două jeturi roşii-aurii, scurte, subţiri, despărţindu-se de avionul care se prăbuşea. Venea la aterizare, era la virajul patru când a decolat Zet, a văzut totul ca la cinema. Stăm de trei ore aici, în salopete de zbor, unii nu şi-au scos nici costumele de suprasarcină, ne apără, trufaşă, uniforma nu prea arătoasă a profesiei. S-au epuizat întrebările gen: ce s-o fi întâmplat”, numai cei mici pun asemenea întrebări şi se uită lung în aşteptarea răspunsului care nu vine. Kron-Prinz - se ridică, se întinde, cască prelung.

— Să mergem.

— Unde naiba vrei să mergi ?

Truţă se răsteşte, primele cuvinte rostite pe ton ridicat în ultimele trei ore, tresărim surprinşi.

— Să-mi liniştesc soţia, explică candid Prinz-ul. Prind privirea lui Chioru, dau din cap, soţia, înţelegi, Chioru răspunde ridicând umerii osoşi sub salopetă. Maria nu are nevoie să fie liniştită.

— După aia ne întoarcem.

Chioru rămâne ultimul, cotrobăie în dulap mormăind, trânteşte uşa de metal, actriţa blondă întoarce spatele

nituit, vopsit albastru. Mergem în linie, siluete negre, pe aleea luminată de lună, în spate balizajul rămas aprins, niciodată n-a rămas aprins până la ora asta. Cineva se poticneşte în rosturile dintre plăcile de beton, smoala a sărit de mult, înjură în surdină. Fără grabă, ştim ce ne aşteaptă, adică însuraţii ştiu, îmi spun cu uşurare răutăcioasă, rămân puţin în urmă, câmpia luminată de lună e neagră, moartă, calcinată. Breteaua scurtă coteşte pe alee, aleea şerpuieşte prin faţa popotei, trece pe lângă comandament, poarta, dincolo de poartă, stăpânindu-şi agitaţia, ţinându-şi sufletul în ochii scormonind lacomi şi cruzi întunericul aleii, soţiile. Lucrurile astea se află întotdeauna, dracu ştie cum, se vorbeşte de femei care ţin socoteala decolărilor şi aterizărilor, merg la culcare doar după ce aterizează ultimul avion, se află şi gata. Vor pleca una câte una, agăţate de braţele soţilor, ocrotite, ocrotind, moleşite de prezenţa liniştitoare, liniştind, tăcute, discrete, necesare, foarte necesare, stăpânindu-şi cu greu în piept, pe buze, suspinul de uşurare. Şi brusc, mă opresc: inutil, sunt inutil, sunt refuzat acestei reîntâlniri, revederi, reveniri fierbinţi. Ca şi femeia care se va întoarce acasă singură, cu paşi grei, şovăielnici, şi nimeni nu-i va spune nimic, pentru că nu e nimic de spus. Irina, aeronava imensă aterizând greoaie, ca o balenă obosită de călătoria ei misterioasă de la un continent la altul, aşteptarea în holul zgomotos al aeroportului, geanta de voiaj albastră cu litere albe, glasul răguşit: „sunt moartă de oboseală”. Se poate şi altfel, îmi spun, surâd strâmb, grăbesc pasul după grupul argintat caraghios de lună.

Pe urmă simt mâna cuiva strângându-mi braţul, Mihăiţă, ăsta-i Mihăiţă, numai el strânge aşa, fără măsură, doare mâna de strânsoare, prin mâneca groasă a combinezonului de zbor. Ne oprim fără să credem, ce ar fi de crezut, cu ochii ţintă la silueta-greoaie, pune o pată albă pe cenuşa câmpiei luminate de lună, silueta

aceea. Aşa alb, argintat uşor în penumbra cutelor, luceşte numai, mătasea de paraşută, ştiu bine, de la lansările de noapte, în noaptea asta n-a fost nici o lansare...

— Ce-aţi încremenit ?

Încremenit, ăsta e cuvântul, şi încă pe veci, prinşi cu capul, cu umerii, cu genunchii, într-un zid cald şi bun. Vocea groasă, imposibil de confundat, continuă:

— Credeţi că sunt vreo stafie ?

Ne repezim în goană, coborâm taluzul şoselei împiedicându-ne, îmbrâncindu-ne, gâfâind; Zet râde la noi de dincolo de mormanul de mătase, o clipă mă furnică şi se zbate înnebunitor gândul că pământul ăsta pe care se petrec atâtea minuni s-ar putea răci vreodată.

— Măi, când m-am născut eu a murit moartea !

*

— Am îmbătrânit, face Chioru.

Mergem spre hangare, Chioru azvârle ghetele de zbor în paşi gigantici, tropăi gâfâind pe lângă el, e o zi uşoară, străvezie, mirosind frumos a cântece medievale cu clinguri sonore şi simple - una din zilele când toate găurile sunt umplute cu o spumă elastică, iar crăpăturile murdare au dispărut sub un strat lat de vopsea albastră.

— Am îmbătrânit, repetă, umerii costelivi se înalţă, epoleţii se saltă şi coboară. O formaţie trece la verticală huruind, burţile nituite, boturile ascuţite, aripile mici, scurte, repezite mult înapoi.

Ştii ce mult doream un turometru pentru maşină...

A da, turometrul mult visat. Chioru ar pune pe iubitul Mercedes tabloul de bord din cabina avionului, dacă ar avea unde.

— Îl plimb de o săptămână în porthart, continuă visător, nu l-am montat încă. Adun ploţi, sârme, şuruburi, să fac o treabă - şovăie, desenează literele cu gesturi

mari prin aerul festiv: - gos-po-dă-reas-că. Fii atent, gos-po-dă-reas-că.

Se strâmbă, ca de caise necoapte:

— Altă dată stăteam o noapte întreagă să-l montez, chiar dacă trebuia să improvizez ceva. Asta o fi mult dorita maturizare pe care o aşteaptă taică-meu cu atâta nerăbdare...

...în casa aceea, cu urmele palide ale tablourilor scoase de pe pereţi. Pe mine, ziua luminoasă mă împiedică să văd legătura dintre tatăl lui Chioru şi un lucru făcut solid.

— Şi ?

— Nu-mi convine, zvârle Chioru peste umăr, accelerează mai mult mersul, trebuie să fug după el. Ne ducem să vedem avionul lui Zet, ce a mai rămas din el, şi dacă Chioru... Chestia cu turometrul e moft, prietenul meu nu s-a obosit până la hangar să vadă rămăşiţele glorioase ale propriului avion din care catapultase, dacă, vrea jaloane pe marginea existenţei sale de pilot, atunci plimbarea asta e un asemenea jalon. Aşa gândesc eu, care n-am catapultat, dar nu pot şti ce e în capul acelora care-au avut plăcerea. Şi brusc se strânge o amintire grea şi, dureroasă, nepotrivită cu ziua vopsită în albastru şi cu stratul de spumă trandafirie în care ghetele de zbor se afundă înăbuşit până la marginea carâmbilor înalţi: munţii abrupţi mărginind valea îngustă, poteca în zigzaguri, ascuţite, numai crestele, sus, luceau stins, roşietic, pe albastrul blond din amurg. Coboram de la cabana Caraiman, alergam tăind coturile cărării, sărind râpele mici - de argilă portocalie, sfărâmicioasă, alunecând pe cercurile sărace de iarbă, derapând şi ridicându-mă iar, peste două ore trebuia să fiu jos, în Buşteni, mă aştepta... nu importă cine aştepta, alergam. Atunci am auzit, rucsacul atârna, l-am scos ţinându-l de curelele vechi, subţiate, îngustate de purtat, înnegrite de sudoare - atunci am auzit melodia limpede, uşor

tărăgănată, săltând domol peste pietre mari, rostogolindu-se netedă şi liniştită la vale, uşor, fără să-şi încreţească faţa lină şi întunecată de apă adâncă, melodia caldă care a venit, m-a înconjurat recunoscându-mă, s-a lipit moale şi complet, ca mantaua scoicii de rotundul scump şi dureros din sidef lucitor. Atunci am auzit, m-am ridicat îndreptându-mă spre ea, umplea valea, golurile dintre stânci, râpile mici, şanţurile nisipoase croite de torente deja scurse, cele mai subţiri crăpături le umplea melodia domoală şi fremătătoare, izbucnind când şi când, neaşteptat, într-un tumult înăbuşit. Mergeam ca în vis târând rucsacul, cum se mula corul acela liniştitor pe stânci îndulcindu-le conturul, încălzindu-le cu lumina zilei care se ducea, nu întrebam de unde, nu interesa cum, zburaseră vâjâind întrebările, se dizolvaseră, dispăruseră bătând din aripi moi, în cântecul simplu şi dens. Atât a fost, adică după ce am cotit şi i-am văzut sezând pe bolovanii mari din mijlocul unui platou, şi când m-au văzut, melodia s-a frânt brusc, a planat stins peste vale, peste stâncile roşii, peste cer, şi s-a topit, a dispărut, se făcuse deodată rece, eram nedumerit, vulnerabil, strângând aiurea cureaua tocită a rucsacului: de ce tăceau ? Se uitau la mine cu obidă, refuzam să înţeleg, veneam spre ei, mergeam cu ei, privirea tăcută care mă petrecea era un refuz - rupsesem vraja - durea ca o jignire.

Mă scutur, de unde amintirea grea, neliniştitoare, în ziua sidefie şi albastră ? Am o strângere de inimă, de ce, când Chioru se opreşte în spatele hangarului şi face un gest teatral prezentând larg bucăţile de tablă arsa, frânturi de longeroane, cadre contorsionate, rupte, nervuri despicate, lise din dural frânte, ca nişte beţe de chibrit. Avionul lui Zet s-a înfipt în pământ, s-a înfipt ca o scobitoare într-o bucată de caşcaval, n-a ricoşat, s-a dus adânc, l-au scos cu excavatorul, compactizat bizar din cauza izbiturii. Ampenajul a rămas întreg, deriva masivă,

conul paraşutei de frânare, unul din stabilizatoare, şi, ciudat, aşa rămăşiţe frânte, păstrează întreg aerul semeţ, ameninţător, farmecul de linie îndelung gândită şi perfect cizelată, aer de avion Au rămas întregi jambele groase, genţile roţilor - cauciucurile au ars - şi cam atât; ocolim mormanul de metal convertit brutal în fiare vechi, mormăi câte o denumire, un reper, atunci când recunoaştem - ni se pare că recunoaştem - sub carcasa strâmbă, calcinată, chinuită, un agregat sau un dispozitiv cunoscut. Chioru se apleacă cu un aer vinovat, desface piuliţe, strecoară şuruburi şi un capac mic, dreptunghiular, din tablă de aluminiu, în buzunarele salopetei de zbor. Ridic din umeri, fluier privindu-l batjocoritor, „o, din ţărână în ţărână întunecată”. Piese absolut indispensabile pentru turometrul ăla nenorocit, de avionul lui Vali, de altele, nu se atingea nimeni, doar cei din comisia de anchetă, din ăsta amatorii de chilipiruri au ales ce doreau, incredibil câte fleacuri folositoare rămân dintr-un avion ars, prăbuşit, izbit, explodat, intrat în pământ, dezgropat cu excavatorul şi tăiat bucăţi cu aparatul de sudură. Mormânt de clovn pe care, oricât te-ai vrea pios, nu ţi-l aminteşti decât râzând, asta uşurează, e bine aşa, normal să uiţi, să-ţi aduci aminte numai când ai chef de aduceri aminte. E necesar. Ocolim hangarul, pe plăcile de beton, lângă portierele înalte şi masive, înşirate la soare în ordine, ca pe planşe, ansamblurile motorului. Numai că astea sunt arse, sfâşiate, au un aer jalnic de funingine groasă, paletele rupte ale compresorului, camerele de ardere ca nişte burlane turtite rămase de la o bucătărie de campanie explodată pe câmpul de luptă, turbina, ajutajul, oţel lucrând curent la 2000 de grade Celsius, mototolit în asemenea hal, avertisment cât se poate de valabil. Chiar şi cele mai dure oţeluri etc. Ne rezemăm de portierele hangarului, imense, sprijinind cerul în coloane masive de metal, Chioru nu uită să întrebe nici acum, eram sigur,

dând capul mult pe spate şi strâmbându-se, dar nu de soare, soarele mai are de mers o bucată bună până să-l ardă, să-ţi strălucească în ochi, nu uită să întrebe nici acum:

— Ţii minte ce scria aici ?

...cu litere mari de var, de-a lungul nervurilor ferecate în nituri cu capul rotund, cât o monedă veche de argint „PORTANŢA E O FLOARE CE ÎNFLOREŞTE DIN VITEZĂ”, şi încă, dar asta n-am înţeles decât după ce am văzut la Muzeul Militar avioanele acelea care au zburat nu grozav de demult chiar pe aerodromul nostru, iar pentru mine sunt deja istorie, mai scria: „DACA VREI SĂ TE RĂTĂCEŞTI, IA-TE DUPĂ BUSOLĂ”. Să mori de râs, chiar râdeam lângă aparatele vechi, pleoştite, cu sârmele comenzilor întinse de-a lungul fuselajului cu moriştile, anemometrelor agăţate în păienjenişul hobanelor, cu motoare asmatice sub capotele afumate. Dar adevărurile vechi au fost scrise cu trupuri de piloţi prăbuşite pe pistă, ori împrăştiate aiurea, prin coclauri nici acum călcate de picior de muritor, la graniţa cu celălalt tărâm. Literele de var au fost raşchetate, varul sărea în aşchii mărunte, soldaţii care răzuiau purtau ochelari de protecţie, fiinţe obtuze cu ochi telescopici. Inscripţiile n-au mai fost refăcute ca în ceilalţi ani, tradiţie de aerodrom; simplu şi în tăcere, fără explicaţii, portierele au fost vopsite în kaki proaspăt, cu miros de pământ reavăn.

...Chioru visează în poziţia lui favorită, sprijinind metalul masiv cu talpa piciorului îndoit din genunchi, cu ochii pierduţi în gol.

— Hei !

Chioru înclină capul, faţa îngustă are iar expresia de stârc nefericit, pe care o asociez cu perioada când Maria era dusă dintre noi. Priveşte motorul calcinat, înşirat pe plăcile de beton, priveşte peste umăr, prin grosimea portierelor hangarului, prin oamenii care lucrează înăuntru la avioane, prin peretele din fund, zid de

cărămidă afumată, priveşte grămada de fier mort şi scoate de undeva o întrebare care-mi dă târcoale de azi dimineaţă nu numai mie, pluteşte în aer la popotă, la „Casa albă”, la celulă şi la zebră, atârnă deasupra liniei de avioane, se târăşte insistentă după fiecare pilot, după fiecare om de pe aerodrom, Chioru e primul care o rosteşte cu glas tare, dându-i forma unei spaime nelămurite:

— Ce crezi, Zet o să mai zboare ?

14

A mai fost o noapte în care era să rămân: o noapte împâclită, argintată de lună, una din nopţile justificând cu vârf cele 5 500 de calorii şi pacheţelul zilnic de ciocolată amăruie, pacheţel rămas de-a curmezişul atâtor gâtleje, concediul suplimentar „de recuperare” în staţiuni montane, testele insipide din cabinetul de psihologie, orele de antrenament la cabină şi, mai ales, una din nopţile care-mi dau dreptul să fiu aşa cum sunt, sclipindu-mi triumfal cucul de aur de pe şapcă şi vulturul de argint de pe piept; având ca judecători numai pe cei care au trăit asemenea nopţi. Nopţi bezmetice în care arzi în fiecare secundă o dată, încă o dată, încă o dată, secundele se duc vâjâind, te lasă sleit, stors, abia mai poţi spune cu voce cleioasă şi jura pe ce ai mai de neatins şi de neclintit - NU ! - eventual baţi cu pumnul în masă - dacă e vreo masă pe acolo, şi toate astea ţin, veşnice şi imuabile, până a doua zi dimineaţă. O noapte de răscruce, un cerc mai negru, mai lat, mai puternic, în alternanţa de inele albe şi negre ce ne alcătuiesc, inelul acela în care se ştirbesc şi se opresc cele mai dure, mai strălucitoare securi. Am decolat în forţaj, cum ne-am desprins am intrat cu capul, cu umerii, cu pieptul, într-o

pâclă densă, strălucitoare, înşelătoare ca focurile care rătăcesc noaptea pe suprafaţa mlaştinilor. Eram de fapt într-o mlaştină stătută de lumină argintie, vâscoasă pământul dispăruse când roţile se ridicaseră la câţiva centimetri de betonul pistei şi aşa, suspendaţi, am mărit la maximum luminozitatea becurilor roşii din cabină. Am cabrat MIG-ul, vroiam să ies mai repede din stratul de pâclă groasă, pe la 4000 de metri au început să se vadă stele, am îndulcit panta de urcare, am decuplat forţajul. Am virat stânga, l-am auzit pe Costel-Adonis, „prinţul nopţilor de vară”, cerând aterizarea, acul variometrului se apropia de zero orizontala, atunci am simţit avionul plecând brusc de sub mine, înfundându-se brutal, cu botul deodată ridicat, am tras instinctiv manşa, să opresc căderea neaşteptată, motorul a tuşit înecat, a bolborosit, îşi schimbase ronrăitul molcom care nu se aude; se simte în trepidaţiile mărunte, reţinute ale avionului, se simte copleşitor, cu tot corpul, îşi schimbase uruitul liniştitor într-un zgrepţănat bolnăvicios, cădeam paraşutat, legănând neputincios aripile boante, în aiureala oarbă şi strălucitoare de sub noi. Pe urmă avionul a ridicat coada repezindu-se înainte, picam, am redresat, normal, mersul motorului rotund, acele turometrului tremurând mărunt în dreptul turajelor optime, temperatura gazelor - 700 de grade, firesc. Am mişcat maneta de gaze, turajul creştea şi scădea urmărind docil mişcările mele, conul, presiunea la ulei - normal. Am tras manşa, mi se păruse, nu, dacă încep să mi se pară asemenea lucruri sunt bun de trecut la transport sau la elicoptere. Am virat din nou pe 300 de grade, în pantă de urcare, nu mă puteam hotărî să raportez jos, MIG-ul îşi plimba liniştit luminile roşii pe orizont, motorul uruia cântecul molcom de drum-bun, mi-am întins picioarele sub tabloul de bord…

...Din nou înfundarea bruscă şi necontrolată de avion bolnav, mersul zgrebţănat, înjectoarele pulverizau scrâşnind zgură aspră în lagărele rulmenţilor, nu ulei

special pentru motoare reactive, ulei triplu rafinat, amestecat din belşug cu cei mai sofisticaţi aditivi, din aceia care permit să mai zbori o oră după ce ultima picătură de lubrifiant s-a scurs din instalaţia de ungere. MIG-ul se legăna pe aripile scurte, neputincioase să-l susţină în noapte, 400 de kilograme grele pe metru pătrat de tablă nituită sclipind stins în lumina copleşitoare, argintie, curgând necontenit de pretutindeni. Acele turometrului oscilau nebune, temperatura gazelor creştea şi scădea spasmodic, respiraţie sugrumată, toată alcătuirea aceea înţeleaptă de metal, foc, geniu electronic, se legăna şi se balansa necontrolat, scurgându-se în jos prin mlaştina de argint îngheţat. Am raportat la radio: motorul are oscilaţii mari de turaj, şi de tracţiune, nu sunt sigur că degetul înmănuşat nu tremura pe emisie, n-avea voie să tremure, m-am proptit în paloniere, am virat spre aerodrom, avionul se supunea, tremurând neputincios şi şovăitor comenzile.

— Poţi să-l aduci acasă ?

Puteam. Adică, încercam. Era prost că motorul putea să mă lase de tot, în orice clipă, fără avertisment; am redus turajul, am început un picaj prelung cu pantă lină, un picaj care, după calculele mele leşinate, trebuia să se termine cu redresarea deasupra pistei. Oscilaţiile încetaseră, am îndulcit panta, aveam nevoie de înălţime, temperatura, conul, presiunea de ulei - parcă-şi bătea joc, am înclinat avionul încercând să pătrund cu privirea dincolo de pereţii argintaţi ai sferei opace în care zburam, nu reuşeam, ochii pe aparate, mă felicitam că nu apucasem să mă depărtez mult de casă. Atunci au fluturat din nou acele turometrului, asta era înnebunitor, ca începea iar, şi iar, şi de fiecare dată putea fi pentru ultima oară, aveam încă înălţime, puteam catapulta, au fluturat acele turometrului, mă despica, leşinător şi cald, oscilaţia bruscă a acelor ascuţite, am simţit legănarea

moale, bolnăvicioasă, căderea paraşutată, tracţiunea scădea mai mult de jumătate, îmi spuneam ca ar fi cazul să mă obişnuiesc, sunt lucruri cu care nu te poţi obişnui...

„Mi-am auzit indicativul în căşti, „ce mai e la tine ?”, „normal”, am spus, am simţit avionul căzând am înghiţit cuvântul la jumătate, rămăsesem atârnat în chingi, masca de oxigen se ridica, cobră de cauciuc reţinută de furtunul gofrat, plutea înaintea ochilor. Am strâns curelele măştii, am virat pe direcţia de aterizare, 1000 de metri înălţime, din nou am simţit avionul încordându-se, înscriindu-se pe o traiectorie firească, „proiectoarele”, am cerut, nu se vedea nimic, mă rugam ca motorul să meargă rotund, două minute, încă două minute numai. Am scos trenul, flapsul...

De data asta ne-am dus în jos, înfundându-ne clătinat şi cu botul ridicat, cel puţin 200 de metri; am crezut că acul 1 al indicatorului n-o să mai revină niciodată dincolo de cifrele ştiute ale turaţiilor pentru zbor, a fost o clipă lungă, uleioasă, ca guma de mestecat întinsă, Am apropiat picioarele, simţind forma mânerelor reci de catapultare între genunchi. L-am auzit pe colonel ratând aterizarea cuiva, „lasă-l întâi pe 232”, „mulţumesc”, am spus, politicos, motorul funcţiona normal, era chinuitor jocul de-a uite popa - nu e popa, dacă tracţiunea s-ar fi redus în apropierea solului, fie chiar în redresare, m-aş fi lăţit pe pistă cu avion cu tot, chiftea crudă izbită de ciment. Am mângâiat pe furiş maneta de gaze, am spus ceva, ceva gen: „MIG-ule, nu mă lăsa”, era în interesul amândurora, motorul capricios şi cu toane ca o curtezană în zilele de glorie, încă puţin, începusem să văd balizele roşii de intrare, lumina proiectoarelor implântându-se albastră şi despicând argintul obositor, încă puţin, te rog frumos, parcă n-ai avea şi tu interes, viteza scădea primejdios de mult, trebuia să mai pun motor, nu vroiam, simţeam undeva un echilibru între

rotirile fireşti ale turbinei şi forţa aceea scrâşnitoare, care frâna, trebuia să menţin echilibrul fragil, să nu mişc maneta de gaze, viteza scădea, am împins înainte, câţiva milimetri, câteva sute de ture câteva zeci de kilograme-forţa, „fără strat limită”, „fără”, a confirmat conducătorul de zbor, motorul a gâlgâit înfundat, a tuşit uscat, strângeam manşa hotărât să parez înfundarea aceea moale, nu s-a înfundat, a tuşit numai, simţeam, compresorul tocând în felii spiralate de lumină aerul albastru-argintiu, intram în raza proiectorului de aterizare, am redresat, „ţine-l aşa”, fâşâitul uscat al roţilor atingând betonul...

...Am deschis cupola, au irupt peste marginea cabinei trei capete negre, înghesuite, balaur de întuneric sclipindu-şi roşu dinţii în lumina bordului: tehnicul de avion, inginerul, aferaţi, vroiau să afle cu lux de amănunte ce se întâmplase. Îmi era somn, mă cuprinsese brusc o moleşeală caldă urcând din ghetele îmblănite, aş fi dat fata împăratului Verde şi trei sferturi din împărăţie pentru un gât de Pepsi rece.

— Mâine, am spus, am coborât din avion fără să mă mai preocupe aspectul estetic al problemei, alunecam dizgraţios din treaptă în treaptă pe scăriţa îngustă care trepida reţinut; turbina nu se oprise din rotaţie, fuselajul gros fremăta surd. Un avion decola în forţaj, s-a desprins în dreptul meu, am urmărit coloana lungă de flacără violetă, de magneziu, am deschis repede gura, cât de mult puteam: urma zgomotul maselor de aer dislocate cu viteza sunetului, mai aveam nevoie de timpane.

— Pompa de combustibil, cred, am strigat inginerului, am urcat în microbuz: „la zebră”. Trebuia să-l conving pe colonel să-mi dea alt avion, să aprobe să repet ieşirea; nu eram sigur că rezistam o noapte lungă, apoi încă o zi şi mai lungă, până la startul următor; nu eram sigur că reuşeam să opresc în mine, singur, amintirea prăbuşirii, cădere clătinată cu MIG-ul legănându-se neputincios

între aripile scurte, sprijinite pe întuneric. Şi am simţit deodată, dar am simţit covârşitor, cu tot trupul, cu mâinile, cu picioarele, cu ghemul care se tot strângea şi se desfăcea la loc în piept, - am simţit că era esenţial să zbor în noaptea aceea. N-a fost nevoie să conving pe nimeni: în capul scării spiralate aştepta Fatty, privind scormonitor şi curios:

— Tată, ia calul meu, şi du-te !

— Care ? am întrebat, grăsanul navigator a ridicat degetul gros în sus, admirând sclipirea scurtă a verighetei noi-nouţe în lumina chioară:

— 4808.

Era un avion bun; m-am răsucit pe călcâie, am ieşit, în trecere am agăţat cu furtunul măştii de oxigen marginea uşii glisante, am smucit cauciucul gofrat, s-a întins, a scăpat, s-a strâns la loc, cupla de dural zimţat m-a lovit dureros peste degete. Am înjurat, am râs sugând mâna lovită.

— Ce-i cu el ? a întrebat cineva, unul din ofiţerii de transmisiuni. Am apucat să aud vocea gravă a lui Fatty în timp ce mă îndreptam spre sclipirea verde, roşie, albă a avionului care aştepta pe bretea proptit în jambele groase:

— Nimic, o să fie trist o zi, şi-i trece.

*

Se spunea că zburăm pentru bani: la soldă ne umplem căştile albe cu hârtii albastre, foşnitoare, avem fiecare maşină, cal de călărie, elefant de luptă, iar la avion există un contor care scapă zece lei la trei minute de zbor. Se spuneau o groază de lucruri, despre mâncarea pe care o mâncam, ciocolata pe care o ronţăiam, despre uniformă, dumnezeule, se revenise la uniforma albastră a aviaţiei, purtam acum vechea insignă a regimentelor de vânătoare, vulturul cu stemă, nici el nu scăpase, se lăfăia strălucitor pe piepturi care nu încrucişaseră

niciodată deasupra chingi de paraşută; stofa albastră era moale şi se potrivea de minune cu argintul aripilor înălţate. Chioru ridica din umeri, umerii kaki, am purtat încă multă vreme uniforme vechi, nu aveam timp să mergem la croitor, nu era foarte important, ridica, din umeri, mototolea staniolul, pătrăţele de ciocolată se spărgeau în solzi, mesteca tacticos, pe hârtia ambalajului aruncat litere albe scriau: „Ciocolată amăruie”.

Pe mine poveştile astea mă deranjau într-un mod cu totul special, loveau înăuntru, acolo unde se ajunge foarte greu, banii, ciocolata - argumentele mele erau altele, fluviul rotindu-se în jurul cabinei, soarele sărind bezmetic în colţurile parbrizului, nopţile frânte din celula de alarmă, banda neagră acoperind ochiul Mariei, mănuşile roase, kapronul uzat al costumelor anti-g, aterizarea cu o mână ruptă, la marginea leşinului, stăteam în gerul uscat lipit de fuselaj, priveam buimac agitaţia din jur, pământul se învârtea lent, mai rotund ca niciodată - astea erau argumentele mele.

Nopţile năşteau întrebări, tulburând somnul sănătos de pilot normal. „De ce”, cea mai elementară, se potrivea la orice, se lipea ca o ventuză în capul lucrurilor fundamentale, asta-i, înaintam în vârstă, începeam să caut un rost aerului respirat, avioanele tăceau înţelept sub huse, se rezolvă o groază de probleme prin tăceri înţelepte.

Răspunsul a fost mai târziu, peste nişte ani, dar asta a fost mai târziu, celula de alarmă rămăsese mult în urmă, MIG-urile husate, aerodromul - acum aveam sub ochi tavanul garsonierei de lângă Piaţa Romană, treceau maşini pe strada liniştită, umbra ferestrei clătina ziduri, zâmbeau strâmb nemţoaicele, sclipeau palid vârfurile de oţel nichelat ale lănciilor africane. Irina era departe, prepara cafele pe meridiane cu - rezonanţe de planetă străină, pentru ea globul era un fel de mingiucă frământată între degete; asta o scutea de multe, inclusiv

de insomnie. Eram elev, din nou elev, de data asta al Academiei Militare, nu mai pusesem piciorul în avion de câteva luni, timpul, era poate necesar, unul din lucrurile dureroase dar necesare, care îndepărtează, şi detaşează, şi clarifică, ca apa cu noroi lăsată într-un pahar - se alege ce e limpede şi adevărat de mizeria căzută la fund:

Clădirea copleşitoare din dealul Cotrocenilor ascundea minuni de inteligenţă strategică în dosul zidurilor solide, răspundea la o groază de întrebări, nu răspundea la întrebările mele. De fapt uitasem, am avut o lună de miere cu calculatoarele, Irina îmi adusese o concentrare de geniu matematic nu mai mare decât un port-ţigaret, capacitatea lui complexa net, pe urmă am cunoscut un calculator adevărat, a cărui memorie găzduia un labirint întortocheat de ştiinţă, dincolo de puterea obişnuită de înţelegere. Eram fericit că mă acceptă, îi apăsam butoanele, conversam în limbaje cu rezonanţă de science-fiction - Algol, Fortran, Magiris - ecranul display-ului se lumina de curbe savante, unduiau lent în ritmuri strict agloritmizate, lăsau o dâră fosforescentă şi dispăreau brusc, curbele acelea.

Mirosea aproape ca în avion aerul încălzit de blocurile calculatorului, închideam ochii, freamătul îndepărtat de măruntaie electronice, totul însă mai fin, mai subtil, mai insinuant, inteligenţă străină, bine delimitată, nu mergea întotdeauna, era ceva care vibra tăcut, surd, îndepărtat, punând în gardă. Mă rupeam, simţeam catifeaua moale, prelinsă peste metalul neaşteptat de dur. Operatori în halate albe priveau strâmb, dar eu găsisem un colonel chel care *înţelegea*, avea şi el momente de uluială, lucra de mult cu maşini electronice dar nu-şi pierduse stupoarea necesară. Dulapurile de metal cromat şi sticlă incasabilă adăposteau minunea conexiunilor, băgam setul de cartele, introduceam datele, apăsam pe „Pornit” după un moment de şovăială, nu credeam că mai e necesar, era - măruntaiele electronice clămpăneau scurt,

alergau lungi fâşii luminoase peste şiruri de becuri, se întâmplă aproape *gândire* în spatele panourilor lucitoare, luceau palid, mat, cumva misterios, ca o frunte, pe urmă fulgera scurt ecranul display-ului şi cristale lichide se ordonau inteligibil, alcătuind cifre, cuvinte-răspunsuri.

Stăteam ceasuri întregi dizolvat în scaunul turnant din faţa consolei înclinate, eram anulat de ce se întâmplă, osmoză bizară cu maşina care începea să nu mai fie maşină, în două ore petrecute acolo deveneam mai înţelept cu două, săptămâni. Colonelul chel mă bătea pe umăr — „hai acasă” - avea ochi mici, înfundaţi sub sprâncene, luceau de inteligenţă molcomă, ca becurile terminalelor.

Aş fi vrut să mă laminez peste fiecare centimetru pătrat de calculator, şi tot nu mi se părea de-ajuns.

...Atât doar, că nu răspundea decât la întrebări pentru care fusese programat; ceea ce mă frământa, difuz, nu era de programat. Nu putea fi pus în cifre, trasat în curbe, imprimat pe cartele sau pe discuri magnetice.

Plecam acasă, mergeam aiurea pe străzi cu ochii în cer, cerul mărşăluia între rânduri de blocuri biciuit de crengile negre ale copacilor, sus se întâmplau tot felul de lucruri grozave, treceau păsări, recunoşteam nori, uneori vedeam dâra albă lăsată de avioane, se desfăşura vuruind înfundat şi împingea înainte un punct strălucitor. Mă loveam de oameni, piepţi, coate, umeri înveliţi în stofă, „scuzaţi”, de câteva ori m-am oprit în stâlpi, într-o dimineaţă era să dau peste un autobuz roşu cu galben, l-am simţit mai mult decât l-am văzut, mirosul de tablă încinsă, a trecut la câţiva centimetri de obraz, caroseria gofrată era murdară, muchiile metalului ştanţat se adânceau haşurate de un jeg special, tehnic, negru, şi unsuros. Şoferul a frânat icnit, a deschis fereastra, înjurătura a plesnit scurt, în cioburi, dimineaţa limpede.

Am regretat autobuzul evitat în ultimul moment, nu numai odată, aş fi terminat instantaneu şi *fundamental*

cu întrebările. La regiment lumea era o sferă netedă şi albastră, dincolo de poarta aerodromului suprafaţa strălucitoare se păta, mă strângeam în mine, curgeau lungi dâre de culoare închisă, pătând albastrul acela imaculat. Răsăreau între copacii bulevardelor tipi care aş fi preferat să nu-i cunosc niciodată, sau dimpotrivă, oraşul îmi scotea în faţă oameni, Dumnezeule, OAMENI, niciodată n-am îndrăgit atât de adânc şi contradictoriu, nu mă credeam capabil, aproape de durere, oamenii care-mi ţineau loc de avioane.

Irina cobora din cerurile ei de stewardesă, sacoşa PAN-AM era necrezut de încăpătoare, inepuizabilă ca un sac de, Moş Crăciun, căpătasem şi casetofon, şi cuţit cu arc, şi costum întreg de blugi, nu găseam acolo esenţialul. E puţin jalnic şi cumva nedrept să găseşti esenţialul în altă parte decât acolo unde îl aştepţi, asta e una din situaţiile fără compromis, ar trebui să fie, era foarte greu să nu accept compromisul; se mai adâncea o dâră pe suprafaţa sferei albastre, una din dârele care rămân. Şi aşa, pierzând, câştigând, împrăştiind, adunând, risipind nopţi în întrebări fără răspuns şi încercând să adun lucrurile esenţiale la locul lor, lovindu-mă de copaci, de stâlpi, de oameni, de autobuze, am înţeles că devenisem pilot pentru că, simplu, aşa eram făcut, chestie de structură, dar fundamentală, izvorâtă din prima răsucire a spiralei de ADN care începe să ne alcătuiască, aşa eram noi făcuţi, ăştia care ne măcinam anii aiurea în maşinile de zburat - nu puteam *fără.*

*

— Ce crezi, Zet o să mai zboare ?

Chioru, întins pe canapea, mişcă prin aer tălpile bascheţilor, şi umbrele tălpilor aleargă imense pe perete, desenând contururi fantastice. Lasă picioarele jos, se aşează pe marginea canapelei cu ceafa rezemată de perete, aşteptând, întrebarea aruncată rămâne stingheră

în aer, se adresează mai mult Mariei, Maria tace. Pluteşte de câteva zile între ei ceva bizar, misterios, nu neplăcut - ca o caldă înstrăinare, umblă ferindu-se să se atingă, parcă ar fi frământaţi şi modelaţi în porţelanul cel mai fin. Maria a ridicat faţa de pe carte, ceaslovul ei plin cu tainele ce ne alcătuiesc, panglica, neagră de catifea îi face ochiul sănătos mai viu, mai strălucitor, nu răspunde, se mulţumeşte să închidă pocnind cartea groasă, o pune deoparte. N-a lăsat semn între pagini, nu va relua lectura, mă întind în fotoliu lăsând, la rândul meu, cartea închisă să lunece pe covor:

— Trei copii... şi vârsta...

...puştii lui Zet, un băiat, o fată şi încă un băiat.

— Cu atât mai mult, explică Maria. Decât un tată laş...

— Continuă.

Maria face un gest de lehamite, Chioru surâde tainic.

— În general, spun, am vag sentimentul că fac o gafă zicând asta, dar nu mă opresc, aşa gândesc acum, nu văd de ce m-aş ascunde, deşi tăcerile tainice ale Mariei şi ale prietenului meu prevestesc lucruri mari, care mie - ca de obicei - îmi scapă, în general, ce facem noi aici, nu-i treabă de oameni cu plozi. E prea aproape pista, dacă înţelegeţi, prea mult metal fierbinte, şi prea tot timpul. Nu merg, aici, copiii.

...ceea ce nu-i împiedică pe colegii mei să aibă câte doi-trei urmaşi, însă asta e treaba fiecăruia. Maria se foieşte neliniştitor. Zâmbetul fin, misterios, al lui Chioru s-a transformat în rânjet. Deschide, în sfârşit, gura:

— Nu divaga. Şi scurt, adresându-se Mariei: „ce-ţi spuneam ?”

Ce-au avut să-şi spună despre mine, ăştia doi ? Maria tresare, întinde mâinile înainte pentru a se apăra de o lovitură nevăzută, dar de ce mâinile se agită, se încordează deasupra cataramei care-i strânge centura lată pe şoldurile băieţeşti, modelând aerul într-un gest

tandru şi rotund ? Priveşte îndârjită, mă fac mic sub cuvintele ei:

— Bravos, biboi. Nătărăi fricoşi.

— Deci, Zet n-o să mai zboare ?!

Chioru mai mult afirmă decât întreabă.

— Nu ştiu, spun, şi adaug apăsând cuvântul, căutând să-l desfac în trei, un băiat, o fată şi încă un băiat:

— Copiii.

Maria sare în picioare înecându-se, panglica neagră desparte în două jumătăţi faţa bronzată, pierzându-se sub părul greu:

— Ce au copiii cu zborul ? Ei rămân acasă...

Asta e o problemă care se cere discutată; întind iar picioarele, pregătindu-mă pentru dizertaţie:

— Fată dragă, deşi la instrucţiuni scrie că avionul nostru de vânătoare e monoloc, lucru probat de realitate, n-are decât un singur scaun, în plus n-ai putea băga acolo nici un pui de pisică, oricâtă silinţă ţi-ai da - cu toate astea, pilotul nu urcă niciodată singur în cabină, ar fi situaţia ideală, pilotul cară după el - cu sau fără voie - un lung cortegiu de...

Chioru a încrucişat mâinile pe burtă, ascultă superior, binevoitor, zâmbind suav sub pleoapele umflate, un Buda cu pântec supt şi nas necizelat.

— Aşa că...

Telefonul sună în draci săltând receptorul, întrerupându-mă. Chioru întinde un braţ neaşteptat de lung, „alo”, ascultă nedumerit, încruntă sprâncenele, întinde receptorul Mariei.

— Fir-ar să fie !

— Da, face Maria în aparat, imediat.

Aranjează în faţa oglinzii, panglica de catifea cu un gest mecanic, gestul cu care altă femeie şi-ar potrivi părul:

— Gradul unu la maternitate,

— Dacă vrei să iei maşina mea...

...mai mică, mai sprintenă, mai uşor de condus acuma, noaptea.

— Mersi, se fandoseşte Maria înţepată, o simt supărată de-a binelea sub fandoseala ei - prefer maşina soţului. E mai onestă.

A spus „sotzului” cu o intonaţie care mă cutremură, îl văd pe Chioru chelbos, cu burtă, năpădit de o droaie de plozi murdari, agasanţi, antipatici. Se opreşte o clipă în uşă, nu-i înţeleg îndârjirea din glas:

— Conversaţi-vă în continuare... babelor.

— Totuşi, Zet n-o să mai pună piciorul în avion - toarce Chioru pe canapea.

— Ascultă, şuieră Maria, glasul ei e dens, doare, ceva cald se ridică în piept şi opreşte respiraţia ca la film, atunci când regizorul are într-adevăr ceva de spus, şi reuşeşte să spună ce-a avut de spus, ascultă, şeful ăsta al vostru o să zboare - la primul start, aflaţi de la mine !

...cu condiţia ca medicii să-i aprobe în continuare zborul, dar asta nu se ştie niciodată.

— Pariu ?

Chioru, în picioare, tremură de încordare, şi sunt doar un intrus nenorocit care a început să dibuie ceva, dar încă prea puţin.

— Pe băiatul care o să se nască în noaptea asta, aruncă Maria, cu obrajii aprinşi. Se răsuceşte, fără să se întoarcă adaugă ceva, alergând. Pocnetul uşii de la intrare, ropotul tocurilor scurte pe scări.

— Ce-a spus ? întreb nedumerit, şi Chioru mormăie, lăsându-se grijuliu înapoi pe canapea:

— Pe băiatul care o să se nască în noaptea asta - şi pe celălalt.

*

— Maria o să nască - comunică Chioru pe un ton alb. Adică, e gravidă, şi...

Şoldurile înguste, blugii destrămaţi la manşete, mâinile adunându-se, modelând aerul într-un rotund tandru deasupra centurii late. Goana amfibiei, Maria agăţată de volanul imens, orizontal, râde, părul i se zbate în voie, spulberat de curentul care trece şuierând prin parbrizul lăsat. Mişcarea înfrigurată a capului aplecat urmărind un avion în decolare, noaptea, la capătul şirului de balize. Pentru mine, Maria n-a fost niciodată una din femeile care nasc copii. Maria şi Chioru, copilul Mariei, adică copilul, lor. Capul prietenului meu sub casca albă, aplecat îndărătnic dincolo de plexiglasul cupolei pe care joacă reflexe scurte, sângerii.

— Bine, dar... ochiul, spun stupid, ce-mi trece prin minte, Chioru dă din mână: Darwin, mutaţii, dar pentru asta sunt necesar şiruri lungi de generaţii, a fost un accident, copilul s-ar naşte absolut sănătos...

— Tu nu-l vrei ?

— Mi-e frică, îşi desface prietenul meu mâinile în lături, a neputinţă, şi ştiu pentru cine i-e frică.

— Maria ?

— Maria se descurcă, chiar cu copilul.

Da, Maria s-ar descurca oricum. Chioru se scoală, nesfârşit, se plimbă alunecând fără zgomot în jurul camerei, ca şi cum ar pândi.

— Nici nu ştii ce-ai nimerit-o cu chestia aia, cu cortegiul... care urcă în avion cu pilotul. Mi-a rămas în gât.

...şi mie, dar fiecare cu poveştile lui, există un prag dincolo de care spunem: numai eu. Iar seara asta, începută atât de calm, atât de demult, ameninţă şi tăcerile mele. Chioru simte, de aceea e stângaci şi-şi freacă palmele între genunchii osoşi.

— Unde-i Grifon ?

— Pe-afară... dacă nu a plecat cu Maria, la spital...

În ultima vreme caniche-ul negru a făcut o adevărată pasiune pentru Maria, noaptea pretinde să doarmă la uşa

camerei în care se consumă amorul ei cu Chioru. Dar Chioru era să-şi rupă gâtul pe întuneric, împiedicat în câinele culcat de-a lungul pragului, de atunci îl iau pe Grifon să doarmă la mine.

Chioru se opreşte în dreptul magnetofonului, întinde mâna spre buton, renunţă, reia plimbarea în jurul camerei, parchetul se lasă şi se arcuieşte sub bascheţii lui chinezeşti.

— Ce legătură are prezumtivul vostru copil cu Zet ?

— Înseamnă că aşa e normal. Că aşa e firesc să fie.

— Ce să fie ? Adică, ce să fie firesc ?

— Tot ce s-a întâmplat. Catapultarea lui, faptul că Maria s-a întors, tu.

— Eu ?

Chioru se răsuceşte, enervat de greutatea cu care pricep:

— Dacă el, cu trei copiii... şi încă, după ce a catapultat...

Eu am momente în care întâmpin unele dificultăţi spre a pricepe logica celui mai bun prieten. Dacă toţi ar gândi ca el n-ar fi picior de copil pe-aici, familiile de aviatori s-ar stinge trist, fără urmaşi. Chioru se frământă, neputincios: „da, dar acum e vorba de noi”. Ridic din umeri, nu mă opun evidenţelor, dacă îl cunosc cât de cât pe Chioru, se pare că ăsta ar fi momentul în care junele din burta Mariei primeşte certificat de liberă-trecere. Momentul e solemn, s-ar cuveni să...

— Ştii cum zic oamenii în Banat, când se naşte un copil ?

Ascendenţele lui Chioru sunt foarte nebuloase, dar întotdeauna când vorbeşte de Banat o face cu un anume fior, pomenindu-l ca pe-o ţară veche a zânelor şi faptelor de vitejie:

— Cum ?

— Bun venit în lumea oamenilor.

— Frumos, spun. Şi ţie ţi-au zis aşa ?

— Şi...

— Iar tu, l-ai luat pe Zet arbitru. Adică, dacă el se întoarce la zbor, bine, dacă nu... fluier prelung, Chioru îmi aruncă o privire stânjenită:

— Simplifici. Se întoarce cu faţa la perete, spatele lat dar părând îngust pentru că e veşnic încovoiat; se leagănă de pe vârfuri pe călcâie îi bănui mutra concentrată, sprâncenele adunate la rădăcina nasului, gura încordată, aspră.

— Înţeleg. Orice om, după o catapultare glorioasă, şi încă în condiţiile în care s-a catapultat Zet...

— Nu înţelegi nimic, mă întrerupe Chioru fără să se întoarcă, spatele lui s-a încovoiat mai mult sub bluza de bumbac, ca înaintea unui salt periculos. Nu înţelegi nimic, repetă, accentuând silabele cumva ameninţător. Dacă o iei aşa, nici un tip cu bun simţ nu s-ar face aviator - numai tâmpiţii. Tu, de exemplu; prietenul meu întoarce încet faţa, trăsăturile încordate, nasul gros, s-a albit şi s-a ascuţit, buzele s-au subţiat, strânse într-o linie precisă - tu, ce ai face dacă ai catapulta ? Tu, fără soţie şi fără copii... („nu se ştie”, îmi fulgeră prin cap, n-am curajul să o spun, şi oricum, abia mai târziu îmi dau seama de asta) - se reazemă cu ceafa de perete şi întreabă despărţind alene silabele, privind neaşteptat de dur, cu ochi răi sub pleoapele umflate:

— Te-ai întoarce la zbor, după o catapultare ?

Mă fac mic sub întrebare, tac cu capul vârât între umeri. Chioru e dintre cei care au dreptul să întrebe, câmpia arsă; avionul argintiu prăvălindu-se cu un panaş gros de fum negru după el, explozia neaşteptat de mică şi înăbuşită, strigătul meu, zborul bezmetic deasupra pământului pârjolit, răvăşit de explozie, amestecat cu bucăţi de metal afumat şi rupt. Drumul spre aerodrom, dorind să lungesc secundele la nesfârşit, există lucruri mai greu de suportat şi de privit neputincios, decât de făcut. A urmat telefonul, elicopterul aterizând în mijlocul

grupului de oameni, privirea gânditoare, da, gânditoare, a lui Chioru, parcă un pic, sau mi se părea mie, parcă un pic, un licăr de dezamăgire dispreţuitoare. Tristeţe de premiant întâi, orice premiu apasă şi obligă, ca un semn de glorie adânc săpat cu fierul roşu. A coborât din „Alouette” cu faţa îngropată în paraşuta ţinută strâns în braţe, numai ochii, îi răsăreau, noi şi stranii, deasupra mormanului de mătase mototolită, murdară. Chioru are dreptul să întrebe, acum nu mi se mai pare dispreţul sec din ochii adânciţi sub pleoape umflate. Eu, dacă aş catapulta...

— Nu ştiu - răspund, mi-e ruşine de răspuns, de vocea nesigură, şovăitoare, dar e singurul răspuns valabil — nu ştiu. Habar n-am cum s-ar purta creierii, şi nervii, şi trupul meu omenesc în clocotul de aer înnebunit, smulgând, în curentul copleşitor care apasă, şi strânge, şi sfarmă. Nu ştiu ce mişcări ar face - dar ce mişcări ar mai putea face, spasmodic, simţindu-se rupt, trupul neputincios, legat în scaun, zvârlit deodată în aerul gol, lipsit de scutul de dural lustruit al avionului. Nemaifiind loc pentru nimic altceva, gol - aşa cum sunt, lipsit de sprijine, de reazime, *valoare pură* - dacă există vreo valoare. Şi, mai presus de orice, habar n-am dacă, după aceea, aş avea curajul s-o iau de la capăt. Povestea de aseară, cu motorul, cealaltă glorie a mea - cu mâna - astea-s moft. Pentru că aveam avionul sub mine. Chioru a pătruns adânc cu întrebarea asta - adâncul în care n-are voie nimeni să se bage, sondat rar de fiecare dintre noi - cum ne găsim ? - plini de temeiuri incerte, de angoase străvechi, de amintirile niciodată trăite dar ale noastre - gaura aceea neagră, existând în fiecare, mai ales în cel care o neagă, făcând parte din noi, firesc, ca şi mâinile, picioarele, capul - din structura noastră sudată, nituită în trainice grinzi cu zăbrele şi neaşteptate, bruşte prăbuşiri. Şi doar cei care reuşim să trecem *peste*, scrâşnind din dinţi, trecând peste noi... A doua oară în

seara asta urcă ceva cald, aproape uitat, credinţa, credinţa simplă, şi bună - atât - pentru prietenul meu ameninţător, Chioru cel dur, surprins nepregătit de întorsăturile ciudate ale soartei, răsucit în el şi scos brusc, prea brusc - la iveală, crud, neacoperit, nepregătit pentru a fi privit de ochi străini

— Nici eu nu ştiu - face Chioru - îşi târâie trupul deşirat, cu umerii căzuţi, în jurul camerei. Se întinde pe canapea ca pe un pat de psihiatru - din cele acoperite cu muşama sau cu piele lucioasă, nu ştiu precis, pe ecran nu se vede niciodată clar - se întinde, cu călcâiele sprijinite, de spătarul înalt, şi tălpile bascheţilor aleargă pe pereţi desenând contururi fantastice.

— Motorul amfibiei a icnit şi s-a oprit sub geamul deschis; Chioru se înalţă în capul oaselor, fixează uşa, parcă ar vrea să-i dea foc privind-o. Tropotul paşilor pe scări, lipăitul labelor de câine, lătratul scurt al caniche-ului negru, uşa de la intrare, paşii Mariei, gâfâitul lui Grifon în antreu, zgomotul apei curgând în baie - obiceiuri de, medic. Grifon crapă uşa, intră imens, cu părul creţ legat în zeci de funduliţe roşii - distracţia surorilor, de la spital. Ne privim toţi trei, Maria apare însufleţită, vestind triumfătoare:

— E băiat !

Ne pupă pe amândoi, pentru mine un pupic cast, pe frunte, Chioru primeşte un sărut care mă cutremură şi mă trimite urgent în camera mea. Mă întorc din uşă, îl trag pe Grifon de urechile gigantice, asta-i, hai cu mine amigo, la burlaci.

Mă dezbrac cât pot de repede, mă bag în pat, caniche-ul suspină pe parchet, îmi înfund capul şi urechile, mai ales urechile în perna săracă, subţire, trag peste mine toate cuverturile care le găsesc în jur, Grifon scânceşte în surdină ca un căţel de două luni părăsit pe pietrele

pavajului, iar mie încă mi se pare că sunt un tip grozav de scârbos şi indiscret.

15

Chioru s-a rezemat cu spatele de zidul văruit, a ridicat piciorul cu genunchiul îndoit proptind talpa de peretele celulei de alarmă, în poziţia asta seamănă mai mult ca oricând cu un cocostârc stingher, înfăşurat în combinezon albastru de zbor. Mă aşed lângă piciorul strâns într-o gheată imensă, prietenul ăsta nesfârşit ocroteşte învăluitor, fără să ştie. Soarele luminează puternic, se reflectă în lama pumnalului prinsă între prăselele gălbui din fildeş de mamut antediluvian, îmi joacă călduţ pe gât, pe faţă, în ochi. Întorc capul ferindu-mă, întind mâna, scot cuţitul lui Chioru din teaca aplicată pe carâmbul înalt, desfac căpăcelele,arginti, roşii, albastre, ale celor două sticle de Pepsi, întind una în sus peste cap. Stau mult timp aşa, mâna întinsă oboseşte, abia atunci privesc răsucindu-mi gâtul, Chioru, absent, cu capul dat mult pe spate, cu ochii în gol, propteşte cerul în nasul lui imens. S-a schimbat mult de când a venit Maria, nu mai e atât de categoric, parcă s-a înmuiat pe undeva spinarea din oţel călit dar de la asta şi până la a refuza o sticlă de Pepsi...

— Amigo...

Chioru priveşte cu ochi rotunzi, scutură din cap se lasă să lunece în jos de-a lungul zidului hârşâind varul cu tuburile şi fermoarele de pe spatele costumului anti-g. Se instalează lângă mine, întinzând cu un suspin picioarele lungi.

— Ce mai face stewardesa ta ?

Casc gura, lichidul spumos îmi curge peste buze, peste bărbie, de-a lungul gâtului, pătând cafeniu salopeta de -

milaneză: Dumnezeule, asta-i nesperat de mult pentru Chioru !

— Ăăăă... cockteiluri, spun. Încercând să-mi revin. Ştii, în barul ei din botul Boeingului, imediat în spatele postului de pilotaj.

— Ştiu şi eu unde e instalat barul pe un Boeing, se oţărăşte Chioru. Adaugă, pe un ton potolit: Habar n-ai câte ştiu despre avioanele de cursă lungă.

— De la cine ?

— De la Stricatu.

— El a venit cu AN-ul ?

— El...

...avionul mare de transport, vopsit ca un irochez după ce a dezgropat securea de război. Chioru e vânat de multă vreme, şi cu remarcabilă insistenţă, de comandantul regimentului de transport, care-l vrea în fruntea unuia din echipajele sale, Cu ţinuta aleasă, cu manierele de lord, cu engleza lui de Eton, pe care nu o să pricep niciodată când şi unde a putut s-o înveţe, Chioru ar fi o apariţie admirată pe oricare din marile aeroporturi ale lumii. Şi dacă colonelul Pieptănaru - Stricatu - s-a aşezat el însuşi la coarnele AN-ului, aterizând aici, n-a făcut-o numai pentru menţinerea antrenamentului.

— Cu ce te-a încântat ?

Chioru priveşte în lumină sticla de Pepsi pe jumătate goală, oftează, o pune lângă el.

— Cu nimic. Mi-a spus o poveste.

Ciulesc urechile, Stricatu a scăpat dintr-un avion în flăcări printr-o trapă foto pe care - în mod normal - n-ar fi putut s-o folosească nici o găină, s-a întors din Cehoslovacia cu nouă-siluete de Messerschmitt zugrăvite pe fuselaj, a sărit de la numai optzeci de metri cu paraşuta, dintr-un aparat a cărui aripă se rupsese în zbor. A fost unul din primii piloţi de reacţie şi pe supersonice, la transport a trecut din motive medicale. A completat un impresionant palmares de isprăvi

nemaipomenite pe magistralele aeriene ale lumii, a dezgropat de undeva „spiritul de linie” pe care îl promovează cu consecvenţă, mă rog, nu cunosc bine viaţa celor de la transport şi nu dau buzna în ea, dar dacă un asemenea om stă la poveşti cu Chioru... Privesc cu respect, de jos în sus, silueta deşirată.

— Ce poveste ? Chioru răspunde senin:

— Cu America de Sud... cu cactuşi.

Continuă fără să observe faţa mea:

— Este în Argentina, în mijlocul pampasului, un fel de escală, o fâşie de teren cu porţiunea dintre cactuşi betonată, unde aterizează şi alimentează toate avioanele care au traversat Atlanticul în zona aceea. Cele care nu mai apucă să prindă pista se pun frumuşel cu burta pe pământul uscat, unele mai reuşit, altele nu, şi aşteaptă tractoarele societăţii de salvare „Torros & Co.”, să vină să le scoată. În oaza aceea creşte un cactus mai răsărit, sau poate e un palmier pitic - Stricatu n-a fost clar - chiar lângă popota piloţilor, toţi piloţii care trec pe acolo se semnează pe frunzele lui. E acolo şi semnătura lui Saint-Exupéry, a lui Mermoz, semnăturile alea cresc... Chioru se opreşte, bea o înghiţitură de Pepsi, rămâne cu capul dat pe spate, privind cerul prin ramurile corcoduşilor săraci crescuţi lângă celula de alarmă. În dreapta, pe pistă, un MIG aterizează, privim după norul albastru de fum iscat la contactul roţilor cu pista.

— Cactusul creşte an de an, - Chioru se poticneşte, dă din mâini, în ochii lui joacă lumini ciudate, noi şi semnăturile cresc odată cu frunzele, se întind, se lăbărţează, nu se şterg - se întind numai. A lui Saint-Exupéry e cam atâta - palmele întinse ale prietenului meu s-au îndepărtat la zece-doisprezece centimetri. Stricatul s-a semnat şi el pe o frunză...

— ...O să se ducă după douăzeci de ani, să vadă cât i-a crescut semnătura.

— N-are importanţă, face Chioru, mirat de tonul meu agresiv, într-adevăr, n-are importanţă, dar e ceva, şi asta râcâie - e ceva să ştii precis că la o escală, în mijlocul pampasului, creşte necontenit un cactus...

— Dumnezeule, spun, ce roman. Pentru atâta lucru. Asta putem s-o rezolvăm cu resurse locale. Avem şi noi salcâmi, trebuie numai să-ţi iei inima în dinţi şi să încerci.

Chioru tace, una din tăcerile prin care văd silueta înaltă a prietenului meu traversând cu paşi grăbiţi holul de marmoră şi aluminiu al unui mare aeroport. Uniformă albastră, cămaşă albă, nodul cravatei desfăcut puţin - nu mult, doar cât să sugereze elegant că purtătorul ei are de făcut o treabă importantă, în care n-are voie să fie stingherit nici măcar de o cravată strânsă - şi servieta diplomatică din piele fină, cu colţurile îmbrăcate în metal nichelat, burduşită cu actele Boeing-ului TAROM care rumegă liniştit în aşteptare, dincolo de peretele de cristal.

— În concluzie...

Chioru se întoarce cu tot corpul, ca şi cum i-ar fi înţepenit gâtul care iese din kapronul transpirat al costumului de suprasarcină, se întoarce spre mine privind mirat, văd pe faţa bronzată urmele adânci, vineţii, lăsate de masca de oxigen, când vorbeşte urmele vineţii se strâng şi se întind caraghios, de la bărbie până sus, sub frunte:

— Ce, eşti nebun ?

Se saltă în picioare, arată spre camionul care merge, încet, remorcând un MIG:

— Îmi vine avionul.

Ridic din umeri, mă întorc, ocolesc clădirea, intru în celulă. În sala de odihnă, tolănită pe fotolii, escadrila a treia face pronosticuri asupra probabilei recompense, pe care Comandamentul i-o va oferi lui Zet:

— Un ordin.

— Un stilet cu lama filigranată.

— O casă la ţară, cu grajd în curte, şi cu trei vaci de lapte în grajd.

— Un Rolls-Royce model '79, cu genţile roţilor şi chiulasa motorului turnate în dural de la avionul căzut.

— Un concediu de trei săptămâni la Olăneşti. Clasa lux.

Ion mă vede, întreabă:

— Tu ce crezi ?

Ridic din umeri, pentru a doua oară în ultimele patru minute, acordarea de recompense în aviaţie se face după criterii care mie îmi scapă.

— Unii s-au ars - explică Ion, vorbeşte despre maiorul Constantin, rânjesc, asta e poveste veche. Maiorul a aterizat un supersonic căruia nu-i ieşise jamba dreaptă, în instrucţiuni pentru asemenea cazuri e prevăzută catapultarea, maiorul a aterizat pe stânga şi pe bot, după întâmplarea asta toţi ne aşteptam la oarecare bunăvoinţă oficială. Se făceau presupuneri, maiorul salvase un avion, sala piloţilor devenise locul în care puteau fi auzite cele mai diverse ipoteze, deloc în spiritul nobilului dezinteres ce caracterizează casta noastră temerară, dar absolut conforme cu puţinele slăbiciuni omeneşti care ne-au rămas. Zet l-a şters de pe lista locală de premieri, pretinzând că se aşteaptă ceva „de sus”. De foarte sus, probabil, pentru că până azi n-a ajuns nimic la aerodrom; era să mor de râs când Constantin n-a luat nici prima obişnuită, care s-a oferit tuturor. Aşa că mormăi enigmatic „hmm” şi mă simt brusc un tip cu o grea şi covârşitoare experienţă de viaţă - înţelepciune.

16

Aterizez în lumina proiectoarelor, scot paraşută de frânare, MIG-ul icneşte aplecând botul, scârţâindu-şi cauciucurile groase. A fost un zbor calm deasupra pământului simţit ca niciodată al meu, zbor cald ca o împăcare cu un părinte bătrân, închistat în înţelepciunea lui bătrânească, deşi adevărata înţelepciune nu are vârstă. Pe munţi era furtună, mai jos ca noi, jucau pete de fluorescenţă verzuie pe ecranul locatorului, spectre liniştite şi amabile, ştiam înşelătoarea pace a acelor lumini.

Am virat, secera lunii agăţată în colţul din stânga-jos al parbrizului, roşie, aproape de apus, se rotea încet bolta în jurul cupolei de plexiglas ca un imens planetariu, se roteau undeva, jos, puncte cardinale, axe de început de omenire, oraşe, văi, căi ferate cu accelerate alergând pe şine şi cu oameni dormind somn clătinat în acele accelerate. În stânga se căsca un hău de întuneric, priveam peste umăr, 12.000 de metri de ger, de beznă, de vise grele, treziri brutale, de douăsprezece mii de ori mă risipeam împăcat şi mă adunam la loc în fiecare metru. Luna se leagănă în vârful tubului Pitot trasând o dungă de lumină pe botul negru, potecă de raze pe suprafaţa netedă a mării, valuri încremenite, în dreapta se înălţa ca un perete de râpă frontul de cumulonimbi, fulgera înăbuşit, luminile mate smulgeau şi conturau forme fantastice, arcuri, ogive, imense cupole mohorâte defilau tăcute şi se roteau în jurul cabinei. Şi mai era torsul acela molcom de motor fierbinte. Cădeau stelele nedureroase, aşteptam să văd cerul deschizându-se, dându-se lin la o parte în marginile acelor dâre ca nişte imense fermoare argintii. Se depănau lin cifrele indicatorului inerţial, 250, 40, 30, 220 kilometri de zbor până acasă, kilometri tăcuţi de văzduh despicat. Se

făcuse linişte în aer, pământul rotindu-se majestuos dedesubt, transparenţă de toamnă, se vedeau cele mai mici lumini, dar asta după ce trecusem munţii - prăpastie neagră de întuneric arcuit. Dădusem pe „aer cald”, era bine în cabina mea roşie, atârnat în chingi, mă lăsasem să lunec în scaun întinzând picioarele sub tabloul de bord. Valea Prahovei, Ploieştiul, am văzut şi luminile portocalii din virfurile stâlpilor de la Otopeni, Irina, se desfăşura ciudat geografia atât de cunoscută sub mine, era altă viaţă - a celor de jos, era, simţeam lămurit, altă condiţie, alt fel de a vedea şi cântări, mie îmi rămân înfipte în ochi luminile astea, parcă zburam într-o poveste de linişte. Torsul motorului, curgeau la vale largi fluvii de lumină calmă, curgeau prin mine amestecându-se de-a valma cu vibraţia înăbuşită a metalului, mi-era bine, zborul blând şi total, mă descărcam în el, bordul - normal, acele albe tremurând sclipiri sângerii pe cadranele negre, le reflecta slab plexicul cabinei, ca un cer mititel şi concav. Sorbeam cu tot trupul, relaxat, de unde atâta linişte calda, osmoză bizară, cu ce era încărcat aerul din cabină înafara mirosului cunoscut de metal încins, cauciuc, petrol ars şi văzduh spintecat, de unde atâta învăluitoare împăcare ?

Numai nu liniştea însemnând sfârşitul tuturor neliniştilor care ne alcătuiesc.

*

A fost una din poveştile stupide care lasă un gust amar în gură, mult timp, uneori se prelungeşte totdeauna şi-i simţi amăreala subtilă, apăsătoare, una din întâmplările care nasc cute noi, încă neobservate, sau le adâncesc pe cele săpate - de poveşti asemănătoare, nu mult, o sutime de milimetru, şi încă o sutime de milimetru, sutimile astea care se adună, adâncind, nici nu ştii când ajungi la, carne vie. A fost o poveste atât de tâmpită, ziua de vară, oraşul, cred că trecuse de 32 de grade,

asfaltul se lăsa moale sub tălpi legănându-mă, ca stratul subţire de turbă pe suprafaţa mlaştinilor cu ape ruginii. Marius murise, nu murise, l-am văzut pe stradă, râdea, nu era singur, se agăţa de braţul lui o fată subţire, părul negru îi cădea incredibil până dincolo de talie, frângând în lumini întunecate razele fierbinţi. Marius râdea, îi luceau dinţii cabalini, de fapt toată faţa prelungă, îngustă, îl făcea să semene cu caii lui Walt Disney, cum putea râde pe aşa o căldură ?. M-am smucit, asfaltul se lipise de tălpi, am dezgolit un, rotocol negru-lucios în cenuşiul prăfuit când m-am repezit alergând, zidul Universităţii era aspru, zgrunţuros, din firidele strâmte ieşeau, clătinându-se pe picioarele false, amoebe străvezii de umezeală stătută; s-au întâmplat o groază de lucruri lângă zidul ăsta, pe aici treceam cu tata venind de la şcoală, aici o aşteptam pe Lena, aici m-am întâlnit cu Pisi, pe aici am trecut douăzeci de ani, zi de zi, în drumurile mele; sunt ziduri care intră în noi, întărindu-ne. Acum îl vedeam pe Marius lângă zidul fierbinte, şi încă, la braţ cu o fată minunat de frumoasă. Eu ştiam că murise Marius, căzuse cu un AN-2, cum, cu un avionache ca ăla, mai mult sârmă şi pânză, silueta bondoacă a biplanului inspira atâta încrezătoare putere, ei da, se moare şi cu el, la fel de bine ea şi cu celelalte. Zburau în ceaţă, au intrat într-un deal, cine naiba îmi spusese, cu asemenea lucruri nu se glumeşte, „Marius”, s-a răsucit, alergam, mi-a prins mâna râzând tăcut, avea degete calde, puternice, îmi clocoteau în gâtlej, aproape uitate, noduri sărate şi fierbinţi.

— Marius, ştiam că ai murit...

A râs iar, scurt:

— Cum adică ?

Fata de lângă el era atât de frumoasă, purta o rochiţă uşoară în carouri late, cămaşa lui Marius era din acelaşi material, benzi late, roşii, intersectându-se pe un câmp alb, numai pantalonii îi erau boţiţi, mă mirau pantalonii

şifonaţi, blugi cusuţi din husă de cabină, parcă nu-i călcase după spălat, se strângea materialul scorţos în solzi neregulaţi. Asta-i. Am strâns tare degetele calde, în ochii imenşi ai fetei se citea puţină spaimă, o undă de râs, şi încă ceva, pentru care nu s-au inventat cuvinte. Nu trecea nimeni pe lângă noi, ar fi trebuit să-mi dea de gândit, trotuarul acela de regulă aglomerat, numai asfaltul în care se imprimaseră atâtea urme de tălpi. Am auzit un uruit înfundat, am dat capul pe spate, la zece mii de metri deasupra noastră trecea, lăsând o dâră albă, cursa de Pekin.

— Dumnezeule, a făcut Marius, abia atunci i-am dat drumul la mână, Dumnezeule, am uitat să vă prezint, Ea este...

...a sunat ceasul, brutal.

17

Las jos mâneca şifonată a cămăşii, mă înghesui pe canapeaua albă de vinilin, îi fac loc lui Petre lângă mine. Asistenta brunetă priveşte mirată, ridicând din umeri; înfige seringa scurtă, nichelata, în arătătorul bont a colegului meu. Am terminat analizele, rămân în laborator vreau să văd dacă Kron-Prinz-ul leşină şi anul ăsta când i se ia sânge. Leşină, şi Jorj, care pândea, îl prinde şi-l depune pe canapea. Mă dau la o parte, îi ridic picioarele pe dreptunghiul de cauciuc maro, ies. Merg de-a lungul coridorului urmărindu-mi silueta oglindită diform în peretele vopsit cu ulei lucios, pentru mine clădirea Centrului Aeronautic Medical a început să aibă amintiri, pe scara asta am fost anunţat că sunt apt pentru şcoala de aviaţie, dincolo de uşa capitonată, cu tăbliţa roşie pe care este înscris în aur: „medic sef” - am pledat două ore, cu lacrimi în glas - cauza mea ca zburător pe

supersonic, în colţul ăsta, în unghiul făcut de geam cu cuierul, vârât chinuit în calorifer, să ocupe cât mai puţin loc - a stat Cornel când l-au oprit de la zbor. A stat mult, ceasuri în şir, noi am plecat după ce medicii părăsiseră cabinetele lor, se spune că ar fi stat toată noaptea - nu l-am văzut de atunci.

Trec pe lângă hârdăul cu ficusul fermecat din al cărui trunchi a răsărit Irina, am o strângere de inimă: ieri stewardesa mea bruneta a fost toată ziua gravă şi distantă. Îngrijorător de distantă.

Mă uit la ceas, acum e la Stuttgart. se înapoiază la noapte, mă întreb dacă o să aducă ce mi-a promis, sabia veche, lungă, cu mânerul filigranat şi lama puţin atinsă de rugină, văzută de ea în vitrina unui anticar din apropierea aeroportului. O să curăţ lama de rugină, o să agăţ sabia pe perete, deasupra patului - necesară siguranţă şi prezenţă liniştitoare în nopţile incerte. Cobor scara îngustă de ciment, la parter, în faţa cabinetului de oftalmologie, Chioru suspină şi geme demn nehotărându-se să intre.

— Vin cu tine, spun, întind mâna, Chioru clatină din cap mai bine singur. A ronţăit morcovi ca un iepure toată săptămâna, a mâncat afine cu afini cu tot, speră că va vedea cerculeţele de pe ultimul rând. Cerculeţele alea nenorocite, pe care chiar cosmonauţii, ca să le vadă... „Ce-ţi pasă”, mârâie Chioru, aşa-i, eu mi-am trecut hopul de la Interne.

— Succes, spun, fac câţiva paşi spre ieşire, mă întorc:

— Cheia !

— Care cheie ?

Scot din buzunar şi întind cheiţa nichelată a Daciei; Chioru merge diseară la teatru cu Maria, nu-i văd decât în centrul admiraţiei publice descinzând din vehicolul lor bălţat. Primesc cheia amfibiei, mă îndrept spre ieşire, în

urma mea zgomotul uşii cu geam givrat de la „Oftalmologie”.

Seara mă prinde hurducând Mercedesul lui Chioru peste pavajul bolovănos al străduţelor de lângă Calea Moşilor, acolo unde se întretaie cu bulevardul Republicii.

Aici ar trebui să fie locul meu, aici m-am născut, şcoala nu, şcoala am făcut-o în alt cartier, mai aristocratic, deşi amicii de poarca şi de căţărat prin duzi mergeau în corpore la „Armenească” sau la „Coşbuc”. Pe aici mă plimbam cu Zaza şi Lola în vacantele liceului militar, vacanţele nostalgice, întotdeauna prea scurte, împodobite de pantaloni albaştri cu paspol roşu. Aici m-am plimbat cu Ileana şi cu alte Ilene, de fapt au fost una singură toate Ilenele astea, tot aici am intuit că fuga e sănătoasă; apariţia mea la bordul belicosului vehicol nu e chiar atât de întâmplătoare. Aşa, un fel de revanşă necesară. Pe strada asta au locuit ai mei înainte de a se muta pe Colentina, într-un bloc nou şi plin de surprize - au locuit într-un apartament spaţios, când sunam la uşă îl auzeam pe Pufi lătrând şi scâncind dincolo de lemnul gros. Pufi n-a fost dus în noul apartament, s-a considerat că pentru anii de serviciu merită o pensie liniştită la ţară. Acolo a şi murit, singur, lăţos, în curtea unor tipi care nu cred că se prăpădeau de dragul lui.

Opresc amfibia şi cobor, ceasul, BOEINGUL Irinei mai are o oră până la aterizare. Citesc în treacăt anunţul din vitrina luminată a unei cizmării mici, „Execut tocuri LUIKENZ”, scurt, în dugheana asta se execută tocuri LUIKENZ, o s-o aduc pe Irina să vadă, să se convingă, şi, cine ştie - poate comandă o pereche de pantofi. Fac câţiva paşi, trotuarul, pietrele bordurii, gardurile, zidurile, burlanele - toate astea îmi sunt îngrijorător de cunoscute, şi privesc sever, ca un consiliu de familie. Mă trezesc deodată singur în Bucureştiul întunecos, brusc ostil - singur- cum n-am fost de mult, mă cuprinde o spaimă cumplită, pentru ce a fost, pentru ce o să mai fie,

fierbinte, nespus de tristă, ca atunci când visezi pe cineva drag, care ştii că n-o să mai vină niciodată. De ce teama asta bruscă pentru nopţile de la celula de alarmă - nopţile mele simple, utile, pline, dense - secundă cu secundă - scurse greu, complet, lăsând urme gâtuite şi argintate în inelul clepsidrei ireversibile, acolo trăiesc marcându-mi într-adevăr clipele cu bătăi de puls accelerat, clădirea lungă, scundă, albă, cufundată neprietenos în noapte, şi avioanele pândind tăcute, încordându-se pe jambele groase - gata de salt. Nopţile totale, când sunt cu totul în mine şi nu trebuie să mă întreb nimic. Nopţile în care n-am nevoie de nici o sabie cu mâner filigranat la căpătâi. Nopţile adevărate, curate, nerepetabile, nopţi de permanent rămas bun. Pentru că anii alterează, simt asta, o simt acum, pe strada pe care am învăţat să merg, să alerg, să joc poarca - alterează ca pe o bucată de brânză scoasă din frigider şi lăsată aiurea într-o zi cu soare şi cu multe muşte. Nu se poate sta toata viaţa în frigider. Iar cei din jur nu sunt numai buni, strălucitori, sunt împletiţi din bucăţi încâlcite, din labirinte a căror ieşire, e greu de găsit. Mi se întâmplă des să văd bucăţile rele, deşi n-aş vrea - bucăţile cu muşte. Poate eu sunt de vină; de cele mai multe ori, când crusta se dă, la o parte, mă întorc şi plec. Asta doare, violent, dar eu plec pentru că mă sperii. Şi mai sunt chestii mărunte şi amare, nimicnicii de şchiop între ologi, care ustură totuşi şi rămân - şi mă fac cumplit de nedrept, şi înrăiesc. De aceea prefer aerodromul meu, unde lucrurile sunt clare şi aşa cum se înfăţişează, unde motoarele sunt fierbinţi sub tabla lustruită, dar nu mă ard pentru că le ştiu fierbinţi. Unde fiecare îşi păstrează chipul pe care îl ştiu - strâns în curelele căştii albe, cu margini, drepte despărţind net carnea de metal. De aceea prefer MIG-ul, fremătător, sensibil, inteligent, categoric ca o instanţă definitivă. De aceea am venit, după mulţi ani, pe strada mea - unica *mea* stradă, deşi

nu întotdeauna sunt dispus s-o recunosc - în această maşină greoaie, solidă, cu plăci gofrate de blindaj în jurul cabinei şi cu farurile ascunse sub apărători de sârmă groasă.

Urc în Mercedes, pornesc motorul, deschid toba de eşapament, demarez accelerând bubuitor cei şase cilindri puternici. Simt zidurile zguduindu-se, şterg bordurile trotuarelor cu cauciucurile groase, goana pe străzile vechi goleşte şi linişteşte, ca o revanşă târzie.

18

În faţa agenţiei „CSA” de pe Batiştei, Irina doboară recordul de punctualitate pentru stewardese, apărând exact în momentul în care pleoapele ceasului cu afişaj din vitrină tremură, se ridică, cad din nou, şi se dau la o parte, lăsându-mă să citesc ora înscrisă cu cifre albe în căsuţele negre: 21.000.000 Cizmele italiene, înalte, suple, lucind discret a o groază de bănet, se opresc şi se aliniază cuminţi lângă vârfurile boante ale pantofilor mei din piele întoarsă.

— Salut.

— Salut...

...dar pe un ton îngheţat, care răsuceşte brusc şi cufundă în frig seara de vară târzie. De trei zile Irina e sumbră şi misterioasă ca o clopotniţă părăsită, una din clopotniţele pline de lilieci.

— Hai cu mine, să te înveselesc !

Mai bine n-aş fi spus-o. Ochii fetei lucesc scurt sub sprâncenele arcuite, privirea străpunge ca lama îngustă a săbiei adusă - sper - de la Stuttgart.

— Hai !

Părăsim vitrina în care macheta unui TU-154 tânjeşte cu botul spre cerul niciodată atins, ne frecăm de tipi

grăbiţi şi neatenţi, surprind câteva priviri uluite, extaziate, invidioase, dar astea sunt lucruri cu care am început să mă obişnuiesc, traversăm, trecem printr-un gang scund, intrăm în barul mic, murdar, plin de fum, urmăriţi de ochii junilor blazaţi aşteptând la intrare. Dumnezeu ştie ce aşteaptă, locuri sunt destule, pe scaunele înalte înşirate de-a lungul tejghelei, pe taburetele scunde de lângă mese, pe bancheta îngustă care face ocolul localului, agăţată de perete. Stăm ca într-un acvariu, peretele din stânga mea e sticlă de sus până jos, sticlă goală, neacoperită de vreo draperie.

— Să-ţi spun un banc.

Irina se apleacă spre mine, mă fixează încordată:

— Nu spune.

— Un australian vroia să cumpere un bumerang nou, dar nu putea să scape de cel vechi.

Pe faţa Irinei se sapă suferinţa:

— Doamne, bancul cu bumerangul ! L-am auzit de zeci de ori, la fiecare escală. Ce luăm ?

Lângă noi s-a oprit visător un picolo, cu mâini mari ieşind nelalocul lor din mânecile scurte ale unui veston pătat. Ridic din umeri, eu, oricum...

— Două Dubonett-uri, te rog.

Irina se sacrifică, nu-i place uleiul roşu, dulce pileală muierească; cu atât mai rău, o să le dea pe gât pe amândouă. Eu am mâine proba de costum, encefalograma, centrifuga...

— Cin-cin !

— Fată dragă, cinci-cinezi singură. Pe mine, mâine, mă saltă la 16.000 de metri în butoiul ăla presurizat...

— Nici atât, face Irina, împinge paharul pe tăblia neagră, lucioasă, a măsuţei scunde. Eu am cursă la Amsterdam, patria lalelelor, blonde în saboţi cu vârful întors, Veneţia nordului şi restul. Dar fără alibiul ăsta - arată paharele de pe masă, în care băutura rubinie se

veştejeşte pierzându-şi aroma şi culoarea - ne aruncă pe uşă afară.

— Atâta pagubă.

Plătesc, ieşim. Mergem unul lângă celălalt, fără să ne ţinem de braţ, prin mulţimea zgomotoasă şi transpirată.

Mă uit pe furiş la Irina, profilul îndărătnic, fruntea bombată, nasul scurt, drept, cu vârful puţin întors în sus, gâtul lung pierzându-se într-unul din tricourile ei care mă scot din minţi şi mă fac să mă simt nespus de bătrân, dar nu o bătrâneţe senină.

— La şosea ?

— Demodat. Noi, copiii oraşului...

Asta-i, că nu mai sunt de mult copil al oraşului.

— Tu chiar ţi-ai pus în gând să mă distrezi ?

Pe tine acum, dracu ştie de ce, nici nu încerc să aflu, n-ar reuşi să te amuze un circ întreg. Cu clovni, maimuţe; jongleri, echilibrişti, elefanţi şi dresuri combinate de lei şi tigri. Mă strecor în maşina galbenă, am impresia că Irina va pleca; nu pleacă, bate cu degetul în geamul portierei din spate, îi deschid, se instalează pe canapea întinzându-şi: picioarele lungi. Stăm aşa o sută de ani, fără să scoatem un cuvânt, bătrâna de la parcare patrulează prin faţa Daciei gălbui încercând să se uite înăuntru, noaptea e greu de privit într-o maşină neluminată.

— Odată mergeam cu nişte tipi la mare. Noaptea. Era o noapte grozavă, senină, cu un cer ca cel de la 3-4.000 de metri, stea lângă stea. Când am vrut să opresc, tipii au râs, ziceau că nu-i nevoie de atâta regie dacă vreau să fac pipi.

— Şi ?

— N-am mai oprit. Nu vroiam pipi.

Pornesc motorul, îl las să se încălzească;

— Mă duci să-mi arăţi stele ?

Băbuţa de la parcare a obosit să patruleze, se opreşte, se holbează prin parbriz fără să vadă nimic, clacsonez scurt ambalând motorul, sare într-o parte speriată. Demarez brutal, întorc brusc, pe două roţi, spatele Daciei derapează, gata să lovească un bot incert de maşină cu multe faruri înşirate deasupra barei de protecţie.

— Eşti nebun. Dar pentru voi, ăştia de la vânătoare, se pare că e condiţia obligatorie.

— Ca licenţa în litere pentru stewardese.

Nu-mi place atmosfera din untiera gălbuie. Opresc la stop, se întâmplă ceva cu Irina, mereu în ofensivă, se apără de cineva, de mine ? Sau de ea însăşi, ceea ce-i mai neplăcut, dar astea sunt lucruri care nu se lasă nelămurite. Maşina din spate clipeşte din faruri, lumina violentă reflectată în retrovizor trezeşte, verde, grăbiţii ăştia, pornesc, Irina şi cu mine am mers prea departe împreună, am început s-o simt, s-o gândesc, Dumnezeule, mă maturizez văzând cu ochii !

— Ştii cum vi se spune la noi ? Vouă, vânătorilor ?

În mai multe feluri, şi nici unul care să-mi facă plăcere. Discuţia noastră amabilă se desfăşoară cu pauze mari, facem sensul giratoriu din piaţa Aviatorilor. Traversez întinderea vastă de piatră, opresc lângă bordură, mă răsucesc spre fată, îi arăt silueta stingheră a miliţianului care măsoară cu paşi rari cercul magic din piatră albă:

— Dacă vrei să te cerţi, ceartă-te cu dânsul. Aştept aici.

— Pot să te întreb ceva ?

Sfioasă, grijulie, tandră, ca o pisică de mare clasă. Bruşte şi obositoare trecerile astea de la o stare la alta, pluteşte ceva în aer, miau.

— Poftim.

— De ce nu întrebi ce-i cu mine ?

— Acum trei zile ai spus... mă poticnesc, mă lovesc cu mâna peste gură: ce-i cu tine ?

— Mă gândeam, începe Irina. Acum o săptămână, după ce decolasem de la New York, stăteam pe intervalul dintre scaune şi mă gândeam la tine. Un tip din Martinica tocmai ceruse un Martini. M-am dus să i-l aduc şi acolo, la oficiu, printre sticlele cu etichete multicolore, mi-am dat seama că ar fi destul de greu fără tine. Simplu.

— Asta-i tot ? întreb, mă destind deodată, liniştit şi neruşinat de sigur pe mine.

— Cum „tot” ? se revoltă Irina. E foarte greu.

— De ce ?

— Creează obligaţii.

— Ştiu, spun, încerc să-i văd ochii, stewardesa cea neagră a lăsat capul în piept, părul îi curge ca o cascadă acoperind fruntea, ochii, nasul, singurul lucru pe care-l pot vedea e tricoul agitându-se furtunos. Ştiu, pentru că mie de mult mi-e greu fără tine.

Şi întreb, abia mişc buzele golite de sânge, dar trebuie, sunt lucruri care nu pot fi lăsate nelămurite:

— Vrei să terminăm ?

Irina înalţă capul, cascada neagră de păr unduios se desface în două valuri, ochii fetei mă privesc aşa cum n-am visat să fiu privit vreodată.

— Nu, zâmbeşte Irina, dar zâmbeşte frumos cu dinţişorii ei perfecţi, cu ochii întunecaţi, puţin neîncrezător în colţul pleoapelor - parcă n-ar fi convinsă deplin că i se cuvine tortul acela mare cu frişcă, căruia aşa rar i se zice fericire. Nu, zâmbeşte fata, ochii privesc calini, puţin înceţoşaţi, ca printr-o boare fină, dispar sub privirea ei, curg în mine fără să am de ce să mă agăţ - nu vreau să terminăm. Eu, una, sunt gata să fac şi prostia cealaltă.

...a ţiuit ceva dureros şi fierbinte între noi, prelung şi fără să se rupă, şi, Dumnezeule, piloţii de vânătoare, piloţi clasa I-a, supermani cu ochi de şoim şi nervi de oţel, de când îţi suspină piloţii, mărite Doamne ?

*

Îmbătrâneam ciudat lângă avioane, mama râdea, Irina îşi mângâia degetele, pe obrazul meu zâmbind tăcută, simţeam trecând lucruri care nu se întorceau. Vedeam lumea altfel decât cunoştinţele mele dinafară, adică dinafara aerodromului. Dan, Iurii, Ghiţă, soţiile lor, faptul că apreciam automat orice loc bun sau impropriu unei aterizări forţate, că la ceaiuri mi se spunea „Cikalov”, că eram întrebat de orarul curselor TAROM, nelinişte surdă după două săptămâni de concediu nedesprins de sol, lucrurile care mă alcătuiau şi cu, care mă mândream sonor în urmă cu un an, începeau să apese într-un fel nedefinit Alergam suta de metri, înotam zece bazine în acelaşi timp, nu asta era; nu organic, muşchii ascultau, ligamentele se încordau la fel de elastice, era ALTCEVA, mă lăsa numai în avion, Dumnezeule, mă recompuneam în fiecare centimetru de cabină, avionul meu, îl ştiam şi mă ştia mai desăvârşit decât ajunsesem să mă cunosc vreodată. Dădusem totul din mine, storsesem totul din el, 23.200 de metri, cerul de cremene vânătă, se tânguia metalul îngheţat în neclintirea stratosferei, ars pe dinăuntru de rotaţiile înnebunite ale turbinei la 2000 de grade Celsius; MAI MULT NU SE PUTEA ! - se culcase domol pe o aripă alunecând decis şi pentru totdeauna în tulbureala incertă de sub noi, nici măcar nu prindea viteză, cădea şi gata, în legănări line de cruce pusă peste lucrurile la care ai jinduit, şi odată ajunse şi atinse lasă un gol niciodată umplut de altceva. Niciodată înlocuite de altceva, golurile astea trecute, freamătul bănuit al lucrurilor niciodată trăite, de neapucat oricât aş întinde mâna, aşa mă simţeam alcătuit, mă întregeam numai în cabină, MIG-ul punea o punte solidă de dural unindu-mă cu aripile scurte, trăgea o dâră adunând şi strângând jumătăţile incerte, oscilante, eram mai departe de mine ca niciodată, sau poate tocmai ăsta eram ?! Nefericită alcătuire, strângeam pe corp costumul anti-g până la

sufocare, fermoarele late trosneau, kapronul verzui se întindea destrămându-se neputincios în aţe, fine ca mătasea broaştei, în jur se vorbea de fotbal, se serbau aniversări, se discuta de OZN-ul observat la Sighişoara, la Cluj, la Atlanta, după cinci minute vorbeam invariabil despre noi, zborul de ieri, zborul de mâine, apăruseră F-urile de serie mică, cu performante nemaipomenite, cerul planetei era brăzdat, la înălţimi incredibile de avioane care nici nu mai semănau a avioane, astea erau lucrurile care mă ţineau strâns. Apa bazinului, limpede, verzuie, alunecau prin cristalul fluid siluete incerte, secţionate de slipuri roşii, usturau ochii de clor, nu conta, pentru fiecare bazin peste norma de cincizeci. Ion Ţarină îmi punea o sticlă de Pepsi pe bordura îmbrăcată în faianţă albastră. Înotam pe burtă, pe spate, mi se împăienjeneau ochii, sticlele înalte jucau ciocnindu-se pe plăcile lucioase, ieşeam din apă clătinându-mă, patrula romantică îşi umfla burţile, icnind, cu lichidul cafeniu. Nu mai rămânea nimic din prestanţa noastră de zburători, cu burţile umflate peste slipuri. Numai că eu ieşeam multiplicat din apă, şi fiecare din mine o lua legănându-se în altă direcţie, şi asta era grozav de neplăcut, uneori de nesuportat. Atunci mă lăsam într-un fotoliu cu pernele roşii mustind de apă, puneam casetofonul la maximum, închideam ochii, prea multe cuvinte cu „ne” înainte; primul negat eram eu. Maria privea lung, clătina din cap, părul blond unduia raze de lumină aşternându-le în straturi fine, concave; clătina din cap şi mă. trimitea la psihiatru: „Cum dracu ţi se lasă un avion pe mină ?” Cum nu, avionul, era SINGURA soluţie, niciodată n-am zburat aşa complet, cu patimă, până aproape de uitare, până dincolo de uitare, cuvinte, trebuia să fii acolo, să vezi, să te convingi, nu putea fi nimeni acolo, eu cu avionul, asta era minunat, aşa complet şi definitiv, numai că n-am mai urcat niciodată la 23.200 de metri. Acolo a fost ştacheta mea, fiecare cu ştacheta lui, dar eu înţelegeam asta ca

pe ceva care, dacă nu poate fi depăşit, cel puţin se mai lasă atins, măcar odată.

Nu s-a mai lăsat atins.

Nu eram obişnuit ca lucrurile odată ajunse, apucate, strânse în pumn până la durere, până la strigătul necesar de EXIST ! - să se refuze apoi. Era nedrept, nu vroiam să mă împac, nu puteam să mă împac cu ideea asta, erau prea nedrepte, prea înafara mea lucrurile care se refuză după ce ţi s-au oferit o dată. Mai bine deloc, spuneam, retractam imediat năpădit de spaimă rece, „deloc", însemna să nu fi aflat niciodată, aş fi fost altul, mai sărac, sărăcit de un adevăr pe care nu l-am trăit, mă apăsa, abia acum descopeream că pot fi deposedat de adevăruri niciodată trăite. Dar care ar fi putut fi, şi exact asta înnebunea, psihiatrul Mariei, cunoşteam şi eu unul, dur, cărunt, ascuţit, ochelari fumurii cu ramă de aur, asta era condiţia, ochelarii cu ramă de aur, nu m-am dus la el, nu era o problemă de psihiatru. A fost una din poveştile rezolvate blând între mine şi avion, şi care m-a lăsat atât de gol, au trebuit nişte ani de zbor ca să mă pot umple la loc, niciodată complet, n-am mai debordat, pe ochi, pe nas, pe urechi - de mine însumi, dar atunci nu ştiam, atunci mă uimea, dureros şi încă neclar, ştacheta oprită la 23.200 de metri.

*

— Mai bine nu pleci în noaptea asta, spune Irina şi mi se agaţă de gât. Dormi acasă, pleci dimineaţa la aerodrom... Acasă, adică garsoniera din Piaţa Romană.

Suntem exact în mijlocul imensului hol al aeroportului Otopeni, trei tipi înalţi, flegmatici, cu favoriţii înodându-se în smocuri aspre sub bărbie, privesc blazaţi prin noi. Poartă costume cadrilate, pantaloni largi, sacouri cu revere late şi cu piepturi umflate pe dedesubt de paturile armelor prinse în hamuri de piele. Aştia-s deturnători, precis, dar Irina zâmbeşte liniştitor lipindu-se strâns de

mine, nu, deturnătorii sunt mai scunzi şi îmbracă costume de culoare închisă.

Holul e pustiu la ora asta, doar într-o margine, foarte departe, îi văd ca printr-un binoclu întors, un grup de copii dormind înghesuiţi unul într-altul, ghemuiţi pe canapele şi fotolii joase. Alături, în huse străvezii de plastic, instrumente de suflat lucind violent sub neonul care curge din tavan. Irina arată cu bărbia, mă lămureşte, o fanfară suedeză de şcolari care a câştigat nu ştiu ce prestigios concurs internaţional. Se pare că nu se va dormi în cursa de Stockholm, aflu că micuţii suedezi vor pleca cu avionul Irinei. sunt în turneu prin Europa. Ridic din umeri, fata râde, o să fie vesel, difuzoarele strănută şi hârâie englezeşte sub acoperişul vast. Mă furnică sub veston, ca atunci când aud o sirenă de vapor.

— Am plecat - face Irina, nu se desprinde de mine. Ne legănăm puţin, aşa înlănţuiţi, copiii suedezi care nu dorm ne măsoară lung şi serios de sub pletele blonde, părul lor violet sub lumina artificială. Fata oftează încet, numai pentru ea, se lasă să-mi lunece din braţe.

— Acum chiar am plecat.

Prin peretele de sticlă se vede avionul, mare, lucios cu trenul neobişnuit de jos. Irina se întoarce, întinde mâna. Mă feresc, a fost mai fierbinte ca oricând noaptea trecută, acum e departe, dincolo de geam, în fuselajul gros şi bombat. „Mda”, mârâie stewardesa mea brunetă, adaugă:

— N-are rost să stai. Mai e o oră până la decolare...

Se întoarce, fusta albastră drapată savant pe soldurile înguste, pe picioarele fine dispare printr-o uşă batantă, literele negre: „Intrarea strict oprită”, flutură de două-trei ori, se liniştesc. Mă apropii de peretele de sticlă, lipesc fruntea de el, stau aşa, cu mâinile în buzunare, mă uit la tehnicienii în salopete roind lângă avion. Se agită, încarcă, trag fire, intră şi ies din fuselajul argintiu, dar nu

pe scările late cu mochetă, pentru pasageri, au scăriţe subţiri, flexibile, din dural, la fel cu cele folosite de piloţii de la bombardiere când urcă în avioanele lor greoaie. Oricum, plec după ce decolează Irina. Mă strânge o gheară fină în fundul gâtului, la naiba, încerc să sper că am făcut bine ceea ce am făcut. Tehnicienii au strâns scăriţele, le-au încărcat într-unui din camioanele-jucărie cu acumulatori, au plecat. Un grup mic de oameni în uniforme albastru-închis, negre în lumina incertă, se apropie de avion şi urcă pe scara lată, pentru pasageri; se opresc pe platforma de lângă uşa curbată, culisată într-o parte, apoi dispar în întunericul trapei ovale. Nu pot deosebi silueta Irinei dintre cele trei-patru siluete subţiri, cu părul lung curgând de sub boneta cochetă, stewardese STAS, trase la şapirograf.

— This is the first call for flight number 36 to Amsterdam. All passengers...

Nu vocea asta blândă dar plină de tainice ascunzişuri - răscolind, amintiri ca un ventilator uitat deschis peste un birou plin de hârtii - ar trebui să cheme oamenii într-o asemenea călătorie.

Mă dezlipesc brusc de peretele de sticlă, pe geam a rămas o pată mată, acolo unde am apăsat fruntea. Mâine, colonelul acela înalt, slab, purtând ochelari fumurii cu ramă de aur pe faţa îngustă şi puternic ridată, o să-mi scrie „APT ZBOR” pe ultima foaie a carnetului medical. Mă întorc, sunt gata să mă lovesc de fanfara suedeză care curge încolonată, spre coridorul jos, lat, ducând spre pistă. Aştept până trec toţi, trompetele, tromboanele, tobele, başii cu pâlnii imense, complicate, defilează pe picioare subţiri cu şosete albe în pantofi negri. Traversez holul în diagonală ritmându-mi paşii cu placheurile pe pardoseala lustruită de piatră, ies. Boeingul nu se vede, ascuns de clădirea aeroportului, încerc să-mi imaginez rândurile de scaune încă goale dormitând sub huse, lucirea întunecată a hublourilor,

replicile scurte, stăpânite, din postul de pilotaj luminat numai de sclipirea vagă a tabloului de bord.

Maşina galbenă aşteaptă cuminte la bordură, culoarea paşnică a caroseriei are luciri sângerii sub proiectoarele roşiatice.

Cunosc bine luminile astea, se detaşează clar pe fondul argintiu al oraşului, aşa cum îl văd eu de la 10-12-14.000 de metri. Dau capul pe spate în semn de recunoaştere şi salut, haloul din jurul becurilor mari, umplute cu nu ştiu ce gaz inert, avertizează că mai târziu, spre dimineaţă, va apare ceaţa. Vine toamna... La ora aceea însă, Irina va fi ajunsă cu bine la Amsterdam, iar eu - la aerodromul meu. Urc în maşină, în timp ce pornesc mă gândesc că ar fi cazul să mă mut din apartamentul lui Chioru. Cauciucurile scârţâie, lasă o dâră neagră când cobor rampa spre şosea; sunt lucruri care, odată întâmplate, te maturizează văzând cu ochii, şi habar n-am dacă asta e bine sau e rău.

19

— Pe munţi e furtună.

În faţă, dincolo de parbriz, săgeţi prelungi de lumină albă modelează întunericul în contururi fantastice. Cabrez, norii de sub mine se agită, le ghicesc clocotul înăbuşit în beznă, MIG-ul tremură mărunt, saltă, se zbate, pică încăpăţânat refuzând să asculte de comenzi. Cuplez pilotul automat, avionul se linişteşte, numai freamătul acela surd, primejdios, întrerupt de vagile proteste electronice ale giroverticalelor, îmi transmite prin manşă, prin paloniere, prin chingile scaunului, încordarea metalului. O labă uriaşă de flacără violetă zgârie orizontul în stânga, pe cupolă aleargă scântei mari, prelungi, bordurile de atac ale aripilor ascuţite s-au

învăluit în subţiri, tremurătoare fâşii de lumină fluidă. Tabloul de bord e alb de fulgere, alb dureros, acele aparatelor lasă umbre subţiri pe cadranele căscate orb, cifrele nu se disting. Macheta giroorizontului tremură, se înclină, pilotez după urma cenuşie, subţire, curbată, care tremură mărunt şi se linişteşte, revenind între repere. Se sfâşie cerul în falduri ample de lumină crudă, aştept zgomotul, ghemuit în aşteptarea bubuitului enorm care nu mai vine, se prăvălesc mase imense de aer dislocat, lovindu-se, izbindu-se scrâşnit, MIG-ul e săltat brutal pe valuri mute de aer arzând cu flacără rece; pe ţeapa tubului Pitot aleargă şi se scurg şuvoaie de plasmă albastră. Acul înnebunit al radiocompasului, trozniturile din căşti, fiecare mişcare lasă o dâră tremurătoare de lumină palidă în aerul cabinei.

O gheară crispată de foc răbufneşte sub norii groşi, cenuşii, se adună, străpunge scutul de abur, izbeşte fuselajul avionului; MIG-ul e aruncat nebun înainte şi pe un plan, se clatină, geme, cade primejdios de aproape de freamătul colcăitor, câmpia aceea strălucitoare umflându-se şi fierbând necontenit, întinsă din orizont în orizont negru, întunecat, negru de spaimă; zbor ghemuit, strâns în scaun, aşteptând. Fâşii de abur înconjoară cabina împrumutând o clipă reflexe roşii, şi se transformă în dure coloane de granit, negru izbucnite din două imense răbufniri de lavă orbitoare, MIG-ul strâns într-un cleşte incandescent se zbate, ridică botul, simt compresorul măcinând şi fărâmiţând şi alimentând camerele de ardere cu flăcările albastre şi îngheţate. Brusc mă cufund în beznă, întuneric de care mă izbesc moale, înăbuşit, cu fruntea, cu umerii, cu pieptul, intru în beznă ca într-un zid negru şi învăluitor, bâjbâi cu mâna încleştată pe manşă, nu văd nimic, strâng pleoapele, îmi fulgeră pe retină şerpi de foc contorsionaţi, zvârcolindu-se tăcuţi într-un întuneric purpuriu. Deschid ochii mari de tot, adică ştiu că i-am deschis pentru că sorb bezna cu

pupile avide de o rază de lumină, bordul roşu al cabinei, slab, liniştitor, imperfect, nefăcut pentru aşa o noapte. Mi-e capul dat pe spate, îmi simt trupul greu, chingile apasă umerii, intră în carne cataramele de metal, mâna strângând inutil manşa, parcă s-a topit şi s-a contopit cu palma transpirată mânerul masiv, zimţat. Mă striveşte de scaun urcuşul abrupt, orb, doar într-un târziu măsurat de secunde lungi şi. cleioase prinde să tremure o geană timidă de lumină roşie, scoţând din întuneric şi săpând pe retină cadranele cu cifre ştiute.

Urcăm incredibil, acul variometrului dat peste cap, cu ampenajul spânzurând deasupra cabinei, cu tubul Pitot zgâriind norii rămaşi sub noi, ne înălţăm într-o trombă neagră de aer şi electricitate amestecate de-a valma, abia pot stăpâni avionul cu mişcări scurte, frânte la jumătate. Undeva, în faţă, Zet, în spate, la câţiva kilometri, Chioru. Ecranul locatorului e alb, când privesc afară, dincolo, de cupolă se aliniază, se adună într-un vârtej, se destramă din nou, stele. Clatin capul, greu, se frânge gâtul sub metalul, căştii, atlas, axis, ridic mâna de pe maneta de gaze, muşchii striviţi ascultând anapoda, şterg cum pot stelele de pe ochi - stele false. Mă regăsesc în certitudinea electronică a bordului; cabina *mea* - parcă încep să mă obişnuiesc, redresez avionul, lupt împotriva curentului care se prăbuşeşte încercând să ne copleşească. Cuplez forţajul, ţâşnesc în sus din lumina rece, împins de coloane de flacără fierbinte, născută în măruntaiele metalului greu încercat. Dincolo de cupolă stele, stele adevărate.

— 321, mergem acasă. Dacă auzi, 321...

Acum aud. Slab, printre pârâituri, vocea lui Chioru confirma. Viraj pe stânga, macheta giroorizontului vibrând mărunt în dreptul reperului de 30 de grade; umbre albastre aleargă pe mâinile înmănuşate pe bordul roşu, le simt reci şi mirosind a ozon, pe faţa strânsă în masca de oxigen. Orga de fulgere dezlănţuită brusc în

faţă aproape m-a orbit, întorc reostatele la maximum. Ceasul, normal mai aveam un minut de zbor până să virez, când botul avionului zgârie ultimele creste de nori, rotindu-şi silueta neagră pe păienjenişul auriu de lumini - pământ cald, pământ bun, pământ oferindu-se, deschizând braţele într-o blândă aşteptare - strâng din dinţi şi virez pe dreapta, înapoi. Revin pe vechiul cap-compas, botul MIG-ului se profilează rânjind urât pe un zid neîntrerupt de lumină ameninţătoare. Zâmbesc sub cască, strâmb, puţin neîncrezător, dar zâmbesc, nici Zet, nici Chioru n-au făcut viraj spre casă. Aici, pe munţi, e una din nopţile în care înveţi aviaţie cât în ani lungi de pilotaj. Una din nopţile chinuite, ale mele, noapte-test, noapte de triumf greu câştigat, un minut-dus, un minut-întors, contra luni de linişte şi certitudine. Noaptea dinaintea dimineţilor în care mă trezesc puternic. Ţâşneşte de sus, imens, de unde naiba, deasupra e senin, un braţ orbitor, parcă a plesnit în două cerul de noapte, şi curge transformându-se într-o reţea haotică, prin ale cărei ochiuri încerc să mă strecor. Mi-e gura uscată, gâtlejul scorţos, ars, horcăie mărunt înghiţituri de oxigen, ochii dor roşu de atâta lumină şi de orbirea ce va urma. Reţeaua de flacără se clatină imensă, şovăie, întinde tentacule violete încercând să apuce, să îmbrăţişeze, să dizolve - şi se prăbuşeşte, contopindu-se cu goana nebună a pâraielor de fulger de sub avion; lumină despicându-se în lumină, căzând greu şi definitiv, peste un început de lume. Din nou ochii holbaţi în gol, sorbind întuneric, mâna contopită cu minerul masiv al manşei, simţind în palmă până şi cele mai mici nituri ale MIG-ului. Acum vreau un fulger, o lumină, gheara de flacără rece, o nouă izbucnire de plasmă, lavă incandescentă - orice, numai nu bezna, totală din fundul ochilor holbaţi, orbiţi, zborul aiurea al supersonicului călăuzit după tremurul reţinut al manşei în palma năclăită. Nu va ţine mult, îmi spun, peste câteva clipe o să văd, cad în

gol, MIG-ul cade înaintea mea lăsându-mă suspendat în chingi, susţinând pe umerii striviţi de cupola cabinei întreaga greutate a avionului. Un fulger, unul paşnic şi relativ depărtat, luminează cabina, primul cadran de care mi se agaţă ochii din nou văzători e ceasul, ceasul de bord, patru cadrane cuprinse în ramă eloxată, cadrane negre, violete acum, toate patru indică treizeci de secunde; treizeci de secunde de zbor trecut, încă o dată pe atâta până la viraj, apoi de două ori treizeci de secunde spre casă. Matematica cea mai elementară, atât de elementară încât mă trec fiori.

Pe urmă nu ştiu sigur ce se întâmpla, burta nituită loveşte suprafaţa fosforescentă a norilor, contactul iscă scânteia uriaşă care învăluie ca o cascadă de lumină jucărioara mea de metal cu aripi delta. Începe un vals nebun într-un văzduh de poveste, vals primejdios în jurul domurilor de piatră neagră, din care oricând poate ţâşni un pumn de flacără albastră - ultima.

Ne repezim într-un plan, purtaţi de torentul curgând aiurea, redresez, suntem aruncaţi, întorşi pe spate, ne prăvălim spre vârtejul de lumină, îl sorb cu ochi dilataţi deasupra capului, dincolo de cupolă, răsucesc avionul, din nou ne aruncă pe spate, şi MIG-ul trasează o dâră de întuneric alb pe cerul violet. De ce, dar asta ţine numai o secundă nesfârşită, abia acum ştiu de ce m-am întors. Manşa lipită, apăsată strâns cu genunchii, avionul se supune scrâşnind, cum rezistă, dar cum poate rezista el, fier mort, nituri, dural şi flacără, aparate sofisticate, kilometri de cablu şi saci întregi de tranzistori, miracolul turbinei, iadul camerelor de ardere în care lumina îngheţată devine flacără vie - aripile boante, scurte, trase înapoi, toate astea, adunate prin şuruburi, prin bolţuri, cum naiba rezistă aici, unde orice şurub s-ar forfeca urgent, unde tot ce e metal curge topit, unde tot ce nu e viaţă şi voinţă lucidă se contopeşte şi dispare în străfulgerările de lumină solidă ? Sau şi el... mă întind

cutremurat în chingile care intră în carne şi mă sorb contopindu-mă cu avionul, încerc să desfac palma care strânge, care topeşte şi e topită, încerc să mişc ghetele grele de zbor prinse în paloniere, sudate de o misterioasă forţă umplând cabina şi contopind până la - până dincolo de identificare - cu avionul meu de flacără şi metal însufleţit.

*

— Ţi-a fost frică ?

În întunericul din microbuz, silueta masivă cu umeri pătraţi a iui Zet astupă parbrizul. Îmi apropii faţa de faţa colonelului, nu-i pot distinge ochii sub vizorul coborât.

Nu răspund, îmi ascund bărbia sub fermoarul lat. tras până sus, al salopetei.

— Mergem ?

Nu încă; pe bretelă rulează avionul lui Chioru. Burta prelungă, halourile de sub plan în jurul farurilor de aterizare, luminile de poziţie, stânga-roşu, dreapta-verde, alb sus de tot, în vârful derivei. Mă orbesc farurile, stau cu ochii mijiţi până se sting, Chioru urcă în microbuz gâfâind în întunericul de sub cască:

— Dă-i drumul.

— Unde vă duc ? se întoarce spre noi şoferul, unul tânăr, nu l-am mai văzut, prietenul meu icneşte încercând să desfacă închizătoarea blocată de la inelul căştii etanşe.

— Unde naiba...

Apasă, trage, închizătoarea pocneşte sec, cedează, se desface. Prin parbrizul maşinii, peste umerii lui Zet, cerul: aici e senin. Chioru îşi scoate casca cu vizorul ridicat, şterge plexiglasul vizorului cu mâneca salopetei, depune casca lângă el pe bancheta de vinilin, repetă tare ridicând din umeri şi încercând să distingă faţa şoferului care albeşte spre noi în întuneric:

— Unde naiba ? La celula de alarmă...

SFÂRŞIT